

Brodsko-posavska županija

REGIONALNI OPERATIVNI PROGRAM 2005 – 2012

Projekt financirala
Europska Unija

Tehnička asistencija WYG International, Agriconsulting i Regcon

SADRŽAJ

ZAHVALE	6
PREDGOVOR	7
SAŽETAK	9
UVOD	16
Poglavlje 1: OSNOVNA ANALIZA	21
1.1 UVOD	21
1.2 ZEMLJOPIISNI POLOŽAJ	21
1.3 STANOVNIŠTVO.....	22
1.4 OKOLIŠ I PRIRODNI RESURSI	25
1.5 PROSTORNO PLANIRANJE	28
1.7 GOSPODARSTVO	32
1.8 INFRASTRUKTURA	49
1.9 ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB.....	56
1.10 OBRAZOVANJE	59
1.11 OSTALE DRUŠTVENE DJELATNOSTI.....	61
1.12 CIVILNO DRUŠTVO.....	62
1.14 SAŽETAK I ZAKLJUČAK.....	66
Poglavlje 2: NAŠA VIZIJA ZA 2012. godinu	68
2.1 UVOD	68
2.2 SWOT ANALIZA ŽUPANIJE	68
2.3 VIZIJA RAZVOJA ŽUPANIJE I NAJVAŽNIJI CILJEVI.....	72
Poglavlje 3: OKVIR ROP-a	75
3.1 UVOD	75
3.2 STRATEGIJA ROP-a.....	75
3.4 KRITERIJI ZA ODABIR PROJEKATA.....	83
3.5 OKVIRNI PRIORITETNI PROJEKTI I "PIPELINE" (MREŽA) PROJEKATA	86
3.6 HORIZONTALNE TEME EUROPSKE UNIJE	90
3.7 RAZVOJNI UČINAK ROP-a.....	97
Poglavlje 4: PLAN PROVEDBE ROP-a	99
4.1 UVOD	99
4.2 INSTITUCIJE I MEHANIZMI PROVEDBE.....	100
4.3 PRIBAVLJANJE SREDSTAVA I FINANCIRANJE.....	103
4.4 PRAĆENJE (MONITORING) I EVALUACIJA.....	104
4.5 ROP U BUDUĆNOSTI	111
4.6 SLIJEDEĆI KORACI – PROVEDBA ROP-a.....	112

DODACI:

Dodatak 1 SUDIONICI U IZRADI ROP-A.....	A1
Dodatak 2 USTROJ DRŽAVNE I ŽUPANIJSKE UPRAVE U BRODSKO- POSAVSKOJ ŽUPANIJI.....	A3
Dodatak 3 KARTE.....	A5
Dodatak 4 PRAVILNIK REGIONALNOG PARTNERSKOG ODBORA BRODSKO- POSAVSKE ŽUPANIJE.....	A11
Dodatak 5 PRORAČUN BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE 2003. GODINE.....	A16
Dodatak 6 ISTRAŽIVANJE POSLOVNOG SEKTORA U ŽUPANIJI.....	A18
Dodatak 7 POPIS PROJEKTNIH IDEJA.....	A28
Dodatak 8 DJEČJA VIZIJA.....	A45
Dodatak 9 PISMO PREPORUKE PARTNERSKOG ODBORA I ODLUKA O USVAJANJU ROP-a ŽUPANIJSKE SKUPŠTINE.....	A47

Brodsko-posavska županija u Republici Hrvatskoj

Prizori iz Brodsko-posavske županije

ZAHVALE

Brodsko-posavska županija zahvaljuje se svim sudionicima koji su dali svoj doprinos izradi Regionalnog operativnog programa Brodsko-posavske županije 2005. – 2012. godine.

Posebno se zahvaljujemo gospođici Branki Novosel, konzultantici IMC Consultinga, za izniman trud i zalaganje te gotovo svakotjedne boravke u Brodsko-posavskoj županiji tijekom razdoblja izrade ROP-a. Njena neiscrpna energija i želja da se posao što kvalitetnije odradi bila je nadahnuće i za sve ostale dionike ROP-a. Također se zahvaljujemo i konzultantima dr. Nicholasu Milesu, Christianu Weltzienu i Davoru Ilijašiću za njihov doprinos u izradi ovog dokumenta.

Zahvaljujemo se predstavnicima Europske komisije u Republici Hrvatskoj, posebice gospodinu Florianu Hauseru.

Značajnu ulogu u izradi ROP-a imale su stručne službe Brodsko-posavske županije koje su okupljene u Radnu skupinu za izradu ROP-a na čelu s koordinatorom gospodinom Markom Pavićem iznijele najveći teret u organizaciji cijelog posla. Stoga se zahvaljujemo pročelnicima županijskih upravnih tijela i njihovim zamjenicima kao i predstavnicima županijskih potpornih institucija (Centar za tehnološki razvoj i LEDA) za njihov doprinos.

Zahvaljujemo se Regionalnom partnerskom odboru Brodsko-posavske županije na čelu s koordinatoricom gospođom Anicom Radman na savjetodavnoj ulozi i preporukama tijekom svih faza izrade ROP-a. Njihova uloga i pomoć bili su od neprocjenjive koristi obzirom da predstavljaju sve stanovništvo Brodsko-posavske županije.

Na kraju, ali ne i najmanje važno, zahvaljujemo se svim tvrtkama, institucijama, ustanovama, udrugama građana, jedinicama lokalne samouprave i pojedincima, na dostavljenim projektnim prijedlozima i projektima čijom ćemo realizacijom pokušati ostvariti viziju Brodsko-posavske županije 2012. godine.

PREDGOVOR

Uvodna riječ župana

Brodsko-posavska županija predstavlja svoj Regionalni operativni program (ROP) – srednjoročni razvojni dokument za razdoblje od 2005. do 2012. godine.

Izrada ovog programa trajala je 10 mjeseci, a na njemu su ustrajno i uporno radili domaći stručnjaci iz različitih područja potpomognuti domaćim i inozemnim konzultantima. Osobitost ovog dokumenta je u činjenici da je izrađen u suradnji javnog i civilnog (privatnog) sektora. Na njemu su radili djelatnici županijskih stručnih službi i potpornih institucija okupljeni u Radnu skupinu (javni sektor), a uz konzultacije i nadzor predstavnika civilnog odnosno privatnog sektora okupljenog u Regionalni partnerski odbor. Dokument je u svim fazama izrade usuglašavan i prihvaćen konsenzusom, a izrađen je po metodologiji i načelima po kojima se dokumenti ovakve vrste rade u zemljama Europske unije.

Nakon detaljne osnovne i SWOT analize Brodsko-posavske županije, definirali smo viziju županije do 2012. godine te ciljeve, prioritete i mjere za ostvarenje postavljene vizije. Definirana je strategija ROP-a kao i kriteriji za odabir projekata koji će biti financirani. Primili smo 250 projektnih prijedloga odnosno projekata iz svih sfera društvenog života. Pripremljen je i plan provedbe ROP-a (institucije i mehanizmi provedbe te financiranje). Dakle, učinjeno je sve potrebno u izradi dokumenta. Najvažnije je ipak pred nama, a to je implementacija ROP-a.

Ne želimo da ROP bude još jedan u nizu dokumenata od kojeg neće biti konkretne koristi. Želimo da ROP bude efikasan alat za privlačenje sredstava iz domaćih, a posebice inozemnih fondova kojima će se financirati konkretni projekti gospodarske i društvene infrastrukture. Da bismo u tome uspjeli, nužno je povećati naš apsorpcijski kapacitet što znači ulagati u znanje, osposobljavanje i izobrazbu naših kadrova.

Uvjeren sam da će Brodsko-posavska županija imati snage, znanja i potencijala ostvariti svoju viziju.

ŽUPAN

Šimo Đurđević, prof.

Uvodna riječ koordinatora Regionalnog partnerskog odbora

Regionalni operativni program Brodsko-posavske županije značajan je projekt čijim završetkom smo korak bliže Europskoj uniji. Njegova izrada, a kasnije i provedba, doprinijeti će razvoju Brodsko-posavske županije na kvalitetnijoj osnovi. Prvi puta u planu razvoja naše zajednice sudjeluju predstavnici svih sektora razvoja: civilni, gospodarski, zdravstveni, socijalni i infrastrukturni, a bio je okupljen u Partnerskom odboru od 23 člana. Partnerski odbor imao je važnu ulogu u predstavljanju stvarnih potreba građana Brodsko-posavske županije. Takvo djelovanje Partnerskog odbora doprinijeti će konkretnijem usmjeravanju financijskih sredstava predpristupnih fondova Europske unije i drugih donatora.

Upravo implementacijom projekata Regionalnog operativnog programa očekuju se vidljivi rezultati u razvoju cjelokupne Brodsko-posavske županije što će značajno doprinijeti povećanju standarda svakog njenog građanina.

Uz svesrdnu podršku župana, Radne skupine i djelatnika Upravnog odjela za gospodarstvo, poduzetništvo i obrtništvo Brodsko-posavske županije, konzultanata IMC Consultinga te sugestija šire zajednice, Partnerski odbor je mogao uspješno izvršavati svoje zadaće i doprinijeti ostvarivanju zacrtanih ciljeva odnosno vizije Brodsko-posavske županije.

**KOORDINATOR REGIONALNOG
PARTNERSKOG ODBORA**

Anica Radman

SAŽETAK

Županija ima značajne potencijale; također i probleme

Razvojni potencijali Brodsko-posavske županije su značajni. Nažalost, takvi su i problemi s kojima je ona suočena. Visoka nezaposlenost, niski prihodi, nedostatak privatnih investicija te nezadovoljavajuća fizička, ekonomska i socijalna infrastruktura značajke su županije pogođene ratnim razaranjima u Domovinskom ratu, problemima tranzicije u slobodnu tržišnu ekonomiju te problematičnom privatizacijom velikih državnih poduzeća.

Razvojni plan je neophodan; ROP

Velik broj poslovnih subjekata kao i veći dio opće populacije županije živi na rubu preživljavanja. Županiji je neophodan sveobuhvatan razvojni plan koji je sastavni dio ovog izvješća. Plan je nazvan Regionalni Operativni Program za Brodsko-posavsku županiju (ROP), a ostvaren je uz financijsku i tehničku pomoć Europske Komisije kroz program CARDS 2004. ROP je prvi sveobuhvatni razvojni plan koji je osmišljen od strane *Županije i svih njezinih aktera u suradnji* (uglavnom putem predstavnika u Županijskom partnerskom odboru). ROP Brodsko-posavske županije produkt je *stanovništva Županije*. Plan sadrži direktne reference na nacionalne razvojne prioritete i problematiku, ali je primarno orijentiran na dobrobit stanovnika i poduzetnika Brodsko-posavske županije.

ROP će se koristiti za privlačenje investicija u Županiju

ROP je zamišljen kao instrument koji će omogućiti Brodsko-posavskoj županiji da sa strateškim i usklađenim razvojnim planom nastupa prema različitim donatorima i investitorima, uključujući Vladu RH, Europsku Komisiju te niz drugih bilateralnih ili multilateralnih donatora. Kratkoročno, cilj je ROP-a da omogući Županiji efikasno i ekonomično pristupanje predpristupnim fondovima Europske unije (CARDS program, ISPA, SAPHARD...) te strukturnim fondovima EU čim oni budu dostupni Hrvatskoj.

ROP će stvoriti poticajno i plodonošno okruženje

ROP uključuje identifikaciju glavnih razvojnih prioriteta i biti će proveden uglavnom putem projekata javnog sektora koji će omogućiti, potaknuti i zaštititi rast i razvoj privatnog i civilnog sektora. Razvoj privatnog sektora stvorit će «bogatstvo» i nove vrijednosti. Razvoj civilnog sektora izgradit će snažno i slobodno demokratsko društvo.

ROP se koncentrira na izgradnju infrastrukturnih programa i projekata

ROP će stvoriti poticajno i povoljno okruženje prvenstveno kroz projekte fizičke, ekonomske i socijalne infrastrukture koja je potrebna da bi se uklonile identificirane razvojne blokade u Županiji te da bi se omogućilo i potaknulo privatni sektor i civilno društvo na realizaciju komercijalnih i socijalnih razvojnih mogućnosti i potencijala Županije. Primjeri potrebnih infrastrukturnih projekata uključuju širenje vodoopskrbne mreže, unaprijeđenje sustava gospodarenja otpadom, razvoj cestovne mreže, unaprijeđenje sustava obrazovanja, potporu mreži udruga te savjetodavnu potporu poduzetničkoj zajednici. Krajnji cilj ovakvih projekata je razvoj temeljnih resursa Županije te izmjena strukture i baze koja će dovesti do razvoja novog i vitalnog poduzetničkog modela Županije.

Javni sektor je važan

ROP će biti, barem tijekom prvih godina njegove provedbe, *vođen od strane javnog sektora*, a fokusirat će se na davanje potpore privatnom sektoru u razvoju komercijalnih aktivnosti koje povećavaju ukupno ekonomsko bogatstvo. Drugi fokus ROP-a biti će davanje potpore civilnom društvu u razvoju participativne i slobodne demokracije i stvaranju sustava socijalne podrške koji povećavaju ukupno društveno bogatstvo i dobrobiti.

ROP započinje s vizijom i strategijom, ali projekti su ključni

Dogovorena vizija razvoja do 2012. godine koncentrira se na smanjenje nezaposlenosti i povećanje životnog standarda kroz poticanje ekonomskih aktivnosti baziranih na održivom korištenju prirodnih resursa, tradiciji i među-sektorskom partnerstvu:

NAŠA VIZIJA ZA 2012.

2012. godine Brodsko-posavska županija će biti centar obnovljenog industrijskog razvoja, s domaćim i stranim poduzećima s velikim udjelom novo-dodane vrijednosti lociranim u brojnim poslovnim i industrijskim zonama u blizini auto-ceste. Te će tvrtke zapošljavati veliki broj obrazovanih u poboljšanim županijskim obrazovnim institucijama. Županija će biti poznata po komercijalnoj poljoprivredi i organskim poljoprivrednim proizvodima koje se u 2012. prodaju širom Europske Unije. Životni standard stanovništva Županije će se poboljšati i do 2012. približiti europskom prosjeku. Županija će također biti poznata po svojim nastojanjima da zaštiti okoliš i koristi prirodne resurse Županije na pravilan i održiv način. Većina tog uspjeha bit će rezultat zajedničkih napora javnog, poslovnog i civilnog sektora.

Županija i Regionalni partnerski odbor dogovorio je i formulirao četiri ključna razvojna cilja na bazi vizije Županije:

1. Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i trajnom smanjenju nezaposlenosti.
2. Izgradnja infrastrukture koja je nužna za razvoj poduzetništva i mudro gospodarenje okolišem.
3. Intenzivan razvoj obrazovnih sustava na način relevantan za gospodarstvo.
4. Razvoj socijalne infrastrukture sa ciljem poboljšanja položaja osjetljivih grupa društva.

Specifični projekti koji će provesti viziju u djelo i koji se smatraju prioritetnima za Županiju uključuju:

Ekonomska infrastruktura

- *Uspostava centra za novu tehnologiju* u Slavonskom Brodu. Biti će potrebno izraditi studiju provedivosti i poslovni plan centra koji će uključivati i srednjoročnu strategiju za financiranje nakon potpore od strane EU.
- *Pilot projekt educiranja tekstilnih radnika* kao zajednička inicijativa domaćih tekstilnih kompanija i studenata. Projekt će razviti uključene kompanije, uredi za zapošljavanje te postojeće zanatske škole.
- *Osnivanje novinskih brošura (newsletter-a) i programa obuke za stanovnike ruralnih područja* o vrstama aktivnosti koje primaju podršku Vlade RH i Europske Komisije.

- **Razvoj integriranog projekta oko ideje vinske ceste u Požeško-slavonskoj i Brodsko-posavskoj županiji** uključujući ruralni turizam i aktivnosti generiranja prihoda.
- **Grant sheme za grupe proizvođača** kao što je Udruga povrćara koja nastoji omogućiti usluge navodnjavanja svojim članovima.
- **Uspostava Razvojnog centra za Industrijski park Nova Gradiška**
- **Tehnička podrška upravljanju poslovnim zonama, regionalnom marketingu i privlačenju stranih ulaganja** u poslovnim zonama. Naročito je potrebna podrška Industrijskom parku u Novoj Gradiški i Sjevernoj gospodarskoj zoni istočno od Slavenskog Broda.

Fizička Infrastruktura

- **Projekt infrastrukture (odvodnja) općine Garčin** koji implicira rješavanje sustava za nekoliko općina. Procijenjeni troškovi su oko 5 milijuna eura i širi učinak ovog projekta mogao bi biti značajan.
- **Projekt Regionalnog vodovoda Istočne Slavonije** namjerava riješiti problem opskrbe pitkom vodom istočnog dijela Brodsko-posavske, Vukovarsko-srijemske i Osječko-baranjske županije. Procijenjeni ukupni troškovi projekta iznose 670 milijuna kuna za sve tri županije.
- **Projekt Regionalnog vodovoda Zapadna Slavonija** pokriva nekoliko općina i cilja na rješenje problema nedostatka pitke vode za 20.000 ljudi. Ukupna vrijednost projekta iznosi 120 milijuna kuna od kojih je 60 milijuna zatraženo od ROP-a.

Socijalna Infrastruktura

- **Informativno pravni centar u Slavanskom Brodu.** Da bi imao pristup vladinim programima, Centar mora postati akreditirani centar pravne pomoći te potražuje podršku kako bi se pripremio za akreditaciju i razvoj programa, a sa ciljem postizanja tog statusa.
- **Podrška nevladinim udrugama.** ROP će istražiti načine za veću uključenost građana u odlučivanje. Potpuni koncept projekta, sudjelovanje i plan provedbe biti će izrađeni. Ovaj projekt mogao bi poslužiti kao pilot projekt za druge županije u Hrvatskoj.
- **Razvoj dobro formuliranog projekta u sektoru zdravstva i socijalne skrbi jest prioritet.** Potrebe su velike i predložen je niz ideja. Međutim, sve ideje će biti potrebno dodatno razviti, a važno je da se projekti u ovom sektoru pripreme i kompletiraju prije kraja 2005. godine. Ova inicijativa također bi mogla rezultirati nekolicinom pilot projekata koji bi testirali nove načina pružanja usluga.

Kompletna lista SVIH projekata nalazi se u prilogu, a ilustrira je karta na slijedećoj stranici:

Brodsko-posavska županija - ROP Projektne ideje Gospodarstvo, obtništvo i poduzetništvo

Brodsko-posavska županija - ROP Projektne ideje Poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda

Brodsko-posavska županija - ROP Projektne ideje Infrastruktura

Brodsko-posavska županija - ROP Projektne ideje Društvene djelatnosti

Provedba ROP-a

Izabrani županijski predstavnici u skupštini te županijska izvršna tijela središte su ROP provedbe. Jedinica za provedbu programa (Programme Management Unit - PMU) biti će formirana sa zadatkom koordinacije ROP provedbe. Glavni zadatak Jedinice je uspostava prikladnih upravljačkih i koordinacijskih mehanizama kao i priprema natječajnih procedura u skladu s hrvatskim, EU i zahtjevima drugih potencijalnih donatora. Jedinica će također biti zadužena za efikasnu komunikaciju između Županijskog poglavarstva odnosno skupštine te Partnerskog odbora Brodsko-posavske županije i drugih aktera u procesu. Pored Županijske skupštine, Partnerski odbor je najvažnije tijelo u ROP provedbi. Ovaj odbor je novi instrument uspostavljen tijekom ROP pripreme i ostat će jedan od najvažnijih elemenata u procesu implementacije ROP-a.

Županija ima dobro uspostavljenu i funkcionalnu regionalnu razvojnu agenciju u sklopu postojeće institucionalne strukture koja je zadužena za provedbu regionalnih razvojnih programa. Agencija je trenutno registrirana kao društvo s ograničenom odgovornošću i djelomično je u vlasništvu Županije te predstavlja važan resurs Županije. Agencija ima iskustva u pripremi i razvoju projekata za strane i domaće donatore te dobar glas pouzdanog partnera u razvoju projekata. Agencija je blisko vezana za Županiju i u budućnosti će se preseliti u županijske prostorije kako bi aktivno pomogla provedbi ROP-a.

Ostale važne institucije koje će biti uključene u ROP provedbu uključuju: nevladine udruge i lokalne organizacije te naravno privatni sektor kojeg se može smatrati glavnim pokretačem održivog generiranja bogatstva i radnih mjesta. Konkurentno gospodarstvo tada treba dovesti u poziciju da generira nova radna mjesta na temelju vlastite konkurentnosti, a ne programa poticanja zapošljavanja. Niti privatni niti civilni sektor regije trenutno nisu naročito dobro organizirani, ali su oba u potpunosti zastupljena u partnerstvu i smatraju se glavnim partnerima u ROP provedbi.

Sažetak odgovornosti pojedinih organizacija prema ROP-u slijedi:

Organizacija	Pregled trenutnih djelovanja	Prijedlog djelovanja u implementaciji ROP-a; uloge i odgovornosti	Vremenski okvir; potrebni resursi
<i>Županija</i>	Izabrano zastupničko i izvršno tijelo Županije.	Usvaja nacrt i konačnu verziju ROP-a. Odgovara za cjelokupnu implementaciju.	Nacrt 4. travnja. Konačna verzija 30. svibnja.
<i>Jedinica za provedbu projekata</i>	Formiranje predstoji.	Koordinacija ROP-a i podnošenje izvješća Županijskoj skupštini te djelatna komunikacija s Partnerstvom i pojedinačnim dionicima.	Kolovoz 2005. Zahtijeva 3 namještenika te uredne osposobljene za komunikaciju na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini putem telefona, interneta i drugih medija.
<i>Regionalna razvojna agencija</i>	Priprema projekata za Županiju i druge klijente.	Po potrebi, pružanje podrške u pripremi projekata, no u skladu sa smjernicama i ograničenjima EC-a.	Sredstva su pribavljena u cijelosti, dodatni će uredski prostor do rujna 2005. osigurati Županija.
<i>Regionalni Partnerski Odbor</i>	Osnovan je i redovito se sastaje u cilju pružanja pomoći u izradi ROP-a.	Savjetodavno tijelo županijskog vijeća i foruma dionika. ROP i projekti u sklopu ROP-a zahtijevat će pisani osvrt i procjenu Partnerstva prije no što budu predloženi skupštini u cilju donošenja odluke.	Neznatna dodatna sredstva možda će u budućnosti morati biti izdvojena za pokrivanje troškova i osnovno osoblje.
<i>Privatni sektor</i>	Trenutno ulaže kada se za to ukaže prilika. Niska razina strategije i vodstva dostupna.	Ključni dionik odgovoran za stvaranje prihoda i održivih radnih mjesta. Trebat će prilika za izražavanje svojih primjedbi i osiguravanje njihovog uključenja pri implementaciji kroz partnerstvo i druge načine.	Pitanje unapređenja organizacije i voljnosti za komunikaciju između Županije i privatnog sektora. Može se pojaviti potreba za unapređenjem predstavničkih organizacija.
<i>Nevladine organizacije</i>	Trenutno su aktivnije, no što je u početku procijenjeno. Vrlo uspješne u privlačenju dodatnih sredstava u regiju unatoč iznimnoj financijskoj skučenosti i nedostatku podrške.	Ključni dionici uz privatni sektor. I jedni i drugi pokretači su lokalnog gospodarstva i tvorci novih radnih mjesta. I nevladine organizacije i nadležni županijski odjel nisu dobro organizirani te se žale jedni na druge bez pokušaja uspostave dijaloga s bilo čije strane.	Potrebno uspostaviti platformu za konstruktivan dijalog kako između javnog sektora i nevladinih organizacija, tako i između privatnog sektora i nevladinih organizacija. Bit će potrebno sastavljanje strategije financiranja te rasprava o istoj i njeno usvajanje.
<i>Nadležna ministarstva</i>	Predstavljaju najviše tehničke hijerarhijske instance uključene u pripremu ROP-a. Upravljaju procesom kroz osnovne smjernice i regulativnu podršku.	Koordinacija raznih izvora financiranja u cilju postavljanja učinkovitog djelatnog sučelja između projekata temeljenih na ROP-u i vanjskih sredstava. Nadzor nad cjelokupnim radom, praćenje rezultata i razvoj daljnjih smjernica.	Nema dovoljno sredstava za izvršavanje ove zadaće. Potrebna je dodatna ekspertiza na području mehanizama združenog financiranja od strane više donatora, upravljanja razvojnom politikom te monitoringa i procjene tijeka razvoja.

Financiranje ROP-a

Načini i izvori financiranja često su isključiva točka interesa u planiranju razvoja. To je nepoželjno i opasno jer na Županiji je da zadrži kontrolu nad razvojnim procesima i temama kako bi privukla financiranje u projekte koji podržavaju županijsku razvojnu strategiju. Može se reći da postoji konkurencija među fondovima koliko postoji i konkurencija među donatorima i donatorskim organizacijama u potražnji za «dobrim projektima». Dobri projekti su oni prioritetni projekti koji generiraju razvoj u onom smjeru koji definira dogovorena strategija. ***Stoga strategija treba usmjeravati financiranje, a ne obrnuto.***

U Hrvatskoj je situacija s financiranjem relativno dobra, unatoč visokim razinama zaduživanja od strane Vlade. Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka je u procesu uspostave zajedničkog mehanizma financiranja koji će koordinirati većinu inozemnih donatora kao što su Europska Komisija, Europska Investicijska Banka i Svjetska banka te ih uklopiti u jedan zajednički mehanizam financiranja regionalnog razvoja. Trenutna je procjena da za razvojne projekte u Brodsko-posavskoj županiji postoji oko 150 milijuna eura za razdoblje od slijedećih 10 godina. Ova je procjena skromna i ne uključuje potencijal privatnih investicija te investicija nevladinog sektora.

Inicijalna financijska podrška Europske Komisije za provedbu ROP-a iznosi oko 2,5 milijuna eura koji su na raspolaganju za ključne prioritetne projekte. Apsorpcijski kapacitet Županije je trenutno nedovoljan i morat će se razviti kako bi se iskoristilo sve fondove koji su na raspolaganju što efikasnije i ekonomičnije. U tom je smislu od presudne važnosti izgradnja kapaciteta Županije i relevantnih provedbenih institucija, a što će se djelomično realizirati putem ROP provedbe, a djelomično kroz druge razvojne programe inicirane i sponzorirane od strane Vlade.

S obzirom na ograničeni financijski kapacitet Županije kao i velikog broja jedinica lokalne samouprave, strategija je financiranja pristupiti što većem broju međunarodnih donatorskih institucija kao što su Europska Unija, Svjetska Banka, USAID, DFID te bilateralni donatori. Cilj je iskoristiti inicijalna sredstva Europske Komisije stavljena na raspolaganje u svrhu privlačenja i maksimiziranja učinka drugih izvora kao što su državni proračun i ostali multilateralni i bilateralni donatori. Prema potrebi, Županija će sudjelovati u financiranju materijalnim i nematerijalnim doprinosom. Dugoročno, cilj je razviti oporezivu bazu Županije kako bi se smanjila ovisnost o državnom proračunu i stranoj asistenciji.

Općepoznata je činjenica da svaki donator ima specifične zahtjeve koji moraju biti zadovoljeni da bi se ostvarila financijska asistencija. U načelu, projekti koji se predlažu donatoru moraju biti određenog tipa, ali također i u potpunosti opravdani, što podrazumijeva sukladnost s dogovorenim razvojnom strategijom područja u kojem se nalaze te opravdanje pozitivnom procjenom provedivosti / ekonomskom analizom (feasibility study / cost-benefit analysis). Taj zadatak pripreme ROP projekata biti će odgovornost županijske Jedinice za provedbu programa.

UVOD

Važnost lokalnog razvoja

Institucionalna sposobnost za promicanje društveno - ekonomskog razvoja i upravljanje tim razvojem na razini lokalne uprave u Republici Hrvatskoj od sve je veće važnosti. Vlada Republike Hrvatske izjavila je da se obvezala da će promicati *regionalni razvoj*. U tom je cilju, a u skladu s načelom supsidijarnosti, jedan broj nadležnosti i administrativnih funkcija središnje države decentraliziran na županije.

Pripremljenost za strukturne fondove EU-a

Prije svega, sposobnost za učinkovito i djelotvorno promicanje i upravljanje razvojem na razini lokalne uprave od bitne je važnosti, budući da se Hrvatska priprema za priključenje Europskoj uniji (EU). Kad se Hrvatska priključi Europskoj uniji, bit će joj osigurani strukturni fondovi EU-a. Ta se sredstva koriste za financijsko podupiranje projekata strateške naravi u područjima države članice radi povećanja konkurentnosti u tim područjima te radi društveno - ekonomskog blagostanja građana. Strukturni fondovi EU-a daju se na regionalnoj razini. Stoga je od bitne važnosti da lokalna uprava, koja djeluje na regionalnoj razini, bude sposobna za djelotvorno i učinkovito korištenje tih sredstava. U bliskoj budućnosti Hrvatskoj će biti osigurani predpristupni fondovi kojih se veći dio također daje na regionalnoj razini i preko lokalne uprave.

Važnost ROP-a

Regionalni operativni program (ROP) za Brodsko-posavsku županiju obuhvatan je, ali vremenski ograničen plan društvenog i gospodarskog razvoja ove Županije (za razdoblje od 2005.-2012. godine). To je prvi obuhvatan plan što ga je za ovu Županiju izradila *Županija sa svojim nositeljima interesa - dionicima* (prije svega zastupljenih od strane Regionalnog partnerskog odbora osnovanog na početku pripremnog razdoblja ROP-a, tijekom 2004. godine). ROP Brodsko-posavske županije nije bio pripremljen odnosno donesen za ovu Županiju - to je plan koji je pripremljen unutar same Županije i od strane njezinih ljudi. Plan se izravno odnosi na prioritete i planove nacionalnog razvoja, međutim, pretežito je usmjeren na korist ljudi i tvrtki iz Županije.

Ciljevi ROP-a

Dva su temeljna cilja ROP-a: prvo, izgraditi institucionalni i tehnički *kapacitet i sposobnost* unutar Županije tako da ta županija (kao i svako regionalno udruženje županija do kojeg može doći putem dobrovoljnog dogovora) bude u stanju koristiti predpristupne i strukturne fondove EU-a na djelotvoran i učinkovit način kad ta sredstva budu dostupna. Drugo, pripremiti *razvojnu strategiju odnosno "poslovni plan"* Županije, provedba kojeg će značajno povećati društveno blagostanje i gospodarske izgleda stanovnika i tvrtki ove Županije. Naravno, između ova dva cilja postoji izravna veza.

Provedba ROP-a

Provedba ROP-a realizirat će se kroz niz *projekata* koji su bili utvrđeni, obrazloženi i pripremljeni kao dio procesa ROP-a. Ti projekti, koji su povezani s *razvojnim implikacijama* koje se mogu dokazati, kreću se od projekata vezanih za materijalnu infrastrukturu do mjera za pružanje potpore tvrtkama i akcija koje se mogu poduzimati radi poticanja rasta aktivnog civilnog društva. Mnogi od ovih projekata također se bave važnim razvojnim temama EU-a (koje se često nazivaju “horizontalnim” pitanjima) kao što je promicanje informacijske tehnologije, pažnja na dobrom gospodarenju okolišem i održavanju okoliša te briga oko ravnopravnosti spolova i građanskih prava. Očekuje se da će se mnogi od ovih projekata moći financijski podupirati putem korištenja predpristupnih fondova EU-a. Očekuje se i da će provedba ROP-a značajno povećati sposobnost Županije za pristupanje strukturnim fondovima EU-a kad Hrvatska postane članica EU-a.

ROP je poslovni plan Županije

Međutim, ROP je više od dokumenta kojeg treba podnijeti Europskoj komisiji (EK) u nadi da će sredstva EU-a nakon toga i odmah biti osigurana. ROP je poslovni plan Županije koji će vjerojatno privući pozornost niza bilateralnih i multilateralnih donatora. Nadalje, namjera je da ROP privuče financijsku potporu iz hrvatskog državnog investicijskog proračuna. Općenito rečeno, ROP je instrument kojeg će Brodsko-posavska županija koristiti za predlaganje strateškog i dosljedno izrađenog razvojnog plana određenom broju davatelja sredstava, uključujući Vladu Republike Hrvatske, Europsku komisiju (EK) te niz bilateralnih i multilateralnih donatora.

Proces pripremanja ROP-a

Pripremanje ROP-a započeto je početkom ljeta 2004, a trajalo je više od deset mjeseci. To pripremanje obuhvatilo je brojne sastanke s pojedincima i skupinama lokalnih dionika, kao i osnivanje Regionalnog partnerskog odbora. Taj odbor, zajedno s Radnom skupinom za ROP Županije, bio je zadužen za vođenje procesa ROP-a i sastavljanje izvještaja o ROP-u. Pomagali su im lokalni i međunarodni savjetnici iz britanske tvrtke IMC Consulting (koje je financirala Europska komisija (EC) iz programa CARDS za 2003. godinu).

Jedna od najvažnijih prvih zadaća bilo je stvaranje “dokazne baze” odnosno informacija i analiza potrebnih za robusnu procjenu razvojnih problema s kojima je Županija suočena (vidi grafički prikaz “*Proces pripremanja ROP-a*” na 19. stranici). Određeni broj radionica i konferencija, u kojima su sudjelovali županijski dužnosnici i široki niz lokalnih zainteresiranih strana, održan je radi razmatranja “dokazne baze” te formuliranja Strategije ROP-a i provedbenog plana:

1. **Na Konferenciji posvećenoj “Osnovnoj analizi”** preispitani su glavni problemi vezani za imovinu, nedostatke i razvoj sa kojima je Županija suočena. Upravo je tijekom ove konferencije osnovan Regionalni partnerski odbor Brodsko-posavske županije sastavljen od 23 dionika. To Partnerstvo, zajedno s Radnom skupinom ROP-a Županije predvodilo je sve naredne konferencije i radionice.
2. **Na Konferenciji posvećenoj SWOT analizi i viziji** ispitivala se komparativna ekonomska prednost kao i potencijal Županije, nakon čega su sudionici konferencije pripremili viziju razvoja za razdoblje do 2012. godine te glavne razvojne ciljeve svoje Županije.

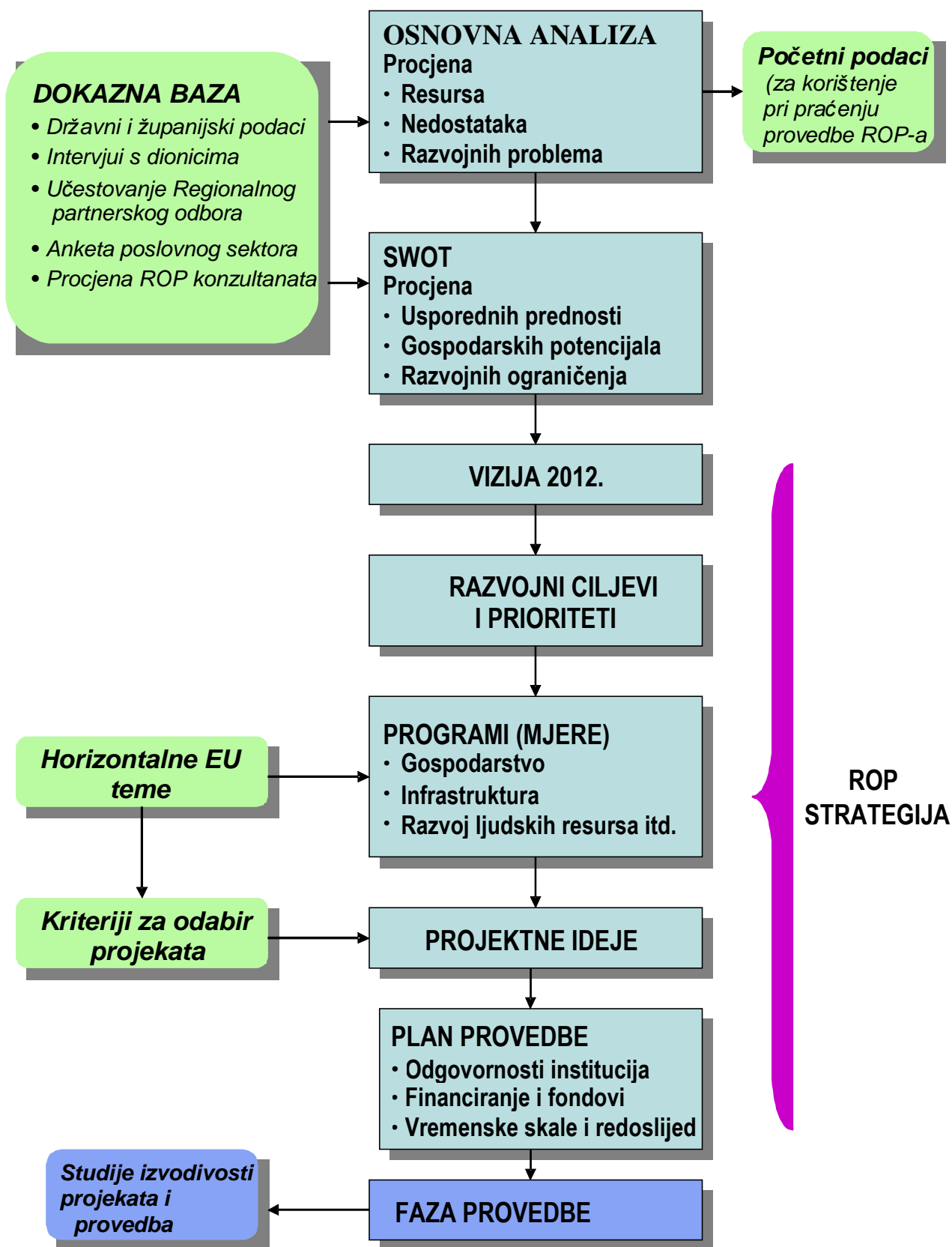

3. **Konferencija o strategiji i prioritetima** imala je za rezultat oblikovanje krovne razvojne strategije za Županiju te određivanje glavnih prioriteta i mjera povezanih s tom strategijom.
4. **Na Konferenciji o projektima i provedbi** nastojalo se utvrditi i postići dogovor o glavnim okvirima projekata te o načinu na koji se razvojna strategija i projekti mogu provoditi i financirati.

Kao što je rečeno na početku ovog Uvoda, Vlada Republike Hrvatske, potaknuta lokalnim inicijativama i entuzijazmom lokalnih stanovnika, postavila je regionalni i lokalni razvoj visoko na političkom dnevnom redu. ROP je ključni instrument kojeg će uprava i stanovništvo Županije koristiti radi pokretanja i ubravanja gospodarskog razvoja i povećanja društvenog blagostanja. Brodsko-posavska županija u potpunosti je shvatila ovu priliku te stoga u okviru ovog dokumenta predlažemo Razvojni plan svoje županije.

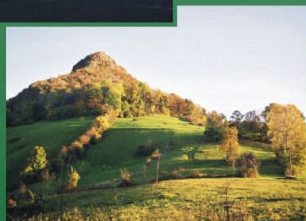
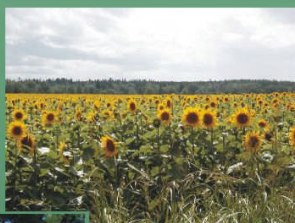
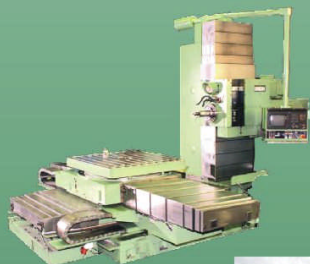
PROCES PRIPREME ROP-a

BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA do 2010. godine

IZRADA REGIONALNOG OPERATIVNOG PROGRAMA ŽUPANIJE

- ◆ **Prošlost neka bude početak**
- ◆ **Bolja kvaliteta života**
- ◆ **Zajedno znamo više**
- ◆ **Zajedno smo jači**

**SADA JE PRILIKA - DAJMO
SVOJ DOPRINOS ZA BOLJI
RAZVOJNI PROGRAM
NAŠE REGIJE**

**UKLJUČITE SE U KONZULTACIJE I RASPRAVE
SA SVOJIM PRIJEDLOZIMA**

Radna skupina

Poglavlje 1: OSNOVNA ANALIZA

1.1 UVOD

Brodsko-posavska županija posjeduje značajan gospodarski potencijal. Županiju karakteriziraju plodna poljoprivredna zemlja, šumske površine, strateški položaj s raskrižjem važnih prometnih pravaca i stvorena infrastruktura. Nažalost, opće političke, društvene i gospodarske prilike tijekom posljednjih 15 godina nisu uvijek pogodovala tom razvoju.

Te prilike uključuju:

- posljedice ratnih razaranja i okupacije dijela teritorija (sa velikim brojem izbjeglica i prognanika);
- težak proces tranzicije prema gospodarstvu otvorenog tržišta i problematični procesi pretvorbe i privatizacije državnog vlasništva;
- suzdržanost inozemnih poslovnih partnera za ulaganje u Županiju;
- kontinuiranu značajnu stopu nezaposlenosti;
- tendenciju odljeva stručnog i kreativnog kadra koji traže bolje životne prilike od onih koji pruža opća situacija u Brodsko-posavskoj županiji.

Da bi se iskoristili potencijali Brodsko-posavske županije važno je pripremiti strateški razvojni plan te ga provesti. Ključna komponenta ovog razvojnog plana je analiza trenutne situacije, odnosno analiza ključne imovine i razvojnih pitanja koje obilježavaju Županiju. Potrebna analiza situacije ili "osnovna" analiza predstavljena je u ovom poglavlju.

Osnovna analiza pregled je županijskog zemljopisnog položaja, stanovništva i prirodnih resursa, institucionalnog (administrativnog) ustroja, podataka o stanju u gospodarstvu, infrastrukturi i društvenim djelatnostima (zdravstvo, socijalna skrb, obrazovanje, kultura i ostale društvene djelatnosti) te stupnja razvitka civilnog društva i postojećim razvojnim strategijama Brodsko-posavske županije.

1.2 ZEMLJOPISNI POLOŽAJ

Brodsko-posavska županija smještena je u južnom dijelu slavonske nizine, na prostoru između planine Psunj, Požeškog i Diljskog gorja sa sjevera i rijeke Save s juga i obuhvaća prostor od ukupno 2.034 km² što čini 3,61 % ukupnog teritorija Republike Hrvatske (56.542 km²).

Brodsko-posavska županija je jedna od najužih i najdužih hrvatskih županija koja na istoku graniči sa Vukovarsko-srijemskom, na sjeveroistoku sa Osječko-baranjskom, na sjeveru sa Požeško-slavonskom te na zapadu sa Sisačko-moslavačkom županijom dok se južna granica županije proteže uz rijeku Savu koja je ujedno i međudržavna granica između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Tu je 5 međunarodnih cestovnih graničnih prijelaza, od kojih su 3 u kategoriji velikih graničnih prijelaza, preko kojih se odvija iznimno veliki tranzit roba, ljudi i usluga.

Područje Brodsko-posavske županije može se podijeliti na tri cjeline: brdsko, ravničarsko i nizinsko. Brdsko područje čini blago uzdignuto gorje pokriveno šumom s najvišom nadmorskom visinom od 984 m (Psunj). Ravničarsko područje zauzima najveći dio Županije, a čini ga ogranak plodne slavonske ravnice. Nizinsko područje zauzima prisavski dio, uglavnom dobro zaštićen od visokih voda Save, koji je isprepleten osnovnom i lokalnom kanalskom mrežom. Županija je područje umjerene kontinentalne klime. Bogatstvo voda, šuma i plodno tlo, plovna rijeka i značajni kopneni europski putovi prirodni su uvjeti koji omogućavaju visokorazvijeno gospodarstvo i kulturu.

1.3 STANOVNIŠTVO

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine, Brodsko-posavska županija ima 176.765 stanovnika, gotovo jednako kao što je zabilježeno popisom iz 1991. (vidi Tablicu 1.1). Broj stanovnika porastao je u ranim 90-im, ali se smanjio sredinom 90-ih slijedom ratnih zbivanja. U odnosu na 1991. godinu, blago je povećano učešće stanovništva u gradovima gdje 2001. godine živi 45,51 % sveukupnog stanovništva dok preostalih 54,49 % živi u ruralnim sredinama.

Migracije stanovništva, gustoća i urbanizacija

Najveće smanjenje stanovništva bilježi se u područjima ratnih djelovanja odnosno područjima posebne državne skrbi (općine Dragalić, Stara Gradiška, Okučani i Gornji Bogićevci) gdje je broj stanovnika 2001. godine manji za 20-50 % u odnosu na 1991. godinu. Cijela bivša općina Nova Gradiška (danas grad Nova Gradiška i 10 općina) odnosno sve jedinice lokalne samouprave imaju manje stanovnika nego 1991. godine. Značajna smanjenja u broju stanovnika mogu se uočiti u nekada jakim gospodarskim sredinama kao što su Staro Petrovo Selo, Nova Kapela i Oriovac što je posljedica kombiniranih utjecaja rata i propadanja velikih gospodarskih subjekata i tranzicije prema otvorenom tržišnom gospodarstvu.

Evidentna je urbanizacija stanovništva na području Brodsko-posavske županije jer su najveći porast u broju stanovnika u odnosu na 1991. godinu ostvarili upravo grad Slavonski Brod te prigradske općine Bukovlje, Gornja Vrba i Sibinj.

U Brodsko-posavskoj županiji živi 87 stanovnika po km² što je više u odnosu na prosjek Republike Hrvatske (78,4 stanovnika/km²). Gustoća stanovništva po gradovima i općinama varira, ali je najveća u gradovima. Od općinskih sredina najgušće su naseljene prigradske općine Gornja Vrba i Bukovlje te pogranične općine Slavonski Šamac i Sikirevci koje su do 1997. godine bile jedna općina. Uzrok tome su naseljavanja izbjeglica iz Bosne i Hercegovine koji su se koncentrirali u tim općinama. Najmanji broj stanovnika po km² imaju općine na ratom stradalom području (Dragalić, Stara Gradiška i Okučani) te općina Podcrkavlje u brdsko-planinskom području Županije.

**Tablica 1.1: Usporedba stanovništva 1991. i 2001.
po gradovima i općinama**

Jedinice lokalne samouprave (gradovi)	Broj stanovnika 1991.	%	Broj stanovnika 2001.	%	Promjena u broju stanovnika (+/-)	Promjena u broju stanovnika (%)
Slavonski Brod	57.229	32,70	64.612	36,55	+ 7.383	+ 12,90
Nova Gradiška	17.071	9,76	15.833	8,96	- 1.238	- 7,25
Ukupno gradovi	74.300	42,46	80.445	45,51	+ 6.145	+ 8,27
Jedinice lokalne samouprave (općine)						
Bebrina	3.464	1,98	3.541	2,00	+ 77	+ 2,22
Brodski Stupnik	3.267	1,87	3.526	1,99	+ 259	+ 7,93
Bukovlje	1.622	0,93	2.739	1,55	+ 1.117	+ 68,86
Cernik	4.661	2,66	4.235	2,40	- 426	- 9,14
Davor	3.458	1,98	3.259	1,84	- 199	- 5,75
Donji Andrijevci	4.180	2,39	4.393	2,49	+ 213	+ 5,09
Dragalić	2.715	1,55	1.282	0,73	- 1.433	- 52,78
Garčin	5.542	3,17	5.586	3,16	+ 44	+ 0,79
Gornja Vrba	1.991	1,14	2.559	1,45	+ 568	+ 28,53
Gornji Bogičevci	2.900	1,66	2.319	1,31	- 581	- 20,03
Gundinci	2.186	1,25	2.294	1,30	+ 108	+ 4,94
Klakar	2.294	1,31	2.417	1,37	+ 123	+ 5,36
Nova Kapela	5.689	3,25	5.118	2,90	- 571	- 10,04
Okučani	5.712	3,26	4.224	2,39	- 1.488	- 26,05
Oprisavci	3.240	1,85	2.942	1,66	- 298	- 9,20
Oriovac	6.860	3,92	6.559	3,71	- 301	- 4,39
Podcrkavlje	2.553	1,46	2.683	1,52	+ 130	+ 5,09
Rešetari	5.627	3,22	5.171	2,93	- 456	- 8,10
Sibinj	6.886	3,93	7.549	4,27	+ 663	+ 9,63
Sikirevci	2.755	1,57	2.707	1,53	- 48	- 1,74
Slavonski Šamac	2.665	1,52	2.649	1,50	- 16	- 0,60
Stara Gradiška	2.531	1,45	1.717	0,97	- 814	- 32,16
Staro Petrovo Selo	7.175	4,10	6.352	3,59	- 823	- 11,47
Velika Kopanica	3.557	2,03	3.570	2,02	+ 13	+ 0,36
Vrbje	3.210	1,83	2.906	1,64	- 304	- 9,47
Vrpolje	3.958	2,26	4.023	2,28	+ 65	+ 1,64
Ukupno općine	100.698	57,54	96.320	54,49	- 4.378	- 4,35
Sveukupno županija	174.998	100,00	176.765	100,00	+ 1.767	+ 1,01

Izvor: Ured državne uprave u BPŽ, Služba za gospodarstvo, Odsjek za statistiku

Tablica 1.2: Teritorijalna distribucija stanovništva po gustoći 1991. i 2001. po gradovima i općinama

Jedinice lokalne samouprave (gradovi)	Broj stanovnika 1991.	Gustoća stanovništva 1991. (po km ²)	Broj stanovnika 2001.	Gustoća stanovništva 2001. (po km ²)	Povećanje/smanjenje po području
Slavonski Brod	57.229	1.145	64.612	1.292	+ 147
Nova Gradiška	17.071	341	15.833	317	- 24
Ukupno gradovi	74.300	743	80.445	804	+ 61
Jedinice lokalne samouprave (općine)					
Bebrina	3.464	34	3.541	35	+ 1
Brodski Stupnik	3.267	57	3.526	62	+ 5
Bukovlje	1.622	71	2.739	119	+ 48
Cernik	4.661	36	4.235	33	- 3
Davor	3.458	80	3.259	76	- 4
Donji Andrijevci	4.180	73	4.393	77	+ 4
Dragalić	2.715	45	1.282	21	- 24
Garčin	5.542	58	5.586	58	0
Gornja Vrba	1.991	100	2.559	128	+ 28
Gornji Bogičevci	2.900	63	2.319	50	- 13
Gundinci	2.186	38	2.294	40	+ 2
Klakar	2.294	42	2.417	45	+ 3
Nova Kapela	5.689	44	5.118	40	- 4
Okučani	5.712	36	4.224	26	- 10
Oprisavci	3.240	50	2.942	45	- 5
Oriovac	6.860	74	6.559	71	- 3
Podcrkavlje	2.553	27	2.683	28	+ 1
Rešetari	5.627	104	5.171	96	- 8
Sibinj	6.886	61	7.549	67	+ 6
Sikirevci	2.755	92	2.707	90	- 2
Slavonski Šamac	2.665	116	2.649	115	- 1
Stara Gradiška	2.531	33	1.717	22	- 11
Staro Petrovo Selo	7.175	52	6.352	46	- 6
Velika Kopanica	3.557	52	3.570	52	0
Vrbje	3.210	40	2.906	36	- 4
Vrpolje	3.958	65	4.023	66	+ 1
Ukupno općine	100.698	52	96.320	50	- 2
Sveukupno županija	174.998	86	176.765	87	+ 1

Izvor: Ured državne uprave u BPŽ, Služba za gospodarstvo, Odsjek za statistiku

Demografska karakteristika Brodsko-posavske županije je prisutnost značajne populacije Hrvata prognanika koji su se doselili iz drugih dijelova bivše Jugoslavije, a ponajviše iz Bosne i Hercegovine. Oni su najviše prisutni u gradskim sredinama (posebno Slavonski Brod) te na području općine Okučani.

Spol, starost i nacionalna struktura stanovništva

U strukturi stanovništva Brodsko-posavske županije žene sudjeluju sa 51,47 %, a muškarci sa 48,53 %. Starosna struktura stanovništva je relativno uravnotežena. Oko 25 % stanovništva je mlađe od 20 godina, dok je oko 20 % stanovništva starije od 60 godina (žene dominiraju u toj starosnoj skupini). Preostalih 55 % stanovništva je starosno između 20 i 59 godina i uglavnom ravnomjerno raspoređeno između muškaraca i žena (vidi Tablicu 1.3).

Tablica 1.3: Stanovništvo Brodsko-posavske županije prema dobi i spolu (popis 2001.)

Dob/Spol	Muškarci	Žene	Ukupno
0 – 9 godina	11.582	11.012	22.594
10 – 19 godina	12.774	12.141	24.915
20 – 29 godina	12.225	11.461	23.686
30 – 39 godina	12.382	11.868	24.250
40 – 49 godina	12.907	12.009	24.916
50 – 59 godina	9.090	9.483	18.573
60 – 69 godina	8.863	11.555	20.418
70 i više godina	5.518	10.903	16.421
Nepoznato	446	546	992
Sveukupno	85.787	90.978	176.765

Izvor: Ured državne uprave u BPŽ, Služba za gospodarstvo, Odsjek za statistiku

Prema nacionalnoj strukturi, a prema popisu stanovništva iz 2001. godine, najzastupljeniji su Hrvati kojih je ukupno 166.129 što u odnosu na ukupno stanovništvo Brodsko-posavske županije čini učešće od 93,95 %. Od ostalih nacionalnosti najzastupljeniji su Srbi s 3,02 % (5.347 stanovnika) dok su ostale nacionalnosti minorno zastupljene (0,33 % Roma, 0,21 % Bošnjaka, 0,18 % Ukrajinaca, 0,16 % Albanaca itd.).

Iz navedenih se podataka može zaključiti da demografsko i gospodarsko oživljavanje pasivnijih dijelova Županije mora biti jedan od glavnih prioriteta Regionalnog operativnog programa (ROP-a) i to prije svega područja stradalih u ratu te posavskih i brdsko-planinskih područja.

1.4 OKOLIŠ I PRIRODNI RESURSI

Ugrožen okoliš

Brodsko-posavsku županiju karakterizira plodno i potencijalno vrlo produktivno tlo. U Županiji se nalaze brojna zaštićena prirodna područja (vidi Tablicu 1.4). Županija se također odlikuje bogatstvom biljnih vrsta. Različite biovrste pogodovale su i razvoju raznolike i

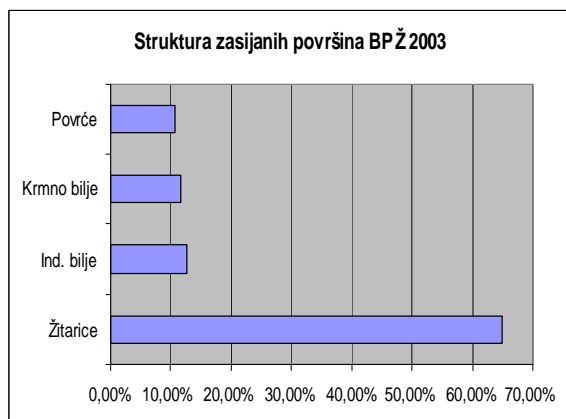
brojne faune. Ipak, mnoga područja i biološka različitost Županije ugroženi su zbog slijedećih razloga:

- nestajanje staništa zbog širenja urbanih područja;
- promjene staništa zbog uništavanja, degradacije i fragmentacije;
- onečišćenje okoliša: tla, vode i zraka koje uzrokuju domaćinstva i industrija uključujući nepročišćavanje otpadnih voda;
- prekomjerno iskorištavanje prirodnih izvora zbog izlova, krivolova, sječe, sakupljanja i drugih nereguliranih aktivnosti;
- unošenje stranih vrsta u ekološke sustave i
- neadekvatne mjere zaštite okoliša i njihova nedostatna integriranost u postupak prostornog planiranja i gospodarske djelatnosti.

Tablica 1.4: Zaštićeni dijelovi prirode na području Brodsko-posavske županije

1.	Lonjsko polje	park prirode (dio u površini od 3.072 ha)
2.	Prašnik	posebni rezervat šumske vegetacije, površina 53,35 ha
3.	Muški bunar	posebni rezervat šumske vegetacije, površina 41,85 ha
4.	Bara Dvorina	posebni ornitološki rezervat, površina 726,20 ha
5.	Jelas-ribnjaci	posebni ornitološki rezervat, površina 124 ha
6.	Jelas-polje	značajni krajobraz, površina 19.520 ha
7.	Gajna	značajni krajobraz, površina oko 500 ha

Zbog rastuće prijetnje prirodnim resursima, Županijska skupština je na svojoj 29. sjednici održanoj dana 28. lipnja 2004. godine donijela Odluku o osnivanju Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Brodsko-posavske županije.

Brodsko-posavska županija ima izrazitu prednost u poljoprivrednom zemljištu; na njenom području ima 116.390 ha poljoprivrednih površina, od kojih je 89 % obradivih. U strukturi obradivih površina najveći je udjel oranica i vrtova sa 88.883 ha, odnosno 85,8 % što potvrđuje da u Brodsko-posavskoj županiji postoji znatno intenzivnija obrada poljoprivrednog zemljišta u odnosu na prosjek Republike Hrvatske gdje je taj udjel 73 %.

Zbog povoljnih geografskih, pedoloških i klimatskih uvjeta na području Županije, moguće je razvijati voćarstvo, vinogradarstvo i povrtlarstvo u smislu ostvarivanja veće dobiti po jedinici površine u odnosu na ratarstvo.

Osim kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta, osnovno obilježje i osobito vrijedan resurs na području Brodsko-posavske županije su i velike šumske površine, vode i vodene površine te nalazišta mineralnih sirovina.

Na području Republike Hrvatske je oko 2,5 milijuna ha šuma što čini oko 45 % ukupnog državnog teritorija. Na području Brodsko-posavske županije ukupni šumski fond iznosi 61.228 ha što čini 33,3 % ukupne površine Županije. U državnom je vlasništvu ukupno 51.641 ha ili 84,3 % šuma dok je u privatnom vlasništvu 9.587 ha ili 15,7 %. Od ukupne površine šuma u državnom vlasništvu, 87 % su radno dostupne površine dok je 13 % šumskih površina nedostupno zbog miniranosti.

Eksploatacija mineralnih sirovina (tehničkog kamena i opekarske gline) značajan je gospodarski resurs Brodsko-posavske županije. Rješenjem Ureda državne uprave Brodsko-posavske županije odobrena je eksploatacija tehničkog kamena u dva eksploatacijska polja i to u eksploatacijskom polju "Giletinci" (općina Cernik) s predviđenom godišnjom proizvodnjom od 80.000 m³ stjenske mase u sraslom stanju i eksploatacijskom polju "Fukinac" (općina Okučani) s predviđenom godišnjom proizvodnjom od 90.000 m³ stjenske mase u sraslom stanju.

Eksploatacija pijeska i šljunka iz obnovljivih ležišta korita rijeke Save na području Brodsko-posavske županije putem koncesija omogućava koncesionarima legalan rad i ostvarenje prihoda, a proračunu Brodsko-posavske županije prihod s naslova jednokratne i godišnje koncesijske naknade. Raspisivanjem natječaja za dodjelu koncesija za vađenje šljunka u 2000. i 2001. godini, 16 lokacija na rijeci Savi dobilo je 9 koncesionara s kojima je Državna uprava za vode sklopila Ugovor o koncesiji za vađenje šljunka na području značajnom za vodni režim. Tijekom 2003. godine na području Brodsko-posavske županije eksploatirano je 161.360 m³ šljunka te 20.734 m³ pijeska što je proračunu Županije donijelo prihod od 283.493 kn.

Područje Brodsko-posavske županije je srednje turistički razvijeno s velikim potencijalima i nedovoljno iskorištenim prirodnim resursima. Svakako treba spomenuti lovne i ribolovne potencijale na ukupnoj površini od gotovo 200.000 ha (Radinje, Migalovci, Gradiška brda, Puavice) gdje je zastupljena raznolika fauna – divljač brdskih i nizinskih staništa te najveći ribnjaci u ovom dijelu Europe koji su uz rijeku Savu, Orljavu, Mrsunju te druge rječice i bistre potoke veoma pogodni za lov na divlje patke i guske te sportski ribolov. Također treba spomenuti brojna izletišta (Strmac, Ljeskove vode, Migalovci, Petnja i dr.) te zaštićene krajolike (Gajna, Prašnik, Muški bunar, Lonjsko polje) i iako u ruševinama, povijesnu tvrđavu u Slavanskom Brodu.

Onečišćenje otpadnim vodama

Na području Brodsko-posavske županije rijeka Sava je najveći prijemnik otpadnih voda gradova i naselja.

Sava je i pogranična rijeka pa je prijemnik voda sa područja Bosne i Hercegovine koje također utječu na njenu kakvoću. Uz onečišćenja kojeg vodotoci već donose, glavni izvori onečišćenja na području Županije su nepročišćene komunalne otpadne vode naselja kao i otpadne tehnološke vode, a pogoršanju kakvoće voda pridonose i ispusti klaonica, farmi kao i poljoprivrednih površina te divljih i neuređenih deponija. **Onečišćenje vrijednih vodnih resursa je veliki problem kojem se treba pristupiti u Županiji.** U tijeku je izrada Plana intervencija u zaštiti okoliša za postupanje u interventnim situacijama.

Nedostatno praćenje stanja u okolišu

Prema ispitivanjima kakvoće vode, vode rijeke Save pripadaju II vrsti vode prema propisanim vrijednostima iz Uredbe o klasifikaciji voda ("Narodne novine", broj 77/98) što se tiče bioloških pokazatelja, dok su odstupanja prema višoj kategoriji onečišćenja voda uočena kod mikrobioloških pokazatelja, hranjivih tvari, koncentracije mineralnih ulja, a povremeno i režima kisika. Rezultati ispitivanja kakvoće vode koja se obavljaju na ostalim, većim vodotocima na području Županije, ukazuju na povećanu koncentraciju hranjivih tvari, mikrobioloških pokazatelja, ali i režima kisika dok se biološki parametri ne prate.

Na području Brodsko-posavske županije nije uspostavljena područna mreža za praćenje kakvoće zraka te stoga podataka o kakvoći zraka u Županiji nema pa se ne mogu utvrditi kategorije kakvoće zraka. Glavni stacionarni izvor emisija u zrak su sagorijevanje goriva u toplanama, kotlovnica, pri industrijskim procesima i u kućnim ložištima.

Tlo kao rastresiti sloj zemljine kore zahvaćaju dva tipa degradacije. Erozijom i bujičnim procesima u slivu rijeke Save zahvaćen je veliki dio površina. Najrasprostranjenija je slaba erozija, a njome su zahvaćeni ravničarski dijelovi sliva, dok je nešto izraženija u brdskom dijelu Županije. Istraživanja su pokazala da se sadržaj teških metala u tlu kreće uglavnom u granicama čistog tla.

1.5 PROSTORNO PLANIRANJE

Usvajanjem Prostornog plana Županije tijekom 2001. godine, Brodsko-posavska županija je dobila strateški dokument, prvi iz nove generacije dokumenata prostornog materijala. U sustavu prostorno planskih dokumenata, ovaj Plan predstavlja najvišu razinu iza Strategije i Programa prostornog uređenja RH čije odredbe teritorijalizira u konkretni prostor i okolnosti. Realizacijom Prostornog plana Županije završen je prvi ciklus izrade prostorno-planske dokumentacije Brodsko-posavske županije. Plan je postao važan instrument uređenja prostora Brodsko-posavske županije i putokaz mogućnosti razvoja kroz izradu detaljnijih prostornih planova općina.

Izrada prostornih planova uređenja općina je ujedno i imperativ, zaključno s 2005. godinom. Zavod za prostorno uređenje intenzivno radi na pripremi i koordinaciji izrade prostornih planova jedinica lokalne samouprave. Za navedene poslove Zavod je izradio sve kartografske podloge i iste georeferencirao te vodi koordinaciju na izradi istih.

Slijedi pregled stanja na izradi prostorno-planske dokumentacije za jedinice lokalne samouprave (stanje u listopadu 2004. godine).

Tablica 1.5: Stanje izrađenosti prostornih planova gradova i općina Brodsko-posavske županije (listopad 2004. godine)

Grad/Općina	Vrsta plana	Faza izrade
Slavonski Brod	PPUG	Plan donesen
Slavonski Brod	GUP	Vraćen na javni uvid 17. 09. 2004.
Nova Gradiška	GUP	Održana javna rasprava 26. 07.-26. 08. 2004.
Nova Gradiška	PPUG (Izmjene i dopune)	Plan donesen
Bebrina	PPUO	Čeka suglasnost Ministarstva poljoprivrede
Brodski Stupnik	PPUO	Plan donesen
Bukovlje	PPUO	Plan donesen
Cernik	PPUO	Plan donesen
Davor	PPUO	Plan donesen
Donji Andrijevići	PPUO	Plan donesen
Dragalić	PPUO	Izrađen i usvojen Konačni prijedlog
Garčin	PPUO	Plan donesen
Gornja Vrba	PPUO	Plan donesen
Gornji Bogičevci	PPUO	U pripremi Javna rasprava
Gundinci	PPUO	Plan donesen
Klakar	PPUO	Javna rasprava 27. 09.-27. 10. 2004.
Nova Kapela	PPUO	Održana Javna rasprava 06. 09.-06. 10. 2004.
Okučani	PPUO	Plan donesen
Oprisavci	PPUO	Plan donesen
Oriovac	PPUO	Izrađen Konačni prijedlog plana
Podcrkavlje	PPUO	Plan donesen
Rešetari	PPUO	Plan donesen
Sibinj	PPUO	Plan donesen
Sikirevci	PPUO	Priprema za Javnu raspravu
Slavonski Šamac	PPUO	Održana prethodna rasprava
Stara Gradiška	PPUO	Održana Javna rasprava
Staro Petrovo Selo	PPUO	Izrađen nacrt Prijedloga Prostornog plana
Velika Kopanica	PPUO	Priprema za Javnu raspravu
Vrbje	PPUO	U pripremi prethodna rasprava
Vrpolje	PPUO	Održana prethodna rasprava

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije

1.6 INSTITUCIONALNI OKVIR

Brodsko-posavska županija jedna je od 20 hrvatskih županija koje, uz grad Zagreb kao zasebnu jedinicu, čine administrativni teritorijalni ustroj Republike Hrvatske. Županija je jedinica područne (regionalne) samouprave i sastoji se od jedinica lokalne samouprave odnosno gradova i općina. Brodsko-posavsku županiju čine 2 grada i 26 općina.

Središnja država svoje poslove u upravno-administrativnom smislu na županijskoj razini ostvaruje kroz Ured državne uprave u Brodsko-posavskoj županiji. Županija kao područna (regionalna) jedinica ima svoju samoupravu odnosno zakonodavnu (Županijska skupština) i izvršnu vlast (Županijsko poglavarstvo) odnosno administrativna tijela (upravni odjeli i službe) u njihovoj funkciji.

Fiskalni kapacitet Brodsko-posavske županije relativno je skroman obzirom da proračun na godišnjoj razini iznosi oko 100 milijuna kuna (dok godišnji proračun samo grada Slavonskog Broda iznosi oko 120 milijuna kuna). Od toga iznosa, 60 % se odnosi na decentralizirana sredstva središnje države koja se putem županijskog proračuna transferiraju prema školstvu, zdravstvu i socijalnoj skrbi. Preostalih 40 % (oko 40 milijuna kuna na godišnjoj razini) izvorni su županijski prihodi. Od izvornih županijskih prihoda oko 30 % sredstava utroši se na financiranje plaća i materijalnih troškova, a 70 % sredstava utroši se na financiranje programa i kapitalnih investicija. Slični su omjeri i kod proračuna općina i gradova.

Od ukupno 74 zaposlenika (64 službenika i 10 namještenika) u administraciji Brodsko-posavske županije prema kvalifikacijskoj strukturi 37 službenika ili 58 % ima visoku ili višu stručnu spremu, a 27 službenika ili 42 % ima srednju stručnu spremu. Promatrano prema dobi, najveći je broj službenika i namještenika u dobi od 25 – 50 godina.

Ograničeni financijski i ljudski kapaciteti županijske administracije limitiraju njihove mogućnosti vođenja regionalne razvojne politike. Procjena županijskih kapaciteta ukazuje na potrebu za njihovim dodatnim jačanjem (vidi Dokazno polje 1).

DOKAZNO POLJE 1: Procjena institucionalnih kapaciteta i sposobnosti Brodsko-posavske županije

Ova procjenu izradili su ROP konzultanti, IMC Consulting Ltd, a temelji se na analizi upitnika koje su ispunili pročelnici odjela Brodsko-posavske županije.

Brodsko-posavska županije sastoji se od osam odjela i službi i to:

- Upravni odjel za gospodarstvo, poduzetništvo i obrtništvo
- Upravni odjel za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu
- Upravni odjel za graditeljstvo, stambeno-komunalne poslove i infrastrukturu
- Upravni odjel za društvene djelatnosti
- Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb
- Zavod za prostorno uređenje
- Služba za poslove Županijske skupštine, poglavarstva i područne (regionalne) samouprave
- Služba za javne financije

Većina odjela ima 4 do 7 zaposlenih. Služba za poslove Županijske skupštine, poglavarstva i područne (regionalne) samouprave odjel je sa najvećim brojem zaposlenih (27 djelatnika),

ali taj se odjel uopće ne bavi direktnom provedbom programa i projekata. Uzimajući u obzir činjenicu da svi odjeli imaju svoje dnevne administrativne zadaće, očito je da su kapaciteti za aktivan rad na programima i projektima ograničeni. Broj djelatnika po odjelima u zadnjih nekoliko godina se nije značajno mijenjao (+/- jedan do dva djelatnika po odjelu).

Odjeli koji se bave projektima, surađuju s nadležnim Ministarstvima, jedinicama lokalne samouprave i organizacijama i institucijama iz svog sektora. Odjeli visoko ocjenjuju svoju stručnost i sposobnost za provedbu projekata. Ipak, njihovi projekti se apliciraju samo prema nacionalnoj razini, dok direktno apliciranje projekata za dodatno financiranje prema međunarodnim institucijama ne postoji.

Većina županijskih djelatnika koja se bavi projektima formalno su visokog obrazovanja. Dodatno obrazovanje je najčešće ograničeno na povremene seminare i tečajeve. Odjeli pokazuju veliki interes za sustavnom edukacijom o međunarodnim programima (Europska unija, Svjetska banka, Europska investicijska banka itd.) i mogućnostima za dodatnim financiranjem njihovih projekata. Najviše se ističe potreba za dodatnim obrazovanjem vezanim uz predpristupne fondove Europske Unije.

Djelatnici unutar odjela razmjenjuju informacije na redovitim sastancima. Svi djelatnici odjela su uključeni u procese donošenja odluka. Odjeli izrađuju godišnje Planove rada koji se podnose Županijskom poglavarstvu na usvajanje. Izrada tih planova je u gotovo svim slučajevima interna aktivnost djelatnika odjela, bez savjetovanja sa vanjskim stručnjacima ili konačnim korisnicima. Pored ovakvih godišnjih planova, malo je dokaza o strateškom planiranju na razini odjela.

Godišnji planovi revidiraju se sukladno proračunskim mogućnostima. Pokazatelji koji bi omogućili vrednovanje ostvarenih rezultata nisu postavljeni na početku razdoblja. Postoji samo obveza podnošenja izvješća o radu na kraju razdoblja (godine) koja se podnosi Županijskom poglavarstvu na usvajanje.

Odjeli ukazuju na probleme nedovoljnih financijskih sredstava te ljudskih resursa za provedbu projekata. Stupanj informatizacije razlikuje se od odjela do odjela. Neki odjeli dobro su opremljeni računalima, dok je većina odjela još uvijek nedovoljno opremljena. Sva računala nemaju pristup Internetu. Na županijskoj razini ne postoji umreženost, što predstavlja prepreku razmjeni informacija među odjelima. Županijska web-stranica trenutno je u izradi. U posljednjih tri godine nije organiziran nikakav tečaj o korištenju računala i programa. Odjeli pokazuju potrebu za:

- dodatnom opremom
- dodatnim programima (software)
- informacijskim sustavom za prostorno planiranje
- raznim tečajevima za korištenje programa (software-a)

Većina odjela koristi vrlo specifične vanjske stručnjake za razvoj svojih planova i programa. Očekuje se povećana potreba za vanjskim stručnjacima za provedbu ROP-a i pripremu projekata za predpristupne fondove.

Prosječna općinska administracija ima svega tri uposlana djelatnika (načelnik, pročelnik i administrativni djelatnik) pa su očito kapaciteti takvih općina vrlo ograničeni. Administracije

u gradovima Slavonskom Brodu i Novoj Gradiški su brojnije i veće zbog specifičnosti urbanih sredina (veća komunalna problematika, broj stanovnika, socijalna pitanja i dr.).

1.7 GOSPODARSTVO

Gospodarstvo Brodsko-posavske županije još uvijek je opterećeno nizom problema uključujući:

- posljedice ratnih razaranja,
- težak proces tranzicije gospodarstva prema ekonomiji otvorenog tržišta,
- problematičnu privatizaciju državne industrijske imovine,
- nedostatak domaćih i stranih poslovnih investicija,
- negativne financijske rezultate poslovanja,
- negativnu vanjsko-trgovinsku bilancu,
- značajnu stopu nezaposlenosti.

Pad industrijske proizvodnje

Nedavna gospodarska povijest Županije odlikuje se padom industrijske proizvodnje. Prije petnaestak godina četiri najveća poduzeća u županiji zapošljavala su oko 25.000 ljudi. Danas ta brojka iznosi oko 4.000. Gospodarstvom su dominirali metaloprerađivačka, drvoprerađivačka i prehrambena industrija. Poduzeća unutar tih djelatnosti nisu se prilagodila tranziciji prema gospodarstvu otvorenog tržišta i mnogi ističu stalne teškoće vezane uz zastarjelu tehnologiju, ograničene tržišne kanale, smanjenje tržišnog udjela, neadekvatne vještine radne snage i općenito visoku cijenu kapitala.

Porast malog i srednjeg poduzetništva

Ipak, zadnjih godina jača malo i srednje poduzetništvo¹ i obrtništvo u privatnom vlasništvu čiji je značaj prepoznala i Brodsko-posavska županija koja provodi niz programa u suradnji s resornim ministarstvima te općinama i gradovima u cilju poticanja još snažnijeg razvitka ovog segmenta gospodarstva (povoljni kreditni programi, izgradnja poduzetničke infrastrukture: poduzetničke zone, zone za malo gospodarstvo, poduzetnički centri, slobodne zone i dr.). Postoje brojni uspješni primjeri (vidi Dokazno polje 2).

Struktura zaposlenosti

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u Brodsko-posavskoj županiji je 2003. godine bilo zaposleno ukupno 32.655 djelatnika (vidi Tablicu 1.6). Taj broj u sebi uključuje zaposlene u poduzećima (trgovačkim društvima), u obrtima i slobodnim zanimanjima te zaposlene u državnim javnim poduzećima koja nemaju sjedište u Brodsko-posavskoj županiji, ali rade na području Županije (npr. HEP, INA, HŠ i dr.) s time da u taj broj nisu uključeni zaposleni u MUP-u i MORH-u te individualni poljoprivrednici. U tablici br. 1.6 daje se pregled kretanja i strukture zaposlenih u posljednjih 5 godina.

¹ U županiji postoji 16 velikih tvrtki, dok je malih tvrtki preko tisuću. Neke od tih tvrtki predstavljaju racionalnu "strategiju opstanka" svojih vlasnika. Oni otvaraju tvrtke koje ostvaruju mali, ali dostatan prihod, a koje bi mogle biti limitirane ograničenom prirodom lokalnog tržišta. Druga mala i srednja poduzeća predstavljaju realističan potencijal za rast i Županija nastoji ohrabrivati i stimulirati upravo takve vrste malih i srednjih poduzeća.

DOKAZNO POLJE 2: Primjer uspješnog poduzeća "ININ" d.o.o.

Poduzeće ININ d.o.o. Informatički Inženjering osnovali su u svibnju 1993. godine Niko i Igor Majdandžić. Tvrtka projektira, izrađuje i implementira integralne informacijske sisteme. Danas ININ ima 11 zaposlenih djelatnika te 7 stalnih vanjskih suradnika. Rast tvrtke je polagan, ali kontinuiran. Dinamika rasta uvjetovana je smještajem sjedišta tvrtke (Slavonski Brod) i naročito:

- slabim priljevom fakultetski obrazovanih informatičkih kadrova,
- nepovoljnom gospodarskom situacijom u Županiji i Hrvatskoj,
- nedostatkom prihvaćanja proizvoda i procesa IT tehnologija u svakodnevnom poslovanju u Županiji i Hrvatskoj,
- borbom za prodor na nova tržišta,
- potrebom za konstantnim ulaganjem u inovacije, ljudski kapital i opremu

Tijekom godina ININ je dobio niz priznanja: Časopis Info Trend 'Priznanje za kvalitetu razvoja softverskih rješenja', Plaketa Informatika '97 Hrvatska informatička zajednica, Sajam informatike Info 98 'Novitet sajma', Znak 'Izvorno hrvatski proizvod'. Potvrda kvalitete softverskih rješenja svakako su brojne značajne reference: Alumini d.d. Mostar, Laser Cut Beč, Hrvatske željeznice, Hrvatska elektroprivreda, T-mobile Hrvatska, MobileCom Jordan, Samoborka Samobor, Zvečevo Požega, Tvornica energetskih postrojenja Slavonski Brod, Chromos Svjetlost Lužani, Hespo Prelog, Saint Jean Industries Slavonski Brod, Lim-mont Vrbanovec. Od sredine lipnja, Igor Majdandžić je odabran i obnaša dužnost predsjednika Hrvatske informatičke zajednice pri HGK.

Budući planovi odnose se na razvoj integralnih rješenja za građevinske tvrtke (ERPINS-G) te SMS servisa namijenjenih GSM operaterima.

"In the market, there were a lot of software offers, like 'ready made' solutions and also possibilities of application development according 'Aluminij's' requirements. Ready-made solutions at that time were too expensive to 'Aluminij' (in order of some millions DM), or they were heavily adaptable to 'Aluminij's' needs, or they covered only a part of Aluminij's needs (usually financial and accountancy packages). The most favourable and the most complete solution was offered from the software firm "ININ" – Slavonski Brod."

(Dr. Ante Rezić, Boris Čihorić: Integrated Information System of "Aluminij" d.d. Mostar, 2nd International Conference "Business Systems Management")

Izjava Predsjednika Uprave tvrtke ININ d.o.o. dana povodom promocije ERPINS-G sustava u Zagrebu, 6.12.2004. , Hotel Arcotel : "Ponos me iznova ispuni svaki put kad prolazeći hodnikom neke tvrtke vidim ERPINS ekrane na monitorima i ručnim terminalima, kad vidim poznati izgled izvješća i grafikona na sastancima, kad čujem ERPINS terminologiju među djelatnicima. Imam osjećaj da smo zajedno s korisnikom izgradili i pokrenuli nešto vrlo korisno, gotovo živo."

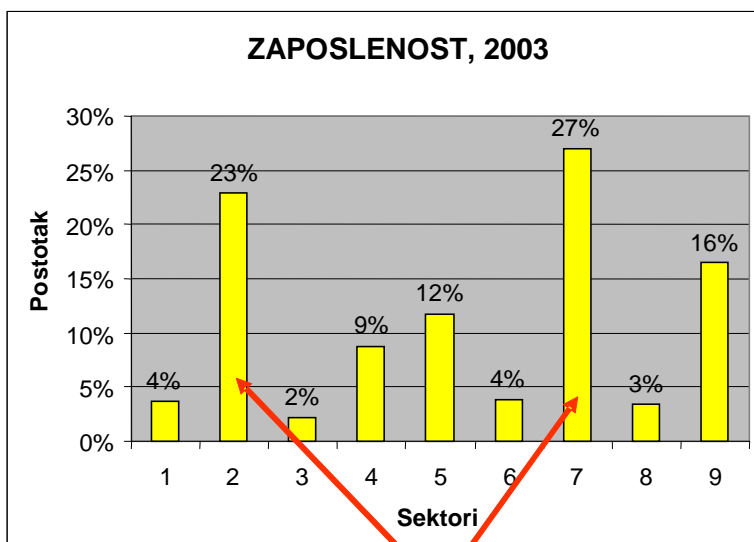
Tablica 1.6: Kretanje broja zaposlenih u Brodsko-posavskoj županiji u razdoblju 1999. – 2003. godine

Godina	Prosječan broj zaposlenih			Indeks (Prethodna godina = 100)
	Tvrtke	Obrt i slobodna zanimanja	Ukupno	
1999.	25.717	7.632	33.349	98,7
2000.	24.442	8.082	32.524	97,5
2001.	24.408	8.469	32.877	101,1
2002.	24.352	8.376	32.728	99,5
2003.	23.818	8.837	32.655	99,8

Izvor: Državni zavod za statistiku

Kao što se vidi iz prethodne tablice 1.6, nakon pada ukupnog broja zaposlenih u 1999. i 2000. godini, u 2001. godini zaposlenost se povećala za 1,1 % odnosno za 353 osobe, a u 2002. i 2003. godini ponovo dolazi do blagog pada zaposlenosti. No, općenito se može reći da broj zaposlenih od 1995. – 2003. godine stagnira i kreće se u rasponu od 32.000 – 34.000. Pri tome je indikativno da broj zaposlenih u tvrtkama stalno pada, dok se s druge strane broj zaposlenih u obrtništvu stalno povećava.

Prerađivačka industrija i obrtništvo dominiraju po zaposlenosti u županiji

- 1: Poljoprivreda i ribarstvo
- 2: Prerađivačka industrija**
- 3: Isporuca struje, plina, vode
- 4: Građevinarstvo i transport
- 5: ~~Veleprodaja, maloprodaja, hoteli~~
- 6: Financijsko posredovanje i poslovanje nekretninama
- 7: Obrtništvo**
- 8: Javna administracija
- 9: Školstvo, zdravstvo

Ključni sektori

U tablici 1.7 dan je pregled strukture svih zaposlenih djelatnika u Brodsko-posavskoj županiji u posljednje 2 godine i to po pojedinim djelatnostima.

Tablica 1.7: Struktura zaposlenih po djelatnostima Brodsko-posavske županije u 2002. i 2003. godini

Djelatnost	Broj zaposlenih		Indeks 2003/2002.
	2002.	2003.	
a) Poljoprivreda, lov i šumarstvo	1.164	1.108	95,2
b) Ribarstvo	38	31	81,6
c) Rudarstvo	24	45	187,5
d) Prerađivačka industrija	7.973	7.493	94,0
e) Opskrba el. energijom, plinom i vodom	728	723	99,3
f) Građevinarstvo	1.991	2.108	105,9
g) Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i predmeta za kućanstvo	2.588	2.601	100,5
h) Hoteli i restorani	268	231	86,2
i) Prijevoz, skladištenje i veze	1.758	1.730	98,4
j) Financijsko posredovanje	496	497	100,2
k) Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i posl. usluge	688	751	109,2
A 1) GOSPODARSTVO - pravne osobe (a-k)	17.716	17.318	97,8
A 2) GOSPODARSTVO - fizičke osobe-obrtnici	8.376	8.837	105,5
A) GOSPODARSTVO - UKUPNO (A1+A2)	26.092	26.155	100,2
l) Javna uprava i obrana, obv. soc. osiguranje	1.172	1.124	95,9
m) Obrazovanje	2.486	2.537	102,1
n) Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	2.395	2.342	97,8
o) Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti	583	497	85,2
B) DRUŠTVENE DJELATNOSTI (l-o)	6.636	6.500	98,0
ZAPOSLENI SVEUKUPNO:	32.728	32.655	99,8

Izvor: Državni zavod za statistiku

Iz prethodne tablice je vidljivo da je ukupan broj zaposlenih u Brodsko-posavskoj županiji u 2003. godini neznatno smanjen u odnosu na 2002. godinu. U strukturi zaposlenih iskazuju se blago pozitivne tendencije. Naime, broj zaposlenih u gospodarstvu (pravne i fizičke osobe odnosno tvrtke i obrtnici) je povećan za 0,2%, dok je u nadgradnji (društvene djelatnosti) koja se financira iz proračuna i koja zapravo predstavlja potrošnju, broj zaposlenih smanjen za 2,0%. Pri tome treba naglasiti da je 2002. godine ova tendencija bila obrnuta.

Rast i pad zaposlenosti po djelatnostima

U strukturi pojedinih gospodarskih djelatnosti u 2003. godini u pet je djelatnosti došlo do povećanja zaposlenosti u odnosu na 2002. godinu pri čemu posebno treba istaknuti porast zaposlenosti u građevinarstvu za 5,9 %. Uzrok ovakvom porastu zaposlenosti u građevinarstvu su infrastrukturni radovi, obnova nakon rata, a djelomično i novo naseljavanje izbjeglica iz Bosne i Hercegovine. Rast zaposlenosti u građevinarstvu kao posljedica obnove vjerojatno je vremenski ograničen i nažalost neodrživ bez jačanja županijskog gospodarstva u cjelini. Nominalno najveći porast zaposlenosti ostvaren je u rudarstvu (povećanje od 87,5 %), ali ova djelatnost sveukupno ima mali broj zaposlenih.

U šest gospodarskih djelatnosti došlo je do pada zaposlenosti u odnosu na 2002. godinu s tim da je u negativnom smislu najznačajniji pad broja zaposlenih u prerađivačkoj industriji za 6,0 % ili za 480 radnika, a obzirom na činjenicu da ova djelatnost najznačajnije participira u ukupnom broju zaposlenih, ovaj pad predstavlja razlog za zabrinutost. Također je uočeno smanjenje broja zaposlenih u većini društvenih djelatnosti (osim obrazovanja).

Broj zaposlenih u gospodarstvu (26.155) čini 80,1 % svih zaposlenih u Brodsko-posavskoj županiji što u odnosu na društvene djelatnosti daje omjer 4:1, odnosno na 4 zaposlena koja stvaraju dohodak dolazi 1 zaposleni koji se financira iz proračuna ili izvan proračunskih fondova.

Rast i pad zaposlenosti po veličini poduzeća

Broj zaposlenih u obrtništvu povećan je 2003. godine za 5,5 % u odnosu na 2002. godinu što je tendencija svih prethodnih godina osim 2002. godine. Naime, od osamostaljenja Republike Hrvatske odnosno od ustroja Brodsko-posavske županije ovaj segment županijskog gospodarstva bilježi kontinuiran porast broja zaposlenih. Iako se radi o pozitivnom trendu, valja naglasiti da se radi uglavnom o jednostavnim obrtima (male obiteljske trgovine, ugostiteljski objekti i sl.) bez inovativnog značaja te ne predstavljaju značajni razvojni pokretač gospodarskog razvoja u Županiji (vidi fusnotu 1). Istovremeno je smanjen broj zaposlenih u tvrtkama odnosno kod pravnih osoba i to za 2,2 % što je nažalost također dugogodišnja tendencija, ali u negativnom smislu.

Nezaposlenost

Registrirana nezaposlenost u Brodsko-posavskoj županiji kao i u cijeloj Republici Hrvatskoj je zadnjih 20-ak godina u porastu uz manje oscilacije, a u zadnjih 10-ak godina za Brodsko-posavsku županiju, ali i za Republiku Hrvatsku u cjelini karakteristična je masovna nezaposlenost. Od 1995. godine na području Brodsko-posavske županije prosječna nezaposlenost je u stalnom porastu. Tijekom 2001. godine javlja se novi trend usporavanja rasta nezaposlenosti, a koncem 2002. godine registrirana nezaposlenost počinje se smanjivati što je nastavljeno i tijekom 2003. godine (vidi Tablicu 1.8). **Stopa nezaposlenosti u Brodsko-posavskoj županiji jedna je od najviših u Republici Hrvatskoj. Ista je u lipnju 2004. godine na razini države iznosila 17,4 dok je na razini Brodsko-posavske županije iznosila 30, 4.**

Tablica 1.8: Kretanje prosječnog broja nezaposlenih osoba u Brodsko-posavskoj županiji u razdoblju 1999. – 2003. godine

Godina	Prosječan broj nezaposlenih osoba	Indeks (Prethodna godina = 100)
1999.	16.734	102,2
2000.	18.153	108,5
2001.	18.747	103,3
2002.	20.036	106,9
2003.	16.914 ²	84,4

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Slavonski Brod

Prema kvalifikacijskoj strukturi u 2003. godini s najvećim udjelom od 42,3 % su nezaposleni NKV, PKV i NSS djelatnici (vidi Tablicu 1.9) i izgleda da se može povezati neobrazovanost s nezaposlenošću. Učešće KV i VKV djelatnika u strukturi nezaposlenih iznosi 34,6 %. Nažalost, mnogi od njih su obrazovani za industrijske procese koji više nisu konkurentni u današnjoj nacionalnoj i globalnoj ekonomiji. *Oni predstavljaju strukturnu nezaposlenost i očit su pokazatelj potrebe za restrukturiranjem županijskog gospodarstva.* Udio nezaposlenih osoba sa višom i visokom stručnom spremom ukupno iznosi 3,0 %, a takvih je osoba prosječno bilo nezaposleno 511 što je za 20,9 % manje nego 2002. godine. Potrebno je naglasiti da je u ukupnom broju nezaposlenih krajem 2003. godine razvojačenih hrvatskih branitelja bilo 1.845 ili 11,4 %.

Tablica 1.9: Pregled prosječnog broja nezaposlenih po kvalifikacijskoj strukturi na području Brodsko-posavske županije u 2002. i 2003. godini

Kvalifikacija	2002.		2003.		Indeks 2003/2002.
	Ukupno	%	Ukupno	%	
NKV i PKV	8.311	41,5	7.148	42,3	86,0
KV i VKV	7.100	35,4	5.850	34,6	82,4
SSS	3.979	19,9	3.405	19,8	85,6
VŠS	353	1,8	287	1,7	81,3
VSS	293	1,5	224	1,3	76,5
Ukupno	20.036	100,0	16.914	100,0	84,4
Od toga žene	10.586	52,8	9.469	56,0	89,4

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Slavonski Brod

² Na smanjenje evidentirane nezaposlenosti tijekom 2003. godine uveliko je utjecala i primjena novog pravnog okruženja te je s tog osnova tijekom 2003. godine brisano iz evidencije 1.313 osoba iz razloga što nisu aktivno tražile posao odnosno što nisu bile raspoložive za rad ili su mijenjale status iz nezaposlene osobe u tražitelja zaposlenja. Pored toga, još 628 osoba se odlučilo za status tražitelja zaposlenja s tim da se takve osobe ne iskazuju u statistici nezaposlenosti.

Tržište rada

U tijeku 2003. godine poslodavci iz svih oblika vlasništva prijavili su ukupno 3.074 potrebe za zaposlenicima što je za oko 34 % manje nego 2002. godine. Najbrojnije su prijave iz djelatnosti prerađivačke industrije (30,8 %), obrazovanja (17,0 %) te trgovine na veliko i malo (14,5 %). Najviše su tražene stručne osobe (79,6 %), a u daleko manjem broju pripravnici odnosno stručne osobe bez iskustva (3,4 %) s prioritetom zapošljavanja na određeno vrijeme (60,3 %).

Gledano prema kvalifikacijskoj strukturi, u 2003. godini najviše potreba je iskazano za KV i VKV zaposlenicima, 1.434 potrebe ili 46,6 % ukupnih potreba. Najmanje potreba je iskazano u višoj stručnoj spremi - 123 ili 4,0 % ukupnih potreba.

Prema izvještajima o zasnivanju radnog odnosa dostavljenih Područnoj službi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Slavonski Brod, u 2003. godini realizirana je 3.971 potreba za zaposlenicima u Brodsko-posavskoj županiji, što je 129,2 % ukupno prijavljenih potreba. Budući da poslodavci nisu dužni prijavljivati potrebe za radnicima, postotak realizacije nije pouzdan.

Na području naše Županije izrazito su deficitarna slijedeća zanimanja: prof. engleskog jezika, prof. hrvatskog jezika, prof. njemačkog jezika, prof. matematike, prof. glazbene kulture, prof. tjelesnog odgoja, prof. likovnog odgoja, dipl. bibliotekar te zavarivač i električar.

Međutim, na evidenciji su već duže vrijeme izrazito suficitarna tj. teško zapošljiva slijedeća KV i SSS zanimanja: bravar, kovinotokar, strojobravar, automehaničar, frizer za muškarce i žene, vozač teretnih vozila, prodavač, krojač ženskih odijela, konfekcionar, te strojarski tehničar, ekonomski tehničar, srednji ekonomist računovodstveno-financijskog smjera i maturant gimnazije.

Struktura gospodarstva

U 2003. godini na području Brodsko-posavske županije, prema podacima Financijske agencije (FINA), poslovalo je 16 (1,4 % od ukupnog broja) velikih poduzetnika, 62 (5,3 %) srednjih i 1.089 (93,3 %) malih poduzetnika, a po obliku vlasništva 1.087 trgovačkih društava u privatnom vlasništvu, 35 u državnom, 28 u mješovitom i 17 u zadružnom vlasništvu. Pored pravnih osoba odnosno poduzeća, na području Brodsko-posavske županije registrirano je oko 3.400 obrtničkih radnji u kojima je zajedno s vlasnicima obrta zaposleno oko 8.800 radnika.

Tablica 1.10: Broj i struktura poduzetnika Brodsko-posavske županije po veličini

Trgovačka društva po veličini	Broj	%
Veliki poduzetnici	16	1,4
Srednje veliki poduzetnici	62	5,3
Mali poduzetnici	1.089	93,3
Ukupno	1.167	100,0

Izvor: FINA, Podružnica Slavonski Brod

Tablica 1.11: Broj i struktura poduzetnika Brodsko-posavske županije po vrsti vlasništva³

Trgovačka društva po vlasništvu	Broj	%
Privatno vlasništvo	1.087	93,1
Državno vlasništvo	35	3,0
Mješovito vlasništvo	28	2,4
Zadružno vlasništvo	17	1,5
Ukupno	1.167	100,0

Izvor: FINA, Podružnica Slavonski Brod

Vanjskotrgovinska razmjena

U tablici 1.12 daje se pregled vanjskotrgovinske razmjene Brodsko-posavske županije za 2001., 2002. i 2003. godinu.

Podaci o vanjskotrgovinskoj razmjeni u promatranom razdoblju na razini RH pokazuju kontinuiran rast izvoza i uvoza s time da su stope rasta uvoza veće od rasta izvoza što za posljedicu ima sve manju pokrivenost uvoza izvozom koja u 2003. godini iznosi svega 43,4 %. Na razini Brodsko-posavske županije uvoz također kontinuirano i značajno raste te je u 2003. godini premašio 100 milijuna USD. Također raste i izvoz osim u 2002. godini, ali je njegov rast sporiji od rasta uvoza te se također pokrivenost uvoza izvozom iz godine u godinu smanjuje što je tendencija identična onoj na razini RH. Izvoz gospodarstva Brodsko-posavske županije u 2003. godini veći je od izvoza u 2002. godini za 11,2 % dok povećanje izvoza na razini RH za isto promatrano razdoblje iznosi 25,7 %. Uvoz Brodsko-posavske županije u 2003. godini veći je od uvoza ostvarenog u 2002. godini za 25,6 % dok povećanje uvoza na razini RH za isto promatrano razdoblje iznosi 32,4 %. U 2003. godini ostvaren je rekord uvoz roba i usluga i na razini RH (14,2 milijarde USD) i na razini Brodsko-posavske županije (104,2 milijuna USD). Sve navedeno rezultiralo je iznimno negativnom vanjskotrgovinskom bilancom, osobito na razini RH gdje je ostvaren negativan saldo u 2003. godini od 8,0 milijardi USD. Na razini Brodsko-posavske županije situacija je nešto povoljnija obzirom da je pokrivenost uvoza izvozom oko 60 %, ali zabrinjava činjenica iznimno progresivnog rasta negativnog salda vanjskotrgovinske razmjene Brodsko-posavske županije.

Učešće Brodsko-posavske županije u izvozu i uvozu RH u 2003. godini zaista je simbolično i iznosi 1,02 % u izvozu te 0,73 % u uvozu što je smanjenje u odnosu na učešće u izvozu i uvozu 2002. godine

³ Podaci se odnose na 1.167 pravnih osoba koje su dostavile godišnja financijska izvješća za 2003. godinu

**Tablica 1.12: Vanjskotrgovinska razmjena RH i BPŽ
za razdoblje 2001. - 2003. godine**

u 000 USD

	2001.		2002.		2003.	
	RH	BPŽ	RH	BPŽ	RH	BPŽ
Izvoz	4.665.908	58.216	4.903.584	56.757	6.164.188	63.091
Uvoz	9.147.130	67.570	10.722.045	82.925	14.198.916	104.174
Saldo	-	- 9.354	-	- 26.168	-	- 41.083
	4.481.222		5.818.461		8.034.728	
Pokrivenost uvoza izvozom (%)	51,0	86,2	45,7	68,4	43,4	60,6

Izvor: Hrvatska gospodarska komora, ŽGK Slavonski Brod

Gotovo 2/3 izvoza Županije (60,27 %) odnosi se na razvijene zemlje i to pretežito na zemlje EU-a, dok je izvoz u zemlje EFTA-e i ostale razvijene zemlje simboličan. Nešto više od 1/3 izvoza (39,73 %) odnosi se na zemlje u razvoju u čemu najviše (24,66 %) participiraju ostale europske zemlje u razvoju te zemlje CEFTA-e (14,36 %). Slični su odnosi i kada se radi o uvozu.

Ključni izvoznici županije iz područja su metaloprerađivačke i drvoprerađivačke djelatnosti (vidi Tablicu 1.13):

**Tablica 1.13: Izvoz najvažnijih gospodarskih djelatnosti Brodsko-posavske županije
u razdoblju 2001. – 2003. godine**

u 000 USD

Djelatnost	2001.	2002.	2003.
Prerada drva i proizvoda od drva	10.495	11.185	18.419
Proizvodnja proizvoda od metala	13.063	10.077	13.951
Proizvodnja namještaja	10.926	9.743	9.083
Proizvodnja papira i kartona	625	3.561	3.401
Proizvodnja strojeva i uređaja	4.555	3.600	2.773

Izvor: Hrvatska gospodarska komora, ŽGK Slavonski Brod

Pored navedenih pet izvoznih djelatnosti, u 2003. godini značajan izvoz ostvarila je i proizvodnja hrane i pića (2,74 milijuna USD) koja je u odnosu na 2002. godinu povećala izvoz za 119%, a što je u najvećem dijelu rezultat značajnog povećanja proizvodnje slada. Dvije najvažnije izvozne djelatnosti značajno su povećale izvoz u 2003. godini (prerada drva i proizvoda od drva za 64,7 % te proizvodnja proizvoda od metala za 38,4 %). Najveći izvoznik u Brodsko-posavskoj županiji je tvrtka "Mijo Veneers" d.o.o. iz Oprisavaca (proizvodnja furnira).

Najvažnije uvozne djelatnosti u 2003. godini su trgovina na veliko i posredovanje u trgovini (17,7 milijuna USD), proizvodnja proizvoda od metala, osim strojeva i opreme (13,6 milijuna USD), proizvodnja hrane i pića (12,3 milijuna USD), prerada drva i proizvoda od drva osim namještaja (10,2 milijuna USD) te proizvodnja namještaja (7,6 milijuna USD). Više od 5

milijuna USD uvoza ostvarile su i djelatnosti trgovine motornim vozilima (6,2 milijuna USD) te proizvodnje papira i kartona (5,5 milijuna USD). *Najveći uvoznik u županiji je tvrtka "Đuro Đaković Specijalna vozila" d.d. Slavonski Brod.*

Promatrano po pojedinim zemljama, gospodarstvo Brodsko-posavske županije je u 2003. godini najviše roba i usluga izvezlo u Bosnu i Hercegovinu (11,9 milijuna USD), Njemačku (11,3 milijuna USD) te Italiju (6,3 milijuna USD). Najviše roba i usluga uvezeno je iz Njemačke (23,5 milijuna USD), Italije (10,2 milijuna USD) te Slovenije (8,7 milijuna USD).

Najvažnije gospodarske djelatnosti

Poljoprivreda

Brodsko-posavska županija glede prirodnih bogatstava na kojima se zasnivaju mogućnosti gospodarskog razvitka ima izrazitu prednost u poljoprivrednom zemljištu na kojem se odvija proizvodnja svih važnijih ratarskih i industrijskih kultura. Zbog povoljnih geografskih, pedoloških i klimatskih uvjeta na području Županije, moguće je razvijati voćarstvo, vinogradarstvo i povrtlarstvo u smislu ostvarivanja veće dobiti po jedinici površine u odnosu na ratarstvo.

Na području Brodsko-posavske županije ima 116.390 ha poljoprivrednih površina od kojih su 103.604 ha obradive površine, što predstavlja 89 % ukupnih poljoprivrednih površina. U strukturi obradivih površina najveći je udjel oranica i vrtova sa 88.883 ha, odnosno 85,8 % što potvrđuje da u Brodsko-posavskoj županiji postoji znatno intenzivnija obrada poljoprivrednog zemljišta u odnosu na prosjek Republike Hrvatske gdje je taj udjel 73 %, a što je posljedica prirodnih i agro-ekoloških uvjeta. U strukturi zasijanih površina najveći udio čine žitarice sa 65,0 %, slijedi industrijsko bilje s 12,7 %, krmno bilje s 11,6 % te povrće sa 10,7 %. U voćarskoj proizvodnji najznačajnija je proizvodnja šljive i jabuke. Postoji tendencija smanjenja površina pod žitaricama i povećanja sjetvenih površina industrijskog bilja i povrća.

Tablica 1.14: Struktura poljoprivrednih površina Brodsko-posavske županije 2000. i 2003. godine

Struktura poljoprivrednog zemljišta	Površina (ha)		Indeks 2003./2000.
	2000.	2003.	
Oranice i vrtovi	87.464	88.883	101,6
Voćnjaci	2.894	2.879	99,5
Vinogradi	1.215	940	77,3
Livade	12.284	10.902	88,8
Pašnjaci	12.955	12.786	98,7
Ukupno	116.812	116.390	99,6

Izvor: Ured državne uprave, Služba za gospodarstvo, Odsjek za statistiku

U stočarskoj proizvodnji najvažnija je govedarska i svinjogojska proizvodnja koja je 2003. godine u odnosu na 2000. godinu povećana 28,2 %. Proizvodnja mlijeka u tom vremenu povećana je za 18,4 %. Najveći postotni porast pokazuje ovčarstvo i to čak 178,7 %, a razlog tome je u povoljnim poticajima za ovu granu proizvodnje.

Tablica 1.15: Struktura stočarske proizvodnje Brodsko-posavske županije 2000. i 2003. godine

Vrsta stoke	2000.			2003.			Indeks broja stoke 2003./2000.
	Ukupno (kom.)	Obiteljska gospodarstva	Poslovni subjekti	Ukupno (kom.)	Obiteljska gospodarstva	Poslovni subjekti	
Goveda	16.849	15.700	1.099	17.017	16.130	887	100,9
Svinje	105.071	77.000	28.071	134.710	127.382	7.328	128,2
Ovce	3.642	3.158	484	10.152	10.055	97	278,7
Konji	387	383	4	530	517	13	136,9
Perad	609.387	400.000	209.387	691.873	483.325	208.548	113,5
Ukupno	735.336	496.291	239.045	854.282	637.409	216.873	116,1

Izvor: Ured državne uprave, Služba za gospodarstvo, Odsjek za statistiku

Zakon o poljoprivrednom zemljištu («Narodne novine», broj 66/01 i 87/02) pobliže uređuje zaštitu, korištenje i promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta te raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, a propisuje obvezu izrade Strategije gospodarenja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države. Strategija je poslužila jedinicama lokalne samouprave u izradi programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države za njihova područja. Sve jedinice lokalne samouprave, odnosno 26 općina i 2 grada s područja Brodsko-posavske županije u skladu sa Strategijom, izradili su Program raspolaganja poljoprivrednim državnim zemljištem i dobili suglasnost Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva nakon čega su raspisali natječaj za zakup i prodaju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države. *Provedba ovog programa je vrlo spora i vezana za kontinuirane probleme s nesređenim zemljišno-knjižnim stanjem.* Svega su četiri općine pri kraju s ovim procesom. Od ukupno 44.304 ha, za povrat zemljišta predviđeno je 2.515 ha (5,68 %), za prodaju 24.459 ha (55,21 %), za zakup 11.591 ha (26,16 %), za koncesiju 4.905 ha (11,07 %) te za ostale namjene 834 ha (1,88%).

Od 01. prosinca 2002. godine do 31. siječnja 2003. godine, ukupno je zaprimljeno 6.378 zahtjeva za upis u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava. U prva tri mjeseca 2004. godine upisano je ukupno 6.620 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Upisom u Upisnik stiže se pravo izlaska na tržište i dobivanja državnih poticaja. Broj članova obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava u grupi od dva člana odnosi se na 2.596 gospodarstava. U dobnoj strukturi obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, od 15.935 članova, njih 4.762 (30 %) odnosi se na dobnu starost od 60 - 80 godina.

Usitnjenost poljoprivrednih površina i dobnost obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava dva su najznačajnija ograničenja za razvoj poljoprivrede u županiji.

Industrija

Do početka 90-ih godina u Brodsko-posavskoj županiji glavni pokretač razvoja bila je industrija i to posebice metaloprerađivačka, drvoprerađivačka i prehrambena industrija. No, zbog poznatih uzroka (rat, gubitak istočnih tržišta, tranzicija, loše provedena pretvorba i privatizacija), industrijska je proizvodnja gotovo zamrla. Kao što je već naglašeno, *dramatičan pad industrijske proizvodnje obilježio je i ostavio dubok trag na gospodarsku sliku županije.* Iako vrlo sporo, industrijska proizvodnja pokazuje znakove rasta. U 2003. godini industrijska proizvodnja je povećana za 1,7 %. Međutim, u prethodnoj 2002. godini stopa rasta industrijske proizvodnje je bila negativna odnosno industrijska proizvodnja bila je manja za 2,9 % (vidi Tablicu 1.16).

Tablica 1.16: Kretanje indeksa fizičkog obujma industrijske proizvodnje u RH i Brodsko-posavskoj županiji u razdoblju 1999. – 2003.

Godina	Lančani indeks	
	RH	BPŽ
1999/1998.	98,6	95,1
2000/1999.	101,7	98,2
2001/2000.	106,0	116,1
2002/2001.	105,4	97,1
2003/2002.	104,1	101,7

Izvor: Državni zavod za statistiku

Porastu industrijske proizvodnje u 2003. godini u Brodsko-posavskoj županiji ponajviše je pridonio rast u prerađivačkoj industriji (vidi Tablicu 1.17) u okviru koje su sve najvažnije industrijske grane (metaloprerađivačka, drvoprerađivačka, prehrambena, kemijska i dr.) i koja u okviru ukupne industrijske proizvodnje sudjeluje sa 78,4 %. Rast proizvodnje zabilježen je i u ostale dvije industrijske grane (rudarstvo i vađenje te opskrba električnom energijom, plinom i vodom), ali njihovo je učešće u ukupnoj industrijskoj proizvodnji bitno manje u odnosu na prerađivačku industriju.

Kako je vidljivo iz tablice 1.17, od ukupno 19 industrijskih djelatnosti u 2003. godini, rast proizvodnje zabilježen je u 7 djelatnosti, a u 12 djelatnosti proizvodnja je manja nego 2002. godine. Tablica 1.18 pokazuje strukturu prihoda industrijskih djelatnosti. U Županiji u 2003. godini dominira prerađivačka industrija koja sudjeluje sa 78,40 % u ukupnom prihodu, a u okviru iste najzastupljenija djelatnost je proizvodnja proizvoda od metala, osim strojeva i opreme koja u ukupnoj strukturi prihoda industrijske proizvodnje sudjeluje sa 26,46 %.

Tablica 1.17: Indeks fizičkog obujma industrijske proizvodnje u Brodsko-posavskoj županiji po djelatnostima za razdoblje 2002. – 2003. godine

ODJELJAK	DJELATNOST	2002/01.	2003/02.
11	Vađenje sirove nafte i zemnog plina	177,8	41,7
14	Vađenje ostalih ruda i kamena	1.074,0	328,4
C (11-14)	RUDARSTVO I VAĐENJE	347,6	208,3
15	Proizvodnja hrane i pića	89,5	97,2
18	Proizvodnja odjeće, dorada i bojenje krzna	34,2	108,5
19	Prerada kože, izrada galanterije i obuće	61,0	65,3
20	Prerada drva i proizvoda od drva, osim namještaja	98,5	113,2
21	Proizvodnja papira i kartona	105,8	90,6
22	Izdavačka i tiskarska djelatnost	157,8	11,9
24	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	110,4	94,1
26	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	96,1	97,4
27	Proizvodnja metala	34,3	112,2
28	Proizvodnja proizvoda od metala, osim stroj. i opreme	80,9	157,7
29	Proizvodnja strojeva i uređaja	111,3	67,2
31	Proizvodnja električnih strojeva i aparata	113,3	57,1
34	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	54,7	0,0
35	Proizvodnja ostalih prometnih sredstava	139,1	228,4
36	Proizvodnja namještaja, ostala prerađivačka ind.	103,1	47,9
D (15-36)	PRERADIVAČKA INDUSTRIJA	95,2	100,6
40	Opskrba el. energijom, plinom, parom i toplom vodom	101,2	100,4
41	Skupljanje, pročišćavanje i distribucija vode	98,9	99,6
E (40-41)	OPSKRBA EL. ENERG., PLINOM I VODOM	101,2	100,4
UKUPNO		97,1	101,7

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica 1.18: Struktura prihoda tvrtki po djelatnostima industrijske proizvodnje u 2002. i 2003. godini u Brodsko-posavskoj županiji

ODJE LJAK	DJELATNOST	STRUKTU RA 2002. (u %)	STRUKTU RA 2003. (u %)
11	Vađenje sirove nafte i zemnog plina	0,21	0,10
14	Vađenje ostalih ruda i kamena	0,46	0,30
C (11-14)	RUDARSTVO I VAĐENJE	0,68	0,40
15	Proizvodnja hrane i pića	13,96	14,00
18	Proizvodnja odjeće, dorada i bojenje krzna	0,69	0,94
19	Prerada kože, izrada galanterije i obuće	0,30	0,11
20	Prerada drva i proizvoda od drva, osim namještaja	3,69	3,55
21	Proizvodnja papira i kartona	19,47	13,31
22	Izdavačka i tiskarska djelatnost	1,68	0,71
24	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	3,16	0,92
26	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	0,70	0,41
27	Proizvodnja metala	0,53	0,69
28	Proizvodnja proizvoda od metala, osim strojeva i opreme	8,18	26,46
29	Proizvodnja strojeva i uređaja	9,19	12,59
31	Proizvodnja električnih strojeva i aparata	1,42	1,08
34	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	0,00	0,00
35	Proizvodnja ostalih prometnih sredstava	1,59	1,44
36	Proizvodnja namještaja, ostala prerađivačka ind.	4,93	2,17
D (15-36)	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	69,48	78,40
40	Opskrba el. energijom, plinom, parom i toplom vodom	29,68	21,04
41	Skupljanje, pročišćavanje i distribucija vode	0,17	0,16
E (40-41)	OPSKRBA EL. ENERGIJOM, PLINOM I VODOM	29,84	21,20
UKUPNO		100,00	100,00

Izvor: Državni zavod za statistiku

Podrška poduzetništvu

”Prijedlog mjera, aktivnosti i programa za unapređenje gospodarstva Brodsko-posavske županije” osnovni je strateški dokument Županijskog poglavarstva i Županijske skupštine s točno razrađenim i nominiranim nositeljima aktivnosti i rokovima izvršenja. Program mjera izradili su u suradnji resorni županijski odjeli i isti nadziru i kontroliraju njegovu provedbu, a usvojen je na sjednici Županijske skupštine održanoj 07. veljače 2002. godine. U skladu s ovim dokumentom provode se različite gospodarske aktivnosti i programi, a u nastavku ovog materijala daje se kratki osvrt na najvažnije.

- **Poduzetnik i Poduzetnik-2** – kreditni programi koji su provedeni u suradnji s Ministarstvom za obrt, malo i srednje poduzetništvo te poslovnim bankama putem kojih su pod iznimno povoljnim uvjetima odobravani krediti za razvojne programe malih i srednjih poduzetnika i obrtnika s područja Brodsko-posavske županije. Ukupni kreditni potencijal od 162 milijuna kuna (21,6 milijuna eura) većim je dijelom i iskorišten kroz odobravanje 200 kredita čime je direktno potpomognuto otvaranje oko 600 novih radnih mjesta.

- **Kreditiranje žena i mladih** – kreditni program koji je proveden u suradnji s Ministarstvom za obrt, malo i srednje poduzetništvo putem kojeg je pod iznimno povoljnim uvjetima (kamata od 2 %) odobreno 22 kredita za razvojne programe poduzetnika-početnika s područja Brodsko-posavske županije. Za 22 kredita plasirano je ukupno 2,4 milijuna kuna čime je potpomognuto samozapošljavanje i zapošljavanje ukupno 57 novih ljudi.
- **Fond za regionalni razvoj RH** – odobravanje bespovratnih i kreditnih potpora od strane Fonda u 2003. i 2004. godini za gospodarske i infrastrukturne projekte jedinica lokalne samouprave (općine i gradovi), a posredstvom Brodsko-posavske županije. Ukupno je u 2003. i 2004. godini iz sredstava Fonda za regionalni razvoj RH odobreno 12.032.051,00 kuna bespovratnih sredstava i 1.350.000,00 kuna kreditnih sredstava. Sveukupno 13.382.051,00 kuna utrošeno je na 15 projekata, primjeri kojih su izgradnja kolektora za odvodnju oborinskih i otpadnih voda naselja Rešetari, odvodnja otpadnih voda naselja Gornji Bogičevci, izgradnja sustava vodoopskrbe gospodarske zone općine Cernik, izgradnja vodovodne mreže na području općine Sibinj.
- **Poduzetnička infrastruktura** – aktivno sudjelovanje Brodsko-posavske županije u izgradnji i formiranju odnosno osnivanju institucija poduzetničke infrastrukture kao što su:
 - **Slobodna zona Đuro Đaković-Slavonski Brod d.o.o.** – gdje je Brodsko-posavska županija jedan od osnivača s vlasničkim udjelom od 15,19 %. Na prostoru zone danas posluje tridesetak tvrtki s više od 1.200 radnika, zona dobro radi, proširuje se, a realizirane se i prve značajnije ino-investicije. Strane tvrtke koje posluju u zoni su: Saint Jean Industries d.o.o., Francuska (proizvodnja dijelova za automobilsku industriju sa trenutno 60 zaposlenih), Brod-Tekstil d.o.o. i Brod-Pamuk d.o.o. (tekstilna industrija, obje tvrtke imaju zajedno oko 300 zaposlenih i kooperanti su poznate tvrtke Benneton – Italija), Klasmann-Deilmann, Njemačka (proizvodnja supstrata za povrtlarstvo), Isomax, Luksemburg (proizvodnja nisko-energetskih kuća, trenutno u završnim pregovorima za ulazak u zonu. Ove tvrtke su došle u brodsku Slobodnu zonu zbog povoljnih uvjeta poslovanja koje daje Zakon o slobodnim zonama, ali i zbog povoljnog položaja grada Slavenskog Broda i Brodsko-posavske županije.
 - **BRODIN d.o.o. Slavonski Brod** – poduzetnički inkubator čiji je jedan od osnivača i Brodsko-posavska županija s vlasničkim udjelom od 13,56 %. U inkubatoru posluje 7 poduzetnika s dvadesetak zaposlenika.
 - **Centar za tehnološki razvoj d.o.o. Slavonski Brod (CTR)** – Brodsko-posavska županija jedan je od osnivača CTR-a, a danas je isti u većinskom privatnom vlasništvu. CTR je centralno mjesto pružanja svih vrsta konzultantskih i savjetodavnih usluga u Brodsko-posavskoj županiji te ima funkciju županijske razvojne agencije.
 - **LEDA zapadna Slavonija** – Agencija za lokalni gospodarski razvoj zapadne Slavonije osnovana je 2000. godine u svrhu institucionalne podrške ekonomskoj revitalizaciji ratom razrušenih područja zapadne Slavonije. Službeni je partner UNDP – UNOPS/ILO projekta koji je

financiran kroz program pomoći Europske komisije – CARDS 2001.. LEDA funkcionira kao javno-privatno partnerstvo koje na demokratski način odlučuje o prioritetima i projektima u koje se uključuje kao partner ili kao nositelj. Naglasci u radu su na razvoju malog i srednjeg poduzetništva i promociji regije. LEDA je do 2004. godine organizirala treninge za 87 poduzetnika početnika, financirala 51 poduzetnički projekt u vrijednosti od 1,5 milijuna EUR te sudjelovala u tri projekta financirana od EC, USAID i ILO.

- **Poduzetničke zone za malo gospodarstvo** – na poticaj Brodsko-posavske županije i uz potporu Ministarstva za obrt, malo i srednje poduzetništvo odnosno Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva osnivaju se zone malog gospodarstva kao način prostorne potpore poduzetnicima za njihov rast i razvoj. Do sada su ovim programom osnovane tri zone koje su u potpunosti u funkciji, dok je nekoliko zona u pripremi odnosno izgradnji.

Iako postoji veliki broj programa podrške poduzetništvu, provedena anketa među poduzetnicima ukazuje na potrebu dodatne podrške ovog sektora od strane javne administracije (vidi Dokazno polje 3)⁴.

DOKAZNO POLJE 3: Sažetak rezultata ankete poslovnog sektora Brodsko-posavske županije 2005. godine

Krajem 2004. i početkom 2005. godine ROP konzultanti, IMC Consulting Ltd., proveli su neovisno istraživanje poslovnog sektora putem direktnog anketiranja. Anketa je dizajnirana na način da naglasi probleme s kojima se ovaj sektor susreće i da ukaže na razne mogućnosti ubrzanja razvoja. Sažetak rezultata istraživanja predstavljen je unutar ovog Dokaznog polja.

Gospodarstvo Brodsko-posavske županije je 2003. godine prikazalo ukupni godišnji promet u visini od 770 milijuna eura. Gospodarstvom županije dominiraju male tvrtke. Profitabilnost poslovanja malih i srednjih tvrtki je zadnjih godina vrlo upitna, često i negativna, dok se velike tvrtke drže na minimalnim, ali pozitivnim stopama dobiti. Brodsko-posavska županija ima negativnu vanjskotrgovinsku bilancu. Izvoz pokriva 60 % vrijednosti ukupnog uvoza roba i usluga, dodatno opterećujući već nestabilno gospodarstvo.

Iako gospodarstvo pokazuju određene znakove života, ukupna vrijednost se u apsolutnom iznosu nije puno povećala u odnosu na one iz bivše države. Bruto dohodak po glavi stanovnika u Brodsko-posavskoj županiji među najnižima je u Hrvatskoj. Gubitak ex-Ju i istočno europskih tržišta, ratna razaranja i štete, rastuća nezaposlenost (većina nezaposlenih su nekvalificirana ili nisko-kvalificirana radna snaga), jačanje sive ekonomije, zaostajanje u tehnologiji te spor dotok novih znanja i vještina su sve razlozi današnjeg stanja u gospodarstvu.

Gospodarstvo županije počiva na nekoliko jakih sektora: prerada metala, prerada drveta, poljoprivreda, graditeljstvo, proizvodnja papira i proizvodnja odjeće. Suradnja među sektorima i industrijama je slaba, posebno u poljoprivredi gdje ne postoje zaokruženi sustavi proizvodnje i prerade. Zadružni pokret na području Županije je slabo razvijen. Većina tvrtki djeluje u urbanim sredinama (gradovima) dok ruralna područja zaostaju, budući da tamo gospodarska infrastruktura, kako vidljiva tako i nevidljiva, ne postoji.

⁴ Za puni uvid u rezultate ankete vidi Dodatak 6.

Anketirane tvrtke izvoze 24 % svojih proizvoda i usluga. 49 % prodaju na lokalnom tržištu, a ostalih 27 % se prodaje na nivou države. Iako je udio izvoza relativno visok, rezultat je poslovanja samo 20 % tvrtki, koliko ih iz uzorka izvozi. Sektori koji tradicionalno najviše izvoze su prerada metala i drveta.

Upitani koji su to problemi koji priječe razvoj gospodarstva, a po svojoj prirodi spadaju u vanjske (odgovornost javnog sektora) poduzetnici su naveli sljedeće (poredano po broju glasova):

- sporost državne birokracije,
- visoki porezi i davanja državi,
- slaba zaštita vjerovničkih prava,
- zakašnjela plaćanja,
- ograničeno tržište,
- nenaklonjenost banaka posuđivanju kapitala malim poduzetnicima,
- neažurirane zemljišne knjige,
- sveprisutna nelojalna konkurencija,
- nedostatna ili nekvalitetna infrastruktura,
- slaba podrška poslovnih institucija,
- visoka cijena rada,
- slaba kupovna moć.

Na upit o internim problemima koji poduzetnici imaju unutar tvrtki odgovoreno je sljedeće (poredano po broju glasova):

- nepoznavanje zakonsko-carinskih procedura u Hrvatskoj i EU te programima EU koji pomažu razvoj malog i srednjeg poduzetništva,
- nedostatak kvalitetnih radnika,
- nedostatan razvoj i promocija vlastite robne marke,
- visoka kreditna zaduženost tvrtki,
- zastarjela tehnologija,
- nedostatak temeljnih znanja o vođenju vlastitog posla te specijalističkih znanja,
- neefikasna organizacija poslovanja koji rezultira visokim troškovima proizvodnje,
- visoki troškovi najma i građenja.

80 % anketiranih tvrtki su članovi poslovnih udruženja, no, samo 40 % je zadovoljno kvalitetom usluga koje od njih primaju. Razlozi nezadovoljstvu su ograničenost ponuđenih usluga te sporo reagiranje na upite. Lokalno tržište plaćenih ili subvencioniranih poslovnih usluga postoji (i javni i privatni sektor), no, nije dovoljno promovirano, a samim tim niti razvijeno. Velike tvrtke puno češće koriste konzultantske usluge nego male i srednje. Upotreba informatičkih tehnologija je ograničena iako je ponuda opreme (uređaji i programi) dovoljno kvalitetna. Mali poduzetnici informatičku tehnologiju ne koriste kao podlogu poslovnom odlučivanju.

Nivo stranih ulaganja u gospodarstvo županije je nizak. Internacionalizacija lokalnog gospodarstva još nije započela. Mali i srednji poduzetnici nisu spremni za međunarodna tržišta budući da su njihova znanja o kupovini i prodaji udjela u tvrtkama, spajanjima, preuzimanjima i ostalim oblicima ulaganja nedovoljno razvijena. Stranim ulagačima se ne pruža efikasna pomoć i zbog toga se rijetki ulagači oslanjaju isključivo na privatne kanale i lokalna poznanstva.

Utjecaj EU na tvrtke iz uzorka je u 80 % slučajeva očekivano pozitivan. Opće mišljenje poduzetnika je da će EU pridonijeti i ubrzati promjene, ne samo u privatnom, nego i u javnom sektoru koji se po uzoru na razvijene zemlje treba organizirati kao servis na usluzi građanima i poduzetnicima. Predpristupni fondovi EU su također naglašeni kao prilika koja se ne smije propustiti.

Privatni sektor je u 70 % slučajeva optimističan kad je u pitanju budućnost gospodarstva Brodsko-posavske županije. Prioritet trebaju imati ulaganja u infrastrukturu za razvoj poslovanja, kako u urbanim tako i u ruralnim sredinama. Bitno je i deregulirati tržišta, reformirati sustav obrazovanja, ali u skladu sa zahtjevima tržišta, kao i značajno poboljšati podršku ulagačima (domaćim i stranim) u Županiju. Potrebno je razvijati tradicionalne sektore gospodarstva uz inzistiranje na promoviranju novih tehnologija i znanja kako bi se izgradila konkurentnost.

1.8 INFRASTRUKTURA

Vodoopskrba

Jedna od vodama najbogatijih županija u Hrvatskoj je Brodsko-posavska županija. Ovo bogatstvo nije dovoljno istraženo niti odgovarajuće iskorišteno i zaštićeno od onečišćavanja. Također je potrebno poboljšati upravljanje županijskom vodoopskrbom. ***U Županiji je vodoopskrbom iz organiziranih vodoopskrbnih sustava obuhvaćeno samo 48 % stanovništva što je daleko ispod hrvatskog prosjeka od 73 %.*** Grad Slavonski Brod i općine Davor, Oriovac, Dragalić i Gornji Bogičevci jedini u Županiji imaju opskrbljenost vodom jednaku ili veću od prosjeka Hrvatske.

Nadalje, samo je 32 % naselja s postojećim javnim vodoopskrbnim sustavom dok ostali dio naselja vodoopskrbu rješava najčešće pomoću individualnih bunara. Najmanja opskrbljenost vodom je u općinama: Garčin, Gundinci, Nova Kapela, Oprisavci, Rešetari, Sikirevci, Slavonski Šamac, Staro Petrovo Selo, Velika Kopanica i Vrbje. U ovim općinama ne postoji niti jedno naselje s javnim vodoopskrbnim sustavom. U blizini nema izvorišta vode.

Stanje opskrbljenosti vodom Županije nije ravnomjerno. Tako npr. grad Slavonski Brod ima riješenu vodoopskrbu u 90 % domaćinstava, zapadni dio bivše općine Slavonski Brod ima riješenu vodoopskrbu u oko 80 % naselja, a istočni u samo oko 15 % naselja, dok je na novogradiškom području vodoopskrba riješena u cca. 30 % naselja (vidi Tablicu 1.19 za puni opis stanja vodoopskrbe po općinama).

Tablica 1.19: Stanje opskrbljenosti vodom u Brodsko-posavskoj županiji

Jedinice lokalne samouprave (gradovi)	Broj priključaka na vodoopskrbni sustav	STANOVNICI			NASELJA		
		Broj	Obuhvaćeno vodoopskrbnim sustavom	%	Broj	S javnim vodoopskrbnim sustavom	%
Nova Gradiška	1.040	17.071	7.000	41	4	1	25
Slavonski Brod	12.042	57.229	51.000	90**	3	3	100
Jedinice lokalne samouprave (općine)							
Bebrina	726	3.464	2.323*	67	7	7	100
Brodski Stupnik	404	3.267	1.293*	40	4	2	50
Bukovlje	281	1.622	899*	55	4	2	50
Cernik	486°	4.661	1.557	33	11	4	36
Davor	1.153°	3.458	3.453	99,8	2	2	100
Donji Andrijevići	646	4.180	2.067**	49	4	1	25
Dragalić	120	2.715	384+	14	6	1	17
Garčin	0	5.542	0	0	9	0	0
Gornja Vrba	295	1.991	944*	47	2	1	50
Gornji Bogičevci	274	2.900	822*	28	6	1	17
Gundinci	0	2.186	0	0	1	0	0
Klakar	242	2.294	774*	34	4	1	25
Nova Kapela	100	5.689	250*	4	12	2	17
Okučani	243°	5.712	780	14	17	2	12
Oprisavci	0	3.240	0	0	9	0	0
Oriovac	1.499	6.860	4.682	68	11	10	91
Podcrkavlje	298	2.554	954*	37	13	6	46
Rešetari	23	5.627	74+	1	7	1	14
Sibinj	514	6.886	1.645*	24	12	7	58
Sikirevci	0	2.755	0	0	2	0	0
Slavonski Šamac	0	2.665	0	0	2	0	0
Stara Gradiška	400	2.531	1.280	50	7	4	57
Staro Petrovo Selo	0	7.175	0	0	13	0	0
Velika Kopanica	0	3.557	0	0	4	0	0
Vrbje	0	3.210	0	0	7	0	0
Vrpolje	686	3.958	2.195*	55	3	3	100
Ukupno	21.472	174.998	84.876	48	186	61	32

Izvor: Jedinice lokalne samouprave i komunalna poduzeća u BPŽ

Napomena:

- * Izračun, podatak dobiven množenjem broja priključaka s prosjekom stanovnika po domaćinstvu
- ** Podatak iz «Izvjješća o stanju u prostoru i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru»
- ° Procjena

Na cijelom prostoru Brodsko-posavske županije uglavnom se može, uz neka manja izvorišta podzemne vode, računati sa slijedećim značajnijim izvorištima vode za piće:

Izvorište Jelas na kojem se zahvaća 250 l/s, maksimalni kapacitet procjenjuje se na 350 l/s, a uz najpovoljnije pretpostavke, ne može se računati s količinom većom od 450 l/s. U vodi s izvorišta Jelas utvrđene su povišene koncentracije amonijaka, željeza, nitrita i mangana. Stoga se zahvaćena voda mora pročišćavati.

Na **izvorištu Lužani** zahvaća se 15-20 l/s, maksimalni kapacitet procjenjuje se na 30 l/s, a u budućnosti se ne može računati na više od cca 50 l/s. Zahvaćena voda ne zadovoljava uvjete pitke vode zbog povećane koncentracije željeza i mangana pa se mora pročišćavati.

Na **izvorištu Davor** zahvaća se 15 l/s, maksimalni kapaciteti procjenjuju se na cca 60 l/s, a u budućnosti se može računati sa najviše 200 l/s. Zahvaćena voda ne odgovara standardima za pitku vodu, već se mora pročišćavati.

Na **potencijalnom izvorištu Kruševica – Slavonski Šamac** očekuju se maksimalni kapaciteti od cca 50 l/s, a u budućnosti se ne može računati s količinama iznad 70 l/s. Na ovom izvorištu također treba predvidjeti pročišćavanje zahvaćene vode.

Na **potencijalnom izvorištu Prnjavor** očekuje se maksimalni kapacitet od 29 l/s s dobrom kvalitetom vode. Isto još nije u funkciji izvorišta.

Osim podzemne vode, za vodoopskrbu Brodsko-posavske županije koristi se i površinska voda koju je također potrebno prethodno pročititi. Zahvaća se voda iz **Šumetlice** (30 l/s, a procijenjeni maksimalni kapacitet je 40 l/s) i iz **akumulacije Bačica** (30 l/s s procijenjenim maksimalnim kapacitetom 80 l/s).

Gledajući sveukupno, realno se može očekivati da se na području Županije u najnepovoljnijim uvjetima može osigurati cca 600 l/s vode dok su očekivane dugoročne maksimalne dnevne potrebe na tom prostoru cca 1.000 l/s. Stoga bi potencijalno dugoročno rješenje vodoopskrbe na području Županije mogli predstavljati vodoopskrbni sustavi čiji su vodni potencijali iznad vodoopskrbnih zahtjeva na tim područjima (npr. izvorište Gundinci iz kojeg se očekuje cca 2.000 l/s vode kao i potencijalna akumulacija Kamensko kapaciteta 1.500 l/s).

Regionalni vodovod Istočna Slavonija projekt je vodoopskrbe triju županija (Brodsko-posavska, Vukovarsko-srijemska i Osječko-baranjska) za kojeg se očekuje proglašavanje nacionalnim projektom od strane Vlade RH. Projekt bi za Brodsko-posavsku županiju značio rješavanje vodoopskrbnih problema istočnog dijela Županije. Tri županije, uz podršku Hrvatskih voda, izradile su preliminarnu studiju izvedivosti koja dokazuje potencijal projekta. Ipak, procjena potrebnih ulaganja je oko 670 milijuna kuna, daleko iznad proračunskih mogućnosti triju županija.

Vodo-odvodnja

Uz vodoopskrbu, odvodnja sanitarnih, otpadnih i oborinskih voda infrastrukturna je cjelina značajna za kvalitetno i zdravo življenje ljudi. Nažalost, stanje odvodnih sustava daleko je od potrebitog i obuhvaća samo 36 % stanovnika i 5 % naselja. Gradovi Slavonski Brod i Nova Gradiška imaju relativno primjeren sustav vodo-odvodnje za razliku od većine ruralnih

područja. Otpadna voda ispušta se, osim u naselju Dragalić, bez prethodnog čišćenja u vodotoke Mrsunja, Glogovica, lateralni kanal i rijeku Savu čime se opterećuju recipijenti.

Stanovnici Županije, koji nisu u sklopu javnog sustava odvodnje, otpadne i sanitarne vode rješavaju pomoću septičkih, sabirnih ili crnih jama, što otvara mogućnost zagađenja podzemnih voda i vodotoka te može nepovoljno utjecati na zdravlje ljudi (vidi Tablicu 1.20 koja pokazuje probleme kanalizacije u jedinicama lokalne samouprave).

Tablica 1.20: Sustav kanalizacije u gradovima i općinama Brodsko-posavske županije

Jedinice lokalne samouprave (gradovi/općine)	Problem kanalizacije
Nova Gradiška	Riješeno u većem dijelu područja
Slavonski Brod	Na kanalizaciju priključeno cca. 13.400 domaćinstava s ukupno 55.000 stanovnika; daljnja izrada je u tijeku
Bebrina	Nije riješeno
Brodski Stupnik	Nije riješeno
Bukovlje	Nije riješeno
Cernik	Riješeno u dijelu naselja Cernik u dužini od 1,5 km
Davor	Riješeno u mjestu Davor u dužini od 1,8 km
Donji Andrijevc	Riješeno djelomično u naselju Donji Andrijevc
Dragalić	Riješeno u naselju Dragalić i dijelu naselja Medari
Garčin	Nije riješeno
Gornja Vrba	Nije riješeno
Gornji Bogičevci	Nije riješeno
Gundinci	Nije riješeno
Klakar	Nije riješeno
Nova Kapela	Nije riješeno
Okučani	Riješeno u užem centru u dužini od 1,5 km
Oprisavci	Nije riješeno
Oriovac	Nije riješeno
Podcrkavlje	Riješeno djelomično u naselju Tomica
Rešetari	Riješeno u naselju Rešetari; od 20 km mreže izgrađen je svega 1 km
Sibinj	Nije riješeno
Sikirevci	Nije riješeno
Slavonski Šamac	Nije riješeno
Stara Gradiška	Riješeno u naselju Stara Gradiška
Staro Petrovo Selo	Nije riješeno
Velika Kopanica	Nije riješeno
Vrbje	Nije riješeno
Vrpolje	Riješeno samo u dijelu užeg centra i u Meštrovićevoj ulici u Vrpolju

Izvor: Program zaštite okoliša Brodsko-posavske županije

Promet

Prostor Županije ima veoma povoljan prostorno-prometni položaj jer njime prolaze značajni europski koridori, kako longitudinalni tako i transverzalni prometni pravci europskog značenja. To je prvenstveno dionica posavskog koridora kao dio prometnog pravca između Europe i Azije odnosno Bliskog Istoka. Unutar njega smještena je trasa autoceste te dvokolosječna željeznička pruga. Rijeka Sava sa svojim potencijalom plovnog puta, uz uvjet uređenja, važan je prometni koridor u povezivanju Podunavlja s Jadranom. Transverzalni prometni koridori su: cestovni koridor na trasi državne ceste D5 (Virovitica-Daruvar-Pakrac-Stara Gradiška) te složeni prometni koridor na trasi državne ceste D7 (Beli Manastir-Osijek-

Đakovo-Slavonski Šamac) u okviru kojeg je položena i trasa pomoćne magistralne željezničke pruge. To je ogranak V. prometnog koridora preko kojeg prostor Srednje Europe ima pristup prostoru i lukama Južnog Jadrana. Preko cestovnih pravaca koji prelaze rijeku Savu izgrađena su tri mosta, budući da su tijekom domovinskog rata srušeni.

Najznačajniji cestovni pravac je državna cesta D4 izgrađena u punom profilu. Na izgrađenoj dionici državne ceste D4 izgrađeno je pet deniveliranih čvorišta. Na području Županije postoji pet cestovnih graničnih prijelaza, od kojih su tri u kategoriji velikog graničnog prijelaza, a dva u kategoriji malih graničnih prijelaza. Postoje i željeznički prijelazi u kategoriji srednjih graničnih prijelaza.

Plovni put rijeke Save koji je na području Županije duljine 174,70 km u današnje vrijeme čini unutarnji međudržavni plovni put. Prema karakteristikama plovnog puta rijeka Sava je u rangu II. i III. klase plovnosti. Osim tri izgrađena mosta preko rijeke Save, ratna djelovanja uvjetovala su i potrebu formiranja dva prijelaza skelom. U zoni grada Slavenskog Broda je i riječni granični prijelaz II. kategorije.

Na prostoru Županije postoji jedno športsko letjelište "Jelas" kod Slavenskog Broda, upisano kao letjelište D kategorije u upisnik letjelišta i 15 poljoprivrednih letjelišta. Letjelište "Jelas" ima nekoliko ograničenja uvjetovanih blizinom državne granice, blizinom postojeće stambene izgradnje i smještajem u širem vodozaštitnom području.

Stanje prometnica

U Brodsko-posavskoj županiji ima ukupno 1.372,70 km cesta od čega se 15,15 % odnosi na državne ceste koje su u nadležnosti Hrvatskih cesta i autoceste, 49,29 % su županijske i lokalne ceste u nadležnosti Županijske uprave za ceste, a 35,56 % su nerazvrstane ceste o kojima skrbe jedinice lokalne samouprave odnosno općine i gradovi.

Na *državne* ceste otpada 208 km cesta što predstavlja svega 3 % ukupne dužine državnih cesta u Hrvatskoj. Stanje preko 40 % državnih cesta (od ukupno 106,85 km bez autoceste) je kategorizirano kao loše ili vrlo loše stanje, dok je samo 33 % u dobrom ili vrlo dobrom stanju.

Županijska uprava za ceste skrbi o ukupno 676,70 km cesta, od kojih je 92,90 km cesta bez asfaltnog zastora (13,7 %)

Nerazvrstanih cesta u Brodsko-posavskoj županiji koje su u nadležnosti jedinica lokalne samouprave ima ukupno oko 488 km. Većina tih cesta je u dosta lošem stanju (vidi Tablicu 1.21).

Mrežu cesta u Županiji je potrebno proširiti, modernizirati i primjereno održavati kako bi se ubrzao razvoj u Županiji i oko nje.

Tablica 1.21: Prikaz stanja nerazvrstanih cesta u Brodsko-posavskoj županiji

Jedinice lokalne samouprave (gradovi/općine)	Dužina nerazvrstanih cesta			Stanje kolnika
	Asfaltirano	Neasfaltirano	Ukupno	
Bebrina	10.700 m	9.000 m	19.700 m	u lošem stanju
Brodski Stupnik	1.015 m	6.325 m	7.340 m	makadamske ceste (3.500 m) oštećene
Bukovlje	630 m	12.370 m	13.000 m	
Cernik	7.500 m	2.500 m	10.000 m	zadovoljavajuće
Davor	1.150 m	11.550 m	12.700 m	
Donji Andrijevci	2.400 m	5.300 m, zemljana podloga 500 m	8.200 m	potrebno presvlačenje 500 m
Dragalić		2.700 m	2.700 m	
Garčin	2.900 m	2.400 m	5.300 m	asfaltne ceste su u dobrom stanju, a makadamske ceste su s dosta oštećenja
Gornja Vrba	2.670 m	1.850 m	4.520 m	
Gornji Bogičevci	8.500 m	1.000 m	9.500 m	asfaltne površine na manjim dijelovima su s manjim oštećenjima
Gundinci	3.600 m	2.250 m	5.850 m	asfaltirani dio zadovoljavajući, ali potrebno bi bilo urediti rubnike, a makadamski dio nije zadovoljavajućeg stanja
Klakar	800 m	1.600 m	2.400 m	asfalt u lošem stanju
Nova Gradiška	26.615 m	10.260 m	36.875 m	zadovoljavajuće na dužini 8.740 m
Nova Kapela	3.850 m	1.250 m	5.100 m	na 2.000 m asfaltnog kolnika oštećenja
Okučani	6.150 m	8.350 m	14.500 m	na asfaltnim kolnicima pojavile su se udarne rupe na dužini 2.500 m, stanje makadamskih cesta nezadovoljavajuće
Oprisavci	750 m	1.120 m	1.870 m	asfaltni kolnik u dobrom stanju
Oriovac	8.750 m	7.400 m	16.150 m	asfaltni zastor je zadovoljavajući osim ceste Kobaš-Lužani
Podcrkavlje	5.400 m	9.400 m	14.800 m	u lošem stanju je asfaltni kolnik u Rastušju (cca. 200 m), u Glogovici (cca. 280 m) te u Gornjem Slatiniku (cca. 600 m)
Rešetari	11.900 m	4.600 m	16.500 m	nezadovoljavajuće
Sibinj	6.770 m	10.595 m	17.365 m	oko 2.500 m asfaltnog kolnika je u lošem stanju, a makadamski kolnik se redovito nasipa slojevima tucanika
Sikirevci	2.070 m	2.410 m	4.480 m	asfaltni dio je u solidnom stanju, dok makadamski dio ne zadovoljava
Slavonski Brod	129.000 m	86.000 m	215.000 m	zadovoljavajuće
Slavonski Šamac	7.430 m	5.220 m	12.650 m	650 m asfaltnog kolnika s oštećenjima, ostalo zadovoljavajuće
Stara Gradiška	8.800 m		8.800 m	jako oštećeno 2.000 m, manje oštećeno 1.000 m, nužna rekonstrukcija-proširenje kolnika 500 m
Staro Petrovo		6.500 m	6.500 m	
Velika Kopanica	nisu	dostavljeni	podaci	
Vrbje	2.900 m	800 m	3.700 m	udarne rupe na kolniku, presvući oštećeni kolnik
Vrpolje		11.030 m		

Izvor: Jedinice lokalne samouprave

Plinoopskrba

Na području Brodsko-posavske županije plinoopskrbom je pokriveno 27 naselja, a 53,3 % ukupnog stanovništva ima pristup zemnom plinu. Budućom izgradnjom magistralnog plinovoda Kutina-Slavonski Brod i mjerno-redukcijske postaje Nova Gradiška i Nova Kapela omogućit će se potpuna plinifikacija Brodsko-posavske županije. Dokumentacija ovog projekta je izrađena, a radovi su započeli.

Produktovodi

Na području Županije nalaze se cjevovodi za transport nafte, prostori za skladištenje nafte i cjevovodi zemnog plina. Jadranski naftovod (JANAF) najveći je i najduži hrvatski naftovod koji omogućava opskrbu iz pretovarne luke na Krku do rafinerija u Sloveniji, Hrvatskoj, Mađarskoj i dalje na sjever te do Bosne i Hercegovine i SR Jugoslavije na istok. JANAF se pruža duž autoceste od zapadne do istočne granice Županije. Od magistralnih naftovoda, područjem Županije pružaju se dva cjevovoda od slavonskih naftnih polja do otpremno-utovarne postaje i transporta prema rafineriji Sisak. Trenutno u blizini Slavenskog Broda postoji i nekoliko dionica cjevovoda koji su umrtvljeni i čekaju svoje aktiviranje eventualno kao dio magistralnog transporta zemnog plina za opskrbu plinom, mreže BiH iz zapadne i istočne Europe.

Gospodarenje otpadom

Jedan od najčešćih opterećenja okoliša je neodgovorno gospodarenje otpadom. ***Postojeća odlagališta na području Županije ne zadovoljavaju zakonske propise glede tehničkih i drugih uvjeta zaštite okoliša (niti jedan deponij u Županiji nema građevinsku dozvolu). Postoje brojni primjeri ilegalnog odlaganja otpada. Potrebno je poboljšanje stanja gospodarenja otpadom***⁵.

U Županiji je organiziranim odvozom otpada obuhvaćeno 71 % stanovništva. Procjenjuje se da količina skupljenog i odloženog komunalnog otpada u 2001. godini na području Brodsko-posavske županije iznosi 23.635 tona. Također se procjenjuje da je 8.887 tona neobuhvaćenog otpada. ***Ukupno se radi o sveukupnoj procjeni od 32.522 tone komunalnog otpada od kojih se 27,3 % ne prikuplja i primjereno ne odlaže.*** Osim određenih količina sekundarnih sirovina koje se prikupljaju u reciklažnom dvorištu u Novoj Gradiški te nešto manje količine neopasnog, tehnološkog otpada kojeg prikupljaju ovlaštene sakupljači, sav nastali otpad uglavnom završava na odlagalištima. Poseban problem predstavlja zbrinjavanje opasnog te otpada životinjskog porijekla (lokalna kožara je u 2004. godini imala 200 tona otpada za koji ne postoji primjereno odlagalište). Pokrenute su određene inicijative za rješavanje problematike zbrinjavanja otpada. Na primjer, izrađena je Studija utjecaja na okoliš za istočni dio Županije te Studija utjecaja na okoliš za odlagalište "Alabarica" u Donjim Andrijevcima. ***Ipak, za cijelo područje Županije potrebno je izraditi opsežnu ocjenu proizvodnje otpada i upravljanja otpadom, kao uvod i preduvjet za planiranje aktivnosti koje bi poboljšale upravljanje otpadom u Županiji.***

⁵ U Slavonskom Brodu nalazi se 23 ha veliko odlagalište otpada. Odlagalište nije potpuno u skladu s pravilima sanitarnog deponija, već je izgrađeno na ilovači; oko 50 % odlagališta je popunjeno. Ne postoji nadzor utjecaja na okoliš. Tvrtka za zbrinjavanje otpada iz Slavenskog Broda željela bi poboljšati stanje odlagališta i uvesti reciklažu, ali ne posjeduje nikakva investicijska sredstva; 75 % trenutnog prihoda pokriva troškove, dok 25 % odlazi na otplatu dugova (izvor: intervju s tvrtkom za zbrinjavanje otpada "Komunalac" iz Slavenskog Broda, 2005. godine, vođen od konzultanata IMC-a).

Miniranost

Na području Brodsko-posavske županije prema službenim podacima ukupno je 7 km² pouzdano miniranog područja, od kojih je do sada je razminirano 3,1 km². Od sveukupno 154 km² minski sumnjivog područja do sada je općim i tehničkim izvidom reducirano 50 km² (najvećim dijelom u općini Stara Gradiška te nešto u općini Dragalić) te je za izvid preostalo još 104 km².

1.9 ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB

Zdravstvo

Primarna zdravstvena zaštita - Primarna zdravstvena zaštita od 1994. godine organizirana je kroz dva Doma zdravlja u Slavonskom Brodu i jednom u Novoj Gradiški. Domovi zdravlja u svom sastavu imaju slijedeće djelatnosti: opće/obiteljske medicine, stomatološke zaštite, patronažne zdravstvene zaštite, zdravstvene zaštite žena, medicinu rada, zdravstvenu zaštitu predškolske djece, hitnu medicinsku pomoć i sanitetski prijevoz. Proces privatizacije u Domovima zdravlja Slavonski Brod i Nova Gradiška odvija se na način i dinamikom predviđenom Programom zakupa, a iz toga su izuzete djelatnosti hitne medicinske pomoći, sanitetski prijevoz, prijavno-dojavna jedinica i zdravstvena zaštita žena.

U 2003. godini opća/obiteljska medicina na području Brodsko-posavske županije provodila se u 77 timova, koji su osiguravali usluge za 152.815 ljudi ili prosječno 1.985 ljudi. Stomatološku zaštitu provodilo je 54 tima od kojih je 14 stomatoloških ordinacija u vlastitom prostoru. Zdravstvenu zaštitu žena provodilo je 9 timova za 71.767 osiguranih žena, a za predškolsku djecu zdravstvenu zaštitu pruža svega 6 timova.

Shodno prijedlogu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi osnovne mreže zdravstvene djelatnosti Brodsko-posavske županije, nedostaje 20 timova opće/obiteljske medicine, 8 timova zdravstvene zaštite predškolske djece, 30 timova stomatološke zaštite, 3 tima u djelatnosti zdravstvene zaštite žena, a također njihov prostorni raspored po Županiji ne odgovara jer je većina ordinacija smještena u Slavonskom Brodu i Novoj Gradiški. Pojavljuje se problem pristupa liječniku za osobe s područja koja su udaljenija od gradova. ***Općenito, nedostaje ordinacija primarne zdravstvene zaštite, postojećima su potrebna dodatna investicijska ulaganja i opremanje, a neka područja nemaju dostatnu pokrivenost uslugama.***

Stacionarna zdravstvena zaštita - Sekundarna razina zdravstvene zaštite stanovništva odvija se kroz rad dviju bolnica i to u Slavonskom Brodu i Novoj Gradiški. Opća bolnica u Slavonskom Brodu raspolaže sa 511 kreveta, a ona u Novoj Gradiški sa 165 kreveta. U 2003. godini ostvarile su 242.710 bolnoopskrbnih dana i 29.169 boravaka u bolnici. Ove bolnice zadovoljavaju potrebe stanovništva Županije na sekundarnoj razini zdravstvene zaštite kao i specijalističko-konzilijarne djelatnosti. Županijska bolnica "Dr. Josip Benčević" Slavonski Brod trenutno je najveća županijska bolnica u Hrvatskoj. U bolnici je zaposleno 1.200 djelatnika od čega oko 200 liječnika, te oko 600 medicinskih sestara. Bolnica je osnovana 1898. godine i cijelo vrijeme svog postojanja, osim u Slavoniji, liječi ljude i iz sjeverne Bosne. Bolnica ima razvijenu modernu tehnologiju i danas je jedina bolnica u Slavoniji (oko 1 milijun stanovnika) koja radi interventnu radiologiju kod bolesti krvnih žila i malignih bolesti te invazivnu kardiologiju.

Opća bolnica u Novoj Gradiški počela je s radom 1846. godine sa internističkom djelatnošću. Godine 1935. dograđen je zapadni dio bolnice, a 1957. godine izgrađeni su paviljoni kirurgije i psihijatrije. Godine 1982. započeta je gradnja tzv. "Nove bolnice" koja nije dovršena. Od tada pa do ove godine kada se provodi rekonstrukcija paviljona kirurgije, u objekte bolnice nije bilo ulaganja niti sanacije prostora.

Ljekarnička djelatnost - Na prostoru Brodsko-posavske županije ljekarničku djelatnost obavlja 25 ljekarni, a od toga čak 11 ih je u Slavanskom Brodu, a 4 u Novoj Gradiški. Kako je osnovnom mrežom predviđeno otvaranje još 13 novih ljekarni, treba voditi računa o njihovoj prostornoj raspoređenosti i što bližoj dostupnosti pučanstvu prema mjestu stanovanja.

Zavod za javno zdravstvo - Zavod za javno zdravstvo bavi se slijedećim aktivnostima: a) epidemiologijom, b) zdravstvenom ekologijom, c) mikrobiologijom, d) preventivnom školskom medicinom i e) zdravstvenom statistikom.

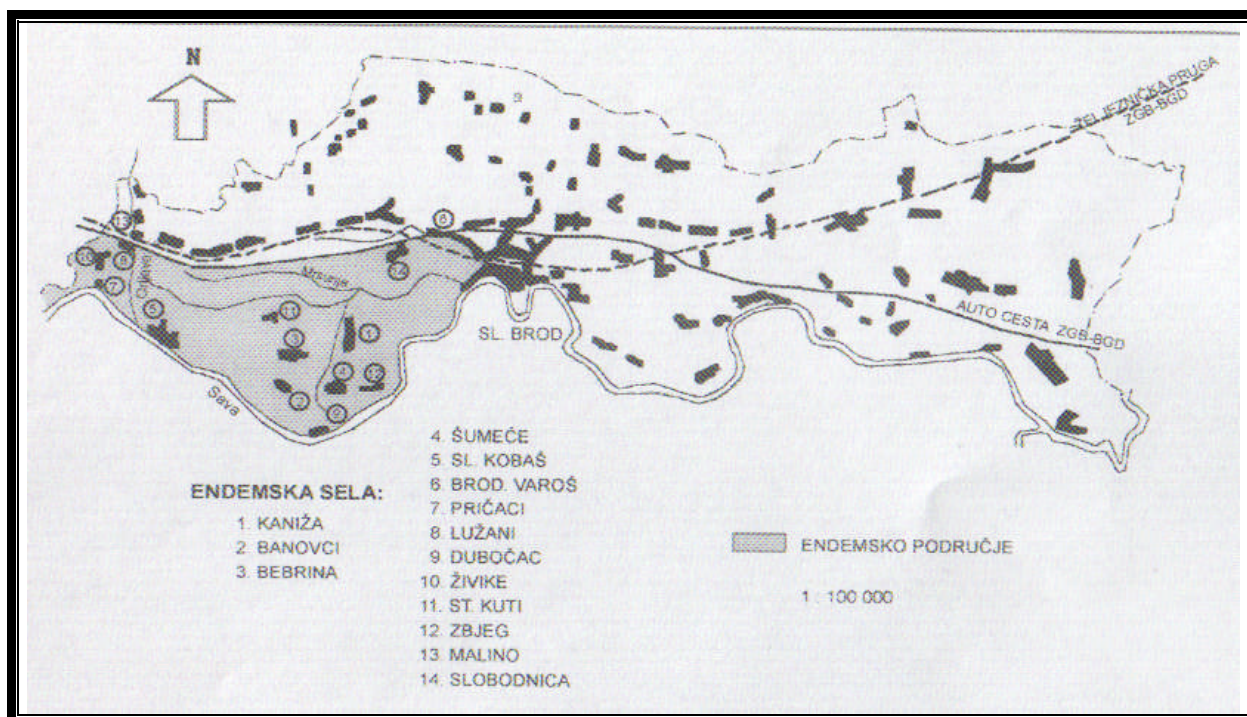
Županija financira zdravstvene ustanove decentraliziranim sredstvima. U 2004. godini gotovo 15 milijuna kuna je alocirano prema županijskim zdravstvenim institucijama.

Zdravstveno stanje stanovništva Brodsko-posavske županije

Vodeći uzroci smrtnosti - Na području Slavanskog Broda i pripadajućih sela u 2003. godini vodeći uzrok smrtnosti je bila insuficijencija srca (19,4 %), na drugom mjestu je infarkt (19,0 %) dok je na području Nove Gradiške i pripadajućih sela na vodećem mjestu bio infarkt s udjelom od 20,6 %, a na drugom je mjestu insuficijencija srca s udjelom od 17,3 %. Stopa dojenačkog mortaliteta na 1.000 živorođenih u 2003. godini je iznosila 6,0 i niža je u odnosu na Hrvatsku gdje iznosi 7,0.

Endemska nefropatija - U Brodsko-posavskoj županiji postoji endemska bolest koja se naziva endemska nefropatija (EN), a prisutna je na području 14 sela zapadne brodske Posavine. To je kronična bubrežna bolest nepoznate etiologije. Na tom području živi oko 10.000 stanovnika što čini oko 6 % ukupnog stanovništva Brodsko-posavske županije. Područje zapadne brodske Posavine je jedino poznato žarište endemske nefropatije u Republici Hrvatskoj. EN je prisutna i u Bugarskoj, Rumunjskoj, Srbiji i Bosni i Hercegovini. Krajem šezdesetih godina prošlog stoljeća na područjima zapadne brodske Posavine uočava se povećana učestalost tumora pyelona i uretera (inače rijetkih tumora). Rana dijagnostika tih tumora u fazi mikrohematurije i liječenje u tom stadiju daje najbolje rezultate. U asimptomatskoj fazi EN je bitno identificirati oboljele i poduzeti higijensko-dijetetske mjere te simptomatsku terapiju (npr. liječenje anemije). Zato je po cost-benefitu opravdano godišnje pregledavati ugroženo stanovništvo (predviđa se obuhvat oko 1.000 do 1.500 stanovnika godišnje). Ranije se prevencija EN pratila putem perlustracije. Sve metode izračuna putem bolničkog morbiditeta su metodološki sporne. Nakon domovinskog rata u taj dio Županije se doselio znatan broj ljudi iz Bosne i Hercegovine. Pri pregledima stanovništva moglo bi se doći do više znanstvenih spoznaja o mogućim utjecajima okolišnih i drugih čimbenika na razvoj i tijek EN, a također bi se mogla uspostaviti i međudržavna suradnja na polju istraživanja, etiologije, prevencije i efikasne terapije EN, a nakon terenskih pregleda ugroženog stanovništva.

Slika 1.1: Područje endemske nefropatije u Brodsko-posavskoj županiji

Ovisnosti - Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo za 2003. godinu, stopa liječenih ovisnika o drogi na 100.000 stanovnika za Brodsko-posavsku županiju iznosi 41,3 i u porastu je u odnosu na 2002. godinu kada je iznosila 34,5. Program rada županijskog Centra za prevenciju ovisnosti sastoji se od savjetovanja, individualne psihoterapije, rada s obitelji, grupe za podršku roditeljima ovisnika i testiranja urina na psihoaktivne supstance. Od kolovoza 2003. do rujna 2004. godine kroz različite programe prošlo je 94 korisnika (59 punoljetnih i 35 maloljetnih). Liječenjem ovisnika bavi se i terapijska zajednica «Susret» u Ivancu. Kao najveći problem nakon liječenja i rehabilitacije pojavljuje se problem ponovnog uključivanja u društvenu zajednicu odnosno resocijalizacija. Program resocijalizacije obuhvaćao bi pronalaženje zaposlenja liječenim ovisnicima, omogućavanje završetka obrazovanja putem večernjih škola, doškolovanje, usavršavanje i prekvalifikaciju zanimanja. Za sada nema nevladinih udruga koje bi pružile pomoć u procesu rehabilitacije i resocijalizacije ovisnika.

Ovisnost o alkoholu također predstavlja problem u Županiji. Često to nije samo problem pojedinca, nego cijele obitelji i zajednice. Problemom ovisnika o alkoholu trenutno se bave Centri za socijalnu skrb i jedini klub "Novi put" u Slavonskom Brodu. Pregled broja pacijenata liječenih od alkoholizma u razdoblju od 1998. do 2003. godine na odjelu psihijatrije u Općoj bolnici Slavonski Brod upućuje nas da problem ne smijemo zanemariti. Zbog malog broja klubova za liječenje ovisnika o alkoholu, izostaje rad sa apstinentima kao i resocijalizacija alkoholičara, gubi se motivacija za liječenjem i vrlo čest je recidiv.

Socijalna skrb

Na području Brodsko-posavske županije rade dva Centra za socijalnu skrb i to u Slavonskom Brodu i Novoj Gradiški. Centri za socijalnu skrb su javne ustanove osnovane rješenjem Ministarstva rada i socijalne skrbi, a od 2004. godine djeluju u okviru Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi. Stručne poslove obavljaju unutar tri ustrojstvene jedinice: Odjela socijalne

skrbi, Odjela za zaštitu djece, braka i obitelji te Odjela skrbništva i zaštite tjelesno i mentalno oštećenih osoba. U 2003. godini u oba Centra za socijalnu skrb ukupno je 19.555 korisnika ostvarilo pravo na neke od materijalnih oblika zaštite što u odnosu na ukupan broj stanovnika iznosi oko 11 %. Ovaj postotak je manji jer su neki korisnici i korisnici dviju ili više materijalnih oblika pomoći.

Centri za socijalnu skrb bave se važnim problemima koji uključuju zapostavljanje djece, nasilje u obitelji i poremećaje u ponašanju mladih. Broj slučajeva poremećaja u ponašanju mladih je porastao od kraja rata i vjerojatno je posljedica ratnih zbivanja. Također, migracija stanovništva tijekom i nakon domovinskog rata dovela je do potrebe transformacije obitelji i kidanja tradicionalnih obiteljskih odnosa. Obitelji se sve teže nose s problemom skrbi o duševno ili mentalno oboljelim svojim članovima i odlučuju se na izdvajanje.

Dom za starije i nemoćne osobe u Slavonskom Brodu jedina je državna institucija za smještaj i skrb starijih osoba u Županiji. Dom ima kapacitet od 260 ležajeva i depadansu Sveti Vinko u Novoj Kapeli koji ima kapacitet od 30 ležajeva. Sve je veći broj tražitelja usluga, naročito onih u terminalnoj fazi pa se Dom suočava s problemima osiguranja adekvatnog prostora i medicinskih pomagala.

Pored opisanih, postoje i vaninstitucionalni oblici pomoći, ali su još uvijek nedovoljno razvijeni i temelje se na pojedinačnim pokušajima i primjerima. Caritas (katolička humanitarna organizacija) svoju djelatnost usmjerava na pružanje pomoći starim osobama, bolesnicima, invalidima, ovisnicima, prognanicima i izbjeglicama, obitelji i svima onima kojima je duhovna ili materijalna pomoć potrebna bez obzira na njihovu vjersku i nacionalnu pripadnost ili političko opredjeljenje. Od trajnih programa najznačajniji je rad pučke kuhinje, a broj korisnika oscilira između 130-150 korisnika dnevno. Problem će nastati kada kuhinja bude morala iseliti iz iznajmljenog prostora koji je predviđen za rušenje. Poklonom je Caritas postao vlasnik kuće koja zahtjeva renovaciju i opremanje kako bi se osposobila za smještaj osoba žrtava obiteljskog nasilja.

1.10 OBRAZOVANJE

Predškolski odgoj i naobrazba

Predškolski odgoj i naobrazba obuhvaća programe odgoja, naobrazbe, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi. Osnivači dječjih vrtića, kao javnih ustanova, su gradovi i općine. Gradski proračuni financiraju 60 do 65 % troškova primarnih programa dječjih vrtića, dok roditelji plaćaju ostatak. Kraće programe financiraju roditelji. Županija daje podršku različitim programima i poduzima aktivnosti radi ravnomjernog razvoja predškolskog odgoja i naobrazbe te pruža potporu općinama koje imaju vrtiće, a posebno vrtiću "Cekin" u kojemu boravi dio djece s teškoćama u razvoju.

Broj djece predškolske dobi na području Županije kretao se u zadnjih nekoliko godina između 14.000 do 16.250. Ukupno u raznim programima predškolskog odgoja i naobrazbe imamo prosječno 4.050 djece, što iznosi oko 28 % populacije predškolske djece u Županiji.

Obuhvat djece u primarnom programu opada zbog smanjenih financijskih mogućnosti roditelja koji su ostali bez posla i teške socijalne situacije. U odnosu na prosjek Republike Hrvatske, Brodsko-posavska županija je pri samom dnu po postotku obuhvata u primarnom predškolskom programu u odnosu na ukupnu populaciju.

U pojedinim općinskim središtima nema vrtića i potrebno je u narednom razdoblju u suradnji s osnovnim školama organizirati barem kraće programe predškolskog odgoja i naobrazbe.

Osnovno školstvo

Osnovno školovanje obvezno je za svu djecu, u pravilu od 6 do 15 godina i traje najmanje 8 godina. Osnivačka prava prenesena su s nacionalne razine na jedinice lokalne i regionalne samouprave 01. srpnja 2001. godine. Kroz decentralizirane funkcije u osnovnom školstvu osiguravaju se sredstva za materijalne troškove u proračunu Županije, a sredstva za plaće i pojedine programe u osnovnom školstvu u proračunu Republike Hrvatske. Na području Brodsko-posavske županije ima 35 osnovnih škola od čega decentralizacijom funkcija za 24 osnovne škole osnivačka prava ima Županija, a za 11 škola grad Slavonski Brod.

U zadnjih 5 godina smanjuje se broj učenika u osnovnom školstvu. Školske godine 1998./1999. bilo je 18.456 učenika, a 2004./2005. godine 17.921 učenika. Istovremeno je porastao broj razreda, što ukazuje na poboljšani odnos broja učenika prema nastavniku. Ipak, veličina odjela se razlikuje po vrstama škola. Tako na primjer postoje odjeli u malim područnim školama sa samo 8 učenika, dok u nekim gradskim školama ima odjela sa oko 40 učenika.

Rad osnovnih škola odvija se u 113 objekata. Uz značajna ulaganja u poslijeratnom razdoblju, još ima područnih škola koje je nužno obnoviti. *Procijenjeno je da oko 50 % objekata treba obnoviti, a pojedine objekte dograditi.* U osnovnim školama Brodsko-posavske županije prosječno po školskoj godini radi 1.450 djelatnika od čega je oko 75 % učitelja. *Općenito, postoji nedostatak kvalificiranih nastavnika za većinu predmeta, naročito informatičara.*

Srednje školstvo

Financiranje srednjih škola provodi se sredstvima državnog proračuna za plaće djelatnika i srednjoškolske programe i proračunom Brodsko-posavske županije za materijalne troškove, investicije i kapitalna ulaganja u okviru decentraliziranih sredstava.

U Brodsko-posavskoj županiji realiziraju se gimnazijski programi i programi trogodišnjih i četverogodišnjih škola:

- gimnazijske programe pohađa prosječno 23,2 % učenika;
- četverogodišnje strukovne programe pohađa prosječno 44,8 % učenika;
- trogodišnje strukovne programe pohađa prosječno 32,0 % učenika.

U školskoj godini 2004./2005. u srednjim školama upisano je 7.400 učenika. U Županiji postoji 11 samostalnih srednjoškolskih ustanova. Broj učenika po pojedinim školskim godinama varira, zavisno od upisa učenika iz drugih županija i zbog odlaska učenika s područja Brodsko-posavske županije u srednje škole na području Republike Hrvatske. U okviru srednjih škola provodi se i srednjoškolsko obrazovanje odraslih koje obuhvaća programe za stjecanje srednjoškolske spreme, programe prekvalifikacije te programe osposobljavanja i usavršavanja. U 2004./2005. godini u srednjim školama je uposleno 623 djelatnika, od čega je 89 % učitelja, a ostalo je tehničko osoblje. Nedostaje učitelja za strane jezike, matematiku, fiziku, povijest, računalstvo te psihologiju.

Visoko školstvo

Na području Brodsko-posavske županije postoji jedna samostalna visokoškolska ustanova, Strojarski fakultet koji je u sastavu Sveučilišta Josipa Juraja Strossmayera u Osijeku i dislocirani studiji Visoke učiteljske škole i Poljoprivrednog fakulteta iz Osijeka. Na Strojarskom fakultetu je u školskoj godini 2004./2005. upisano 365 studenata na sveučilišnom studiju i 150 studenata na stručnom studiju. Na poslijediplomski studij upisano je 6 polaznika, a na doktorski 3 polaznika. Fakultet provodi postupke usklađivanja s Bolonjskom deklaracijom koja se bavi međusobnim priznanjem diploma i certifikata u obrazovanju (u Europi). Jasno je da bi europsko priznanje diploma i certifikata županijskog Strojarskog fakulteta predstavlja veliku prednost. Strojarski fakultet u Slavonskom Brodu dobio je pravo na izdavanje Europske diplome za informatičko obrazovanje. U tijeku je opremanje laboratorija za inteligentne proizvodne sustave koji će značajno povećati kapacitete ovog fakulteta.

1.11 OSTALE DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Društvene djelatnosti su skup područja života u kojima se zadovoljavaju potrebne i interesi u svezi brige za djecu, socijalne skrbi, kulture, tjelesne kulture, odgoja i obrazovanja djece, sporta i tehničke kulture, zaštite i unapređivanje prirodnog okoliša te zdravlja. Prema Ustavu Republike Hrvatske, država je obvezna brinuti se o društvenim djelatnostima i to za školovanje, za slobodu znanstvenog, kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, za štíćenje i zaštitu dobara u ovim područjima, za skrb o tjelesnoj kulturi i sportu te za skrb o zaštiti zdravlja ljudi, prirode i ljudskog okoliša. Županija skrbi o predškolskom odgoju i naobrazbi, školstvu, sportu, tehničkoj kulturi, kulturi te građanskim udrugama. Predškolski odgoj i naobrazba te školstvo obrađeni su u prethodnom poglavlju, a u ovom se dijelu daje analiza u područjima kulture, sporta i tehničke kulture.

U poratnom vremenu, nakon domovinskog rata, povećan je broj stanovnika u Županiji zbog čega su izražene i sve veće potrebe u svim područjima života građana pa tako i u okviru društvenih djelatnosti. Od ratnih razaranja na području Brodsko-posavske županije nastradao je velik broj objekata društvenih djelatnosti: vrtića, škola, ustanova u kulturi, crkvi te objekata spomeničke baštine koje u poratnom vremenu treba obnavljati, a što predstavlja teškoću obzirom na manjak novčanih sredstava.

Na području Brodsko-posavske županije prosječno godišnje imamo oko 250 sportskih udruga s preko 11.000 aktivnih sportaša. Velik broj učenika članovi su školskih sportskih udruga. U Županiji postoji 10 sportskih saveza sa preko 180 sportskih udruga (ostale sportske udruge nemaju sportske saveze). Postoji mnogo vanjskih sportskih terena, posebno za nogomet (ukupno 103). Uz osnovne škole na području Županije imamo 21 školsku sportsku dvoranu, a uz srednje škole 6 školskih sportskih dvorana. U područnim školama nedostaje vanjskih sportskih terena, a u gradu Slavonskom Brodu potrebno je izgraditi školske sportske dvorane uz osnovnu školu na Jelasu, na Koloniji i uz OŠ "Đuro Pilar". Nužno je završiti sportski objekt na Vijušu. Financijska sredstva za sport dodjeljuju se iz proračuna jedinica lokalne samouprave i proračuna Županije, ali ta sredstva nisu dostatna za osiguranje kvalitetne opreme. Najveći dio stručnog rada zasniva se na volonterskom radu i entuzijazmu pojedinaca.

U okviru Zajednice tehničke kulture imamo 20 udruga, a u osnovnim i srednjim školama osnovani su klubovi mladih tehničara, ostvaruju se izborni sadržaji, a posebno se u osnovnim školama razvija zadugarstvo gdje imamo devet zadruga. U pogledu materijalnih uvjeta nedostaje adekvatnog prostora za programe udruga i kvalitetne opreme. Najveći dio sredstava udruge prikupljaju od donatora i ostvaruju volonterski rad.

Županija donosi Program javnih potreba u kulturi od zajedničkog interesa za općine i gradove na njezinom području te Županiju kao cjelinu, usklađuje interese i poduzima aktivnosti radi ravnomjernog kulturnog razvitka, utvrđuje odnose u financiranju pojedinih ustanova i osigurava sredstva za potporu pojedinim programima u kulturi. U Županiji postoje brojne kulturne aktivnosti i manifestacije i značajno je razvijen kulturno amaterski rad. Održavanje imovine u kulturi najznačajniji je problem jer sredstva potrebna za obnovu kulturno vrijednih objekata daleko nadilaze mogućnosti županijske i lokalne samouprave.

Najznačajniji objekti nad kojima treba provesti zaštitu i obnovu su:

- Tvrđava u Slavonskom Brodu;
- Magistrat Muzeja Brodskog Posavlja;
- Gradski muzej u Novoj Gradiški;
- Crkva Svetog Trojstva u Slavonskom Brodu;
- srednjovjekovne crkve u Zdencima, Lovčićima i Srednjem Lipovcu;
- crkva Blažene Djevice Marije u Slavonskom Kobašu (Kloštar).

1.12 CIVILNO DRUŠTVO

Civilno društvo je pojam koji referira postojanje sfere dobrovoljnih organizacija i udruga, neformalnu mrežu organiziranih pojedinaca angažiranih u javnim poslovima. Od klasične države, civilno društvo se razlikuje time, što se u načelu temelji na dobrovoljnosti, a od privatnih aktivnosti razlikuje ga to što se na tržištu stvari i ideja interesi ne formuliraju prema privatnima, već prema javnom dobru odnosno interesu zajednice. Sloboda udruživanja omogućuje pojedincima da se udruže i zajedno iznose, promiču, slijede i brane interese koji su im zajednički.

Ured državne uprave u Brodsko-posavskoj županiji, Služba za opću upravu, nadležno je tijelo za registraciju udruga na području naše županije. Postoji 845 udruga u Županiji (vidi Tablicu 1.22). Obzirom na zakone prema kojima je registracija udruga jednostavan postupak, a ne postoji obveza brisanja neaktivnih udruga iz registra, može se pretpostaviti da je u stvarnosti broj aktivnih udruga manji.

Tablica 1.22: Pregled udruga u Brodsko-posavskoj županiji po djelatnostima

Vrsta udruga	Broj udruga
Sportske	323
Tehničke	116
Humanitarne	14
Socijalne	36
Zdravstvene	14
Znanstvene	7
Prosvjetne	2
Kulturne	102
Ekološke	8
Gospodarske	94
Nacionalne	9

Vrsta udruga	Broj udruga
Zaštita prava	9
Hobističke	15
Duhovne	4
Okupljanje djece, mladeži i obitelji	13
Okupljanje i zaštita žena	3
Udruge Domovinskog rata	28
Informacijske	5
Etičke	7
Ostale djelatnosti	35

Izvor: Ured državne uprave u BPŽ, Služba za opću upravu

Bitno je da lokalna i regionalna zajednica prepozna rad udruga čiji su projekti ili programi od osobitog interesa za opće dobro, kako bi ih i financijski podržale i omogućile njihov snažniji razvoj (vidi Dokazno polje 4).

DOKAZNO POLJE 4: Procjena stanja civilnog sektora Brodsko-posavske županije

Ovo dokazno polje rezultat je zajedničkog sastanka desetak udruga iz Županije pod vodstvom ROP konzultanata, IMC Consulting Ltd. Udruge su iznijele svoja stajališta o stanju civilnog sektora Brodsko-posavske županije i svojim najvećim problemima.

Civilno društvo u Brodsko-posavskoj županiji ima slabu tradiciju. Pola stoljeća komunizma i totalitarne ideologije te nepostojanje iskustva u slobodi udruživanja dugoročno će odrediti domete razvoja civilnog društva. Civilno zauzimanje građana za rješavanje svojih problema i problema u zajednici nije praksa postupanja najvećeg dijela građana Županije. Većina građana ima izgrađene stavove o tome da je vlada – država odgovorna za rješavanje njihovih problema. Otuda dijelom pasivnost i apatija znatnog dijela građana.

Civilno društvo u Brodsko-posavskoj županiji u znatnoj mjeri je razvijeno u doba rata i uz pomoć inozemnih organizacija i inozemnih donatora. Organizacije civilnog društva, uglavnom udruge, odigrale su veoma važnu ulogu u doba Domovinskog rata pomažući u prevladavanju prognaničke i izbjegličke krize te zbrinjavanju ratnih stradalnika. U to je vrijeme solidarnost u društvu bila prilično na visokoj razini.

Najvažniji problemi koje su udruge istaknule su slijedeći:

- Financiranje troškova održavanja hladnog pogona i naknada zaposlenicima;
- Nепrimjerena zakonska regulativa;
- Nedostatak adekvatnog prostora za rad;
- Nedostatak suradnje s javnim sektorom;
- Netransparentni način financiranja civilnog sektora od strane javnog sektora;
- Neadekvatan pristup medija civilnom sektoru;
- Neumreženost različitih udruga na nivou Županije;
- Nedostatna educiranost o mogućnostima financiranja;
- Nedostatak partnerstva s ostalim sektorima;
- Neprepoznata važnost ovog sektora u društvu;
- Nedostatno znanje o knjigovodstvenom praćenju poslovanja udruga.

Financiranje redovnog funkcioniranja udruge smatraju svojim najvećim problemom. Stalna

neizvjesnost većeg broja udruga vezana uz mogućnosti korištenja prostora i redovnog održavanja hladnog pogona te isplate plaća, u najvećoj mjeri otežava njihov rad.

Udruge također smatraju da je zakonska regulativa u Hrvatskoj neprimjerena. Postojeći zakon omogućuje na primjer vrlo lagan način osnutka udruga (3 osobe mogu osnovati udruhu) pa se ponekad dešava da se udruge osnuju da bi iskoristile neki mogući izvor sredstava, a nakon iskorištenja tih sredstava, često neprimjerenog, takva udruha se gasi. Kao veliki nedostatak zakonske regulative udruge smatraju i izjednačavanje udruga socijalnih i humanih aktivnosti koje se bave društveno korisnim radom sa svima ostalima koje se temelje na osobnim preferencijama. U Hrvatskoj ne postoji sustavno rješenje pristupa civilnom sektoru pa su udruge često primorane posjećivati više ministarstava kako bi dobile pravu informaciju.

Način financiranja udruga iz lokalnih i regionalnih izvora udruge smatraju netransparentnim, obzirom da ne postoje jasni kriteriji za financiranje i ne postoji evaluacija rada udruga. Najčešće se financiraju udruge, a ne projekti i često ovise o osobnim poznanstvima. Udruge priznaju da nisu udružene zajednički nastupile prema javnom sektoru s tim problemom. Iako umreženost udruga koje se bave istom djelatnošću postoji, udruge različitih djelatnosti nisu povezane kako bi zajednički rješavale probleme cijelog sektora na županijskoj razini. Polako se javlja povoljan trend otvaranja institucija prema civilnom sektoru pa udruge smatraju da bi otvorene diskusije pomogle pronalaženju načina bolje preraspodjele sredstava. Osim toga, smatraju da svojim poznavanjem stvarne situacije na terenu mogu pomoći javnim institucijama pri detektiranju najvažnijih problema i ukazati na moguća polja intervencije.

Udruge smatraju da imaju prilično visoku razinu znanja za apliciranje projekata prema stranim izvorima financiranja i utječu na jači dotok stranih donacija u Županiju kroz svoj sektor. Svojim aktivnostima jačaju senzibilitet javnosti prema ranjivim skupinama i iniciraju rješavanje njihovih problema.

1.13 POSTOJEĆE RAZVOJNE STRATEGIJE

Brodsko-posavska županija ima niz razvojnih dokumenata (strategije, studije, programi i projekti) različitih razina i iz različitih područja. Slijedi taksativni prikaz najvažnijih programskih dokumenata odnosno konkretnih projekata:

- GLOBALNI PROGRAMI
 - ✓ Program gospodarskog i društvenog razvoja Brodsko-posavske županije do 2005. godine
 - ✓ Prostorni plan Brodsko-posavske županije
- PODRUČJE GOSPODARSTVA – INDUSTRIJA
 - ✓ Program poticanja malog gospodarstva Brodsko-posavske županije
- PODRUČJE GOSPODARSTVA – POLJOPRIVREDA
 - ✓ Program kreditiranja poljoprivrede na području Brodsko-posavske županije
 - ✓ Program Sušionice povrća i voća d.o.o. Vrpolje
 - ✓ Program umjetnog osjemenjivanja svinja na području Brodsko-posavske županije
 - ✓ Program mjera protiv trihineloze i ostalih zaraznih bolesti svinja u obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima
 - ✓ Program sufinanciranja kupnje deklariranog sadnog materijala
- PODRUČJE INFRASTRUKTURE
 - ✓ Vodoopskrbni sustav Brodsko-posavske županije, Idejno rješenje
 - ✓ Studija zaštite voda na području Brodsko-posavske županije
 - ✓ Studija i idejni projekt opskrbe prirodnim plinom Brodsko-posavske županije
 - ✓ Program kapitalnih ulaganja u objekte infrastrukture na području Brodsko-posavske županije za 2004. godinu
 - ✓ Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Brodsko-posavske županije
- PODRUČJE ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI
 - ✓ Prenamjena Bolnice za plućne bolesti «Strmac» Nova Gradiška u Ustanovu socijalne skrbi
 - ✓ Centar za rehabilitaciju i radno osposobljavanje u Slavonskom Brodu
 - ✓ Formiranje odsjeka za palijativno-hospicijsku skrb
 - ✓ Osiguranje prostora za djelatnost preventivne školske medicine
 - ✓ Osiguranje prostora djelatnosti primarne zdravstvene zaštite - ambulante obiteljske medicine ravnomjerno raspoređene na cijelom području Županije
 - ✓ Centar za odgoj i kratkotrajni prihvata djece i maloljetnika
 - ✓ Godišnji pregled stanovništva ugroženog od EN
 - ✓ Opremanje odjela za razvoj interventne kardiologije i interventne radiologije u Općoj bolnici Slavonski Brod
 - ✓ Adaptacija psihijatrije i neurologije za potrebe internističke djelatnosti sa odgovarajućom podspecijalističkom djelatnosti

o PODRUČJE DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

- ✓ Mreža osnovnih škola
- ✓ Mreža srednjih škola
- ✓ Analiza stanja i razvoj sporta na području Brodsko-posavske županije
- ✓ Analiza stanja, financiranje i razvoj kulture na području Brodsko-posavske županije
- ✓ Kapitalna ulaganja u društvenim djelatnostima do 2007. godine
- ✓ Plan razvoja visokog školstva

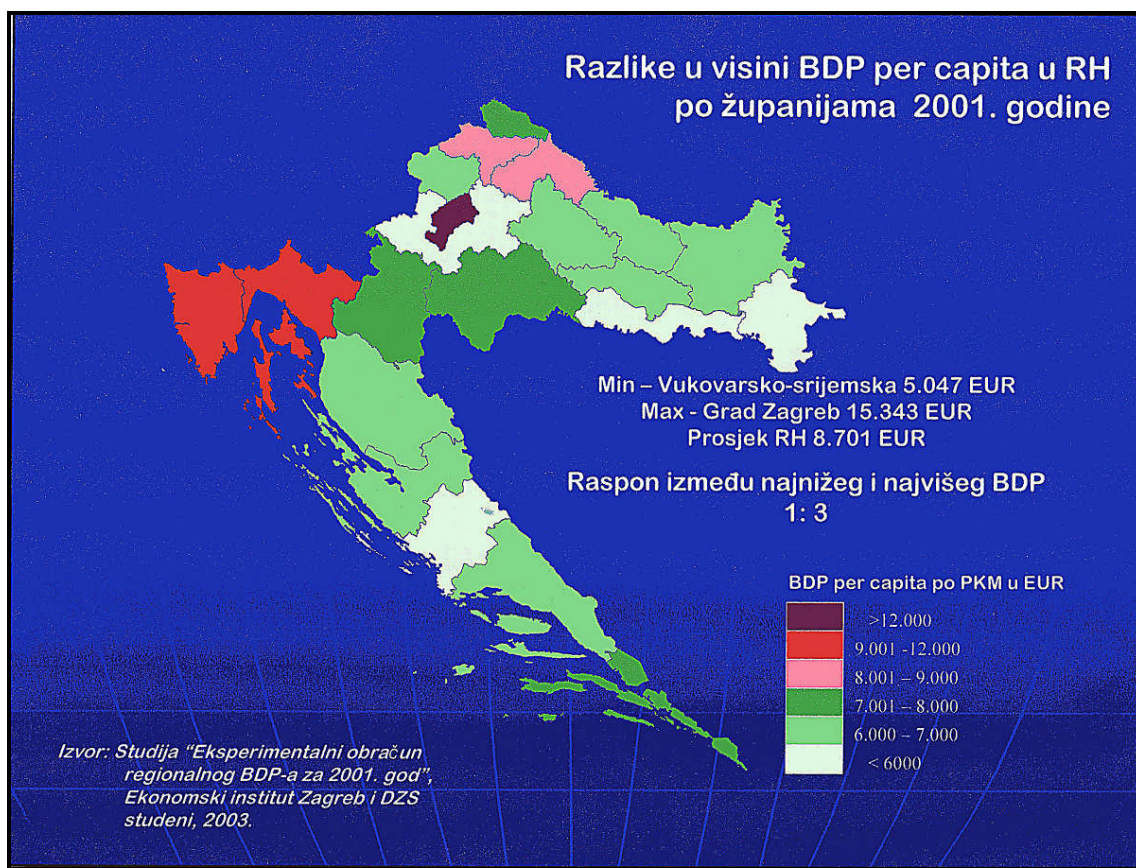
1.14 SAŽETAK I ZAKLJUČAK

Glavni izazovi s kojima je suočena Brodsko-posavska županija su slijedeći:

- ***Pad broja stanovnika:*** Značajno smanjenje broja stanovnika na zapadnom dijelu Županije, a posebice na ratom stradalim i ruralnim područjima.
- ***Pad industrijske proizvodnje:*** Posljedice ratnih razaranja, težak proces privatizacije prema ekonomiji otvorenog tržišta, kasnija problematična privatizacija državne imovine, nedostatak domaćih i stranih poslovnih investicija, ovisnost o uvoznim dobrima i uslugama, negativni financijski rezultati poduzeća te negativna vanjsko-trgovinska bilanca uzrokovali su veliki pad industrijske proizvodnje.
- ***Visoka stopa nezaposlenosti:*** (jedna od najviših u RH sa stopom nezaposlenosti od 42,07 % u 2003. godini). Zbog posustajućeg gospodarstva i neadekvatnog tržišta rada mnogo ljudi teško pronalazi posao. Potrebno je naglasiti da prema brojčanim pokazateljima koje je objavio Ekonomski Institut u Zagrebu, bruto domaći proizvod po stanovniku Županije (5.309 eura u 2001. godini) predstavlja samo 61 % od prosjeka u Hrvatskoj i 25 % od prosjeka Europske Unije (vidi sliku 1.2).

Slika 1.2: Procjena BDP po županijama u Hrvatskoj, 2001. godina

- **Stagnacija u poljoprivredi:** uzrokovana sve većom usitnjenošću poljoprivrednih površina i dobnom starošću obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.
- **Neadekvatna infrastruktura:** naročito vezano uz vodoopskrbu, odvodnju i gospodarenje otpadom.
- **Povećana potražnja za uslugama socijalne skrbi:** zbog osiromašenja stanovništva i malih prihoda velikog dijela županijske populacije te ograničenih gospodarskih mogućnosti za mnoge.
- **Loši radni uvjeti:** U obrazovanju i drugim društvenim djelatnostima radni uvjeti su ispod prosjeka RH.
- **Razvoj civilnog društva u povojima:** Razvijenost civilnog društva nije praćena njihovim adekvatnim utjecajem na društveni i gospodarski razvoj Županije kao cjeline.

Regionalni operativni program (ROP) Brodsko-posavske županije (2005. - 2012. godine) će utvrditi prioritete i mjere za razvoj Županije.

Poglavlje 2: NAŠA VIZIJA ZA 2012. godinu

2.1 UVOD

U prethodnom poglavlju (Poglavlje 1: "Osnovna analiza"), objašnjene su glavne prednosti, nedostaci i razvojni problemi s kojima je Županija suočena. Korištenjem podataka iznesenih u Poglavlju 1, krajem 2004. godine održana je radionica radi diskusije i dogovora oko glavnih prednosti, slabosti, prilika i prijetnji (strengths, weaknesses, opportunities, threats - SWOT) koje karakteriziraju Županiju. U toj radionici sudjelovali su članovi Regionalnog partnerskog Odbora te županijska Radna skupina za izradu ROP-a. Tijekom diskusije sudionici su se složili oko vizije za Županiju 2012. godine, naime, oko toga kako bi oni željeli da Županija izgleda i po čemu bi voljeli da ona bude poznata 2012. godine. Sudionici na ovoj konferenciji također su razgovarali i postigli dogovor oko glavnih razvojnih ciljeva kojima bi se ROP trebao baviti. SWOT analiza, vizija i povezani razvojni ciljevi izloženi su u ovom poglavlju.

2.2 SWOT ANALIZA ŽUPANIJE

SWOT analiza može se podijeliti na "pozitivne" atribute (svojstva) Županije (naime, unutarnje snage Županije i razvojne prilike koje bi Županija mogla iskoristiti) te na "negativne" atribute odnosno unutarnje slabosti Županije i prijetnje razvoju s kojima će se Županija možda suočiti u bliskoj budućnosti (vidi Tablicu 2.1). Ocjena **ekonomskog potencijala** Županije temeljila se na ispitivanju pozitivnih atributa Županije. Da bi se realizirao ekonomski potencijal Županije, mora se svladati niz **razvojnih prepreka ili kočnica**. Glavne razvojne prepreke istaknute su kroz ispitivanje negativnih svojstava Županije.

Ekonomski potencijal

Županijski dionici naglašavaju nekoliko najvažnijih jakosti svoje Županije.

Kao prvo, to su **važni prirodni resursi** koji uključuju plodno poljoprivredno zemljište, obilje vode te značajne šumske resurse (vidi Tablicu 2.1 na slijedećoj stranici). Ovakvi resursi naglašavaju potencijal za razvoj poljoprivrede i prerađivačke industrije temeljene na prirodnim resursima (npr. proizvodnja hrane ili drvoprerađivačka industrija).

Jaka industrijska tradicija i imovina u Županiji podupiru mogućnosti iskorištenja prirodnih resursa, ali jednako tako i razvoj drugih industrijskih grana. Županija je, na primjer, bila poznata po izuzetno razvijenom metaloprerađivačkom sektoru, a i danas taj sektor donosi najveći prihod u Županiji. Uzimajući u obzir **važan zemljopisni položaj** Županije u kojem se nalazi raskrižje važnih europskih cestovnih i željezničkih pravaca, kombinacija ovih dviju prednosti mogla bi u budućnosti privući značajne investicije i stimulirati osnivanje proizvodnih poduzeća.

Razvijen sektor zdravstva i socijalne skrbi županijski dionici smatraju jednako važnom prednošću. Razvijenost ovog sektora podržava razvoj ljudskih resursa u Županiji, ali jednako tako privlači korisnike usluga iz drugih županija te susjedne Bosne i Hercegovine. Dodatna podrška ovom sektoru mogla bi potencijalno dati novi "image" Županiji kao mjestu gdje se brine za zdravlje i socijalni status stanovnika.

Tablica 2.1: SWOT ANALIZA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE

PREDNOSTI	SLABOSTI
<p>☑ <u>Važni prirodni resursi</u> <i>(plodno poljoprivredno zemljište, obilje vode za domaćinsku i industrijsku potrošnju, značajni šumski resursi)</i></p> <p>☑ <u>Jaka industrijska tradicija i imovina</u> <i>(snažna industrijska tradicija u metaloprerađivačkom i drvoprerađivačkom sektoru obilježje je Županije; koncentracija industrijskih poduzeća i rast obrtništva i malog i srednjeg poduzetništva osnažuje gospodarstvo, kao i potencijal za komercijalnu poljoprivredu u Županiji)</i></p> <p>☑ <u>Razvijen sektor zdravstva i socijalne skrbi</u> <i>(podržava razvoj ljudskih resursa u Županiji)</i></p> <p>☑ <u>Važan zemljopisni položaj</u> <i>(raskrižje važnih evropskih cestovnih i željezničkih pravaca)</i></p>	<p>☒ <u>Pad industrijske proizvodnje, zastarijela tehnologija i nedostatak investicija</u> <i>(industrijska proizvodnja se smanjila zbog rata 1991-1995, teškog procesa tranzicije u ekonomiju slobodnog tržišta i kasnije problematične privatizacije državnih industrijskih poduzeća)</i></p> <p>☒ <u>Visoka nezaposlenost</u> <i>(karakterizirana velikim udjelom nekvalificirane radne snage i predstavlja ljudsku kočnicu gospodarskom rastu)</i></p> <p>☒ <u>Neadekvatno upravljanje otpadom</u> <i>(zbog neprimjerene provedbe propisa; prijatna prirodnim bogatstvima)</i></p> <p>☒ <u>Neprimjerena vodoopskrba i odvodnja</u> <i>(direktno i negativno utječe na živote većine stanovnika u Županiji i negativno utječe na mogućnosti investiranja)</i></p> <p>☒ <u>Prezaduženost građana i gospodarstva</u> <i>(nedovoljno financijskih sredstava za razvoj u Županiji)</i></p> <p>☒ <u>Nepovoljan (izdužen) oblik Županije</u> <i>(otežava unaprijeđenje razvoja u cijeloj Županiji; stanovništvu i poduzetima otežava korištenje mogućnosti koje postoje u većim gradovima)</i></p> <p>☒ <u>Nedostatak primjerenih ljudskih resursa</u> <i>(sustav obrazovanja neprilagođen tržišnim potrebama, slaba informatička pismenost, nedostatna upravljačka znanja)</i></p>

PRILIKE	PRIJETNJE
<p>☒ <u>Proširenje poljoprivredne proizvodnje</u> (<i>utemeljeno na osnaženju poljoprivrednih domaćinstava i razvoju komercijalne prerade; također potencijal za razvoj organske proizvodnje s visokim udjelom novo dodane vrijednosti</i>)</p> <p>☒ <u>Industrijski razvoj</u> (<i>kroz [a] razvoj poslovnih i industrijskih zona koje bi trebale privući domaće i strane investicije i [b] povezivanje poljoprivrede i stočarstva s prerađivačkom industrijom</i>)</p> <p>☒ <u>Iskorištenje prirodnih resursa i razvoj ekološkog turizma i ekološke poljoprivrede</u> (<i>utemeljeno na čistom okolišu Županije</i>)</p> <p>☒ <u>Unapređenje prekogranične suradnje</u> (<i>s ostalim županijama i državama bivše SFRJ</i>)</p>	<p>☒ <u>Crno tržište i siva ekonomija traju i dalje</u> (<i>postoji jeftin uvoz (roba), smanjuje se naplata poreza, neplaćanje poreza slabi zakonsko poslovanje</i>)</p> <p>☒ <u>Porast zagađenja</u> (<i>moguće oštećenje važnih prirodnih resursa rezultat je niske razine gospodarenja otpadom i nepročišćavanja otpadnih voda te industrijskog zagađenja</i>)</p> <p>☒ <u>Odljev mozgova</u> (<i>zbog kontinuiranog nedostatka prilika i vrlo sporog razvoja gospodarstva mladi i poduzetni napuštaju Županiju, događa se iseljavanje i depopulacija</i>)</p> <p>☒ <u>Nefleksibilna birokracija</u> (<i>npr. neriješeni imovinsko-pravni odnosi, neprilagodljive zakonske odredbe u gospodarstvu</i>)</p> <p>☒ <u>Jaka međunarodna konkurencija i nedostatak investicija</u> (<i>gospodarstvo se u potpunosti ne prilagođava slobodnom tržištu europskog gospodarstva</i>)</p>

Kratkoročni i srednjoročni **ekonomski potencijal Županije** najvjerojatnije će se temeljiti na rastu sljedećih sektora:

- **Poljoprivreda:** Izrazito povoljni uvjeti za razvoj poljoprivrede u Županiji (plodno tlo, čist okoliš, klimatološki uvjeti) te velike površine podobne za poljoprivrednu proizvodnju ukazuju na postojanje prilike za razvoj ovog sektora. Osim osnaženja postojeće poljoprivredne proizvodnje, postoji i potencijal za razvoj organske poljoprivrede za kojim postoji sve veća potražnja. Postoji potreba za modernizacijom poljoprivrede, stimuliranjem okrupnjavanja zemljišta te jačanjem administrativne podrške ovom sektoru kako bi poljoprivredna proizvodnja postala atraktivna za mlađe stanovništvo i omogućavala solidan izvor prihoda poljoprivrednim domaćinstvima.
- **Industrija:** Uzimajući u obzir navedenu tradiciju u industriji, naročito u metaloprerađivačkom i drvoprerađivačkom sektoru te postojeće prirodne resurse koji bi se mogli iskoristiti za daljnju proizvodnju, postoji vjerojatnost ponovnog uzleta industrijske proizvodnje u Županiji. Početne strane investicije u proizvodnju u Županiji također podupiru ovakvu vjerojatnost. Mogućnost dodatne potražnje za uslugama koje bi se mogle razviti unutar malog i srednjeg poduzetništva još više naglašavaju potrebu razvoja industrije. Razvoj poslovnih i industrijskih zona u Županiji te promocija Županije kao poželjne destinacije za ulaganja mogli bi utjecati na znatno ubrzanje ovog procesa i privući domaće i strane investitore. Usvajanje novih tehnologija, razvoj clustera te povećanje stupnja marketinškog i upravljačkog znanja u postojećim proizvodnim tvrtkama, moglo bi povećati njihovu konkurentnost i profitabilnost. Ponovno otvaranje tržišta bivše Jugoslavije prilika je koju bi ovaj sektor mogao uvelike iskoristiti.

Kočnice razvoja

Mogu li se i hoće li se gore opisane prilike realizirati u velikoj mjeri ovisi o mogućnosti uklanjanja niza razvojnih kočnica. Te se kočnice mogu prikazati na slijedeći način:

- **Nedostatak primjerene komunalne infrastrukture:** Izrazit nedostatak organizirane vodoopskrbe i odvodnje u Županiji otežava razvoj gospodarstva i negativno utječe na sve segmente života većine stanovništva. Kako je već opisano u Osnovnoj analizi, više od polovice naselja u Županiji nije obuhvaćeno organiziranim sustavom vodoopskrbe i odvodnje. Neadekvatno upravljanje otpadom i postojanje velikog broja ilegalnih odlagališta prijetnja su prirodnim bogatstvima Županije. Županiji očito nedostaje odgovarajuća infrastruktura za podupiranje razvoja i predstavlja kočnicu razvoja koja se mora ukloniti.
- **Zastarjela tehnologija:** Moderno poslovanje zahtijeva stalno obnavljanje tehnologije kako bi se zadržala konkurentnost na tržištu. Tehnologija koja se koristi u županijskom gospodarstvu uglavnom je zastarjela i predstavlja kočnicu razvoja, naročito poljoprivredne i prerađivačke proizvodnje.
- **Nedostatak primjerenih ljudskih resursa:** Kvalitetni ljudski resursi od vitalnog su značaja za razvoj Županije. Neadekvatni sustav obrazovanja neprilagođen je gospodarskim potrebama. Zbog sporog razvoja gospodarstva pojavljuje se i trend odlaska mladih i poduzetnih iz Županije u potrazi za boljim prilikama. Osim toga,

struktura nezaposlenih ukazuje na velik udio nisko kvalificirane radne snage. Takvo stanje predstavlja ljudsku kočnicu za gospodarski razvoj.

- **Nefleksibilnost javnog sektora:** Nefleksibilna i spora javna administracija problem je svih u Županiji. Razvoj gospodarstva direktno je povezan s učinkovitošću javnog sektora. Teško je očekivati gospodarski procvat i poslovno investiranje u okruženju gdje su neriješeni imovinsko-pravni odnosi ili podrška poduzetništvu nije dobro organizirana. Financijski, ljudski i organizacijski kapaciteti i sposobnosti javne administracije u Županiji ukazuju na potrebu njihovog jačanja kako bi se uklonila ova prepreka za razvoj.

Postoje i druge potencijalne prijetnje da će se Županija možda morati suočiti s problemom stalnog odljeva stručnjaka, zagađenjem koje ugrožava čisto okoliš te sve većim porastom sive ekonomije i crnog tržišta zahvaljujući nepostojanju propisa i "legitimnih prilika" koje bi omogućile pristojan život.

Rezultat ovih razvojnih kočnica jest **nizak BDP po stanovniku, visoka nezaposlenost, nizak životni standard te niska razina investicija**. Od bitne je važnosti da se ROP izravno usmjeri na te negativne aspekte sadašnjeg gospodarstva u Županiji. ROP mora uvesti infrastrukturu i razvojne kapacitete koji će omogućiti tvrtkama i građanima Županije da realiziraju postojeće ekonomske prilike i time povećaju prihode i BDP po stanovniku, da povećaju gospodarsku aktivnost, privuku daljnja ulaganja te da smanje nezaposlenost.

2.3 VIZIJA RAZVOJA ŽUPANIJE I NAJVAŽNIJI CILJEVI

Kad se uzela u obzir gornja ocjena ekonomskog potencijala i razvojnih kočnica što karakteriziraju ovo područje, Županija je u suradnji s Regionalnim partnerskim odborom smatrala da bi se vizija za 2012. godinu trebala usredotočiti na *smanjenje nezaposlenosti i podizanje životnog standarda* putem promicanja *gospodarskih aktivnosti koje se temelje na održivom korištenju prirodnih resursa i tradiciji te partnerskih međusektorskih odnosa*:

NAŠA VIZIJA ZA 2012. godinu

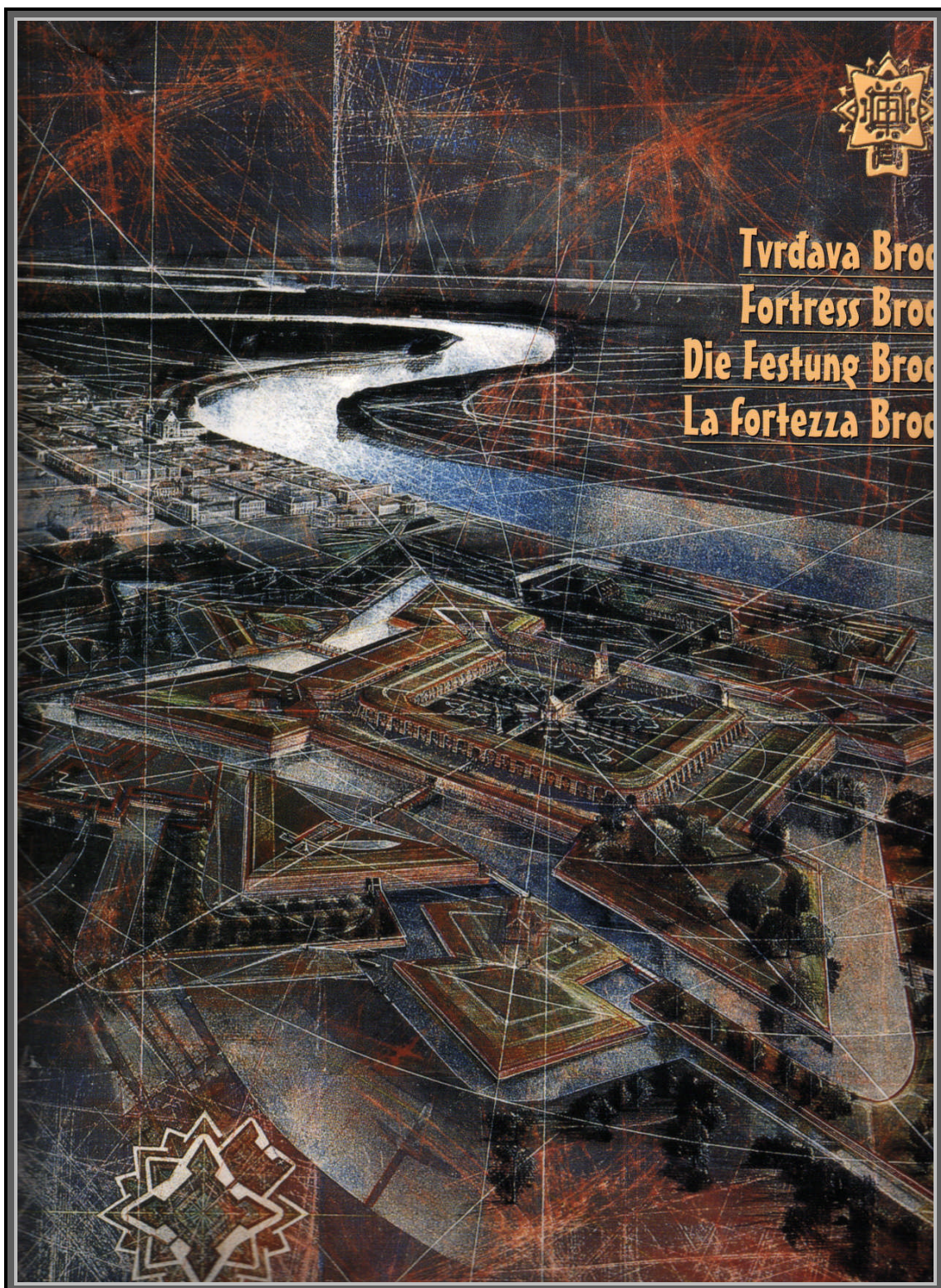
2012. godine Brodsko-posavska županija će biti centar obnovljenog industrijskog razvoja, s domaćim i stranim poduzećima s velikim udjelom novo dodane vrijednosti lociranim u brojnim poslovnim i industrijskim zonama u blizini auto-ceste. Te će tvrtke zapošljavati veliki broj obrazovanih u poboljšanim županijskim obrazovnim institucijama. Županija će biti poznata po komercijalnoj poljoprivredi i organskim poljoprivrednim proizvodima koji se u 2012. godini prodaju širom Europske Unije. Životni standard stanovništva županije će se poboljšati i do 2012. godine približiti europskom prosjeku. Županija će također biti poznata po svojim nastojanjima da zaštiti okoliš i koristi prirodne resurse Županije na pravilan i održiv način. Većina tog uspjeha bit će rezultat zajedničkih napora javnog, poslovnog i civilnog sektora.

Na temelju vizije Županije, Županija je u suradnji s Regionalnim partnerskim odborom utvrdila i dogovorila četiri glavna razvojna cilja:

- 1. Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i trajnom smanjenju nezaposlenosti:** Realizacija gospodarskog potencijala u Županiji, a koja bi vodila smanjenju visoke stope nezaposlenosti, neophodna je za razvoj Županije. Kroz prikladnu politiku intervencija nastojati će se modernizirati poslovanje, privući investicije, osnažiti administrativnu podršku gospodarstvu i jačati sektor poljoprivrede i prerađivačke industrije koji je identificiran kao najvažniji za razvoj Županije.
- 2. Izgradnja infrastrukture potrebne za rast poslovnih subjekata i snažno upravljanje okolišem:** Potencijal za razvoj Županije uvelike bi se mogao povećati prikladnim razvojem infrastrukture. Kako je postojeća komunalna infrastruktura te fizička infrastruktura potrebna za razvoj poslovnog sektora na nezadovoljavajućoj razini, ulaganja u infrastrukturu mogla bi pogodovati ubrzanom razvoju gospodarstva i unaprijediti živote mnogih u Županiji. Razvoj infrastrukture trebao bi se ostvarivati uz pažljivo sagledavanje mogućih utjecaja na okoliš te je potrebno dodatno promicati zaštitu okoliša i promovirati gospodarske aktivnosti koje se temelje na ekološki prihvatljivim načelima.
- 3. Unapređenje razvoja obrazovnog sustava na način koji pogoduje gospodarstvu:** Ovaj ključni razvojni cilj prepoznaje potrebu za prilagođavanjem obrazovnog sustava stvarnim potrebama gospodarstva. Nedostatak kvalitetnih radnika jedan je od problema na koji ukazuje poslovni sektor⁶. Obrazovni sustav u Županiji više je teoretske naravi pa se kadrovi proizašli iz takvog sustava suočavaju s problemom praktične primjene stečenog teorijskog znanja. Povezivanje obrazovnog i poslovnog sektora Županije moglo bi pridonijeti stvaranju kadrova koji bi bili brzo prilagodljivi tržišnim potrebama. Jednako tako, kadrovima s iskustvom kao i nezaposlenima potrebna je dodatna edukacija kako bi mogli koristiti moderne principe poslovanja i modernu tehnologiju.
- 4. Razvoj društvene infrastrukture s ciljem unapređenja položaja ranjivih skupina:** Povećanje kvalitete života, naročito onih najranjivijih, od vitalne je važnosti za Županiju. Razvojem ugodne i sigurne društvene okoline moglo bi se postići veće zadovoljstvo životom u Županiji i smanjiti odlazak mladih. Veliku ulogu mogao bi odigrati civilni sektor kao inicijator aktivnosti za povećanjem kvalitete života pa bi trebalo osnažiti ovaj sektor u Županiji. Jača institucionalna i vaninstitucionalna podrška ranjivom dijelu stanovništva trebala bi unaprijediti njihov položaj u društvu.

⁶ Vidi Dokazno polje 3 u osnovnoj analizi u kojem se nalaze rezultati anketiranja poslovnog sektora.

Poglavlje 3: OKVIR ROP-a

3.1 UVOD

U ovom Poglavlju izložen je opći okvir ROP-a. Najjednostavnije rečeno, okvir ROP-a sastoji se od strategije i projekata koji bi mogli biti provedeni u slijedećih 7 godina. Detaljnije, okvir ROP-a sastoji se od:

- **Strategije:** ROP će se provoditi kroz *projekte koje će voditi javni sektor*. Ti projekti omogućavati će rast *poslovnog sektora i civilnog društva*. Poslovni sektor stvara "blagostanje" u Županiji dok civilno društvo vodi poboljšanoj participacijskoj demokraciji. Strategija je opisana u odjeljku 3.2.
- **Ključnih prioriteta i mjera:** Prioriteti u skladu sa strategijom predstavljaju žarišta aktivnosti koje bi trebalo provoditi ostvarenjem mjera. Prioriteti i mjere predstavljeni su u odjeljku 3.3.
- **Kriterija za odabir projekata:** Ovi kriteriji predstavljaju transparentan sustav koji su izradili i koji će koristiti županijska Radna skupina za izradu ROP-a i Regionalni partnerski odbor za odabir projekata i davanje prioriteta (prvenstva) projektima te će na taj način stvoriti "pipeline" projekata. Kriteriji su objašnjeni u odjeljku 3.4.
- **Razvojnih projekata:** Nacrt odabranih prioriternih projekata i opis mreže ("pipeline") projekata dat je u odjeljku 3.5.

Osim nabrojanog, ROP će se baviti i važnim razvojnim temama Europske unije (tzv. horizontalne EU teme ili principi) koje Europska unija podržava i koji bi trebali biti uključeni u svim segmentima ROP-a (vidi odjeljak 3.6). Ključne razvojne teme uključuju promociju informacijske tehnologije, održivo upravljanje okolišem i brigu za osiguranjem jednakosti spolova, ljudskih prava i učinkovite demokracije. U posljednjem odjeljku 3.7 predstavljena je procjena općeg razvojnog učinka ROP strategije.

3.2 STRATEGIJA ROP-a

Usvojena Strategija ROP-a stvoriti će okruženje koje omogućuje i olakšava:

- Razvoj *privatnog sektora* – koji dovodi do "*ekonomskog blagostanja*" te
- Rast *civilnog društva* – koji podupire "*participacijsku demokraciju*".

Do tako povoljnog okruženja ROP će dovesti kroz realizaciju koja je povezana s fizičkim, gospodarskim i društvenim *infrastrukturnim projektima* koji su potrebni za svladavanje prepoznatih razvojnih prepreka (kočnica) kako bi se privatnom sektoru i civilnom društvu omogućilo i olakšalo realiziranje utvrđenih prilika za razvoj. Primjeri potrebnih infrastrukturnih projekata obuhvaćaju širenje sustava za vodoopskrbu, razvoj mreže cesta, poboljšanja u sustavu odgoja i obrazovanja, pružanje pomoći u razvoju najvažnijih nevladinih organizacija te savjetodavnu pomoć poslovnoj zajednici.

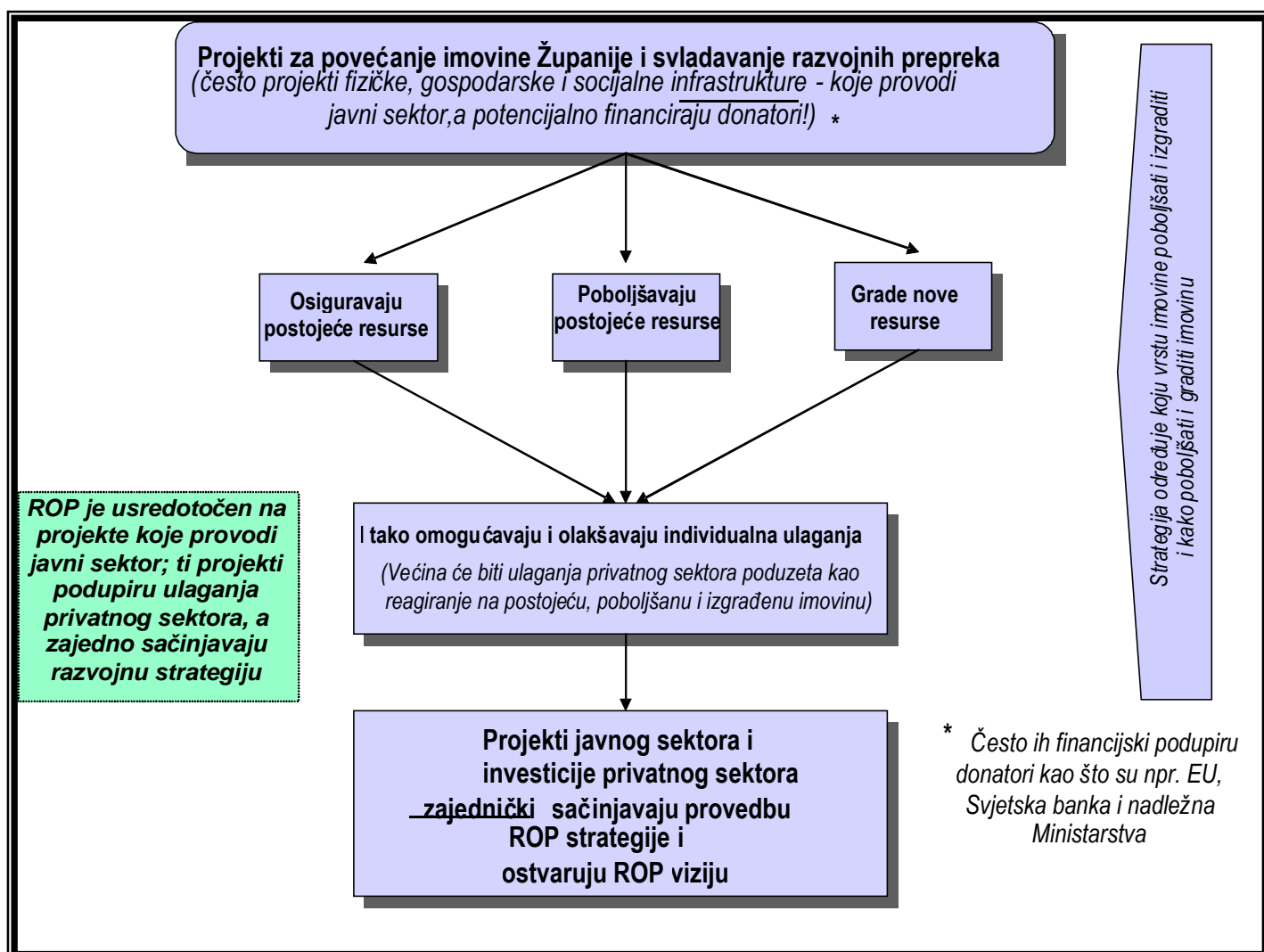
Namjera je da se realizacijom tih projekata poveća imovinska osnova Županije i izmijeni struktura te imovine čime će se potaknuti evolucija (razvijanje) novog poslovnog modela

Županije. Općenitije rečeno, cilj je povećati relativne prednosti Županije koje će podupirati veću konkurentnost privatnog sektora i učinkovitost civilnog društva.

ROP će, barem u prvim godinama njegovog postojanja, provoditi **javni sektor**. Njegova pažnja bit će usredotočena na pružanje pomoći tvrtkama Županije u razvijanju poslovnih aktivnosti koje uvećavaju ukupan prihod. ROP će se također fokusirati na pomaganje civilnom društvu u unapređenju strukture participacijske demokracije i razvoju socijalno potpornih sistema koji jačaju društveno blagostanje. Narav Strategije ROP-a Županije prikazana je u dijagramskom obliku (vidi sliku 3.1).

Slika 3.1: ROP strategija Županije

ROP je također osmišljen u cilju unapređenja **kapaciteta i sposobnosti** agencija za provedbu i implementaciju u javnom sektoru. Nužno je izgraditi institucionalni i tehnički kapacitet i kompetentnost u Županiji kako bi ona (kao i sva eventualna dobrovoljna regionalna grupiranja županija do kojih može doći), kao i pridružene jedinice lokalne samouprave, mogle efektivno i učinkovito koristiti dostupna financijska sredstva (kako ona koja sami generiraju, tako i dobivene subvencije, pri čemu potonje uključuje sredstva izravno dobivena od središnje državne uprave i ona dobivena od niza donatora - što će vjerojatno uključivati predpristupne i strukturne fondove EU [kada i kako ona postanu dostupna]).

Ne samo da je Županija (kao i sve druge u Hrvatskoj) relativno nova institucija, već valja imati na umu kako su rijetke takve institucije koje su u prošlosti morale osmisliti i implementirati sveobuhvatne razvojne programe. Potrebno je dovršiti proces učenja. Proces implementacije ROP-a predstavljat će važan proces učenja. Taj će proces uključivati izmjene institucionalnog sastava Županije (primjerice: stvaranje Jedinice za provedbu projekata).

Proces implementacije ROP-a također će uključivati izmjene institucionalnog ponašanja Županije (primjerice: izvršavanje cjelokupnih studija izvedivosti projekta te upravljanje i praćenje [monitoring] primjene sredstava značajno većih od onih koja su do tada bila dostupna). Očekuje se kako će efektivno institucionalno jačanje biti povezano s implementacijom ROP-a što će zajamčiti da u narednim godinama Županija i pridružene jedinice lokalne samouprave budu u bitno jačoj poziciji po pitanju upravljanja vlastitim poslovima no što su bile u nedavnoj prošlosti.

Sažeto, strategija ROP-a u javnom sektoru implicira uspostavu okruženja koje će kroz ključne infrastrukturne projekte omogućiti i poticati razvoj privatnog sektora koji kreira prihode i promicati rast dinamičnog i demokratskog civilnog društva. Javni će se sektor i sam mijenjati pri izgradnji ovakvog okruženja - doći će do institucionalnog jačanja koje će omogućiti Županiji i općinama da u budućnosti efektivno i učinkovito upravljaju razvojem i s vremenom unapređuju ROP. Svakako se očekuje da razvojni plan (ili poslovni plan) Županije doživljava učinkovite revizije, obnove i unapređenja po dovršetku implementacije prvog kruga projekata.

Razvoj Županije temelji se na očuvanju i unapređenju postojećih lokalnih resursa kao što su:

- Važni prirodni resursi** Brodsko-posavska županija raspolaže plodnim poljoprivrednim zemljištem, velikim rezervama čiste vode za domaćinsku i industrijsku potrošnju te značajnim šumskim resursima. Prirodni resursi su idealno prikladni kako za razvoj poljoprivrede tako i industrije. Većina plodnog zemljišta su ravničarski predjeli, omeđeni proplancima i gorskim predjelima pokrivenim šumama i vinogradima. Iako postoje prijetnje okolišu, trenutno količina otpada nije prevelika obzirom da stopa gospodarskog rasta nije visoka. Iako je samo pitanje vremena kada će se to promijeniti, postojeća infrastruktura za zaštitu okoliša nije dovoljna kako bi se omogućilo prikladno korištenje prirodnih resursa. Zbog toga će se ulaganja u zaštitu okoliša posebno prioritzirati, kako na područjima postojećih, tako i budućih poslovnih zona. Najugroženiji po tom pitanju su gradovi Nova Gradiška te Slavonski Brod, gdje se do danas najviše zemljišta odvojilo u prostornim planovima za razvoj gospodarstva. Budući da trenutno na području Županije ne postoji sustav za tretiranje otpadnih voda, biti će potrebno izraditi koncept ili nacrt rješenja koji će omogućiti različita rješenja uzimajući u obzir poboljšanje usluga u još uvijek prilično gusto naseljenim ruralnim područjima. Omogućavanje osnovne infrastrukture koja podržava zaštitu okoliša i osigurava pitku vodu treba sagledavati kao

dodatni razlog za ostanak stanovništva u ruralnim područjima. Povezanost između prikladnog odnosa prema okolišu i smanjenja "odljeva mozgova" potrebno je razmotriti.

- Jaka industrijska tradicija i imovina** u metaloprerađivačkoj i drvoprerađivačkoj industriji je također buduća odrednica Županije. Cjelokupno gospodarstvo će doživjeti diversifikaciju tj. razvoj novih sektora i tržišta. Slavonski Brod je već privukao nove, strane ulagače u tekstilni sektor, dok se ulagači u druge sektore tek očekuju. Nova Gradiška intenzivno pregovara sa stranim tvrtkama koje će se useliti u industrijski park. U njemu su svoje lokacije već rezervirale neke domaće tvrtke iz drugih županija i drugih područja Županije te je proces diversifikacije već u začetku. Bitan princip gospodarskog razvoja je prostorna koncentracija u i oko glavnih urbanih centara i komunikacijskih pravaca, što omogućuje i razvoj zaštite okoliša, ekonomije razmjera za infrastrukturne investicije i zadržavanje poljoprivrednog zemljišta produktivnim. U teoriji, komparativna prednost Županije je u proizvodnji hrane iako za industrijski nivo proizvodnje nedostaju sirovine u odgovarajućim količinama. Problematičan je i postojeći koncept velike preradbene industrije na lokalnom nivou i to zbog neuobičajenog modela vlasništva i upravljanja poslovanjem. Jaka uloga države (lokalnih vlasti) te nedostatak znanja i iskustava se čine glavnim uzrocima današnje krize. No, bez obzira na to, duga tradicija u proizvodnji hrane se održava i ponovno raste u ruralnim domaćinstvima. Ovo je dobra osnova za razvoj, ali općenito postoji zaostajanje u tehnologiji koja je često i nedostupna lokalnim (malim) proizvođačima. Pridruživanje Hrvatske Europskoj uniji će imati veliki utjecaj na zakone i standarde proizvodnje koji ih prate koji će se morati usvojiti kao osnovni preduvjet nastupa na europskom tržištu. Primjer ovakvog razmišljanja je ekološka proizvodnja na imanju u Požeško-slavonskoj županiji od 300 ha koja uspješno razvija, brand-a i prodaje visoko kvalitetne proizvode na domaćem tržištu.
- Razvijen sektor zdravstva i socijalne skrbi** se smatra razvijenim (u domaćim okvirima), iako su potrebna značajna unapređenja kako bi se razvio u funkcionalan i održiv. Ipak, dovoljno je razvijen zdravstveni sektor koji pruža usluge van županijskih granica, a također i mnogim pacijentima iz Bosne i Hercegovine. Sektor je dovoljno jak da predstavlja relativnu jakost Županije. I zdravstvo i socijalna skrb se oslanjaju na usluge nevladinog sektora koji smatra da sistem raspodjele financijskih sredstava nije transparentan i dostatan za potrebe socijalne i zdravstvene zaštite. Unatoč relativnoj prednosti ovog sektora u Županiji, izgleda da će se Jedinica za provedbu projekata trebati s Partnerskim odborom i agencijama koje ovise o državnoj podršci suglasiti oko prioriteta za razvoj ovog sektora. Zato je važno prepoznati kapacitete nevladinog sektora koji, pored sredstava koje dobivaju iz proračuna, mogu osigurati i sredstva iz drugih izvora. To predstavlja investiranje koje podržava razvoj ljudskih resursa u Županiji. ROP bi trebao nastojati stvoriti projekt koji bi pronašao model zajedničkog financiranja kroz direktno i aktivno sudjelovanje nevladinog sektora.
- Važan zemljopisni položaj** Županije koji uključuje glavna cestovna raskrižja, željeznička sjecišta, rijeku Savu i mostove poveznice s Bosnom i Hercegovinom čine ovu Županiju jednom od najboljih razvojnih lokacija u Hrvatskoj. Već je uočen porast cijena zemljišta i postoji značajna špekulacija cijenama zemljišta za poslovne svrhe. Ključna područja između luke i auto-cesta (Zagreb-Lipovac-Beograd) osiguravaju značajne profite. Postoje brojni problemi vezani uz ovo. Prvo, cijene zemljišta u postojećim poslovnim zonama su toliko visoke da će si samo pojedine lokalne tvrtke moći priuštiti preseljenje u takve zone obzirom da veliki nacionalni lanci ubrzavaju porast cijena

zemljišta. Osim toga, postoji neznatno upravljanje ovim procesima obzirom da bi to zahtijevalo samoregulaciju, organizaciju i zajednički rad kako bi se premostili tipični problemi aglomeracije. Naprimjer, općina koja graniči sa Slavonskim Brodom (Gornja Vrba) odgovorna je za infrastrukturu poslovne zone, dok njen godišnji proračun iznosi samo 1 milijun kuna i dobiva samo porez na prodaju zemljišta. Zemljište je većinom u vlasništvu lokalne banke koja ostvaruje značajan profit kako se poslovna zona ubrzano razvija. Slavonski Brod također ostvaruje korist od pojačane kupovne moći ljudi koji su zaposleni u zoni. Ovi problemi mogli bi se rješavati kroz suradnju i osigurati da svi ključni sudionici imaju korist od razvoja. Trenutni kapacitet za suradnju među jedinicama lokalne samouprave nije dovoljno razvijen i trebati će se poboljšati na način koji će povećati koristi od lokacija kako se one ostvaruju u Županiji.

Slabostima opisanim u odjeljku 1 i 2 ovog dokumenta trebati će pristupiti direktno kroz ROP. Služiti će kao set minimalnih kriterija aktivnosti u ROP-u. To treba promatrati kroz okvir korištenja postojećih resursa i osiguranja da politike i projekti ne povećavaju probleme u Županiji, već da otklanjaju razvojne kočnice. U praksi to znači da će slijedeće trebati biti urađeno po identificiranim slabostima:

- ☒ **Pad industrijske proizvodnje, zastarjela tehnologija i nedostatak investicija** su karakteristike Županije danas. Lokacija i tradicija Županije takve su da omogućuju oporavak. Pad industrijske proizvodnje događao se istovremeno s privatizacijom koja još uvijek nije dovršena. Nedostatak investicija će se smanjiti povećanim stranim i domaćim ulaganjima u područje Županije, ali će ROP ipak trebati razviti uvjete koji će ubrzati taj proces. Omogućavanje detaljno opisanih poslovnih područja, smanjenje birokratskih ograničenja i povećanje transparentnosti procedura dugoročno će olakšati investicije. Strane investicije su obično povezane s uvođenjem novih tehnologija. One bi trebale lokalno povezati različite faze proizvodnje. Planirani Centar za nove tehnologije trebao bi omogućiti takve veze i olakšati lokalnim dobavljačima pojačanu aktivnost na lokalnom tržištu.
- ☒ **Visoka nezaposlenost i nedostatak adekvatnih ljudskih resursa** reflektiraju se u niskim ili "pogrešnim" vještinama, što ograničava potencijal rasta lokalnog gospodarstva i usporava proces restrukturiranja. Djelomičan uzrok toga je neprimjeren sistem obučavanja. Učenici se obučavaju na strojevima koji se više ne koriste u industrijskoj proizvodnji, učitelji više nisu ispred zahtjeva industrije. To predstavlja ozbiljnu razvojnu kočnicu. Jedan od načina suočavanja s ovim problemom je preseljenje obuke u lokalne tvrtke koje imaju potrebu za osobljem i spremne su učestvovati u razvoju obrazovnih programa. Pilot-projekt tekstilne industrije je prijavljen kao projektna ideja i trebala bi se razviti u testni program kako bi se vidjelo koje potencijale donosi takva suradnja. Cilj je pritom omogućiti pobjedničku situaciju za sve partnere. Jedna od škola koje prikazuju vrijednost novog načina obuke i formiranja veza u proizvodnji je Poljoprivredna škola u Slavonskom brodu koja se etablirala kao centar obuke za razne vrste ruralnih aktivnosti uključujući doškolovanje ljudi koji ulaze u proizvodnju i osnivaju poduzeća. Početni skepticizam se pretvorio u potražnju koja sada potiče školu na kretanje u nove smjerove. Naprimjer, stvaranje lokalnog poljoprivrednog sajma i prezentacija/tržnica stoke je značajno poboljšala vidljivost lokalnih proizvoda. Ostale škole trebale bi slijediti ovakav primjer.

- ☒ **Neadekvatno upravljanje otpadom i neprimjerena vodoopskrba i odvodnja** ugrožava budućnost Županije i njenog gospodarstva. To su razvojne kočnice koje smanjuju kvalitetu života, ugrožavaju resursnu osnovu i pojačavaju već postojeći problem emigracije iz Županije.

- ☒ **Prezaduženost građana i gospodarstva** Međusobna zaduženost građana i tvrtki je visoka i u porastu. Jedino prisilnim stečajnim procedurama i prisilnim provođenjem zakona moguće je srednjoročno pristupiti ovom problemu. To je uvelike izvan nadležnosti Županije i u rukama državne vlasti. Ipak, što ranije se ovakve procedure počnu provoditi brže će se gospodarstvo prilagoditi i krenuti naprijed. Trenutno je problem uočen, ali ne postoji razumijevanje učinka prisilnog provođenja zakona na lokalno gospodarstvo.

- ☒ **Nepovoljan (izdužen) oblik Županije** predstavlja dio kojem se može pristupiti samo kroz praktični pristup i senzibilnu suradnju s drugim županijama i institucijama. Naprimjer, ruralni razvojni program koji je potrebno hitno izraditi mogao bi biti učinkovitije izrađen u suradnji s Požeško-slavonskom županijom, jednako kao i neke poslovne usluge i iskustvo s poslovnim inkubatorima u drugim županijama (npr. Požeško-slavonskom županijom) trebale bi biti dostupne i u planiranim inkubatorima u Brodsko-posavskoj županiji.

3.3 PRIORITETI I MJERE

U poglavlju 2 opisana je vizija Županije kao i četiri glavna razvojna cilja koja su proizašla iz vizije. Članovi županijske Radne skupine i Partnerskog odbora razradili su zajednički svaki cilj na nekoliko prioritetnih akcija potrebnih za ostvarenje svakog cilja (prioriteti), a njih zatim na nekoliko mjera potrebnih za ostvarenje prioriteta. Pritom brojčane oznake prioriteta i mjera ne označavaju njihovu važnost ili redoslijed. U nastavku slijedi popis prioriteta i mjera.

Strateški cilj 1:
Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i trajnom smanjenju nezaposlenosti

PRIORITET 1: Razvoj institucionalnih kapaciteta za razvoj gospodarstva

MJERA 1: Unapređenje kapaciteta institucija u gospodarstvu

MJERA 2: Osnaživanje Županijske razvojne agencije

MJERA 3: Poticanje međužupanijske i međudržavne gospodarske suradnje

MJERA 4: Povećanje institucionalnog i apsorpcijskog kapaciteta lokalne i regionalne samouprave

PRIORITET 2: Formiranje programa podrške poduzetništvu s ciljem rasta poduzeća

MJERA 5: Poboljšanje postojećih i izrada novih programa za podršku poduzetništvu u Županiji i njihova provedba

MJERA 6: Izrada i provedba programa za poboljšanje strukture i mehanizama za podršku poduzetništvu

PRIORITET 3: Definiranje akcija za privlačenje investitora iz Hrvatske i inozemstva

MJERA 7: Promotivni programi za privlačenje investicija

MJERA 8: Revizija i smanjenje birokratskih ograničenja za privlačenje investicija

MJERA 9: Uspostava GIS-a Županije

PRIORITET 4: Poticanje razvoja proizvodnje s visokim udjelom novo dodatne vrijednosti u Županiji

MJERA 10: Osnivanje Centra za nove tehnologije, informatiku i management

MJERA 11: Osnivanje clustera i razvoj brandova proizvoda proizvedenih u županijskoj prerađivačkoj industriji

PRIORITET 5: Poticanje razvoja poljoprivredne proizvodnje

MJERA 12: Poticanje zadrugarstva i ostalih oblika udruživanja poljoprivrednika

MJERA 13: Poboljšanje institucionalne podrške poljoprivrednom sektoru

MJERA 14: Program navodnjavanja i uređenja kanalske mreže

MJERA 15: Modernizacija i proširenje asortimana poljoprivredne proizvodnje

**Strateški cilj 2:
Izgradnja infrastrukture potrebne za rast poslovnih subjekata i
snažno upravljanje okolišem**

PRIORITET 6: Gospodarska infrastruktura

MJERA 16: Razvoj poslovnih zona i industrijskih parkova temeljenih na tržišnim potrebama

MJERA 17: Izgradnja novih i poboljšanje stanja postojećih ključnih prometnica

MJERA 18: Lobiranje na nacionalnoj razini za osiguranjem kvalitetne opskrbljenosti energentima

MJERA 19: Razvoj riječnog prometa i izgradnja riječnih luka

MJERA 20: Razvoj turizma

PRIORITET 7: Komunalna infrastruktura

MJERA 21: Izgradnja i unapređenje vodoopskrbne infrastrukture

MJERA 22: Izgradnja i unapređenje sustava odvodnje otpadnih i oborinskih voda

MJERA 23: Izgradnja novih i sanacija postojećih odlagališta otpada te sanacija divljih deponija

PRIORITET 8: Zaštita okoliša

MJERA 24: Poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje

MJERA 25: Program selektivnog prikupljanja otpada i reciklaže u Županiji

MJERA 26: Ubrzanje razminiravanja

MJERA 27: Programi edukacije o važnosti zaštite okoliša

MJERA 28: Jačanje uloge nevladinih organizacija za zaštitu okoliša

MJERA 29: Unapređenje praćenja stanja u okolišu

MJERA 30: Zaštita prirode

**Strateški cilj 3:
Unapređenje razvoja obrazovnog sustava na način koji pogoduje
gospodarstvu**

PRIORITET 9: Povezivanje obrazovnih institucija s gospodarstvom

MJERA 31: Poticanje uključivanja lokalnih obrazovnih institucija u istraživanja i razvoj lokalnih poduzeća

MJERA 32: Izrada i provedba zajedničkih obrazovnih programa

MJERA 33: Promocija gospodarskih programa u osnovnim i srednjim školama

PRIORITET 10: Omogućavanje dodatnog obrazovanja

MJERA 34: Poboljšanje postojećih i izrada novih programa dodatnog obrazovanja na osnovi istraživanja potreba poslovnog sektora i njihova provedba

**Strateški cilj 4:
Razvoj društvene infrastrukture s ciljem unapređenja položaja
ranjivih skupina**

PRIORITET 11: Podrška sektoru zdravstvene zaštite i socijalne skrbi

MJERA 35: Programi podrške nevladinim udrugama kako bi im se omogućilo da povećaju i poboljšaju svoje sudjelovanje u sektoru zdravstvene zaštite i socijalne skrbi

MJERA 36: Unapređenje infrastrukture, informatičke tehnologije i opreme zdravstvenih institucija

MJERA 37: Izrada i provedba programa poticanja zdravog življenja i programa smanjenja utjecaja endemske nefropatije

MJERA 38: Izrada i provedba programa socijalne i gospodarske uključenosti te programa pomoći ranjivim skupinama

MJERA 39: Vaninstitucionalni programi socijalne skrbi

PRIORITET 12: Unaprijeđenje kvalitete života

MJERA 40: Unapređenje infrastrukture, informatičke tehnologije i opreme odgojno-obrazovnih ustanova

MJERA 41: Poboljšanje sigurnosti javnog prijevoza

MJERA 42: Promocija kulturnih i sportskih aktivnosti i unapređenje kulturne i sportske infrastrukture

MJERA 43: Stvaranje približno jednakih uvjeta za školovanje na području cijele Županije

PRIORITET 13: Podrška razvoju civilnog društva

MJERA 44: Promocija civilnog sektora i podizanje svijesti o njenoj ulozi i važnosti te jačanje uloge civilnog društva u procesima odlučivanja

MJERA 45: Izrada i provedba programa za poboljšanje strukture i mehanizama za podršku neprofitnim organizacijama i organizacijama civilnog društva

MJERA 46: Poticanje volonterstva

MJERA 47: Umrežavanje organizacija civilnog društva te poticanje međuregionalne i međudržavne suradnje civilnog sektora

3.4 KRITERIJI ZA ODABIR PROJEKATA

Odabir projekata važan je proces. Projekti odabrani za provedbu kroz ROP moraju biti u skladu s dogovornom ROP strategijom te s županijskim i nacionalnim strategijama i planovima. Projekti moraju biti izvedivi i moraju biti selektirani na transparentan način. Ove i druge kriterije razmatrali su članovi Radne skupine i Partnerskog odbora Brodsko-posavske županije i zajednički donijeli odluku o procesu odabira projekata i njima pripadajućim kriterijima opisanih u Tablici 3.1.

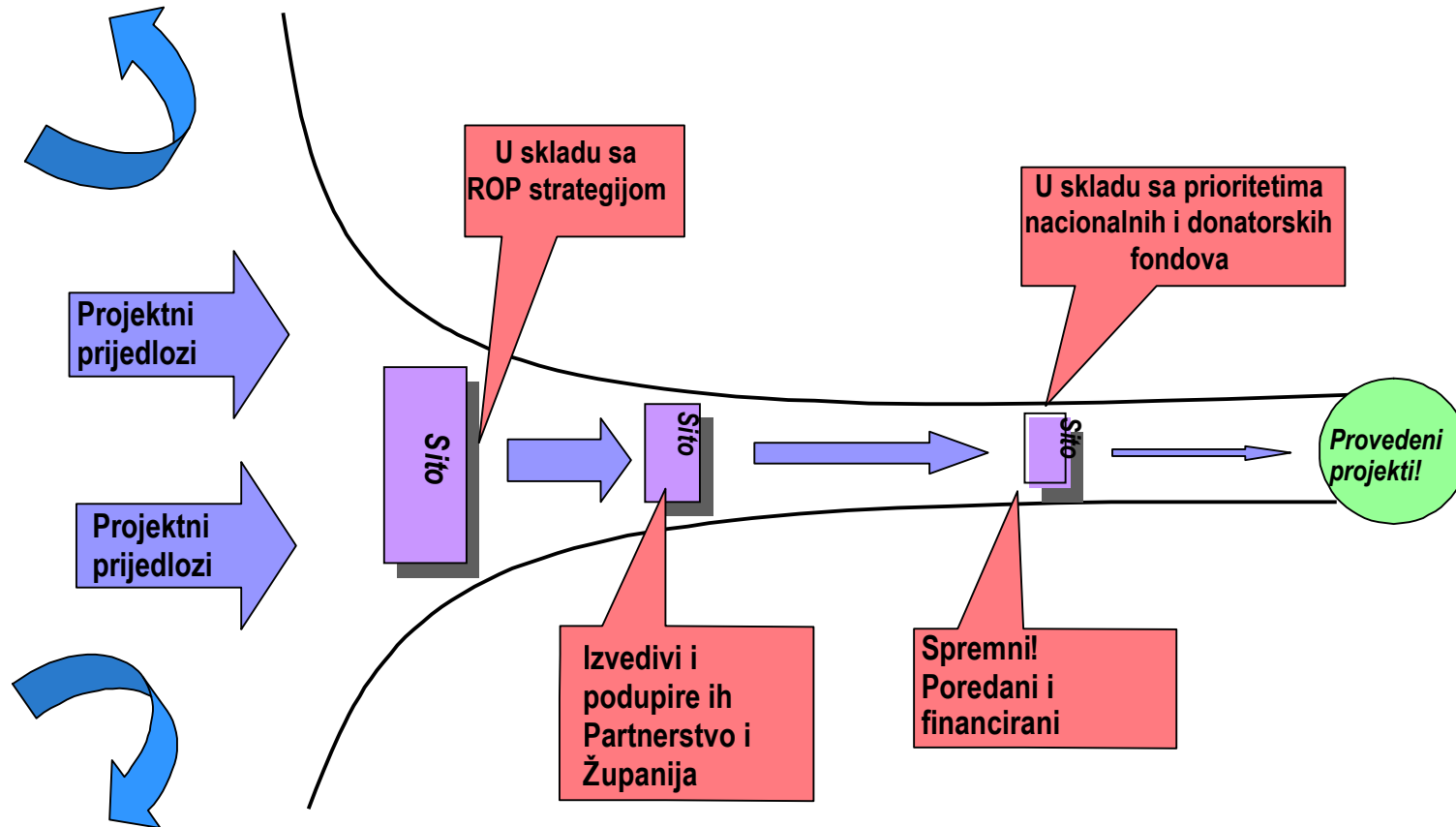
Tablica 3.1: Dogovorni kriteriji za odabir projekata

Stupanj	Kriteriji (Projekti bi trebali)	Ishodi
IDENTIFIKACIJA Ovim se procesom odabiru projekti.	Mogu biti u bilo kojoj fazi razvoja projekta, od početne zamisli do detaljnog plana, ali moraju: <ul style="list-style-type: none"> • Odražavati strategiju ROP-a – tj. pozivati se na pitanja iz osnovne i SWOT analize i proizlaziti iz prioriteta i mjera ROP-a. • Podudarati se sa ostalim odobrenim planovima (tj. postojećim i odobrenim nacionalnim/ županijskim prostornim planovima jedinica lokalne samouprave) I u najboljem slučaju bi trebali: <ul style="list-style-type: none"> • Pridonosi poboljšanju ekološkog upravljanja Županije • Pridonosi održanju lokalne infrastrukture • Graditi lokalne kapacitete u privatnom ili javnom sektoru • Općenito se prilagodavati horizontalnim načelima EU 	Dugačka lista projekata s pravom prvenstva koji zadovoljavaju kriterije podijeljene po sektorima. Ti sektori bi se u potpunosti trebali prilagoditi vladinim (i donatorskim) sektorima. Karakteristični sektori bi bili: <ul style="list-style-type: none"> • Razvoj poduzetništva • Razvoj poljoprivrede • Infrastruktura i “smeđi okoliš” (kanalizacija, odlagališta otpada i sl.) • Prosvjeta i razvoj ljudskih resursa • Zdravstvo i socijalna skrb • Kulturna baština, zeleni okoliš i turizam

Stupanj	Kriteriji (Projekti bi trebali)	Ishodi															
<p>DAVANJE PRVENSTVA (PRIORITETA)</p> <p>Primjena ovih kriterija će se poslužiti prethodno utvrđenim podacima koji uključuju izbor, opseg, troškove i dobiti. Ako su ovi nepostojeći, ostaje neizvjesno da li će projekt biti svrstan pod projekte sa pravom prvenstva.</p>	<p>Obavezni kriteriji</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Mora biti označen kao projekt sa pravom prvenstva od strane Regionalnog Partnerskog odbora</i> • <i>Može se brzo razviti u potpuno izvediv i ponuditi detaljni plan izvedbe – (bez značajnijih tehničkih, ekoloških, finansijskih, privrednih ili socijalnih pitanja)</i> • <i>Može se brzo izgraditi – npr. nabavka zemljišta ne predstavlja problem, postojeća lokacijska /građevinska dozvola</i> • <i>Raspoloživa sredstva sufinanciranja. Prikazati druge izvore sufinanciranja do 20 % troškova projekta</i> • <i>Početa procjena optimizira dobit prema troškovima</i> • <i>Može biti rukovođen i održavan od strane odgovorne organizacije</i> <p>Poželjni kriteriji</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Da predstavlja predujet za provedbu slijedećih projekata</i> • <i>Potencijalno privlači dodatne fondove Županiji</i> • <i>Nadopunjuje ostale ROP projekte</i> • <i>Promovira socijalnu uključenost</i> 	<p>Lista VISOKO PRIORITETIZIRANIH projekata u svakom od sektora koji uglavnom zadovoljavaju pred-izvedbu. Ovo prilagođavanje prioriteta na lokalnoj razini sa prioritetima vlade i donatora olakšava pristup sredstvima financiranja. Projekti iz svakog sektora trebaju biti upakirani tako, počevši od onih sa najvećim pravom prvenstva, da se što bolje prilagode postojećim sredstvima financiranja.</p> <p>Ako je projekt sa pravom prvenstva proglašen neizvedivim, onda se mogu uključiti daljnji prioritetni projekti iz istog sektora.</p>															
<p>NACRT PROJEKATA</p> <p>za sve projekte sa pravom prvenstva</p>	<p>SVI priorizirani projekti trebali bi uključivati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Predmet, prioritet i mjeru za koju se veže prijedlog projekta • Kratki opis postojeće situacije • Kratki opis prijedloga rješenja koji sadržava mogućnosti, ciljne korisnike, dopunske projekte i operativne odgovornosti • Trenutni status pripreme • Sva ključna pitanja u vezi sa okolišem ili nabavkom zemljišta • Uključenje u prostorni plan <p>Za visoko priorizirane projekte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Točni izdaci u rasponu od manje ili više 25 % • Početna procjena o koristima • Definiranje organizacije za sufinanciranje (i fondovi) • Kratak pregled plana primjene sa pripremljenim vremenskim tijekom i odgovornostima. 	<p>Matrica za projekte sa pravom prvenstva prema sektoru kao što je pokazano u tablici ispod:</p> <table border="1" data-bbox="927 1373 1420 1993"> <thead> <tr> <th></th> <th>S1</th> <th>S2</th> <th>S3</th> <th>S4</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Visoki prioritet</td> <td>Proj 1 Proj 2 Proj 3 Proj 4 Proj 5 itd</td> <td>Proj 1 Proj 2 Proj 3 Proj 4 Proj 5 itd</td> <td>Proj 1 Proj 2 Proj 3 Proj 4 Proj 5 itd</td> <td>Proj 1 Proj 2 Proj 3 Proj 4 Proj 5 itd</td> </tr> <tr> <td>Prioritet</td> <td>Drugi identifikirani projekti koji nemaju dovoljno podataka za pravo prvenstva</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		S1	S2	S3	S4	Visoki prioritet	Proj 1 Proj 2 Proj 3 Proj 4 Proj 5 itd	Proj 1 Proj 2 Proj 3 Proj 4 Proj 5 itd	Proj 1 Proj 2 Proj 3 Proj 4 Proj 5 itd	Proj 1 Proj 2 Proj 3 Proj 4 Proj 5 itd	Prioritet	Drugi identifikirani projekti koji nemaju dovoljno podataka za pravo prvenstva			
	S1	S2	S3	S4													
Visoki prioritet	Proj 1 Proj 2 Proj 3 Proj 4 Proj 5 itd	Proj 1 Proj 2 Proj 3 Proj 4 Proj 5 itd	Proj 1 Proj 2 Proj 3 Proj 4 Proj 5 itd	Proj 1 Proj 2 Proj 3 Proj 4 Proj 5 itd													
Prioritet	Drugi identifikirani projekti koji nemaju dovoljno podataka za pravo prvenstva																

Od projektnog prijedloga do provedbe projekta!

"Prosijavanje" Proces odabira projekata: Neki projekti možda neće uspjeti! Ako nisu jasno opravdani i odgovarajući tj. ako nisu u skladu s ROP strategijom i nacionalnim programima i prioritetima donatora itd.

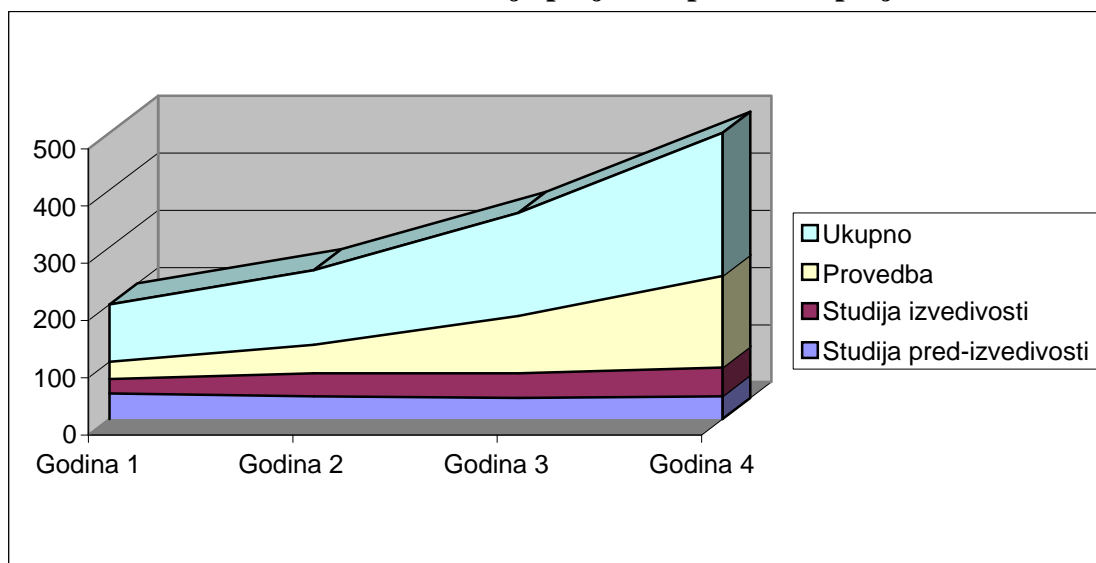
3.5 OKVIRNI PRIORITETNI PROJEKTI I "PIPELINE" (MREŽA) PROJEKATA

Dogovorni kriteriji za odabir projekata vode identifikaciju projekata. To je dinamičan proces, i uključuje davanje prvenstva (prioriteta) onim projektima koji su u skladu s ROP strategijom i koji su spremni za provedbu odnosno kompletirani s potpunom i pozitivnom procjenom izvedivosti. Slijedeći nakon tih prioriteta bit će oni projekti koji trebaju biti detaljizirani do različitih stupnjeva. Svi ti projekti sačinjavaju "pipeline" projekata koji se jednostavno mogu podijeliti na slijedeće:

- **Projekte koji su spremni za provedbu** - Projekti spremni za provedbu, sve potrebne dozvole su dobivene i potpuna procjena izvedivosti je završena i pozitivna.
- **Projekte koji zahtijevaju potpunu procjenu izvedivosti** - Projekti koji mogu imati pozitivnu pred-studiju izvedivosti, ali za koje je sada potrebna potpuna studija izvedivosti, detaljni plan i/ili procjena troškova i koristi (cost-benefit analiza).
- **Projekte za koje su još potrebne pred-studije izvedivosti te početne procjene u činaka** – Projekti koji zahtijevaju procjenu izvedivosti i ranu procjenu učinaka
- **Projektne prijedloge** - Ideje koje će trebati razviti u projekte.

Očekuje se da će se cjelokupni "pipeline" projekata izraditi na način pokazan na Slici 3.2. Ideja je razvijati sve više i više prikladnih projekata za provedbenu fazu nego što je slučaj na početku provedbe ROP-a. Slika 3.2 je shematski prikaz relativnih udjela svakog sektora tijekom vremena.

Slika 3.2 Distribucija projekata po statusu projekta

"Pipeline" projekata je proces koji se često opisuje kao početni dio upravljanja projektnim ciklusom. Projektne ideje najvažniji su dio ovog procesa, a prvi krug identificiranja ideja bio je u ožujku 2005. godine. Ideje se moraju u budućnosti tražiti putem dobro organiziranih

javnih poziva što će omogućiti široko sudjelovanje u ROP procesu (i općenito u razvoju Županije). Taj postupak valja ponoviti dvaput godišnje kako bi se osiguralo da se dobre ideje, u bilo koje vrijeme tijekom ovog postupka, mogu razviti u projekte. Sve ideje dostavljaju se u sličnom formatu koji se može prenijeti u bazu podataka i razvrstati prema ključnim kriterijima. Ti formati i baza podataka razvijeni su i već funkcioniraju u Županiji.

Priprema projekata mora se obavljati za mnogo projekata prema njihovom stupnju pripremljenosti za provedbu. U bilo koje vrijeme, projekti koji su spremni za provedbu biti će u početnom stadiju provedbe dok će se istodobno raditi studije izvedivosti i pred-izvedivosti za druge projekte, u nadi da će se "proizvesti" projekti spremni za provedbu odmah nakon kraja provedbe prvog kruga projekata. Cilj je da se uvijek ima u provedbi što više relevantnih projekata u Županiji – koliko god sustav to može podnijeti.

Posebice relevantni projekti su oni koji mogu kombinirati više od jednog prioriteta. To bi moglo uključivati one projekte koji razvijaju i čine dostupnom nove ili odgovarajuće tehnologije za lokalne tvrtke kroz predloženi lokalni Centar za nove tehnologije. Time bi se rješavale poslovne potrebe za uslugama, potreba za razvijanjem veće lokalne stručnosti na visokim položajima te potreba za boljim povezivanjem obrazovanja s potrebama lokalnih poduzeća.

Specifični projekti koji su prioritetni za Županiju su slijedeći:

- **Osnivanje Centra za nove tehnologije u Slavonskom Brodu.** Osnova za ovaj projekt već postoji, ali će ipak biti potrebno provjeriti postojeći koncept i razraditi poslovni plan i studiju izvedivosti. To će uključivati srednjoročni strategiju financiranja izvan podrške EU.
- **Pilot-projekt edukacije tekstilnih radnika** u zajedničkoj inicijativi tekstilnih tvrtki iz Hrvatske i učenika. Ovaj projekt trebati će kreirati od početka u suradnji s tvrtkama, Zavodom za zapošljavanje i postojećim tekstilnim školama.

Slijedeći ključni projekt mora se odnositi na povećanje učinkovitosti u poljoprivrednom i prehrambenom sektoru. Ranije iskustvo u regiji pokazalo je da nije dovoljno osigurati objekte za preradu za lokalne poljoprivrednike, budući da lokalna proizvodnja nije dovoljno redovita u ponudi, kvaliteti i količini da bi mogla djelovati kao baza ponude za industriju. To je strukturni problem koji će se morati rješavati dobrim poznavanjem lanaca prehrambenog tržišta i odgovarajućim ograničenjima lokalnih industrija da bi se mogle uključiti u te lance. Tek kad se to dobro shvati može se pokrenuti restrukturiranje i razvijanje ovog sektora. Međutim, dobiti od učinkovitosti poljoprivrede gotovo uvijek se izjednačavaju sa smanjenjem broja ljudi koji rade u poljoprivredi; slično tome, relativna snaga poljoprivrede smanjit će se s povećanim razvojem Županije. Premda ovaj projekt može biti vrlo koristan, on bi morao funkcionirati u okruženju u kojem je jasno da poboljšanja u poljoprivredi možda neće riješiti temeljni problem nedostatka prilika za zapošljavanje.

Takvom stanju treba se prići kroz ruralni razvojni program koji također naglašava nedostatke poljoprivrede. Ruralni razvojni program trebati će funkcionirati u suradnji Poljoprivrednom školom u Slavonskom Brodu. Program će trebati spojiti nositelje interesa iz Požeško-slavonske i Brodsko-posavske županije i osnovati institucionalni okvir koji može upravljati ruralnim razvojem ovog područja.

Prioritetni projekti koji mogu započeti bez ruralne razvojne agencije su:

- **Osnivanje newsletter-a i programa obuke za stanovnike ruralnih područja** o vrstama aktivnosti koje primaju podršku Vlade RH i Europske Komisije. Ove aktivnosti trebale bi također naročito informirati stanovnike ruralnih područja o predpristupnim fondovima i politici Vlade RH.
- **Razvoj integriranog projekta oko ideje vinske ceste u Požeško-slavonskoj i Brodsko-posavskoj županiji** uključujući ruralni turizam i aktivnosti generiranja prihoda. Projekt će trebati razviti od početka.
- **Grant sheme za grupe proizvođača** kao što je Udruga povrćara koja nastoji omogućiti usluge navodnjavanja svojim članovima. Te grant sheme će trebati biti usaglašene s Ministarstvom poljoprivrede, a valjalo bi razmotriti da li bi to trebao biti nacionalni program, a ne regionalna aktivnost. Ovaj projekt bi trebalo započeti od samog početka nacrtom koncepta, razvojem procedura i alociranjem upravljačkih odgovornosti. Ovo bi trebalo shvatiti kao prethodni korak prema članstvu u EU i predpristupnim fondovima.

Područje kojem također treba odmah posvetiti pažnju je omogućavanje poslovnog prostora za lokalne tvrtke u poslovnim zonama i povezivanje tih poslovnih zona s odgovarajućom infrastrukturom koja će zaštititi okoliš. U Brodsko-posavskoj županiji ne postoji pročišćavač otpadnih voda. Bilo kakva dostupnost ovakve usluge u budućnosti trebati će također uključivati i poslovne zone.

Tipični projekti koje treba unaprijediti su:

- **Razvoj Razvojnog Centra za Industrijski Park u Novoj Gradiški**
- **Tehnička podrška upravljanju poslovnim zonama, regionalnom marketingu i privlačenju stranih ulaganja** u poslovnim zonama. Naročito je potrebna podrška Industrijskom parku u Novoj Gradiški i Sjevernoj gospodarskoj zoni istočno od Slavenskog Broda.

Osnovna infrastruktura u ruralnim zajednicama ne može se odvajati procjenama od projekta do projekta. Oni bi tako pružali usluge premalom broju stanovnika na velikom području da bi to imalo komercijalnu osnovu. Zbog toga je potreban programski pristup koji može fokusirati investiranje u širem području.

Takvi projekti bi trebali biti:

- **Projekt infrastrukture općine Garčin** (odvodnja) je dovoljno velik i ima posebne tehničke zahtjeve koji impliciraju rješavanje nekoliko infrastrukturnih komponenti u jednom projektu. Taj projekt potencijalno dodatno povezuje općine i osigurava usluge kao što je pročišćavanje otpadnih voda za okolna područja. Procijenjeni troškovi iznose približno 5 milijuna eura, a širi učinak bi mogao biti značajan, ali se mora posebno procijeniti. Raspoloživa je sva tehnička dokumentacija.
- **Projekt Regionalnog vodovoda Istočne Slavonije** namjerava riješiti problem opskrbe pitkom vodom istočnog dijela Brodsko-posavske te Vukovarsko-srijemske i Osječko-

baranjske županije. Procijenjeni ukupni troškovi projekta iznose 670 milijuna kuna za sve tri županije. Samo 190 milijuna kuna tih troškova otpada na Brodsko-posavsku županiju od čega je potrebna podrška od 150 milijuna kuna.

- **Projekt Regionalnog vodovoda Zapadne Slavonije** pokriva nekoliko općina na zapadu Županije i cilja rješavanju problema nedostatka pitke vode za 20.000 ljudi. Projekt je visokog stupnja pripremljenosti. Ukupna vrijednost projekta iznosi 120 milijuna kuna, od kojih je 60 milijuna kuna zatraženo od ROP-a.

Razvoj demokracije i civilnog društva postaje sve važniji kako bi se osiguralo da je društvo u mogućnosti i ojačano za sudjelovanje u razvojnim procesima i političkom dijalogu. Pored toga, još uvijek je potreban pristup osnovnim pravima unatoč smanjenju broja izbjeglih i povratnika. Naročito ljudi slabijeg socijalnog statusa imaju poteškoće pristupu pravnim i socijalnim uslugama bez dodatne podrške. To također uključuje cijeli sektor zdravstva i socijalne skrbi koji se trenutno provodi kroz brojne inicijative vlasti i nevladinog sektora.

Tri važna projekta su:

- **Informativno pravni centar u Slavenskom Brodu** godinama je davao pravnu podršku izbjeglicama i povratnicima i jedan je od najcjenjenijih davatelja usluga ovog tipa u Hrvatskoj. Problem je da se broj slučajeva ovog Centra stalno povećava dok se broj izbjeglica koji se prijavljuju za usluge stalno smanjuje. Tradicionalni donatori financiraju samo slučajeve izbjeglica, a ne i onih slabije financijske moći. Da bi imao pristup vladinim programima, Centar mora postati akreditirani centar pravne pomoći i potražuje podršku kako bi se pripremio za akreditaciju i razvoj programa, a s ciljem postizanja tog statusa.
- GONG je nevladina udruga koja promovira rasprave o lokalnim političkim pitanjima između lokalnog stanovništva i političara, a kako bi se stimulirao dijalog, promovirala transparentnost i odgovornost. ROP će trebati istražiti načine korištenja tog znanja i reputacije kako bi se povećala otvorenost kreiranja određenih politika i napravio iskorak u **povećanju sudjelovanja građana u donošenju odluka**. Jedno područje kojemu je ovakav pristup potreban je dodjela sredstava za udruge u Županiji. Potpuni koncept projekta, sudjelovanje i provedbeni plan će trebati izraditi prije provedbe. Ovakav projekt mogao bi poslužiti kao pilot-projekt za ostale županije u Hrvatskoj.
- Razvoj dobro formuliranog projekta **zdravstvene i socijalne skrbi** prioritet je kojem će se trebati pristupiti u ranoj fazi provedbe ROP-a. Brojne su ideje predložene za ROP, ali će biti potreban daljnji rad na njihovom razvoju. Trebati će posebnu pažnju dati uključenju različitih partnera i osigurati da projekti rezultiraju poboljšanom uslugom kako vladinog, tako i nevladinog sektora. Biti će važno razviti i pripremiti projekte ovog sektora do kraja 2005. godine, a moglo bi rezultirati pilot-aktivnostima kako bi se testirali novi načini davanja usluga.

Ovi prioritetni projekti nisu nužno dio javnog poziva za projektne idejama, već rezultat analize projektne ideje i rasprave s aplikantima. Baza podataka projektne ideje će iznjedrati još više ovakvih projekata, programa i tema kako će rasti s vremenom. Ipak, razvoj projekata, njihova prezentacija i dizajn ostati će važna aktivnost Jedinice za provedbu projekata u suradnji s korisnicima.

3.6 HORIZONTALNE TEME EUROPSKE UNIJE

ROP Brodsko-posavske županije zamišljen je tako da se adekvatno odnosi prema slijedećim važnim razvojnim temama Europske unije:

- Razvoj informacijskog društva
- Promocija jednakih mogućnosti i ljudskih prava
- Upravljanje okolišem i "održivost"
- Nastavak privatno-javnog partnerstva i učinkovite demokracije

Strategija informacijskog društva za Brodsko-posavsku županiju

Informacijsko društvo se već pokazuje kao jedan od glavnih pokretača ekonomskih i društvenih promjena u Europi. Više nije slučaj da je ekonomski rast moguć ako samo neki pojedinci imaju pristup informacijama. Prijelaz prema informacijskom društvu zahtijeva sudjelovanje svih. No njegov potencijal nije u Brodsko-posavskoj županiji u potpunosti iskorišten iako je prepoznato da je informacijska i komunikacijska tehnologija (IKT) bitna komponenta za povećanje poslovne konkurentnosti.

Poslovna upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT) u Brodsko-posavskoj županiji relativno je niska u usporedbi s drugim regijama u Hrvatskoj i vrlo niska u usporedbi sa razvijenim regijama Europske unije. Uz sve veći broj konkurentskih tvrtki u drugim zemljama i županijama koje iskorištavaju prednosti proširenih tržišnih prilika, važno je da sva poduzeća mogu iskoristiti prednosti IKT-a i da njihovi zaposlenici imaju za to potrebne vještine. Osobna upotreba je također niska u Županiji što sprječava razvoj individualnih vještina, umrežavanja i društvenog kapitala.

Postoji opasnost da će informacijsko društvo načiniti *digitalnu podjelu* i povećati mogućnosti onima koji već posjeduju određene vještine, istovremeno smanjujući mogućnosti onima koji ih ne posjeduju. Predviđeno je da će ROP i Županija uzvratiti sistemskom integracijom IKT vještina u sve vrste aktivnosti, a osobito za aktivnosti za koje je važno razviti osnovne i ključne vještine. Oni kojima nedostaju osnovne/ključne vještine najvjerojatnije će imati najslabiji pristup IKT uslugama i opremi.

Neupoznatost s IKT-om vjerojatnije će povećati poteškoće koje pojedinci imaju pri pristupanju mogućnostima i sad i u budućnosti. Stoga će se posebno poticati projekti u području prioriteta ispod osnovnih i ključnih vještina kako bi se pokazalo da su ICT vještine uzete u obzir u smislu sadržaja i isporuke (učinak pokazivanja) predloženih aktivnosti treninga. Aktivnosti osnovnih i ključnih vještina trebale bi osigurati da igraju ulogu u opremanju sudionika da postanu sudionici digitalnog doba sigurni u svoje znanje i upotrebu IKT-a. Županija će igrati ključnu ulogu u tome da informacijsko društvo bude među glavnim temama ROP-a.

S vremenom će informacijsko društvo utjecati na način na koji gotovo sve tvrtke u Županiji posluju. Neke su već svjedokom dolaska novih konkurenata koji nisu postojali prije dvije ili tri godine. Novi kanali isporuke pružaju i mogućnosti i prijetnje. Oni koji reagiraju najbrže i idu u korak s novim razvojem dobit će najviše od nove dinamike poslovnog okruženja. Imati mogućnost odgovora na uvijek promjenjivo tržište, zahtijeva mogućnost i ključne vještine koje su prethodno uočene kao važan element strategije. To se naročito odnosi na sektore i

tvrtke na određenim lokacijama koje koriste tehnologiju kako bi prevladale probleme koje uzrokuje njihov periferan položaj, imaju mogućnost proširiti se tamo gdje to prije nije bilo moguće, jačajući i modernizirajući time gospodarstvo.

Provedba strategije informacijskog društva

Strategija će se provoditi kroz cijeli ROP, a stavljanje IKT-a među najvažnije teme važno je za univerzalno sudjelovanje u informacijskom društvu. Gotovo svi aspekti ROP-a imat će neku ulogu u isporučivanju različitih aspekata strategije. Osobito **vježbe podizanja svijesti** moraju biti dio ne samo poslovnog okruženja, nego i inicijativa za obuku i postizanje vještina u svrhu promicanja ruralnog razvoja i zajednice. Nadalje, kao dio provedbe ROP-a raditi će se na slijedećem:

- Osiguravanju da novi objekti imaju odgovarajuću infrastrukturu informacijske i komunikacijske tehnologije
- Pružanju informacija putem IKT-a o svim savjetodavnim i marketinškim aktivnostima
- Pružanju fleksibilne IKT obuke dostupne što široj javnosti
- Osiguravanju da aktivnosti na poslovnom razvoju iskorištavaju IKT gdje god je to moguće

Svaki projekt i podnositelj projekta biti će "provjeravan" prema tome kako će projekt dalje razvijati informatičku tehnologiju u Županiji. Biti će pripremljene **smjernice** svim podnositeljima projekata. Ove smjernice namijenjene su kao pomoć podnositeljima projekata da znaju koji je minimalni prag kvalitete za IKT kao horizontalne teme u županijskom ROP-u. Smjernice će biti pripremljene prema vrsti aktivnosti projekta kako bi se potaknulo razumijevanje najboljih praksi i da bi se upozorilo podnositelje projekata na načine na koje IKT sve više utječe na gospodarski i osobni život u Europi.

Ovim smjernicama nije namjera da pokriju svaki primjer. Podnositelji projekata potiču se da budu kreativni u načinima na koje IKT može dodati vrijednost. Podnositelji projekata se moraju izjasniti koje akcije su već poduzeli ili namjeravaju poduzeti i kako se to odnosi na sveprisutnu temu o IKT-u. Primjeri kako se IKT može koristiti u raznim razvojnim programima slijede u nastavku (biti će traženo od podnositelja projekata da opišu i brojčano izraze, ukoliko je to moguće, kako će se informacijska i komunikacijska tehnologija koristiti u njihovim projektima):

Projekti koji uključuju osobni razvoj i razvoj zajednice

- Razvoj zajednice povezan je s pružanjem lokalnih usluga kako bi se zadovoljila lokalna potreba, a često ih isporučuju organizacije iz zajednice ili dobrovoljne organizacije. IKT igra sve važniju ulogu u pomaganju zajednicama i dobrovoljnim organizacijama da se učinkovitije posvete svojim klijentima, zagovarateljima i sponzorima. IKT također omogućuje elektronsku isporuku usluga u zajednici ili da se fizičko pružanje usluga u zajednici obogati digitalnim sadržajem.
- Razvoj zajednice se također odvija putem IKT-a, putem projekata koji lokalne ljude uključuju u projekte koji imaju za njih nešto značajno, kao što je lokalna ili obiteljska povijest. Na taj način lokalni ljudi se potiču na učenje IKT vještina, fokusiranje na projekt na koji je zajednica ponosna i razvoj osobnih vještina, kao što je rad u timu ili

u organizaciji. Podnositelji projekata trebali bi razmotriti potencijal korištenja IKT-a u angažiranju ljudi u aktivnostima zajednice.

- On-line izvori mogu pružiti potporu onima kojima je potreban osobni razvoj, osobito tijekom ponovnog ulaska na tržište rada. Na portalima se mogu naći ažurne informacije o mogućnostima učenja, brizi za djecu, dostupnim financijskim sredstvima za pojedince kako bi poboljšali svoje izgleda, pripremi molbe za radno mjesto i savjeti o karijeri. Projekti koji uključuju osobni razvoj trebali bi uzeti u obzir kako on-line izvori mogu dodati vrijednost njihovim ciljevima.

Projekti koji uključuju turizam

- Internet ima znatan učinak na turističku industriju. Potrošačima je pružen neograničen pristup informacijama o svakom aspektu turističkih iskustava i povećana je konkurencija u turističkoj industriji. Podnositelji projekata trebali bi pokazati kako namjeravaju učinkovito primijeniti IKT u svrhu promicanja, informiranja i prodaje pomoću Interneta za turizam u Hrvatskoj i pokazati združeno promišljanje s ostalim on-line turističkim inicijativama u Hrvatskoj.
- Multimedijalne sadržaje je sada moguće prenijeti preko niza platformi, interaktivne digitalne televizije, tekstualnih poruka, bežičnih aplikacijskih protokola, Interneta na osobnom računaru, *touch screen* terminalima. Podnositelji projekata trebali bi uzeti u obzir kako se platforme s digitalnim pristupom mogu učinkovito upotrijebiti da bi se korisniku isporučio sadržaj vezan uz turizam.
- IKT se sve više koristi za planiranje turističkih kapaciteta u "realnom vremenu". Smještaj u hotelima, atrakcije, objekti za odmor i rekreativni objekti, restorani i parkirna mjesta, svima se može upravljati na daljinu kako bi se poboljšala ponuda i kako bi se klijentima pružilo bolje turističko iskustvo. Podnositelji projekata trebali bi razmotriti kako su digitalne informacije u realnom vremenu o njihovoj ponudi integrirane ili bi se mogle integrirati s ostalim turističkim portfeljem u Hrvatskoj.
- Multimedijски sadržaj nudi nove i učinkovite načine da se prenese tumačenje kulturne baštine. Podnositelji projekata trebali bi uzeti u obzir kako bi njihovi klijenti mogli dobiti bolju uslugu pružanjem multimedijских sadržaja na strateškim turističkim lokacijama.

Projekti koji uključuju obuku i obrazovanje

- IKT ima sve veći utjecaj na obrazovnu okolinu u smislu on-line materijala koji služe kao dopuna tradicionalnim praksama učenja, a isto tako i omogućuju ljudima učenje na daljinu. Podnositelji projekata trebaju pokazati da su uzeli u obzir potencijal IKT-a u dodavanju vrijednosti svojim projektima obuke ili obrazovanja i tamo gdje je odgovarajuće, detaljno objasniti način na koji oni namjeravaju upotrijebiti platforme s digitalnim pristupom i digitalnim sadržajem kako bi postigli odgovarajuća znanja i proširili sudjelovanje u učenju.
- Interaktivne ploče, bežične pločice i prenosive radne stanice primjenjuju se kreativno u obrazovnom okruženju. Omogućuju predavaču i učeniku interakciju na novi način koji obogaćuje iskustvo učenja i nudi nove intuitivne načine prenošenja kompleksnih

ideja. Podnositelji projekata trebaju naznačiti kako su uzeli u obzir potencijal tih uređaja u ispunjenju svog projekta.

Projekti koji uključuju prijevoz i transportnu infrastrukturu

- IKT pruža nove načine integriranja redova vožnje u javni prijevoz i pružanje korisnicima informacije u realnom vremenu o prijevoznim sredstvima u zraku, vodi i na kopnu. Projekti koji uključuju javni prijevoz trebaju uzeti u obzir kako takve aplikacije mogu povećati učinkovitost, kapacitete i predodžbu javnosti o javnom prijevozu kao alternativni sredstvima prijevoza.
- Što se tiče prijevoza robe, moderna poslovna praksa zahtijeva isporuku robe po načelu "točno na vrijeme". Time se poboljšava učinkovitost opskrbnog lanca i pomaže novčanom tijeku. Elementi tih rješenja za konsignaciju i praćenje vozila sad postaju standardna praksa.
- Projekti koji uključuju izgradnju novih prijevoznih putova i čvrste infrastrukture trebaju uzeti u obzir način na koji IKT mijenja tradicionalne ideje o "poslu" i "mjestu". Rad na daljinu, elektronički transport robe, logistika upravljana elektronički, video konferencije samo su primjeri toga kako IKT može smanjiti potrebu za fizičkim putovanjem.

Strategija jednakih mogućnosti u Županiji

Brodsko-posavska županija osigurat će prikladnu spolnu ravnotežu i zastupanje ključnih organizacija civilnog društva unutar institucionalne strukture odabrane da provodi ROP. Nadalje, tema jednakih mogućnosti provoditi će se u svim prioritetima kroz aktivnosti kojima se pruža podrška. Podnositelji projekata trebati će objasniti kako namjeravaju provoditi načela jednakih mogućnosti unutar svojih projekata za koje traže podršku ROP-a. Namjera ovakvog pristupa je dati što veću važnost načelu jednakih mogućnosti.

ROP će promicati jednak pristup svih ljudi obrazovanju, obuci i mogućnostima zapošljavanja koje nudi ROP bez obzira na spol, invaliditet ili etničko porijeklo. Da bi se to postiglo, nastojati će se postići tri cilja koji će biti integrirani kroz cijeli ROP.

Prvi cilj je povećati i osigurati pristup obrazovanju, obuci i mogućnostima zapošljavanja za žene, invalide i druge skupine. – Kontinuirano gospodarsko napredovanje može se postići samo ako se prethodno isključenim skupinama osigura pristup višim razinama obuke i na kraju poslu višeg platežnog razreda. To je moguće djelomično ostvariti osiguranjem jednakog pristupa mjerama za podršku poslovanju i obuci za poduzetnike, npr. fleksibilnim pristupom isporuci obrazovanja i obuke, strategijom za usklađivanje posla i doma koje poslodavci primjenjuju, treningom o jednakosti i fizičkom okolinom koja pruža podršku u smislu jednakosti pristupa, sigurnosti i brige za djecu. Javit će se i potreba postavljanja prioriteta za žene koje se vraćaju u radni odnos, samohrane roditelje, honorarne radnike i one koji su dugo bili isključeni iz tržišta rada (npr. zbog invalidnosti, lošeg zdravlja, slabih sposobnosti), od kojih svi imaju iskustva s poteškoćama u pristupu dobroj obuci i mogućnostima zapošljavanja.

Drugi cilj je povećati broj žena i invalida s osiguranim pristupom obuci i zaposlenju u višim platežnim razredima i sektorima viših vještina i samozapošljavanja. - Da bi članovi

isključenih skupina u potpunosti iskoristili mogućnosti povećanog pristupa koje nudi ROP, važno je da poslovne i obrazovne organizacije uzmu u obzir njihove potrebe kako bi im omogućili da u potpunosti doprinesu gospodarstvu Županije. Fleksibilna obuka i mogućnosti zapošljavanja, posebna podrška kako bi se povećao pristup poduzetničkim fondovima i savjetima, inovativni planovi kojima bi se potaklo na obrazovanje više razine i dobro plaćene karijere, netradicionalne mogućnosti zapošljavanja, povećano uključivanje na više razine putem IKT-a su sve primjeri mogućnosti dostupnih u programu kako bi se postigao ovaj cilj.

Treći cilj je povećati broj poslodavaca i organizacija koje pružaju obuku i primjenjuju politike jednakih mogućnosti i radnih praksi kako bi se uskladio radni i obiteljski život. - Razvoj dobrih struktura jednakosti u praksi povećat će mogućnost da se iskoriste i razviju vještine i talenti svih onih koji mogu poboljšati ekonomsko bogatstvo zemlje. Npr. poslodavci, pružatelji obuke i treninga trebali bi unutar svojih organizacija razviti strategije za primjenu jednakih prilika i metode obuke koje uzimaju u obzir potrebu za razvojem fleksibilnih radnih aranžmana i metoda isporuke treninga, podrške za brigu o djeci i starijim osobama, pristupačna okruženja i shvaćanje da se usklađivanje obitelji i posla primjenjuje jednako na muškarce kao i na žene.

Provedba strategije jednakih mogućnosti

Brodsko-posavska županija će provoditi strategiju jednakih mogućnosti kroz:

- Promicanje jednakosti muškaraca i žena u cijelom ROP-u;
- Pomagati ljudima s poteškoćama u omogućavanju pristupa poslovima, robi i uslugama;
- Promovirati društveno uključivanje za one ljude koji ostaju marginalizirani u gospodarskom i društvenom životu Županije.

Tijekom natječaja "Poziv za prijedloge projekata" poticati će se navedene vrste projekata:

- Projekti kojima je cilj uklanjanje prepreka koje sprječavaju ženama, etničkim manjinama, invalidima i drugim socijalno isključenim osobama kao što su njegovatelji, samohrani roditelji, izbjeglice ili bivši zatvorenici pristup obuci, zaposlenju ili poslovnim mogućnostima.
- Projekti koji povezuju treninge/polaznike treninga s poslodavcima koji će vjerojatnije osigurati stalna zaposlenja onim skupinama koje su suočene s diskriminacijom isključivanja.
- Projekti ciljani na mlade ljude u područjima, školama ili zajednicama gdje je koncentracija studenata pred kojima je rizik napuštanja školovanja ili isključivanja.
- Projekti kojima je cilj podržavanje poslovanja kojeg vode žene, pripadnici etničkih manjina itd. i koji su svjesni različitih socijalnih i kulturnih profila stanovništva u Županiji i koji mogu poduzeti odgovarajuće akcije u smislu usmjerenosti na te skupine i zadovoljavanje njihovih posebnih potreba.

Poduzimanje aktivnosti kako bi se postigle jednake mogućnosti i društveno uključivanje ne može se ignorirati iz sljedećih razloga:

- Poboljšavaju pribavljanje i odabir kadrova jer pružaju pristup široj paleti talenata i sposobnosti u širokom rasponu zajednica.
- Povećavaju zadovoljstvo klijenata i time poboljšavaju ugled tvrtke ili organizacije koja zauzvrat poboljšava pristup novim ili prethodno nedostižnim tržištima ili skupinama, a koja bi mogla povećati svoje mogućnosti za pristup javnim i etičkim ulaganjima.
- Organizacija postaje poželjan poslodavac što mu omogućuje odabir "najbolje osobe" za određeni posao, poslovnu priliku ili obuku. Dulje vrijeme zadržavanja jedne osobe na nekom radnom mjestu vodi do smanjenja troškova ponovnog pribavljanja kadrova i obuke, a povećava motiviranost i produktivnost.
- Štite od troškova koji su posljedica diskriminacije. Sudski postupci su skupi u novčanom, vremenskom i moralnom smislu i negativno utječu na ugled.

Strategija upravljanja okolišem Županije

Održivi razvoj se najčešće definira kao **"Razvoj koji zadovoljava potrebe današnjice bez kompromitiranja mogućnosti da buduće generacije zadovolje svoje potrebe"**.

Održivi razvoj neodvojivo je povezan s društvenim i gospodarskim aktivnostima; aktivnost koja se u jednom području odvija nauštrb druge dugoročno nije održiva. Npr. mnogi izvori u prirodi su ograničeni i jednom kad ih se ukloni ili iscrpi, naškodit će se razvoju za buduće generacije. Potrebno je osigurati gospodarski rast koji je učinkovit, socijalno prihvatljiv te da nema negativan utjecaj na okoliš.

Predanost Europske unije okolišu i održivom razvoju zajamčena je ugovorima iz Maastrichta i Amsterdama. Europsko vijeće iz Göteborga naglasilo je važnost ujednačavanja gospodarskog rasta s ciljevima održivog razvoja. Sve inicijative koje sufinancira EU moraju nužno uzeti u obzir postojeće stanje u okolišu i osigurati da nijedna interventna politika nema negativan utjecaj na okoliš.

Kako je već opisano u prvom poglavlju (Osnovna analiza), u Županiji postoje vrijedni dijelovi okoliša koje je potrebno zaštititi kako bi u njima mogle uživati i buduće generacije. Stanje okoliša u Županiji sve je više pod prijetnjom onečišćenja. Otpadne vode ispuštaju se u okoliš bez pročišćavanja, prikupljeni otpad se ne tretira adekvatno, a postoje i brojna ilegalna i nekontrolirana odlagališta otpada. Osim toga, ukoliko Županija počne koristiti svoje prirodne resurse (šume, zemljište, voda) na sustavniji način kako bi se povećala zaposlenost, može se pretpostaviti da bi takvo korištenje prirodnih resursa, ukoliko nije dobro planirano i organizirano, moglo imati dodatni negativan utjecaj na stanje u okolišu.

Brodsko-posavska županija integrirati će pitanja održivog razvoja u sve aspekte ROP-a. U viziji Županije ugrađeni su principi održivog razvoja, a postoji i poseban prioritet koji se direktno odnosi na pitanja zaštite okoliša i održivog razvoja. To je prioritet 8 pod nazivom "Zaštita okoliša", a njemu pridružene mjere su:

- Poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje;
- Program selektivnog prikupljanja otpada i reciklaže u Županiji;
- Ubrzanje razminiranja;

- Programi edukacije o važnosti zaštite okoliša;
- Jačanje uloge nevladinih organizacija za zaštitu okoliša;
- Unapređenje praćenja stanja u okolišu.

Prioritet 7 "Komunalna infrastruktura" također uključuje mjere koji su važne sa stanovišta održivog razvoja, a to su:

- Izgradnja i unapređenje sustava odvodnje otpadnih i oborinskih voda;
- Izgradnja novih i sanacija postojećih odlagališta otpada te sanacija divljih deponija.

Prilikom provedbe ROP-a, Brodsko-posavska županija će voditi posebnu pažnju da jačanje gospodarstva *ne znači* pojačan pritisak na okoliš. Morati će se osigurati da projekti koji će se provoditi u ROP-u dokažu svoj pozitivan učinak na okoliš, odnosno da su mogući negativni učinci na okoliš svedeni na minimum. Od predlagača projekata će se tražiti da opišu koje će mjere poduzeti da zaštite okoliš i smanje bilo kakve negativne učinke na okoliš.

Strategija razvoja partnerstva i učinkovite demokracije

Partnerski dogovori na nacionalnoj i lokalnoj razini predstavljaju kamen temeljac gospodarskih programa koje sufinancira EU. Posljednjih 20 godina partnerstva na lokalnim područjima postala su popularna u Europi kao odgovor na socio-ekonomske promjene. Ovakva partnerstva vidljiva su u slučaju rada lokalnih i regionalnih vlasti s poslovnim i civilnim organizacijama u planiranju i izvršavanju razvojnih inicijativa.

Partnerstvo se smatra načinom postizanja maksimalne mobilizacije resursa i utjecaja te je dokazano učinkovito kao odgovor na krizne situacije u gospodarstvu. Ovakve situacije odnose se na zatvaranje velikih tradicionalnih industrija, povećanje siromaštva i socijalnu isključenost.

U nedostatku partnerskih dogovora smanjene su šanse za uspješan lokalni gospodarski razvoj. Interesne skupine mogle bi pokušati odgovoriti na glavne strukturalne probleme bez potrebnih informacija ili svijesti o dostupnoj potpori. Nedostatak partnerstava također nosi rizik od udvostručavanja i ponavljanja već poduzetih akcija, kao i opasnost da aktivnosti i projekti ne dospiju do onih korisnika kojima je podrška najpotrebnija.

Brodsko-posavska županija u procesu izrade ROP-a koristi partnerske odnose. Početkom izrade ROP-a formirano je zasebno tijelo, Regionalni partnerski odbor, koji djeluje kao savjetodavno tijelo Županiji unutar ROP procesa.⁷ Članovi ovog Odbora izabrani su od samih interesnih skupina kao njihovi predstavnici. Tijekom izrade ROP-a, Partnerski odbor konzultiran je u svim važnijim pitanjima razvoja i pripreme strategije. Na taj način jača se participacijska demokracija u Županiji.

U Osnovnoj analizi navedeno je da je civilno društvo u Županiji nedostatno razvijeno. Razvoj civilnog društva Županija smatra vrlo važnim i jedan od prioriteta direktno se odnosi na njegovo jačanje s ciljem povećanja njegova utjecaja na razvoj u Županiji. Mjere koje su pridružene tom prioritetu su slijedeće:

⁷ Vidi dodatak 3: Pravilnik Regionalnog partnerskog odbora

- Promocija civilnog sektora i podizanje svijesti o njevoj ulozi i važnosti te jačanje uloge civilnog društva u procesima odlučivanja;
- Izrada i provedba programa za poboljšanje strukture i mehanizama za podršku neprofitnim organizacijama i organizacijama civilnog društva;
- Poticanje volonterstva;
- Umrežavanje organizacija civilnog društva te poticanje međuregionalne i međudržavne suradnje civilnog sektora.

Provedbom ROP-a nastaviti će se ustanovljeni partnerski odnosi. Jačanje županijskih kapaciteta i sposobnosti pratiti će i povećanje mogućnosti lokalnog stanovništva da upravljaju svojim gospodarskim razvojem. Unutar same vizije Županije do 2012. godine napominje se da će većina uspjeha Županije biti rezultat zajedničkih napora javnog, poslovnog i civilnog sektora što potvrđuje da je Županija spremna otvoreno surađivati sa svim sektorima na gospodarskom razvoju. Jedinica za provedbu projekata ROP-a⁸ osigurat će da se načelo partnerstva poštuje tijekom provedbe ROP-a.

3.7 RAZVOJNI UČINAK ROP-a

Razvojne učinke ROP-a u ovoj fazi teško je kvantificirati. Općenito, ciljevima se navode poželjni učinci, a prioritetima poželjni rezultati koji vode do tih implikacija. Bolja kvantifikacija ovoga nastat će iz sustava za ispitivanje i provedbu ROP-a koji će sve više omogućivati utvrđivanje i mjerenje promjena koje prate ROP. U donjoj Tablici 3.2 izložena je ideja o potrebnim učincima kojima će se ROP vremenom morati moći baviti. Načela su jeftini programi, poboljšavanje veza i smanjivanje prijevoznih troškova uz razvijanje ove lokacije u poznatu lokaciju kako međunarodne trgovinske službe, tako i industrije.

⁸ Jedinica za provedbu projekata osnovat će se unutar županijske strukture i biti centralno mjesto provedbe ROP-a. Vidi odjeljak 4.2.

Tablica 3.2: Očekivane koristi ROP strategije

Sektor	Utjecaj na gospodarstvo	Potencijalne dobiti od djelotvornosti	Uspješnost predloženih djelovanja	Strateške koristi
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	Politika niskih cijena i institucionalne mjere. Koristi od proizvodne specijalizacije i gospodarenja prirodnim resursima.	Mali input kapitala uz potencijalno velike dobiti. Dobiti unutar cijele Županije kroz proizvodnu specijalizaciju i poboljšani marketing	Rješava problem ograničene specijalizacije. Može biti usmjerena na skupine s malim prihodima i poboljšati vertikalno povezivanje i upravljanje resursima	Povećat će trgovinu putem specijalizacije proizvodnje. Postavit će temelj za budući razvoj u seoskim područjima.
Industrija	Jeftini programi za jačanje izravnih ulaganja i organiziranje pojednostavljenih postupaka ulaganja. Poboljšava vezu između inozemne i lokalne industrije	Uklanja početna ograničenja ulaganja u industriju. Niska razina državne intervencije	Izrađen poseban program za pod-regiju koji rješava neposredna ograničenja.	Stvorit će platformu za hrvatsko i inozemno ulaganje. Postavlja temelj za buduću industrijalizaciju. Visoka komplementarnost.
Trgovina i ulaganje	Poboljšava regionalno gospodarstvo uklanjajući prepreke za gospodarsku aktivnost	Jeftino izravno ulaganje u javni sektor. Poboljšava učinkovitost uklanjanjem administrativnih i upravnih uvjeta (odredbi)	U visokoj mjeri usredotočen na trgovinu. Izravno rješava ograničenja.	Izravno će povećati intra-županijsku i međuzupanijsku trgovinu, odnosno nacionalnu trgovinu. Visoka komplementarnost.
Promet i veze	U kratkom roku smanjit će troškove prijenosa i prijevoza. Znatne koristi od izgradnje IKT mreže u srednjem i dugom roku	Jeftina studija i institucionalne mjere. Preostaje da se odredi bolja učinkovitost kao rezultat studija izvedivosti	U visokoj mjeri usmjeren; odredit će odluku o budućim potrebama prometa i veza.	Vrlo komplementarne u srednjem i dugom roku. Poboljšani promet i veze ubrzat će zamah Županije i lokacije: preduvjet budućeg rasta.
Razvoj ljudskih resursa	Veći utjecaj na gospodarstvo kroz stručnu obuku, edukativne programe i pomoć pokretljivosti radne snage	Poboljšano upravljanje ljudskim resursima i uštede zahvaljujući djelotvornosti lokalne administracije (uprave).	U visokoj mjeri usredotočen na važno pitanje tržišta radne snage u Županiji	Vrlo komplementarne; ubrzat će zamah i popločiti put za bolje poslovne sposobnosti u regiji
Vodna infrastruktura i gospodarenje otpadom	Poboljšat će korištenje postojećeg kapaciteta i mreža.	Učinkovito korištenje resursa Županije izvan granica. Smanjit će državne troškove	Visoka razina usredotočenosti na sektor; tehnički projekt. Ima vrlo dobre izgleda za izravno dopiranje do korisnika.	Postavit će temelj za budući rast (razvoj). Generirat će šire javno prihvaćanje ROP-a.

Poglavlje 4: PLAN PROVEDBE ROP-a

4.1 UVOD

ROP Brodsko-posavske županije sastoji se od niza razrađenih projekata ("pipeline") s *razvojnim učincima* koji se mogu dokazati. Područje projekata proteže se od intervencija unutar fizičke infrastrukture do mjera za pružanje potpore poslovanju te djelovanja koja mogu biti poduzeta radi poticanja rasta jednog aktivnog civilnog društva.

Međutim, uspješnost projekata ROP-a ovisi ne samo od vrijednosti samih izabranih projekata nego i od načina na koje će se ti projekti provoditi te kako će se njima kasnije upravljati. ***Uspješna provedba od bitne je važnosti.*** Doista, iskustvo nam je pokazalo da "dobri" projekti mogu doživjeti neuspjeh ukoliko je njihova provedba loša. Isto tako i same strategije i cjelokupan proces ROP-a može se ugroziti slabom provedbom, neodgovarajućim strategijama financiranja i/ili lošim upravljanjem tijekom trajanja projekta.

U ovom Poglavlju objašnjeni su predloženi provedbeni mehanizmi, strategija financiranja te postupci za evaluaciju i praćenje (monitoring) projekata i programa ROP-a Županije:

- ***Institucionalni ustroj je opisan u odjeljku 4.2*** - izložen je opis predložene institucionalne pripreme radi provedbe ROP-a. Najvažnija uloga predložena je za Županiju čiji se institucionalni kapacitet mora ojačati putem osnivanja Jedinice za provedbu projekata (JPP) koja će vršiti nadzor nad provedbom ROP-a.
- ***Strategija financiranja je opisana u odjeljku 4.3*** - ROP je instrument koji će Brodsko-posavska županija koristiti kako bi prezentirala strateški i suvislo strukturirani razvojni plan raznim izvorima financiranja, uključujući Vladu RH, Europsku komisiju i brojne bilateralne i multilateralne donatore. Ovaj odjeljak opisuje strategiju pristupa tim izvorima financiranja.
- ***Procedure praćenja (monitoringa) i evaluacije opisane su u odjeljku 4.4*** - ROP je "promjenjiv" razvojni plan i sastoji se od niza razrađenih projekata. Okolnosti se mogu promijeniti pa bi se sukladno tome morali promijeniti ROP strategija, njegova provedba i pripadajući projekti. Učinkovita promjena moguća je samo ukoliko su prikladne opsežne procedure za praćenje i evaluaciju uspostavljene na početku. Predložene procedure praćenja i evaluacije su opisane u ovom odjeljku.
- ***Budućnost ROP-a opisana je u odjeljku 4.5*** – način na koji se ROP može u budućnosti razviti i ojačati skiciran je u ovom odjeljku. Kao što je već rečeno, ROP je "promjenljiv" razvojni plan, kojeg je potrebno nanovo razmatrati, mijenjati i poboljšavati svakih par godina, odnosno kad god to okolnosti nalažu.
- ***Slijedeći koraci opisani su u odjeljku 4.6*** – U ovom odjeljku dan je pregled potrebnih koraka kako bi se ROP pretočio iz teorije u stvarnost. Opisuje slijedeće konkretne korake koje je potrebno poduzeti do travnja 2006. godine.

4.2 INSTITUCIJE I MEHANIZMI PROVEDBE

Izabrana Županijska skupština i Županijsko poglavarstvo nalaze se u središtu provedbe ROP-a. To su izabrani zastupnici i donositelji odluka koji imaju zadaću promicati razvoj Županije. Unutar Županije osnovat će se Jedinica za provedbu projekata (JPP) koja će organizirati (koordinirati) provedbu ROP-a i pripremati odluke skupštini. Jedinica za provedbu projekata nalaziti će se unutar Županije, a osnovat će se oko uže radne skupine koja je bila odgovorna za organiziranje cjelokupnog procesa ROP-a, od samog njegovog početka.

Jedinica za provedbu projekata

Ova Jedinica važna je zbog toga što ona osigurava kontinuitet kako sadržaja, tako i duha. Očekuje se da će Jedinica za provedbu projekata poštivati načela transparentnosti, partnerstva, koncentracije i supsidijarnosti na kojima se do sada temeljila priprema ROP-a. U tom cilju osnovat će se novi odsjek Upravnog odjela za gospodarstvo, poduzetništvo i obrtništvo koji će biti zadužen za integraciju Županije u Europsku uniju. U utvrđenom roku bit će odabran još jedan djelatnik za radno mjesto voditelja odsjeka. Već je pripremljen potreban proračun koji je bio odobren od strane Županijske skupštine.

Jedinicu za provedbu projekata činiti će: koordinator JPP (osoba koja je bila koordinator Radne skupine u pripremi i izradi ROP-a), dva djelatnika iz Upravnog odjela za gospodarstvo, poduzetništvo i obrtništvo (osobe koje su bile članovi Radne skupine u pripremi i izradi ROP-a), novi djelatnik koji će biti uposlen u Upravnom odjelu za gospodarstvo, poduzetništvo i obrtništvo (zadužen za europske integracije), a tehničku pomoć JPP-u pružati će CTR d.o.o. (postojeća regionalna razvojna agencija Brodsko-posavske županije).

Glavna zadaća Jedinice za provedbu projekata je utvrditi odgovarajuće postupke za upravljanje i koordinaciju te osigurati da profunkcioniraju mehanizmi nabave u skladu s hrvatskim odredbama, odredbama EU-a, odnosno odredbama potencijalnog donatora. Uz to, Jedinica za provedbu projekata (JPP) bit će zadužena za učinkovito komuniciranje između Županijske skupštine, Partnerskog odbora Brodsko-posavske županije te drugih interesnih skupina u ovom procesu.

Partnerski odbor Brodsko-posavske županije

Osim Županijske skupštine, Partnerski odbor ("Partnerstvo") je najvažnije tijelo unutar sustava za provedbu ROP-a. Partnerstvo je novo sredstvo osnovano kao dio procesa pripreme ROP-a i koje ostaje jedna od najvažnijih karakteristika u provedbi ROP-a. Partnerstvo ima 23 članova i članica koji su svi predstavnici organizacija iz Županije i kao takvi nositelji interesa odnosno dionici razvoja Županije.

Partnerstvo nije osnovano izborima, već se temelji na nizu propisa (vidi Dodatak 3) predloženih od strane Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka Republike Hrvatske i prilagođenih za dobro funkcioniranje u specifičnim lokalnim uvjetima. Partnerstvo je savjetodavna skupina koja preporučuje odnosno odbacuje prijedloge sastavljene unutar ROP-a. Ono ne donosi izvršne odluke, već sastavlja preporuke za Županijsku skupštinu kako bi se osiguralo veće i kvalitetnije uključivanje zainteresiranih strana. Partnerstvo se sastaje

redovito, a osnovano je pod nadzorom OESS-a, kako bi se osigurala primjena odgovarajućih postupaka i procesa prilikom njegovog odabira.

Regionalna razvojna agencija Brodsko-posavske županije

Unutar postojeće institucionalne strukture Županije postoji dobro organizirana i učinkovita agencija za regionalni razvoj⁹ koji se bavi provedbom programa regionalnog razvoja. Ova agencija je za sada registrirana kao društvo s ograničenom odgovornošću (d.o.o.), a vlasnik jednog njegovog dijela je Županija. U ovom trenutku, većinski dio ove agencije je u privatnom vlasništvu.

Ovaj agencija, osim toga što je važan resurs za Županiju, ima iskustvo u izradi i pripremanju projekata za strane i domaće donatore, a stekla je i ugled pouzdanog partnera kad je riječ o izradi projekta. Agencija je usko vezana za Županiju, a u budućnosti će se preseliti u prostorije Županije, kako bi aktivno pomagala u provedbi ROP-a. Međutim, ova agencija nema isključivo pravo na izradu projekata u okviru ROP-a. Projekte može izrađivati bilo koja prikladna fizička odnosno pravna osoba koja odgovara kriterijima raznih mehanizama financiranja.

Civilni i privatni sektor

Nevladine organizacije glavni su i krajnje vrijedni sudionici u provedbi ROP-a, budući da imaju iskustva u radu unutar okruženja koje se temelji na projektima. U cjelini gledano, procjenjuje se da nevladine udruge dobivaju četiri puta više sredstava od donatora nego iz lokalnih izvora kao što su općine i Županija. Stoga one predstavljaju skupinu institucija koja aktivno utječe na dotok fondova u regiju (županiju) za financiranje aktivnosti koje ne pokrivaju ili su prestale pokrivati državne službe. Njihova prisutnost u Partnerstvu snažna je i takva mora i ostati kako bi se osiguralo da tek nedavno započeti dijalog između ovih i vladinih organizacija dovede do još većeg ulaganja u regiju.

Privatni sektor glavni je pokretač održivog generiranja blagostanja i otvaranja novih radnih mjesta. To je najteža zadaća u Županiji i najveći pojedinačni izazov koji se mora rješavati u okvirima ovog ROP-a. Privatnom sektoru bit će potrebna pomoć da to postigne: bit će mu potrebna odgovorna i djelotvorna potpora države koja, prije svega, povećava konkurentnost lokalnog gospodarstva. Konkurentno gospodarstvo zatim se mora staviti u položaj da otvara nova radna mjesta na temelju konkurentnosti, a ne na temelju programa za otvaranje novih radnih mjesta. Privatni sektor, kao i civilni sektor, nije dobro organiziran u ovoj regiji, međutim, oba ova sektora potpuno su zastupljena u Partnerstvu, pa se smatraju glavnim partnerima u provedbi ROP-a, unatoč tome što možda u ovom trenutku nisu potpuno institucionalizirani.

Oko projekata se izgrađuju provedbeni mehanizmi koji imaju za rezultat razvoj Županije na način koji je naveden i poželjan u razvojnoj strategiji. Stoga je upravo razvojna strategija glavni mehanizam koji je dostupan za uspješnu provedbu (vidi Poglavlje 3). Unutar toga, kriteriji za odabir projekata predstavljaju mehanizam kojim će se odabirati odgovarajući projekti i osigurati suglasje s obrazloženjem strategije, pravilima donatora te prioritetima odabranih sektora.

⁹ Radi se o Centru za tehnološki razvoj (opisan u Osnovnoj analizi).

Tablica 4.1: Organizacijske odgovornosti vezane uz ROP

Organizacija	Pregled trenutnih djelovanja	Prijedlog djelovanja u implementaciji ROP-a; uloge i odgovornosti	Vremenski okvir; potrebni resursi
Županija	Izabrano zastupničko i izvršno tijelo Županije.	Usvaja nacrt i konačnu verziju ROP-a. Odgovara za cjelokupnu implementaciju.	Nacrt 4. travnja, Konačna verzija 30. svibnja.
Jedinica za provedbu projekata	Formiranje predstoji.	Koordinacija ROP-a i podnošenje izvješća Županijskoj skupštini te djelatna komunikacija s Partnerstvom i pojedinačnim dionicima.	Kolovoz 2005. Zahtijeva 3 namještenika te uredne osposobljene za komunikaciju na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini putem telefona, interneta i drugih medija.
Regionalna razvojna agencija	Priprema projekata za Županiju i druge klijente	Po potrebi, pružanje podrške u pripremi projekata, no, u skladu sa smjericama i ograničenjima EC-a.	Sredstva su pribavljena u cijelosti, dodatni će uredski prostor do rujna 2005. osigurati Županija.
Regionalni Partnerski odbor	Osnovan je i redovito se sastaje u cilju pružanja pomoći u izradi ROP-a.	Savjetodavno tijelo županijskog vijeća i foruma dionika. ROP i projekti u sklopu ROP-a zahtijevat će pisani osvrt i procjenu Partnerstva prije no što budu predloženi Skupštini u cilju donošenja odluke.	Neznatna dodatna sredstva možda će u budućnosti morati biti izdvojena za pokrivanje troškova i osnovno osoblje.
Privatni sektor	Trenutno ulaže kada se za to ukaže prilika. Niska razina strategije i vodstva dostupna.	Ključni dionik odgovoran za stvaranje prihoda i održivih radnih mjesta. Trebat će priliku za izražavanje svojih primjedbi i osiguravanje njihovog uključenja pri implementaciji kroz Partnerstvo i druge načine.	Pitanje unapređenja organizacije i voljnosti za komunikaciju između Županije i privatnog sektora. Može se pojaviti potreba za unapređenjem predstavničkih organizacija.
Nevladine organizacije	Trenutno su aktivnije no što je u početku procijenjeno. Vrlo uspješne u privlačenju dodatnih sredstava u regiju unatoč iznimnoj financijskoj skučenosti i nedostatku podrške.	Ključni dionici uz privatni sektor. I jedni i drugi pokretači su lokalnog gospodarstva i tvorci novih radnih mjesta. I nevladine organizacije i nadležni županijski odjel nisu dobro organizirani te se žale jedni na druge bez pokušaja uspostave dijaloga s bilo čije strane.	Potrebno uspostaviti platformu za konstruktivan dijalog, kako između javnog sektora i nevladinih organizacija, tako i između privatnog sektora i nevladinih organizacija. Bit će potrebno sastavljanje strategije financiranja te rasprava o istoj i njeno usvajanje.
Nadležna ministarstva	Predstavljaju najviše tehničke hijerarhijske instance uključene u pripremu ROP-a. Upravlja procesom kroz osnovne smjernice i regulativnu podršku.	Koordinacija raznih izvora financiranja u cilju postavljanja učinkovitog djelatnog sučelja između projekata temeljenih na ROP-u i vanjskih sredstava. Nadzor nad cjelokupnim radom, praćenje rezultata i razvoj daljnjih smjernica.	Nema dovoljno sredstava za izvršavanje ove zadaće. Potrebna je dodatna ekspertiza na području mehanizama združenog financiranja od strane više donatora, upravljanja razvojnom politikom te monitoringa i procjene tijeka razvoja.

4.3 PRIBAVLJANJE SREDSTAVA I FINANCIRANJE

Mogući izvori financijskih sredstava često su jedini fokus planiranja razvoja. To predstavlja opasnost, budući da će Županija morati zadržati kontrolu nad razvojnim procesom i pitanjima te privlačiti sredstva u projekte koji će podupirati razvojnu strategiju Županije. Za sredstva postoji natjecanje isto kao i natjecanje među donatorima i financijskim organizacijama za “dobrim projektima”. Dobri projekti su prioritetni projekti koji ostvaruju razvoj u pravcu koji je utvrđen strategijom. Prema tome, *strategija određuje sredstva, a ne obrnuto*.

U Hrvatskoj su okolnosti za pribavljanje sredstava relativno dobre unatoč prezaduženosti države. Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka upravo uspostavlja zajednički mehanizam za pribavljanje sredstava koji koordinira većinu inozemnih donatora, kao što su Europska komisija (EK), Europska investicijska banka (EIB) i Svjetska banka (WB), u jedan krovni mehanizam za pribavljanje sredstava namijenjenih regionalnom razvoju. Na ovom stupnju procjenjuje se da za Brodsko-posavsku županiju postoje raspoloživa sredstva za razvoj u iznosu od 150 milijuna eura za razdoblje od narednih 10 godina. Ovo je oprezna (konzervativna) procjena koja isključuje ulaganja privatnog sektora i ulaganja nevladinih/lokalnih organizacija.

Inicijala izravna sredstva Europske komisije (EK) iznose 2.500.000 eura, a raspoloživa su za ključne prioritetne projekte. Apsorpcijska moć Županije je u ovom trenutku niska i bit će potrebno povećati je radi apsorpcije te efektivnog i učinkovitog korištenja raspoloživih sredstava. Izgradnja kapaciteta u Županiji i pripadajućim provedbenim institucijama od vitalne je važnosti i potrebno je dati joj odgovarajuću pažnju kroz ROP, kao i kroz ostale razvojne programe inicirane i financirane od strane Vlade RH.

Uzevši u obzir nedostatak financijskih sredstava u Županiji, kao i slab financijski položaj jedinica lokalne samouprave u Županiji, strategija financiranja povezana je s pristupom međunarodne donatorske financijske pomoći (uključujući npr. financiranje od strane EU, Svjetske banke, USAID-a, DFID-a i drugih bilateralnih donatora). Cilj je korištenje dostupnih fondova Europske komisije za maksimaliziranje učinaka dostupnih fondova Vlade RH i drugih multilateralnih i bilateralnih fondova. Županija će primjereno osigurati dodatni dio fondova u novcu ili materijalno. Dugoročni cilj je razviti poreznu i resursnu osnovu Županije koja će uvelike smanjiti oslanjanje na subvencije s nacionalne razine i pomoć donatora.

U potpunosti je prepoznato da svaki donator ima svoje vlastite zahtjeve koji moraju biti zadovoljeni prije nego financiranje može biti potvrđeno. Uglavnom, projekti predloženi donatorima za financiranje moraju biti takvog tipa kojeg donator želi financirati i moraju biti u potpunosti opravdani odnosno moraju biti u skladu s razvojnom strategijom regije u kojoj je projekt smješten i moraju imati dodatnu pozitivnu procjenu izvodivosti/cost-benefit analizu. Zadaća predložene županijske Jedinice za provedbu projekata će biti osiguranje da se ROP projekti podnose donatorima na pravilan način.

4.4 PRAĆENJE (MONITORING) I EVALUACIJA

Mehanizmi za praćenje i evaluaciju (ocjenu) su važni mehanizmi koji omogućuju nesmetanu, pravilnu i transparentnu provedbu programa. Također su važni kako bi proces izrade ROP-a postao "proces učenja" u kojem Županija i njezini dionici razvijaju kapacitete za učenje i prilagođivanje ROP-a promjenjivim okolnostima kad se za to ukaže potreba. Da bi se to moglo, potrebno je osigurati:

- **Dostupnost podataka o uspješnosti** – važno je da provedbeni program ROP-a generira podatke koji pokazuju koji su projekti pridonosili razvoju Županije, u kojoj mjeri i u kojem vremenskom razdoblju.
- **Kreirane i dogovorene ciljeve i rezultate** – povezano s cjelokupnim ROP programom i individualnim ROP projektima važno je kreirati i dogovoriti ciljeve i rezultate među svim dionicima (s procijenjenim datumima do kojih trebaju biti dostignuti).
- **"Evaluacijski" okvir** – unutar kojeg se prikupljenim podacima može upravljati i procjenjivati ih. Uobičajen, često korišten okvir je "logički okvir".

Podaci i ciljevi

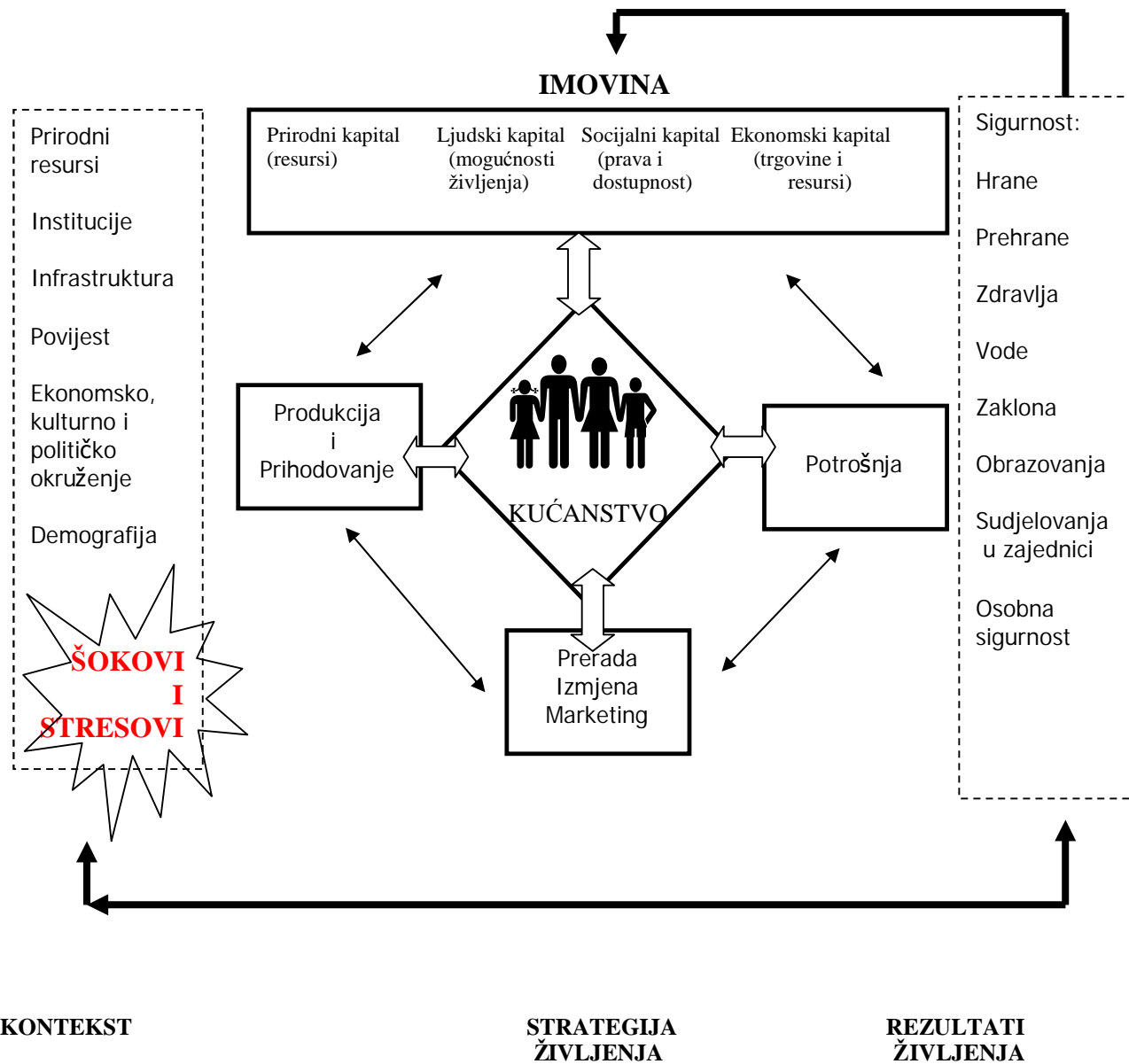
Osnovna analiza dala je neke "početne podatke" po kojima se mjeri napredak ROP-a (upravo to je i jedna od njenih funkcija) i po kojima se određuju ciljevi i rezultati. Ipak, proces izrade osnovne analize pokazao je da Županija nije u položaju da može u ovom trenutku pouzdano procjenjivati status i potrebe vlastitog razvoja. Dio osnovnih podataka nedostaje, neki statistički podaci nisu pouzdani, a sposobnost analiziranja dostupnih i pouzdanih podataka je ograničena. To znači da Županija možda neće biti u stanju utvrditi što su u ovome trenutku dobri, a što loši projekti. Međutim, napredak se može postići jedino ako se uspjeh ili neuspjeh ROP-a može učinkovito mjeriti i procjenjivati.

Evaluacijski okvir

Slika 4.1 pomaže da se shvati na kojem je stupnju mjerenje značajno za utvrđivanje uspjeha ili neuspjeha projekata i programa. Moraju se utvrditi resursi koji se koriste za provedbu programa i projekata, te na koji način to utječe na životne prilike individualaca i gospodarskih okolnosti poslovnih subjekata. Cilj je stvoriti odgovarajuće resurse Županije koji mogu utjecati na porast prihoda i stvaranje radnih mjesta. Proizvodnost i konkurentnost trebaju se povećati, a da se ekološka i društvena sredina ne izlažu pritiscima većim od onih koje te sredine mogu uspješno podnijeti.

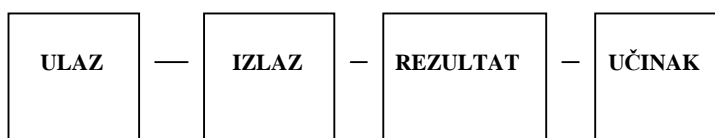
Slika 4.1: Evaluacijski okvir

Izvor: CARE International, 2002.

Prilikom praćenja i procjenjivanja, Europska komisija koristi sljedeću tipologiju pokazatelja:

- **Pokazatelji ulaza** mjere financijske, administrativne i regulatorne resurse (koji se često nazivaju “procesom”) koje osiguravaju država i donatori. Radi procjene uspješnosti provedenih akcija potrebno je uspostaviti vezu između sredstava koja se koriste i postignutih rezultata.
Na primjer: Udio proračuna namijenjen izdacima za obrazovanje, definiranje strategije sektora
- **Pokazatelji izlaza** mjere neposredne i konkretne posljedice poduzetih mjera i iskorištenih sredstava:
Na primjer: Broj izgrađenih škola, broj educiranih nastavnika
- **Pokazatelji rezultata** mjere rezultate na razini korisnika.
Na primjer: upis u školu, postotak djevojčica koje se upisuju u prvi razred osnovne škole
- **Pokazatelji učinka** mjere posljedice rezultata. Oni mjere opće ciljeve u smislu razvoja države i smanjenja siromaštva. Za njihovo shvaćanje potrebno je mnogo vremena, teško ih je mjeriti, a ovise, osim o vladinim programima i o mnoštvu drugih faktora.
Na primjer: Stope pismenosti, stope nezaposlenosti.

Vjerojatno najvažniji evaluacijski okvir za korištenje je “logički okvir”. Matrica logičkog okvira važan je alat za postizanje praćenja programa i njegovog napretka. Međusobno povezuje ciljeve, aktivnosti i rezultate s njihovim pokazateljima. U ovom su slučaju rezultati ROP-a izravno izvedeni iz prioriteta navedenih u strategiji. Ovo predstavlja samo okvir potrebnih mjerenja, a svaki cilj i prioritet treba biti razložen na slične jedinice. Ipak, osnovna je referenca ova matrica logičkog okvira.

Tablica 4.2: Matrica logičkog okvira za Brodsko-posavsku županiju

Intervencijska logika	Objektivni provjerljivi pokazatelji	Izvori verifikacije	Pretpostavke
<p><i>Opći ciljevi:</i> Brodsko-posavska županija bit će središte obnovljenog industrijskog razvoja utemeljenog na modernizaciji postojećih privrednih grana i razvoju poljoprivrede. Za 8 godina prihodi će se približiti prosjeku EU-a. Županija će biti poznata po svom radu na zaštiti okoliša. Lokalna uprava i javno-privatna partnerstva bit će djelotvorni.</p>	<p>Povećanje BDP-a po stanovniku Smanjenje GINI-jevog koeficijenta nejednakosti Smanjenje broja nezaposlenih Povećanje broja tvrtki, a poljoprivredna gospodarstva bilježe dobit prije oporezivanja</p>	<p>Državni i županijski ekonomski statistički podaci</p>	<p>Pristupanje EU-u u procesu Gospodarski razvoj ostaje glavni cilj programa u Hrvatskoj. Program regionalnog razvoja bit će od prioritnog interesa. Usklađivanje interesne skupine Županije s održavanom vizijom</p>
<p>Ciljevi ROP-a:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i trajnom smanjenju nezaposlenosti • Izgradnja infrastrukture potrebne za rast poslovnih subjekata i snažno upravljanje okolišem • Unapređenje razvoja obrazovnog sustava na način koji pogoduje gospodarstvu • Razvoj društvene infrastrukture s ciljem unapređenja položaja ranjivih skupina 	<p>Nezaposlenost smanjena za 50 % u roku od 8 godina. Poslovni prostori i parkovi koji imaju sve potrebne dozvole do isteka 2007. biti će 2012. popunjeni 80 % i zadovoljavati standarde koji se odnose na očuvanje okoliša. 20 % više maturanata i diplomiranih studenata zaposleno je lokalno i to na stručnim poslovima. Ranjive skupine utvrđene su do 2007., a njihov položaj i potrebe procijenjene 80 % povezane prioritetne infrastrukture osigurano je do 2012. godine</p>	<p>Podaci o nezaposlenosti Zavoda za zapošljavanje. Podaci iz poslovnih parkova Ispitivanja o sposobnostima i poslovne ankete Praćenje ranjivosti Studije i procjena Projektne izvještaji i ocjene ROP-a</p>	<p>Dostupne su odgovarajuće relevantne informacije za mjerenje nezaposlenosti. Usklađivanje državnih programa funkcionira u pogledu povećanja sredstava za regionalni razvoj Održava se strateško planiranje razvoja kao načelo razvoja u Hrvatskoj temeljenog na regijama.</p>
<p>Rezultati</p> <ul style="list-style-type: none"> • Institucionalni kapacitet za gospodarski razvoj je poboljšan. 	<p>Najmanje četiri stalno zaposlena u Jedinici za provedbu projekata te dodatnih 15 osoba obučeni za strateška i tehnička pitanja vezano uz regionalni razvoj do kraja 2006. Sredstva za financiranje javnog sektora</p>	<p>Podaci o zapošljavanju i obučavanju Financijski pregled ROP-a Projektne izvješća ROP-a</p>	<p>Upravljanje strateškim planiranjem prema standardima EU-a dostupno je tijekom cijelog procesa Međuresorna suradnja ostaje pozitivna i konstruktivna.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Program za pružanje potpore tvrtkama radi podupiranja njihovog razvoja funkcionira. 	<p>koja su središnja vlada i Europske Komisija omogućile Županiji u potpunosti su povučena.</p>	<p>Evidencije zahtjeva i ispitivanje tvrtki i klijenata</p>	<p>ROP-ovi ostaju glavna aktivnost planiranja razvoja na razini Županije.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Plan za privlačenje stranih i domaćih ulaganja operativan je. 	<p>Do kraja 2006. osmišljen je Program potpore poslovnim subjektima u skladu s dobrom praksom Europske unije, a koji specificira ciljeve koje se trebaju postići.</p>	<p>Mehanizmi za praćenje ROP-a</p>	<p>Dostupne su informacije o tokovima kapitala i alokaciji sredstava za Županiju.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Plan za privlačenje stranih i domaćih ulaganja operativan je. 	<p>Program ostvaruje 70 % svojih ciljeva do kraja 2009.</p> <p>Plan je izrađen i usvojen. U razdoblju od tri godine privatne investicije dostižu ukupne nove investicije privatnog sektora.</p>	<p>Istraživanje agencija za promicanje ulaganja – hrvatskih i bilateralnih</p>	<p>Suradnja na lokalnoj, regionalnoj (područnoj) i državnoj razini ostaje konstruktivna</p> <p>Odnosi sa susjednim zemljama i lokalnim vlastima u BiH ostaju stabilni ili se poboljšavaju.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Instrumenti za poticanje razvoja proizvodnje visoke dodane vrijednosti u Županiji izrađeni su 	<p>Županija je poznata poslovna lokacija u Hrvatskoj te u hrvatskoj Agenciji za strana ulaganja i drugim uredima za podršku stranim ulaganjima u Hrvatskoj.</p>	<p>Podaci istraživanja</p>	<p>Lokalni regionalni akteri ostaju posvećeni suradnji koja se temelji na partnerstvu.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Poljoprivreda je iznimno aktivan sektor lokalnog gospodarstva i pridonosi ruralnom razvoju 	<p>Prosječna dodana vrijednost po zaposleniku u 2012. godini iznosi 200 % u odnosu na razinu iz 2005.</p>	<p>Podaci Poreznog ureda</p>	<p>Ruralni razvoj pojaviti će se kao ključno područje vladine politike</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Komunalna infrastruktura, to jest vodoprivreda i gospodarenje otpadom te pružanje usluga poboljšani su 	<p>Ukupni oporezivi prihodi registriranih poljoprivrednika bilježe porast od 100 % u razdoblju 2007.-2012.</p>	<p>Podaci istraživanja</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Komunalna infrastruktura, to jest vodoprivreda i gospodarenje otpadom te pružanje usluga poboljšani su 	<p>50 % porasta prihoda u ruralnim područjima ostvaruje se iz nepoljoprivrednih djelatnosti</p>	<p>Osnovni podaci i analiza situacije</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Mjere za zaštitu okoliša pojačane su; uklonjene su veće opasnosti po okoliš. 	<p>20 % svih općina ima pristup uslugama odvodnje, a 85 % ljudi ima dostupnu pitku vodu.</p>	<p>Strategija upravljanja otpadom i podaci dobiveni na osnovi praćenja</p>	
	<p>95-100 % otpada se prikuplja, a dostupan je i u upotrebi potpuno zadovoljavajući prostor odlagališta.</p> <p>Identificirana su i raščišćena ilegalna odlagališta otpada, postoji prisilna provedba propisa.</p>		

<ul style="list-style-type: none"> • Obrazovne ustanove i škole dobro su opremljene, a obrazovanje se vezuje za potrebe privatnog sektora i lokalnog gospodarstva • Zdravstvo i mehanizmi za pružanje socijalne skrbi uključuju nevladine organizacije i opskrbljeni su odgovarajućim tehničkim standardima i objektima • Kvaliteta života je poboljšana na temelju načela jednakosti i javne sigurnosti 	<p>Do 2012. sva su područja razminirana, identificirane su sve značajne opasnosti po okoliš, a 50 % ih je uklonjeno.</p> <p>Do kraja 2010. sustavi za praćenje stanja u okolišu dovedeni su na EU razinu.</p> <p>Identificirane su potrebe poslovnog sektora te se uzimaju u obzir pri planiranju obrazovnih programa.</p> <p>Lokalni utjecaj na razvoj nastavnog programa je maksimiziran kako bi uključivao obučavanje poduzetništva, rad u tvrtkama itd. u obrazovnim uslugama</p> <p>Sačinjeni su i zajednički odobreni planovi intervencije u zdravstvu i socijalnoj skrbi i specificiraju uloge i aktivnosti nevladinih organizacija. Planovima su odobrena sredstva te se provode (implementiraju).</p> <p>Dogovoreni su i definirani indikatori (pokazatelji) ljudskog napretka te se provodi praćenje istih.</p>	<p>Istraživanja i obrazovni programi</p> <p>Broj Partnerstva uključenih u obrazovanje i tvrtki koje sudjeluju u obrazovnim programima</p> <p>Plan postoji i navodi mehanizme praćenja.</p> <p>Sredstva ovise o aktivnostima i postignućima.</p> <p>Izvešća praćenja</p>	
<p>Aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koordinacija i suradnja s odgovarajućim partnerskim ustanovama i Partnerstvom. • Međuresorna suradnja • Provedba tzv. Grant shema (natječaja za dodjelu nepovratnih donacija) • Provedba projekata • ROP monitoring i evaluacija 	<p>Procjene mogućih inputa:</p> <p>Tehnička pomoć EK € 700.000,00</p> <p>Sredstva EK € 2.500.000,00</p> <p>Procjena drugih donacija za ovu Županiju € 60.000.000,00</p> <p>Lokalna i državna sredstva za Županiju: € 70.000.000,00</p> <p>Ukupno (približno). € 150.000.000,00</p>	<p>Specifikacija troškova:</p> <p>Procijenjena apsorpcijska moć u vrijeme sastavljanja ovog dokumenta:: € 70.000.000,00 tijekom razdoblja od 7 godina.</p>	<p>Sposobnost upravljanja na ministarskoj razini dovoljna je za upravljanje programima ovih razmjera.</p> <p>Sposobnost za upravljanje ovim programom na razini donatora dovoljna je da se omogući nesmetana i pravodobna provedba</p>

Praćenje i evaluacija mogu biti iznimno složeni u slučajevima kada jednostavni odnosi između ulaza (inputa) i izlaza (outputa) nisu jasno identificirani i definirani - npr. proces izrade ROP-a možda je pridonio povećanju razine suradnje unutar Županije, no, ovo je poboljšanje možda i posljedica pritiska u pravcu povećanja suradnje od strane Ministarstva, a ne samog procesa i načina na koji je on vođen. Često se dešava da što se pomnije promatraju učinci, to je teže donijeti precizne prosudbe. Pa ipak, točne su prosudbe ono što se očekuje od procesa praćenja i evaluacije. One moraju biti donesene na ponešto različit način za svakog pojedinog dionika. Pregled se nalazi u Tablici 4.3.

Tablica 4.3: Očekivana glavna područja uspješnosti/pokazatelji odgovarajućih interesnih skupina prilikom praćenja i evaluacije¹⁰

Nositelj interesa	Područja interesa	Glavna područja uspješnosti / Područja pokazatelja za praćenje i procjenjivanje
Vlada RH	<ul style="list-style-type: none"> Gospodarski razvoj Smanjenje siromaštva Kooperativna uprava/međupravni odnosi funkcioniraju Rezultati provedbe Razmjer je županijski ili makro te usporediv s drugim županijama Aktiviranje novih programa 	<ul style="list-style-type: none"> Standardi za njihovo mjerenje Pokazatelji uglavnom na razinama output-a s naglaskom na kvantitativnim mjerama U manjoj mjeri, pokazatelji rezultata Institucionalna uspješnost u upravi na svim razinama, odnosi unutar vladajućih struktura te partnerstva
Županijska uprava	<ul style="list-style-type: none"> Rezultati provedbe Poboljšana koordinacija svih uprava Korištenje raspoloživih sredstava Bolje prometne veze i povezanost područja u široj regiji Aktiviranje novih programa Otvaranje novih radnih mjesta 	<ul style="list-style-type: none"> Standardi kojima se mjere Pokazatelji input-a: uključujući financijske, izdatke sredstava, imenovano osoblje, itd. Pokazatelji uglavnom na razinama output-a, s naglaskom na kvantitativnim mjerama Institucionalna uspješnost u upravi na svim razinama, odnosi unutar vladajućih struktura te partnerstva
Lokalna uprava	<ul style="list-style-type: none"> Rezultati provedbe: opipljivi i vidljivi znaci Bolja koordinacija među upravama Korištenje raspoloživih sredstava Sve veća pažnja na blažim aspektima i kvalitativnim pitanjima 	<ul style="list-style-type: none"> Standardi kojima to treba mjeriti Pokazatelji input-a: uključujući financijske, izdatke sredstava, imenovano osoblje, itd. Pokazatelji uglavnom na razinama output-a s naglaskom na kvantitativnim mjerama
Nevladine i lokalne organizacije (udruge)	<ul style="list-style-type: none"> Proces Kvaliteta razvoja definirana više u smislu ovlašćivanja Sudjelovanje nositelja interesa Sigurnost osnovnih sredstava za život Socijalne potpore Ovlašćivanje osjetljivih skupina Pažnja usmjerena na HIV/AIDS 	<ul style="list-style-type: none"> Kvalitativni pokazatelji unutar pitanja o sigurnosti osnovnih sredstava za život Razvojni proces i pokazatelji sudjelovanja Pažnja na rezultatima i djelovanjima (implikacijama) Povezani razvoj Fokus na siromaštvu i pravima Pokazatelji output-a i djelovanja (implikacija)
Poslovanje	<ul style="list-style-type: none"> Proizvodnost i bolji dostup tržištima Smanjeni kriminal, društvena stabilnost Smanjene administrativne prepreke Dostup kreditima Smanjeni troškovi tranzicije 	<ul style="list-style-type: none"> Pokazatelji output-a na programu i javnom ulaganju koji se fokusiraju na: <ul style="list-style-type: none"> Smanjenje zakonskih odredbi o poslovanju Kriminal i strateški locirana područja za ekonomske prilike Rezultati koji mjere inicijativu javnog sektora koja omogućuje poslovne prilike
Donatori	<ul style="list-style-type: none"> Smanjenje siromaštva Opća spolna pitanja, HIV/AIDS 	<ul style="list-style-type: none"> Pokazatelji rezultata u odnosu na siromaštvo i gospodarski rast Pokazatelji djelovanja (implikacija)

¹⁰ Ovo su uobičajena područja interesa. Nositelj interesa može u danom vremenu odlučiti dati prioritet drugim pokazateljima.

Temeljni (početni, osnovni) podaci predstavljaju ključnu ulaznu vrijednost u sustavu praćenja (monitoringa) i evaluacije (ocjenjivanja). Oni moraju biti dovoljno pouzdani da omoguće prosudbu outputa i učinaka projekta te dovoljno precizni da bi osigurali da devijacije od očekivanog napretka mogu biti brzo identificirane i naglašene, a primjerene izmjene učinjene što je ranije moguće. Osnovna analiza u Poglavlju 1 od iznimnog je značaja prema osiguranju skupa početnih podataka, no, ograničena je na postojeće i donekle kontradiktorne skupove podataka. Ovo će morati biti poboljšano te će biti potrebno definiranje, testiranje i prilagođavanje sustava pokazatelja vezanih uz svako pojedino prioritarno područje ROP-a, kao i prilagodba istih postojećem okruženju. Ovo predstavlja zahtjevu trajnu zadaću, a odjel za upravljanje projektima (PMU) i Županija moraju biti pokretači njenog provođenja za vrijeme ranog stadija provedbe ROP-a. To će podrazumijevati dodatne studije i ispitivanja kako bi se izradili važni i mjerljivi početni podaci za procjenjivanje napretka ROP-a.

To ne znači da se projekti ne mogu provoditi prije utvrđivanja početnih podataka, ali znači da će se skup početnih podataka morati stalno usavršavati i razvijati ukoliko se ROP želi primjereno procjenjivati. Zsigurno želimo biti u mogućnosti odgovoriti na slijedeće pitanje - Jesu li ROP projekti pravi projekti za Županiju ili su možda kriva vrsta projekata? Opći okviri praćenja i evaluacije morat će se temeljiti na tom pitanju.

Evaluacija će trebati biti neovisna i mora se obaviti planirano, unaprijed (ex-ante), srednjoročno i naknadno (ex-post). Ona će presuditi je li izrađeni mehanizam doveo do očekivanih rezultata, a ako nije, što se mora promijeniti kako bi se postigli rezultati koji su bili navedeni u strategiji. Mora se temeljiti na praćenju podataka te na širim kriterijima gospodarskog i društvenog razvoja koje je potrebno razraditi u provedbenoj fazi.

4.5 ROP U BUDUĆNOSTI

ROP nije jedinstven, "dovršeni" plan. To je dinamični dokument koji će se vremenom razvijati i koji će zahtijevati prilagodbe odnosno izmjene u razvojnom statusu, kao i poboljšanja u razumijevanju problema i ključnih pitanja. ROP zapravo predstavlja opći okvir razvoja i procjenjivanje projekata i njihovih odgovarajućih prioriteta. Ovaj opći okvir morat će se harmonizirati s promjenama unutar Županije i njezinim razvojem. Stoga će se ROP vjerojatno mijenjati i vremenom postajati sve detaljnijim i usmjerenijim planom. Županija će morati upravljati tim promjenama i raspravljati o njima kako bi se osiguralo da ROP i dalje bude relevantan i u skladu sa znanjem i stručnim mišljenjima interesnih skupina koje se odnose na razvojne kočnice i prilike koje karakteriziraju Županiju. S obzirom na sve ovo, predlaže se sljedeći raspored pregleda i procjene:

- **Godišnju kontrolu napredovanja** - valja obavljati prije utvrđivanja županijskih proračuna za narednu godinu. Tada će biti potrebno ispitivati svako područje ciljeva i prioriteta ROP-a kako bi se vidjelo koji je napredak postignut i naglasiti koji su projekti bili uspješni, a koji nisu. Procjena će morati biti jasno izražena i transparentna. Procjena bi se trebala zaključiti s preporukama za izmjene i poboljšanja prije podnošenja Partnerstvu na komentare i ratifikaciju. Partnerstvo će na taj način moći tražiti eventualna pojašnjenja i na vrijeme sastaviti svoje preporuke za Skupštinu kako bi se mogli korigirati proračuni za narednu godinu tako da odražavaju promjene u prioritarnim procjenama odnosno raspoloživosti sredstava.

- **Trogodišnju procjenu** – ROP će se trebati ocjenjivati svake tri godine, pri čemu će se procjena usredotočiti više na rezultate i potencijalne učinke u odnosu na korištena sredstva. To je formalan i eksterni proces koji će funkcionirati unutar Jedinice za provedbu projekata, čiji će savjetnici utvrđivati uspješnost, učinkovitost, relevantnost i implikacije programa. Izvještaj će se dostaviti Partnerstvu koje će u suradnji s predstavnikom Europske komisije (ako Europska komisija bude to tražila) djelovati kao upravni odbor na razini Županije radi procjene, a rezultati procjene bit će dostupni javnosti. Predložene izmjene mogu se prihvatiti ili odbaciti, ali formalna odluka Skupštine mora postojati oko toga što se odbacuje, a što prihvaća, a na osnovi preporuka od strane Partnerstva.

Ovaj proces poslužit će sljedećim važnim ciljevima:

1. **Ažuriranje ROP-a** - Da ROP dokument stalno bude ažuriran i razmatran te da rezultati budu dostupni u javnom domenu, uz formalne evidencije o odlučivanju.
2. **Povećanje skupa osnovnih podataka** - Da sve veće količine informativnih, važnih i relevantnih podataka postanu dostupne kako bi se ROP poboljšavao, a odlučivanje o razvojnoj politici mijenjalo.

Rezultat će biti živ plan koji omogućuje promjene i njihovo djelovanje na ovaj dokument i razvojnu politiku. To će također osigurati da ovaj plan ostane relevantan za Županiju istodobno ostavljajući mogućnost jasnog određivanja područja u kojima je potrebna suradnja s drugim županijama, razinama uprave pa čak i susjednim zemljama kako bi se razvoj Brodsko-posavske županije kretao u smjeru koji je formuliran u viziji naše Županije.

4.6. SLIJEDEĆI KORACI – PROVEDBA ROP-a

Slijedeći koraci koje je potrebno poduzeti pri provedbi ROP-a su:

KORAK 1: Usvajanje dokumenta Regionalnog operativnog programa od strane Županijske skupštine – srpanj 2005. godine

KORAK 2: Formalno uspostavljanje Jedinice za provedbu projekata (JPP) – kolovoz 2005. godine

KORAK 3: Početak tehničke pomoći za provedbu ROP-a – kolovoz 2005. godine

Tehničku pomoć za provedbu ROP-a financirati će Europska unija, a imati će zadaću podržavati izgradnju kapaciteta županijske Jedinice za provedbu projekata u procesima upravljanja provedbom ROP-a, privlačenju sredstava za predložene projekte, pripremi projektne dokumentacije te provedbi nadzora i ocjenjivanja ROP-a.

Jedan stručnjak Europske unije biti će angažiran za stalnu pomoć Brodsko-posavskoj i Požeško-slavonskoj županiji. Osim toga postojati će po potrebi mogućnost angažiranja stručnjaka za pojedina područja na kraći rok za razvoj procjena i podršku provedbi projekta. Oni će biti koordinirani od strane tima tehničke podrške, ali će trebati biti zatraženi od Jedinice za provedbu projekata koja će imati odluke Partnerskog odbora kako bi mogla prosljeđivati projekte prema njihovom statusu u "pipeline"-u projekata.

KORAK 4: Priprema slijeda ("pipeline"-a) projekata – rujan-studeni 2005. godine

KORAK 5: Županijska Jedinica za provedbu projekata koordinira prvi krug pred-studija izvedivosti i studija izvedivosti – listopad 2005. godine – travanj 2006. godine

KORAK 6: Početak provedbe prvog kruga projekata visokog prioriteta – travanj 2006. godine

Ti projekti su:

- Osnivanje Centra za nove tehnologije;
- Pilot-projekt za javno-privatnu suradnju u razvoju vještina;
- Newsletter o financiranju ruralnog razvoja i program obuke;
- Vinska cesta i pridruženi projekt generiranja prihoda;
- Grant shema za proizvodne grupe;
- Podrška Razvojnog centru Nova Gradiška;
- Projekt upravljanja i razvoja poslovnih zona;
- Projekt ruralne infrastrukture općine Garčin;
- Projekt Regionalnog vodovoda Istočne Slavonije;
- Projekt Regionalnog vodovoda Zapadne Slavonije;
- Projekt Informativnog pravnog centra u Slavonskom Brodu;
- Projekt političkog dijaloga i povećanja sudjelovanja građana u donošenju odluka;
- Projektne ideje sektora zdravstva i socijalne skrbi biti će do kraja 2005. godine ispitane, prilagođene i povezane u cjelinu kako bi se poboljšale usluge ovog sektora.

DODACI

DODATAK 1. SUDIONICI U IZRADI ROP-a

Radna skupina za izradu ROP-a:

1. Marko Pavić (Pročelnik Upravnog Odjela za gospodarstvo, poduzetništvo i obrtništvo i koordinator Radne skupine)
2. Gordana Fabčić (Pomoćnik pročelnika Upravnog Odjela za gospodarstvo, poduzetništvo i obrtništvo i tajnica Radne skupine)
3. Stjepan Bošnjaković (Pomoćnik pročelnika Upravnog Odjela za gospodarstvo, poduzetništvo i obrtništvo)
4. Davor Vlaović (Pročelnik Upravnog Odjela za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu)
5. Ante Nikolaš (Pročelnik Upravnog Odjela za graditeljstvo, stambeno-komunalne poslove i graditeljstvo)
6. Vladimir Štefanek (Pročelnik Upravnog Odjela za društvene djelatnosti)
7. Slavica Nikšić (Pročelnica Upravnog Odjela za zdravstvo i socijalnu skrb)
8. Igor Čižmek (Pročelnik Zavoda za prostorno planiranje)
9. Dragan Jelić (Direktor Centra za tehnološki razvoj)
10. Zrinka Šporčić (Zamjenik direktora LEDA-e)

Partnerski Odbor Brodsko-posavske županije:

1. Anica Radman (Informativno pravni centar) – koordinatorica Partnerskog Odbora
2. Željka Pergl (Županijska obrtnička komora)
3. Mirjana Radman-Funarić (Brod tekstil d.o.o.)
4. Marica Jergović (Slobodna zona Sl. Brod)
5. Marica Markusi (Hrvatski zavod za poljoprivredno savjetodavnu službu BPŽ)
6. Ljiljana Nikšić (Sušionica Vrpolje d.o.o.)
7. Petar Huljić (Turistička zajednica Brodsko-posavske županije)
8. Ivan Užarević (Udruga povrtlara Slavonija povrće, Gundinci)
9. Ivica Galović (Poljoprivredna zadruga Šibinj)
10. Josip Kovačić (Vodovod d.o.o., Sl.Brod)
11. Ivan Buruš (Komunalac, Sl.Brod)
12. Marinko Stojkov (HEP distribucija d.o.o. Sl.Brod)
13. Vlado Prskalo (SŠ "Matija Antun Reljković", Slavonski Brod)
14. Hrvoje Mitrović (Opća bolnica "Josip Benčević", Slavonski Brod)
15. Marija Azapović (Centar za socijalnu skrb, Slavonski Brod)
16. Josip Perčević (Folklorni ansambl BROD)
17. Rade Bosanac (Srpska nacionalna manjina Brodsko-posavske županije)
18. Gordana Matanović (Ženska udruga BROD-Sl. Brod)
19. Frano Piplović (TELECENTAR Sl.Brod)
20. Josip Mikšić (Grad Nova Gradiška)
21. Andrea Lazić (Grad Nova Gradiška)
22. Miroslav Jarić (Općina Podcrkavlje)
23. Tihomir Jakovina (Općina Bukovlje)

ROP konzultanti:

1. Dr. Nicholas Miles
2. Christian Weltzien
3. Branka Novosel
4. Davor Ilijašić

ROP plakat Radne skupine

**BRODSKO-POSAVSKA
ŽUPANIJA do 2010. godine**

**IZRADA REGIONALNOG
OPERATIVNOG PROGRAMA
ŽUPANIJE**

- ◆ *Prošlost neka bude početak*
- ◆ *Bolja kvaliteta života*
- ◆ *Zajedno znamo više*
- ◆ *Zajedno smo jači*

**SADA JE PRILIKA - DAJMO
SVOJ DOPRINOS ZA BOLJI
RAZVOJNI PROGRAM
NAŠE REGIJE**

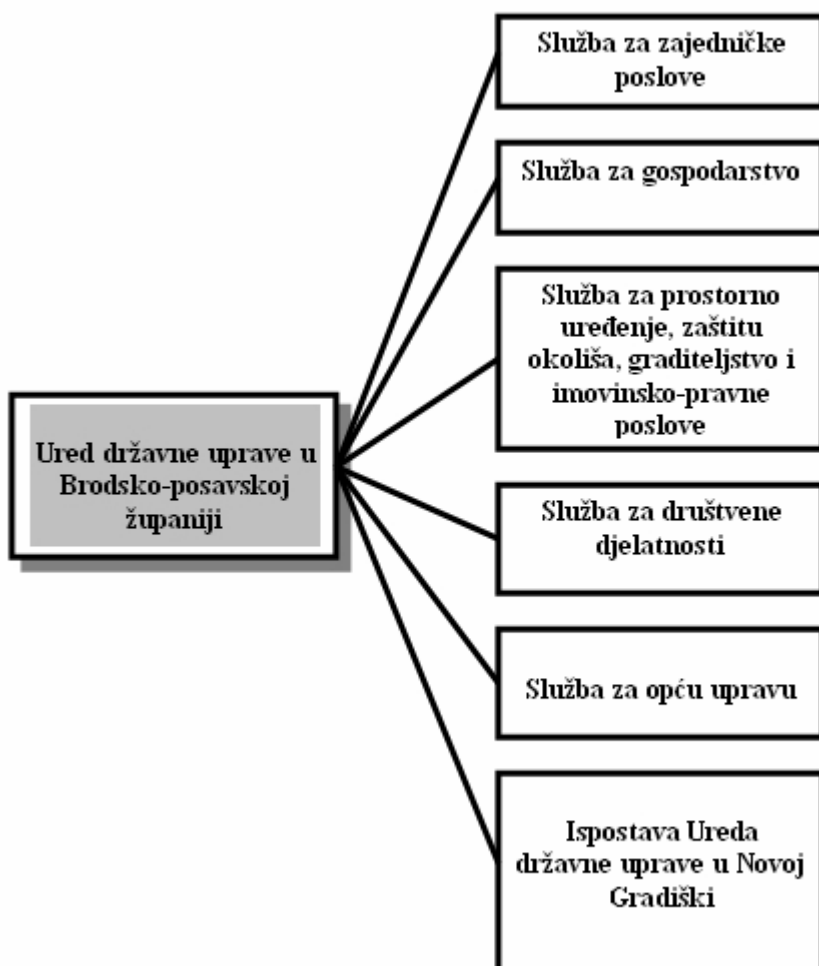
**UKLJUČITE SE U KONZULTACIJE I RASPRAVE
SA SVOJIM PRIJEDLOZIMA**

Radna skupina

DODATAK 2: USTROJ DRŽAVNE I ŽUPANIJSKE UPRAVE U BRODSKO-POSAVSKOJ ŽUPANIJI

DODATAK 3. KARTE

TERITORIJALNO USTROJSTVO

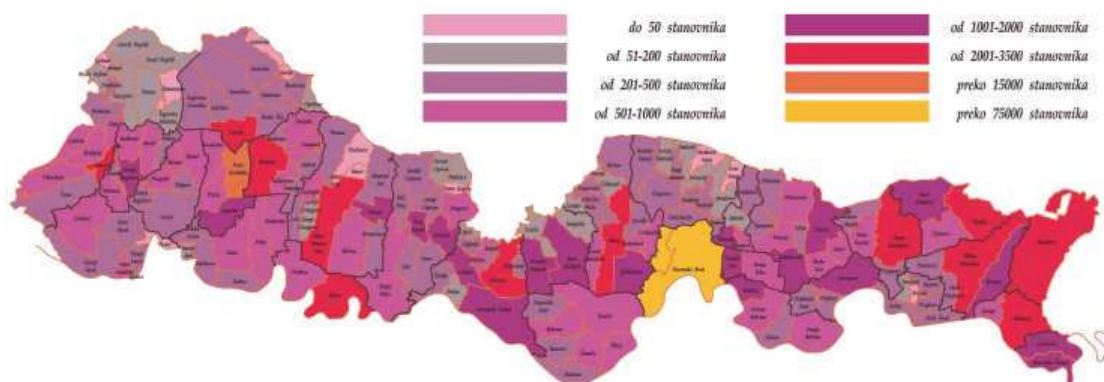

STANOVNIŠTVO (gustoća/JLS)

STANOVNIŠTVO (gustoća/naselje)

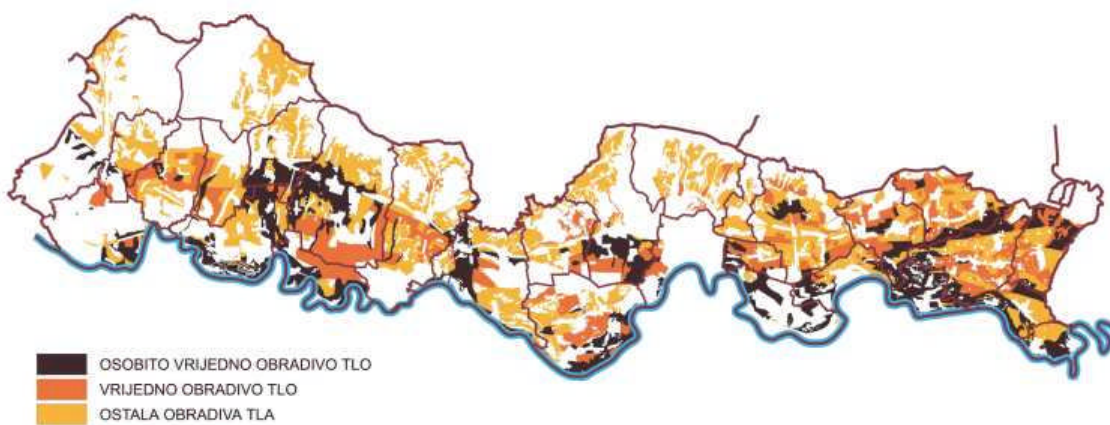

PRIRODNA BAŠTINA ŽUPANIJE

POGODNOST KORIŠTENJA ZEMLJIŠTA U POLJOPRIVREDI

VODOOPSKRBNI I VODOVODNI SUSTAV

TELEKOMUNIKACIJSKI SUSTAV

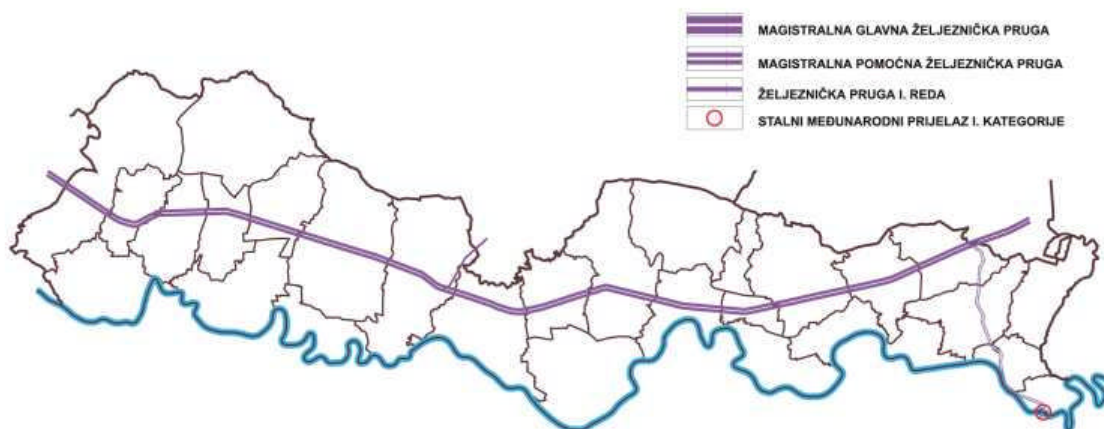

PROMETNI SUSTAV (CESTE)

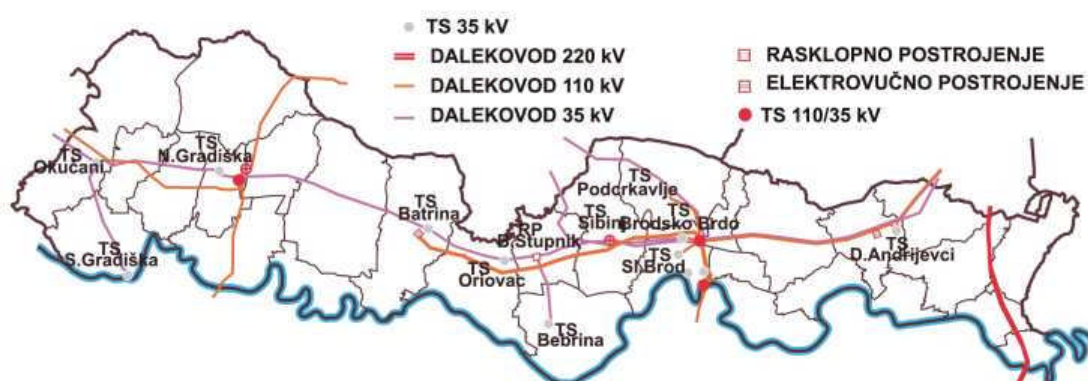

PROMETNI SUSTAV (ŽELJEZNICA)

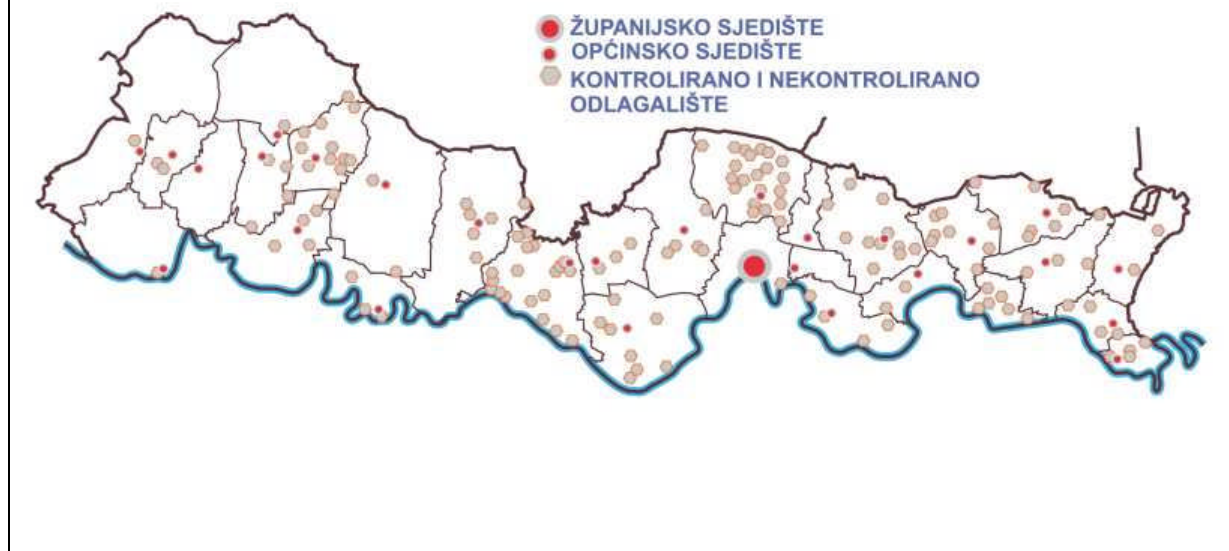

ENERGETSKI SUSTAV

ODLAGALIŠTA OTPADA

DODATAK 4. PRAVILNIK REGIONALNOG PARTNERSKOG ODBORA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE

Poglavlje I – Opće odredbe

Čl. 1 Osnivanje RPO-a

(1) S ciljem izrade i provedbe Regionalnog Operativnog programa (ROP-a) u skladu s principima i standardima Europske unije, osniva se Regionalni partnerski odbor (RPO) u Brodsko-posavskoj županiji. Njegova zadaća je sljedeća:

- (1.1) Okuplja privatni i javni sektor s područja županije te jača njihovu međusobnu suradnju radi definiranja i ostvarivanja zajedničke vizije budućnosti u županiji.
- (1.2) Sudjeluje u izradi ROP-a kao konzultativno tijelo.
- (1.3) Sudjeluje u provedbi ROP-a kao konzultativno i nadzorno tijelo.

(2) U fazi izrade ROP-a nadležno tijelo županije osniva RPO kao jedno jedinstveno tijelo. Županijska radna skupina (na operativnoj razini zadužena za izradu ROP-a) konzultira RPO tijekom svih glavnih faza izrade ROP-a: izrade osnovne analize, razvojne strategije, određivanja prioriteta, mjera kao i proračuna.

(3) U fazi provedbe ROP-a RPO može po potrebi osnovati Tematske radne skupine (članak 4, stavak 1). Za potrebe provedbe ROP-a / ŽRP-a u okviru Županije, koja koordinira radom RPO-a, osniva se Jedinica za provedbu programa (JPP). JPP osigurava tehničku potporu i Županiji i RPO-u.

(4) Članovi RPO-a biraju se s područja županije.

(5) Članovi RPO-a ne primaju nikakvu financijsku naknadu za svoj rad.

(6) Sastanci RPO-a su javni.

Čl. 2 Uloga RPO-a

Regionalni partnerski odbor (RPO) ima savjetodavnu ulogu. Njegove se preporuke trebaju uvažiti tijekom svih aktivnosti/projekta iz ROP-a sufinanciranih od strane državne i regionalne vlasti, Europske unije (ili drugih međunarodnih donatora u okviru ROP-a). Izrada, revizija ili bilo kakvo ažuriranje ROP-a treba biti ostvareno kroz savjetovanje s Regionalnim partnerskim odborom.

Poglavlje II – Sastav RPO-a

Čl. 3. Sastav RPO-a

(1) RPO se zasniva na načelu jednakosti. Nitko nije vlasnik Partnerstva i niti jedna organizacije ne smije se nametnuti kao dominantna. Članovi Partnerstva smatraju se jednakima u sudjelovanju, u utjecaju na odluke te, općenito, imaju jednaku moć u Partnerstvu.

(2) Sukladno gore navedenom načelu, **Regionalni partnerski odbor** će se sastojati od 23 člana iz šest interesnih skupina: industrijska ekonomija, ruralna ekonomija, komunalna infrastruktura, društvena infrastruktura, civilni sektor i administracija. Svaki član ima jedan glas. Članovi Partnerskog Odbora su nominirani i izabrani od strane interesnih skupina, a predstavljaju slijedeće institucije:

INDUSTRIJSKA EKONOMIJA:

1. Županijska obrtnička komora (Željka Pergl, tajnik)
2. Brod tekstil d.o.o. (Mirjana Radman-Funarić, voditeljica financijsko-računovodstvenog sektora)
3. Slobodna zona Sl. Brod (Marica Jergović, potpredsjednica uprave)

RURALNA EKONOMIJA:

4. Hrvatski zavod za poljoprivredno savjetodavnu službu BPŽ (Marica Markusi, rukovoditelj)
5. Sušionica Vrpolje d.o.o. (Ljiljana Nikšić, potpredsjednik uprave)
6. Turistička zajednica Brodsko-posavske županije (Petar Huljić, vd direktor)
7. Udruga povrtlara Slavonija povrće, Gundinci (Ivan Užarević, predsjednik)
8. Poljoprivredna zadruga Sibirj (Ivica Galović, zaposlenik)

KOMUNALNA INFRASTRUKTURA:

9. Vodovod d.o.o., Sl.Brod (Josip Kovačić, šef tehničkog odjela)
10. Komunalac, Sl.Brod (Ivan Buruš, tehnički direktor)
11. HEP distribucija d.o.o. Sl.Brod (Marinko Stojkov, rukovoditelj odsjeka razvoja)

DRUŠTVENE DJELATNOSTI:

12. SŠ "Matija Antun Reljković", Slavonski Brod (Vlado Prskalo, ravnatelj)
13. Opća bolnica "Josip Benčević", Slavonski Brod (Hrvoje Mitrović, liječnik)
14. Centar za socijalnu skrb, Slavonski Brod (Marija Azapović, ravnateljica)
15. Folklorni ansambl BROD (Josip Perčević, predsjednik udruge)

CIVILNI SEKTOR:

16. Srpska nacionalna manjina Brodsko-posavske županije (Rade Bosanac, potpredsjednik)
17. Informativno pravni centar IPS-Sl.Brod (Anica Radman, voditelj projekta "centar za udruge")
18. Ženska udruga BROD-Sl. Brod (Gordana Matanović, koordinator)
19. TELECENTAR Sl.Brod (Frano Piplović, predsjednik)

ADMINISTRACIJA:

20. Grad Nova Gradiška (Josip Mikšić, gradonačelnik)
21. Grad Nova Gradiška (Andrea Lazić, voditelj odsjeka za obrtništvo, srednje i malo poduzetništvo)

- 22. Općina Podcrkavlje (Miroslav Jarić, načelnik)
- 23. Općina Bukovlje (Tihomir Jakovina, načelnik)

(3) Koordinator/Predsjednika RPO-a i njegovog zamjenika izabiru među sobom članovi RPO-a, a potvrđuje ih nadležno tijelo županije. Koordinator (i njegov zamjenik) izabire se konsenzusom, a ako to nije moguće, bira se glasovanjem.

(4) Sastav institucija/organizacija koje su predstavljene u RPO-u može se promijeniti. Svaka promjena treba biti izvršena u skladu s odredbama Poglavlja V ovog Pravilnika.

(5) U fazi izrade ROP-a Partnerski Odbor imenovati će svog tajnika koji će voditi zapisnike, dok će ostalu tehničku podršku Partnerskom Odboru dati uža Radna skupina za izradu ROP-a. U fazi provedbe ROP-a JPP (Jedinica za provedbu projekata) djelovat će kao Tajništvo Odbora – tehnička podrška.

Čl. 4 Faza provedbe ROP-a/ŽRP-a - Formiranje i sastav Tematskih radnih skupina (TRS)

(1) Početkom faze provedbe ROP-a/ŽRP-a, ukoliko RPO odluči formirati tematske radne skupine (po potrebi), svaka TRS treba uključivati sve partnere vezane uz tematiku o kojoj se raspravlja na sastancima. RPO će sastaviti i predstaviti listu organizacija koje su iskazale spremnost da budu uključene u svaku od pojedinih TRS, a one će među sobom odrediti koordinatora TRS. Ako TRS u svom radu zatreba stručnu pomoć za specifične probleme, moguće je da se u rad TRS-a uključi neki od priznatih stručnjaka u određenom polju.

(2) Rad Tehničkog tajništva TRS-a osigurat će JPP, u skladu s odredbama članka 8. ovog Pravilnika

Poglavlje III – Glavne zadaće RPO-a

Čl. 5 Odgovornosti RPO-a u fazama izrade (programiranju) i provedbe ROP-a

(1) Odgovornosti RPO u fazi izrade su sljedeće:

- a) Usvaja nacrt programskih dokumenata pripremljenih od strane Županijske radne skupine i angažiranih konzultanata i to u svim fazama izrade ROP-a: osnovne analize, razvojne strategije, prioritete, mjere te proračun;
- b) Podnosi županu listu definiranih prioriteta koji se trebaju izabrati te ciljeva koji se trebaju ostvariti radi provedbe (ili izmjena) ROP-a;
- c) Predlaže županu mjere koje će biti uključene u ROP;
- d) Obrazlaže i brani svoje prijedloge.

(2) Odgovornosti RPO-a u fazi provedbe su sljedeće:

- a) Predlaže županu projekte koji se trebaju financirati i tzv. grant sheme koje se trebaju provesti;

- b) Nadzire provedbu financiranog programa (svih projekata i grant shema koje se u okviru njega provode).

Svi službeni prijedlozi Partnerskog Odbora moraju biti argumentirani u pismenom obliku.

Čl. 6 Odgovornosti tematskih radnih skupina (TRS) u fazi provedbe

TRS u fazi provedbe ima sljedeće odgovornosti:

- a) Analizira, na temelju dogovorenih kriterija za odabir, projekte i tzv. grant sheme i predlaže RPO-u one koji se mogu financirati i ići u provedbu;
- b) Ukoliko i kada je to potrebno, pomaže RPO-u pri praćenju provedbe financiranih projekata u okviru njihovog tematskog područja.

Čl. 7 Odgovornosti koordinatora RPO-a

- a) Saziva sastanke RPO-a i TRS-a
- b) Priprema dnevni red sastanaka i radne materijale za sastanke
- c) Predsjedava i vodi sastanke te promovira konsenzus u procesu odlučivanja
- d) Potpisuje dokumente izrađene od strane RPO-a te ovjerava bilješke s održanih sastanaka.

Čl. 8 Odgovornosti tehničkog tajništva RPO-a tj. Jedinice za provedbu projekata u fazi provedbe ROP-a

- a) Priprema i distribuira dokumente i materijale potrebne za sazivanje sastanaka RPO-a i TRS-a;
- b) Sudjeluje na sastancima RPO-a i TRS-a;
- c) Objedinjuje i distribuira prijedloge i komentare članova RPO-a i TRS-a ;
- d) Priprema bilješke sa sastanaka;
- e) Dostavlja bilješke sa sastanaka svim članovima na usuglašavanje.

Poglavlje IV - Organizacija rada Regionalnog partnerskog odbora i TRS-a u fazi provedbe ROP-a

Čl. 9

Sve detaljne operativne aktivnosti vezane uz djelovanje RPO-a i TRS-a – kao što su učestalost održavanja sastanaka, natpolovična većina, kvorum, izostanci i drugo – definirat će članovi RPO-a i JPP tijekom svojeg prvog ili nekog od sljedećih sastanka.

JPP će, kao tehničko tajništvo, biti zadužena za pripremanje i slanje poziva, pripremanje dnevnog reda kao i bilješki sa sastanaka.

Poglavlje V - Završne odredbe

Čl. 10 Donošenje i izmjene Pravilnika

- (1) Pravilnik se donosi dvotrećinskom većinom glasova svih članova RPO-a. Broj glasača jednak je broju institucija i organizacija koje su imenovale predstavnika u RPO za njegov prvi saziv.
- (2) Bilo koje izmjene usvojenog Pravilnika trebaju biti donijete kvalificiranom većinom glasova (2/3 svih članova RPO s pravom glasa). Broj glasača jednak je broju institucija i organizacija koje su svoje predstavnike u RPO-u imale do dana predlaganja izmjena.

DODATAK 5. PRORAČUN BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE 2003.g.

B. PREGLED PLANIRANIH I IZVRŠENIH RASHODA I IZDATAKA PRORAČUNA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE U RAZDOBLJU OD 01. SIJEČNJA DO 31. PROSINCA 2003. GODINE

Tablica br. 3

Po- zicija	Račiz rač. plana	Naziv pozicije	Plan za 2003.	Plan za 2003.nakon izmjene	Plan za 2003.nakon preraspodjele	Izvršeni izdaci u razdoblju od 1.1 do 31.12.2003.	% izvršenja plana	% učesća u izvršenim izdacima
1.	2.	3.	4	5	6	7	8	9
3		RASHODI POSLOVANJA	65.469.671,90	66.489.336,48	66.324.336,48	61.782.649,29	93,15	57,79
1.	31	RASHODI ZA ZAPOSLENE	8.534.190,00	8.375.190,00	8.324.800,00	8.016.936,02	96,30	7,50
1.1.	311	Plaće	7.092.180,00	6.892.180,00	6.799.690,00	6.661.332,74	97,97	6,23
1.1.1.	3111	Plaće za redovan rad	7.092.180,00	6.892.180,00	6.799.690,00	6.661.332,74	97,97	6,23
1.2.	312	Ostali rashodi za zaposlene	213.730,00	263.730,00	320.130,00	290.478,17	90,74	0,27
1.2.1.	3121	Ostali rashodi za zaposlene	213.730,00	263.730,00	320.130,00	290.478,17	90,74	0,27
1.3.	313	Doprinosi na plaće	1.228.280,00	1.219.280,00	1.204.980,00	1.065.125,11	88,39	1,00
1.3.1.	3131	Doprinosi za mirovinsko osiguranje	632.680,00	173.680,00	173.680,00	108.741,28	62,61	0,10
1.3.2.	3132	Doprinosi za zdravstveno osiguranje	533.460,00	933.460,00	919.160,00	861.274,82	93,70	0,81
1.3.3.	3133	Doprinosi za zapošljavanje	62.140,00	112.140,00	112.140,00	95.109,01	84,81	0,09
2.	32	MATERIJALNI RASHODI	36.709.374,90	36.179.539,48	36.256.040,48	33.608.878,23	92,70	31,44
2.1.	321	Naknade troškova zaposlenima	3.883.490,00	3.716.490,00	3.673.050,00	3.594.690,65	97,87	3,36
2.1.1.	3211	Službena putovanja	1.074.302,00	1.074.302,00	1.089.302,00	1.062.540,65	97,54	0,99
2.1.2.	3212	Naknade za prijevoz, za rad na terenu i odvojeni život	2.272.100,00	2.292.100,00	2.181.570,00	2.136.018,50	97,91	2,00
2.1.3.	3213	Stručno usavršavanje zaposlenika	537.088,00	350.088,00	402.178,00	396.131,50	98,50	0,37
2.2.	322	Rashodi za materijal i energiju	14.548.280,00	13.968.511,58	13.861.242,58	12.908.064,00	93,12	12,07
2.2.1.	3221	Uredski materijal i ostali materijalni rashodi	3.393.298,00	3.521.662,58	3.619.848,58	3.195.931,36	88,29	2,99
2.2.2.	3222	Materijal i sirovine (namirnice za restoran)	350.000,00	320.000,00	322.000,00	321.386,25	99,81	0,30
2.2.3.	3223	Energija	8.820.036,00	8.501.903,00	8.279.448,00	7.908.114,85	95,52	7,40
2.2.4.	3224	Materijal i dijelovi za tekuće i investicijsko održavanje	1.357.900,00	1.027.900,00	1.042.900,00	931.273,96	89,30	0,87
2.2.5.	3225	Sitni inventar i auto gume	627.046,00	597.046,00	597.046,00	551.357,58	92,35	0,52
2.3.	323	Rashodi za usluge	14.342.786,55	13.562.719,55	13.362.429,55	12.038.206,04	90,09	11,26
2.3.1.	3231	Usluge telefona, pošte i prijevoza	6.382.248,00	5.137.248,00	4.991.698,00	5.069.717,08	101,56	4,74
2.3.2.	3232	Usluge tekućeg i investicijskog održavanja	955.800,00	1.165.800,00	1.168.100,00	1.002.933,14	85,86	0,94
2.3.3.	3233	Usluge promidžbe i informiranja	989.513,00	1.059.513,00	1.049.713,00	980.148,09	93,37	0,92
2.3.4.	3234	Komunalne usluge	1.576.783,00	1.374.183,00	1.357.213,00	1.259.246,25	92,78	1,18
2.3.5.	3235	Zakupnine i najamnine	987.926,00	987.926,00	942.926,00	877.276,29	93,04	0,82
2.3.6.	3236	Zdravstvene i veterinarske usluge	617.312,00	947.312,00	932.812,00	818.793,76	87,78	0,77
2.3.7.	3237	Intelektualne i osobne usluge	1.541.098,00	1.255.131,00	1.240.691,00	426.463,78	34,37	0,40
2.3.8.	3238	Računalne usluge	179.604,00	209.604,00	229.104,00	224.903,97	98,17	0,21
2.3.9.	3239	Ostale usluge	1.112.502,55	1.426.002,55	1.450.172,55	1.378.723,68	95,07	1,29
2.4.	329	Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	3.934.818,35	4.931.818,35	5.359.318,35	5.067.917,54	94,56	4,74
2.4.1.	3291	Naknade za rad predstavničkih i izvršnih tijela, povjerenstava i sl.	1.415.000,00	1.250.000,00	1.232.000,00	1.144.350,16	92,89	1,07
2.4.2.	3292	Premije osiguranja	269.075,35	589.075,35	579.075,35	553.524,88	95,59	0,52
2.4.3.	3293	Reprezentacija	735.486,00	792.486,00	849.486,00	788.787,99	92,85	0,74
2.4.4.	3294	Članarina	47.715,00	62.715,00	64.215,00	57.496,74	89,54	0,05
2.4.5.	3299	Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	1.467.542,00	1.567.542,00	1.957.542,00	1.847.922,29	94,40	1,73
3.	34	FINANCIJSKI RASHODI	1.182.757,00	1.236.757,00	1.246.247,00	1.208.815,28	97,00	1,13
3.2.	342	Kamate za primljene zajmove	949.267,00	949.267,00	949.267,00	948.951,85	99,97	0,89
3.2.1.	3422	Kamate za primljene zajmove od banaka i ostalih finansijskih institucija izvan javnog sektora	2.838,49	2.838,49	2.838,49	2.523,34	88,90	0,00
3.2.2.	3421	Kamate za primljene zajmove od ostalih trgovačkih društava	946.428,51	946.428,51	946.428,51	946.428,51	100,00	0,89
3.3.	343	Ostali finansijski rashodi	233.490,00	287.490,00	296.980,00	259.863,43	87,50	0,24
3.3.1.	3431	Bankarske usluge i usluge platnog prometa	233.490,00	287.490,00	296.980,00	259.863,43	87,50	0,24
4.	35	SUBVENCije	3.005.000,00	2.862.500,00	2.901.500,00	2.571.521,91	88,63	2,41
4.2.	352	Subvencije trgovačkim društvima, obrtnicima, malim i srednjim poduzetnicima izvan javnog sektora	3.005.000,00	2.862.500,00	2.901.500,00	2.571.521,91	88,63	2,41
4.2.1.	3521	Subvencije trgovačkim društvima, obrtnicima, malim i srednjim poduzetnicima izvan javnog sektora	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.2.	3522	Subvencije trgovačkim društvima izvan javnog sektora	700.000,00	700.000,00	700.000,00	631.661,75	90,24	0,59
4.2.3.	3523	Subvencije poljoprivrednicima, obrtnicima, malim i srednjim poduzetnicima	2.305.000,00	2.162.500,00	2.201.500,00	1.939.860,16	88,12	1,81
5.	36	POMOĆI I DANE U INOZEMSTVO I UNUTAR OPĆE DRŽAVE	2.513.000,00	2.470.000,00	2.430.000,00	2.322.470,12	95,57	2,17
5.1.	363	Pomoći unutar opće države	2.513.000,00	2.470.000,00	2.430.000,00	2.322.470,12	95,57	2,17
5.1.1.	3631	Tekuće pomoći unutar opće države	2.513.000,00	2.470.000,00	2.430.000,00	2.322.470,12	95,57	2,17
5.1.2.	3632	Kapitalne pomoći unutar opće države	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	37	NAKNADE GRAĐANIMA I KUĆANSTVIMA NA TEMELJU OSIGURANJA I DRUGE NAKNADE	3.962.280,00	4.042.280,00	4.014.360,00	3.860.379,14	96,16	3,61
6.1	372	Ostale naknade građanima i kućanstvima iz proračuna	3.962.280,00	4.042.280,00	4.014.360,00	3.860.379,14	96,16	3,61
6.1.1.	3721	Naknade građanima i kućanstvima u novcu	793.400,00	873.400,00	845.480,00	691.499,14	81,79	0,65
6.1.2.	3722	Naknade građanima i kućanstvima u naturi	3.168.880,00	3.168.880,00	3.168.880,00	3.168.880,00	100,00	2,96
7.	38	OSTALI RASHODI	9.563.070,00	11.323.070,00	11.151.389,00	10.193.648,59	91,41	9,53
7.1.	381	Tekuće donacije	7.960.070,00	9.462.070,00	9.350.589,00	8.510.253,83	91,01	7,96
7.1.1.	3811	Tekuće donacije u novcu	7.960.070,00	9.419.070,00	9.307.589,00	8.510.253,83	91,43	7,96
7.2.	382	Kapitalne donacije	803.000,00	1.061.000,00	1.040.800,00	977.820,11	93,95	0,91
7.2.1.	3821	Kapitalne donacije neprofitnim organizacijama	0,00	258.000,00	258.000,00	247.320,11	95,86	0,23
7.2.2.	3822	Kapitalne donacije građanima i kućanstvima	803.000,00	803.000,00	782.800,00	730.500,00	93,32	0,68
7.3.	385	Izvanredni rashodi	800.000,00	800.000,00	760.000,00	705.574,65	92,84	0,66
7.3.1.	3851	Nepredviđeni rashodi do visine proračunske pričuve	800.000,00	800.000,00	760.000,00	705.574,65	92,84	0,66
7.3.2.	3852	Ostali izvanredni rashodi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Po- zicija	Rač.iz rač. plana	Naziv pozicije	Plan za 2003.	Plan za 2003.nakon izmjene	Plan za 2003.nakon preraspodjele	Izvršeni izdaci u razdoblju od 1.1 do 31.12.2003.	% izvršenja plana	% učešća u izvršenim izdacima
1.	2.	3.	4	5	6	7	8	9
4		RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	37.004.724,00	43.560.859,42	43.831.859,42	40.040.987,85	91,35	37,45
8.	41	RASHODI ZA NABAVU NEPROIZVEDENE IMOVINE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8.1.	412	Nematerijalna imovina	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8.1.1.	4124	Ostala prava-osnivački izdaci	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	42	RASHODI ZA NABAVU PROIZVEDENE DUGOTRAJNE IMOVINE	19.577.489,00	23.841.054,76	24.097.054,76	22.047.805,13	91,50	20,62
9.1	421	Građevinski objekti	18.582.489,00	22.085.876,97	22.320.876,97	20.546.516,71	92,05	19,22
9.1.2.	4212	Poslovni objekti	8.236.743,00	11.353.130,97	12.090.298,79	12.089.914,88	100,00	11,31
9.1.3.	4213	Ceste	4.656.826,00	5.663.826,00	5.413.826,00	4.572.620,27	84,46	4,28
9.1.4.	4214	Ostali građevinski objekti - vodovod	3.603.920,00	3.211.920,00	3.051.920,00	2.318.181,56	75,96	2,17
9.1.5.	4214	Ostali građevinski objekti - kanalizacija	2.085.000,00	1.857.000,00	1.764.832,18	1.565.800,00	88,72	1,46
9.2	422	Postrojenja i oprema	625.000,00	778.175,00	799.175,00	619.868,67	77,56	0,58
9.2.1.	4221	Uredska oprema i namještaj	485.000,00	455.000,00	476.000,00	381.843,77	80,22	0,36
9.2.2.	4222	Komunikacijska oprema	60.000,00	60.000,00	60.000,00	27.517,56	45,86	0,03
9.2.3.	4223	Oprema za održavanje i zaštitu	80.000,00	100.000,00	100.000,00	47.332,34	47,33	0,04
9.2.4.	4227	Uređaji, strojevi i oprema za ostale namjene	0,00	163.175,00	163.175,00	163.175,00	100,00	0,15
9.3	423	Prijevozna sredstva	250.000,00	390.000,00	390.000,00	384.416,96	98,57	0,36
9.3.1.	4231	Prijevozna sredstva u cestovnom prometu	250.000,00	390.000,00	390.000,00	384.416,96	98,57	0,36
9.4	425	Višegodišnji nasadi i osnovno stado	0,00	497.002,79	497.002,79	497.002,79	100,00	0,46
9.4.1.	4252	Rashodi za nabavu osnovnog stada (Centar za stočarstvo)	0,00	497.002,79	497.002,79	497.002,79	100,00	0,46
9.5	426	Nematerijalna proizvedena imovina	120.000,00	90.000,00	90.000,00	0,00	0,00	0,00
9.5.1.	4262	Ulaganja u računalne programe	110.000,00	80.000,00	80.000,00	0,00	0,00	0,00
9.5.2.	4263	Umjetnička, literarna i znanstvena djela	10.000,00	10.000,00	10.000,00	0,00	0,00	0,00
10.	44	RASHODI ZA NABAVU PROIZVEDENE KRATKOTRAJNE IMOVINE	0,00	1.762.569,66	1.762.569,66	1.762.569,66	100,00	1,65
10.1	441	Rashodi za nabavu zaliha	0,00	1.762.569,66	1.762.569,66	1.762.569,66	100,00	1,65
9.4.1.	4411	Rashodi za nabavu zaliha reprodukcijskog materijala (Centar za stočarstvo)	0,00	1.762.569,66	1.762.569,66	1.762.569,66	100,00	1,65
11.	45	RASHODI ZA DODATNA ULAGANJA NA NEFINANCIJSKOJ IMOVINI	17.427.235,00	17.957.235,00	17.972.235,00	16.230.613,06	90,31	15,18
11.1	451	Dodatna ulaganja na građevinskim objektima	17.327.235,00	17.857.235,00	17.872.235,00	16.224.889,34	90,78	15,18
11.1.1.	4511	Dodatna ulaganja na građevinskim objektima	17.327.235,00	17.857.235,00	17.872.235,00	16.224.889,34	90,78	15,18
11.2	452	Dodatna ulaganja na postrojenjima i opremi	100.000,00	100.000,00	100.000,00	5.723,72	5,72	0,01
11.2.1.	4521	Dodatna ulaganja na postrojenjima i opremi	100.000,00	100.000,00	100.000,00	5.723,72	5,72	0,01
Po- zicija	Rač.iz rač. plana	Naziv pozicije	Plan za 2003.	Plan za 2003.nakon izmjene	Plan za 2003.nakon preraspodjele	Izvršeni izdaci u razdoblju od 1.1 do 31.12.2003.	% izvršenja plana	% učešća u izvršenim izdacima
1.	2.	3.	4	5	6	7	8	9
5		IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOVA	5.936.865,00	8.337.865,00	8.231.865,00	5.090.857,19	61,84	4,76
12.	51	IZDACI ZA DANE ZAJMOVJE	5.050.000,00	7.450.000,00	7.344.000,00	4.233.580,96	57,65	3,96
12.1	512	Izdaci za dane zajmове neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima	50.000,00	50.000,00	50.000,00	0,00	0,00	0,00
12.1.1.	5121	Dani zajmovi neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima u tuzemstvu	50.000,00	50.000,00	50.000,00	0,00	0,00	0,00
12.2	515	Izdaci za dane zajmове bankama i ostalim financijskim institucijama izvan javnog sektora	5.000.000,00	7.400.000,00	7.294.000,00	4.233.580,96	58,04	3,96
12.2.1.	5151	Dani zajmovi tuzemnim bankama i ostalim financijskim institucijama izvan javnog sektora	5.000.000,00	7.400.000,00	7.294.000,00	4.233.580,96	58,04	3,96
12.3	516	Izdaci za dane zajmове trgovačkim društvima, obrtnicima, malom i srednjem poduzetništvu izvan javnog sektora	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.3.1.	5161	Dani zajmovi tuzemnim trgovačkim društvima, obrtnicima, malom i srednjem poduzetništvu izvan javnog sektora	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13	52	IZDACI ZA VRJEDNOSNE PAPIRE	30.000,00	30.000,00	30.000,00	0,00	0,00	0,00
13.1	524	Izdaci za ostale vrijednosne papire	30.000,00	30.000,00	30.000,00	0,00	0,00	0,00
13.1.1.	5241	Ostali tuzemni vrijednosni papiri (jamčevni polozi)	30.000,00	30.000,00	30.000,00	0,00	0,00	0,00
14.	53	IZDACI ZA DIONICE I UDJELE U GLAVNICI	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14.1	534	Dionice i udjeli u glavnici trgovačkih društava izvan javnog sektora	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14.1.1.	5341	Dionice i udjeli u glavnici tuzemnih trgovačkih društava izvan javnog sektora	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	54	IZDACI ZA OTPLATU GLAVNICE PRIMLJENIH ZAJMOVA	856.865,00	857.865,00	857.865,00	857.276,23	99,93	0,80
15.1	544	Otplata glavnice primljenih zajmova od banaka i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora	96.000,00	97.000,00	97.000,00	96.411,23	99,39	0,09
15.1.1.	5441	Otplata glavnice primljenih zajmova od tuzemnih banaka i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora	96.000,00	97.000,00	97.000,00	96.411,23	99,39	0,09
15.2	545	Otplata glavnice primljenih zajmova od trgovačkih društava, obrtnika, malog i srednjeg poduzetništva izvan javnog sektora	760.865,00	760.865,00	760.865,00	760.865,00	100,00	0,71
15.2.1.	5451	Otplata glavnice primljenih zajmova od tuzemnih banaka i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora	760.865,00	760.865,00	760.865,00	760.865,00	100,00	0,71
UKUPNI RASHODI I IZDACI (3 + 4+ 5)			108.411.260,90	118.388.060,90	118.388.060,90	106.914.494,33	90,31	100,00

DODATAK 6. ISTRAŽIVANJE POSLOVNOG SEKTORA U ŽUPANIJI

Uvod

Kao tipično gospodarstvo u tranziciji, opterećeno je raspadom bivšeg tržišta, privatizacijom, zaostajanjem u tehnološkom razvoju, povećanjem nezaposlenosti, jačanje sive ekonomije te negativnim posljedicama rata. Tradicionalno jaki sektori su obrada metala, obrada drveta, poljoprivreda, graditeljstvo, papirna i tekstilna industrija. Od ukupno 1167 registriranih tvrtki¹, 93% ih po veličini spada u male, 5,5% u srednje i 1,5% u velike. Gospodarstvo Brodsko-posavske županije godišnje obrne cca. 770 milijuna Eura², u čemu sve skupine (mali, veliki, srednji) sudjeluju sa skoro jednakim trećinskim omjerima. Istovjetni su i omjeri broja zaposlenih, kojih je u gospodarstvu 26.155³. Broj zaposlenih u velikim tvrtkama kontinuirano opada a povećava se u malim tvrtkama i obrtima. Od ukupnog broja tvrtki, njih 93% je u privatnom vlasništvu, dok ih je u državnom 3%. 2,5% je u u mješovitom dok u zadružnom vlasništvu postoji samo 1,5% tvrtki. Vanjskotrgovinska bilanca je negativna, trenutno je stopa pokrivenosti uvoza izvozom oko 70%⁴. Glavne izvozne grane su prerada metala i drveta. Najviše se uvozi raznih trgovačkih proizvoda. Najjači trgovinski partneri su Bosna i Hercegovina, Njemačka, Italija i Slovenija.

Kvalitetna sirovinaska osnovica (116.390Ha⁵ zemljišta, od čega 89% obradivog, šumsko bogatstvo) svakako postoji, no razvoj poljoprivrede je spor. Otežavaju ga usitnjenost posjeda, nekonzistentna razvojna politika, nedostatak investicijskih sredstava te nesređenost zemljišnih knjiga.

Turistička industrija je skromna, u ukupnom broju zaposlenih sudjeluje sa 2% a u prihodima sa 0,4%⁶. Iako je položaj županije povoljan (sjecište puteva, blizina granice) potencijali su slabo iskorišteni. Za razvoj sektora nedostaje infrastruktura (ceste, komunalije, smještajni kapaciteti) ali i poslovna podrška te pristupačan kapital.

Bankarski sektor je relativno razvijen. Na području županije posluju gotovo sve važnije banke ali niti jedna od njih nije investicijska. Sektor odlikuju fokusiranost na poslove sa građanstvom te ograničeno ulaganje u razvoj poduzetništva, uz restriktivnu politiku ulaganja u male tvrtke te početnike.

Anketa među poduzetnicima

U svrhu prikupljanja podataka na terenu ukupno je intervjuirano 10 poduzetnika, tj. tvrtki:

1. Arting d.o.o.
2. Projektgradnja d.o.o.
3. Svjetlost Chromos d.o.o.
4. Potomac d.o.o.

¹ Izvor FINA, 2003

² Izvor FINA

³ Izvor Brodsko-posavska županija

⁴ Izvor HGK ŽK Slavonski Brod

⁵ Izvor Brodsko-posavska županija

⁶ Izvor HGK ŽK Slavonski Brod

5. Saint Jean Industries d.o.o.
6. Pegaz d.o.o.
7. ININ d.o.o.
8. Vinarstvo Zdjelarević
9. Poljoprivredna zadruha Prvča
10. Mijo Veneers d.o.o.

Tvrtke su odabrane na temelju sektora, veličine, proizvodno-uslužnih programa te značaja za lokalno gospodarstvo. U anketu je osim domaćih uključena i jedna tvrtka stranih investitora (Saint Jean Industries d.o.o.). Podaci iz ankete su dobiveni na temelju posjeta tvrtkama i direktnog razgovora sa poduzetnicima i kao takvi nepristrano izražavaju stavove i mišljenja privatnog sektora.

Kako bi došli do što reprezentativnijih rezultata tako je i uzorak anketiranih tvrtki po veličini sličan stanju u gospodarstvu:

Podjela po veličini	Od uzorka	
Mali	5	50%
Srednji	4	40%
Veliki	1	10%

Slično izgleda i podjela po djelatnostima:

Podjela po djelatnostima	Od uzorka	
Drvena industrija	1	11%
IT	1	11%
Poljoprivreda	2	22%
Metalna industrija	3	33%
Grad. industrija	2	22%
Tekstil.industrija	1	11%

Općenito o poduzetnicima

U strukturi poduzetnika iz ankete izrazito dominiraju muškarci (samo 10% tvrtki iz uzorka na vodećem položaju ima žene). Većina anketiranih tvrtki su nastale u 80 i 90-ima kao ulaganje isključivo privatnog kapitala i samo 10% tvrtki iz uzorka je nastalo privatizacijom uspješne tvrtke u državnom vlasništvu. 50% tvrtki su nastale tako da su uposlenici bivših velikih sustava, ne čekajući neizbježan stečaj, pokrenuli privatni posao na temelju znanja i stečenih iskustava, nastavljajući proizvoditi iste ili slične proizvode kao što su to radile velike državne tvrtke. Ovakav model je posebno vidljiv u dva najjača sektora, preradi metala i preradi drveta. U uzorku nema niti jedne tvrtke koja posluje manje od godine dana.

Zapošljavanje

Iako je stopa nezaposlenosti na području županije viša u odnosu na ostatak države (po podacima Županije Brodsko-posavske je u 2004. godini iznosila 30,4%) zabrinjava podatak da su većina nezaposlenih nekvalificirani radnici, koji vrlo teško ili gotovo nikako ne mogu pronaći posao u budućoj ekonomiji temeljenoj na znanju i profesionalnim uslugama. Prosječan broj zaposlenih u uzorku je 89, ali županijski prosjek (uključujući obrte) je 8

zaposlenih po tvrtki, što u pretpostavki tvrtkama daje fleksibilnost u nastupu na tržištu ali i onemogućuje bilo kakvu ozbiljnu proizvodnju bez udruživanja u strukovno-poslovna udruženja, posebno važnima u sektorima koji svoj nastup na tržištu temelje na količini proizvodnje, npr. poljoprivreda.

Sustav obrazovanja se ne razvija dovoljno brzo i u raskoraku je sa potrebama na tržištu. Zbog toga se događa da su neka zanimanja deficitarna (prosvjeta) a neka redundantna (prodavač, vozač, frizer). Nova ekonomija traži polivalentnu radnu snagu, pogotovo u manjim tvrtkama koje nemaju čvrstu podjelu rada nego svako radno mjesto ima širok opseg aktivnosti. Dodatne aktivnosti zathijevaju dodatna znanja – strani jezici, informatička pismenost, poznavanje pravnih okvira, itd... zbog čega je bitno pokrenuti programe dodatnog usavršavanja zaposlenih.

Mladi kadrovi nisu stimulirani da se nakon studija vrate u lokalnu sredinu i zbog toga je ponuda visoko obrazovanih kadrova slaba. Tvrtke koje se bave modernom proizvodnjom zbog toga imaju problema sa radnom snagom.

Siva ekonomija i zapošljavanje 'na crno' su problem koji postoji, poglavito u manjim tvrtkama. Poduzetnici početnici ne žele registrirati svoj posao, prvenstveno iz neznanja a ne zbog visokih poreza i nameta koji im u pravilu služe kao izgovor. Socijalna politika države je jaka i ne stimulira nezaposlene da traže posao, već je jedan od glavnih pokretača neformalnog sektora, tj. sive ekonomije. Dok po ocjeni tvrtki cijena rada u Hrvatskoj nije visoka, davanja iz i na plaću imaju uzlazni trend, kao i porezi, što stvara dodatne troškove.

Ključni detalji

- ✓ Većina tvrtki je u privatnom vlasništvu
- ✓ Spin-off ekonomija (privatni posao se pokreće nakon karijere u državnom sektoru)
- ✓ Rijetki slučajevi uspješne privatizacije
- ✓ Slab udio žena na vodećim položajima
- ✓ Obrazovanje u raskoraku sa potrebama gospodarstva
- ✓ Ne postoje programi kontinuiranog obrazovanja i stručnog usavršavanja
- ✓ Jaka siva ekonomija
- ✓ Cijena rada nije ali davanja državi jesu

Trendovi u poslovanju

50% anketiranih tvrtki smatra da ima dovoljno kupaca svojih roba i usluga. Čak imaju i restriktivnu prodajnu politiku zbog problema sa neplaćanjem. Imaju vrlo jednostavnu politiku: bolje držati robu na stanju i čekati kupca koji može platiti nego prodati robu ali ju nenaplatiti. Rijetke (male i srednje) tvrtke imaju riješen sustav financiranja kupaca, što zbog nedostatka kapitala, što zbog nepoznavanja modernih financijskih mehanizama. Druga polovica tvrtki stavlja naglasak na osvajanje novih kupaca i tržišta. Strategiju temelje na cijeni u 40% slučajeva, isto toliko (40%) na kvaliteti a samo 20% na marketingu i post-prodajnim uslugama. Sve tvrtke smatraju da će im u budućem razdoblju tržišta lagano rasti. 80% planira investicije u obrtni kapital i kapitalna ulaganja, a samo 20% u marketing, razvoj novih proizvoda i ljudske resurse.

Tvrtke iz uzorka su u 40% slučajeva osim domaćem okrenute i stranom tržištu. U ispitanom uzorku, u prosjeku 24% od ukupne prodaje otpada na strana tržišta, 49% prodaje ostvaruju na lokalnom a 27% na državnom-regionalnom tržištu. Izvozničke tvrtke smatraju da se sustav izvoznih poticaja treba ubrzati i pojednostavniti. Smetnja manjim tvrtkama je i nepostojanje regionalnih, tj. županijskih ureda Hrvatske banke za obnovu i razvoj (HBOR) – jedine državne banke koja podupire izvoz, što postupak dobivanja potpore usporava i poskupljuje.

Ključni detalji

- ✓ Tvrtke više ulažu u kapitalne objekte i obrtni kapital nego u promociju, ljudske resurse i razvoj novih proizvoda
- ✓ 24% proizvodnje se izvozi, uglavnom poluproizvodi metalne i drvene industrije
- ✓ 20% tvrtki izvozi, ostali prodaju na domaćem tržištu
- ✓ Tvrtke očekuju lagani rast tržišta (3-5%) u budućem razdoblju

Problemi u razvoju posla

80% tvrtki iz uzorka je navelo da ima problema u poslovanju. Tvrtke su navele tri puta više eksternih problema (odgovornost javnog sektora) nego internih problema unutar tvrtke, na koji imaju direktan utjecaj. Poduzetnici smatraju da je za njihove probleme još uvijek odgovornija država nego oni sami.

Eksterni problemi su prioritizirani na sljedeći način:

Br.	Opis	Glasova tvrtki
1.	Spora državna birokracija	80%
2.	Visoki porezi i ostala davanja državi	80%
3.	Sporo sudstvo – slaba zaštita vjerovnika	70%
4.	Neplaćanja – nelikvidnost firmi	60%
5.	Ograničeno tržište	50%
6.	Nenaklonjenost banaka posuđivanju kapitala malim poduzetnicima i početnicima	50%
7.	Neažurirane zemljišne knjige	50%
8.	Nelojalna konkurencija – siva ekonomija	40%
9.	Nedostatna – nekvalitetna infrastruktura	30%
10.	Slaba podrška poslovnih institucija	30%
11.	Visoki troškovi rada	20%
12.	Niska kupovna moć	10%

Interni problemi tvrtki, poredani po postotku glasova:

Br.	Opis	Glasova tvrtki
1.	Nepoznavanje zakonsko-carinskih procedura u RH i EU te EU fondova	60%
2.	Nepostojanje certifikata kvalitete	50%
3.	Nedostatak kvalitetne radne snage	40%
4.	Razvoj i promocija vlastite marke	40%
5.	Visoka kreditna zaduženost	20%
6.	Zastarjela tehnologija	10%
7.	Organizacija svakodnevnog poslovanja	10%
8.	Nedostatak temeljnog znanja i treninga o vođenju posla	10%
9.	Visoki troškovi građenja ili najma	10%

Problemi tvrtki iz okruženja govore da bi država trebala povesti više računa o efikasnosti svojih tijela koja sudjeluju u razvoju gospodarstva. Neplaćanja, tj. nelikvidnosti tvrtki je prisutna u dijelu poslovanja s državnom, što je posebno prisutno u građevinskom sektoru. Ukoliko država ne plaća na vrijeme, cijeli lanac plaćanja slabi i dovodi mnoge male tvrtke koje nemaju dovoljno obrtnog kapitala na rub bankrota, bez obzira koliko kvalitetne proizvode imali.

Pegaz d.o.o. proizvodi i prodaje opremu za ugostiteljstvo. Posao se razvijao polako na temeljima obiteljske tradicije. Danas je glavni problem u poslovanju neplaćanje kupaca. Tvrtka ima solidne stope rasta, razvija nove proizvode i osvaja nova tržišta ali ima poteškoća sa financiranjem maloprodaje, budući da je obrtni kapital (pre)skup a neplaćanja kupaca velika. Vlasnici razmišljaju o prodaji vlasničkog udjela investicijskim fondovima kao oprimalnom načinu dotoka svježeg kapitala iako takvi fondovi u pravilu ne ulažu u tvrtke u provinciji.

Siva ekonomija je jaka, djelomično i zbog jake socijalne politike. Veliki broj nezaposlenih ne želi izgubiti redovnu pomoć koji primaju od HZZ-a i zbog toga rade na 'crno'.

Infrastruktura za razvoj poslovanja (vodovod, kanalizacija, energenti, ceste, zbrinjavanje otpada) na području Brodsko-posavske županije je neravnomjerno razvijena i u mnogim dijelovima ne postoji. Poduzetnici stoga investiraju u gradove i pokreću proizvodnju unutar naseljenih sredina.

Projektgradnja d.o.o., sa 500 zaposlenih je najveća graditeljska tvrtka na području županije iako većinu poslova dobivaju van županije. Infrastruktura i poslovni objekti se uglavnom grade u urbanim sredinama dok se ruralne zapostavljaju što za posljedicu ima neravnomjeran razvoj gospodarstva te depopulaciju ruralnih dijelova. Kvaliteta života u ruralnim sredinama je neuporedivo niža od urbanih jer se poduzetništvo sporije razvija i nedostaje radnih mjesta.. Zato je nužno infrastrukturu razvijati u selima, i to onu koja vodi

razvoju poljoprivrede, koja je, bez obzira na bivše ideologije, bila i ostala najveći potencijal ruralnih sredina.

Bankarski sektor su poduzetnici ocijenili kao izuzetno konzervativan i rezerviran kad se radi o ulaganjima u male i srednje tvrtke. Tražena sredstva dobivaju projekti koji prvenstveno mogu osigurati dobre kolaterale, isključivo nekretnine. Na lokalnom nivou banke (koje su u stranom vlasništvu i dolaze sa iskustvom poslovanja na naprednim tržištima) tvrtkama rijetko nude moderne metode kreditiranja (otkupni ugovor, buduće isporuke, ulazak u vlasničku strukturu, itd).

Po mišljenju poduzetnika iz uzorka, ulaganja u fizičku infrastrukturu, bez obzira na evidentnu potrebu, nisu sama po sebi dovoljna da bi se privuklo strane i domaće poduzetnike. U Brodsko-posavsku županiju do danas nije došao niti jedan veliki strani (globalni) investitor, osim u sektor trgovine na malo. Lokalna vlast treba napraviti inventuru prilika za ulaganja a zatim aktivno promovirati svoje potencijale. No prije toga, potrebno je stvoriti efikasan mehanizam podrške koji bi na jednom mjestu investitorima pružao sve relevantne usluge. Auto cesta Zagreb-Lipovac se ne koristi dovoljno kao putokaz potencijalnim ulagačima.

Tvrtka Saint Jean Industries d.o.o., dio grupacije sa sjedištem u Francuskoj, se bavi proizvodnjom dijelova za auto industriju (PSA grupa). Nakon pregovora sa drugim tvrtkama, sasvim slučajno, privatnim kanalima, saznali su da se prodaje dio tvrtke u sastavu holdinga Đuro Đaković. Uz deklarativnu potporu na nivou Vlade RH trebalo im je skoro dvije godine da kupe hale i pokrenu proizvodnju, iako se u toj istoj hali do prije rata redovito proizvodilo. SJI se na lokalnom nivou susreo sa nizom administrativnih (npr. ishodaenje lokacijske i građevinske dozvole za proizvodnu halu-bez obzira što je već bila u uporabi) te drugih praktičnih problema (npr. priključak na plin). Iako na lokalnom nivou postoji volja za rješavanjem (kompliciranih administrativnih procedura), suradnja sa višim tijelima vlasti koji odlučuju o rješenjima problema je slaba te se stječe dojam da u praksi ne postoje razrađeni mehanizmi za brzo rješavanje problema s kojima se susreću (strani) investitori. Zbog toga je nužno pojednostaviti sve procedure pri dolasku investitora te omogućiti lokalnim vlastima viši stupanj autonomije u odlučivanju oko pravno-imovinskih odnosa. U tom slučaju se sigurno ne bi trebalo čekati skoro godinu dana na npr. uporabnu dozvolu. Strani poduzetnici, ako nemaju iskusne lokalne managere, jednostavno ne mogu jasno vidjeti tko što radi na lokalnom nivou budući da ne postoji simplificiran i transparentan sustav podrške ulagačima, kao što je npr. specijalizirana Agencija za razvoj koja bi pružala usluge potpore ulaganjima. Iako su uložili velika sredstva i zaposlili 70-tak ljudi, SJI očito ne zanima nikoga od lokalne vlasti budući da niti jednom nisu pokazali interes za ozbiljnim kontaktom.

Samo 10% anketiranih tvrtki ima u strukturi vlasništva strane tvrtke ili pojedince. Mali i srednji poduzetnici nisu spremni za natjecanje sa stranom konkurencijom, budući da su njihova znanja o spajanjima, zajedničkim projektima, otkupima dijela ili cijelih tvrtki vrlo ograničena. Usprkos tome, 80% tvrtki u anketi je odgovorilo da će ulazak Hrvatske u EU imati pozitivan efekt na njihov posao dok samo 10% misli da će se to imati negativan odraz. Budući da su roba i usluge iz uvoza već uvelike prisutni na lokalnom tržištu, poduzetnici misle da se konkurencija neće dodatno zaoštravati. Svi vide ulazak u EU kao pozitivan impuls

za reformu javnog sektora koji će biti transparentniji i sigurno će se morati orijentirati prema pružanju kvalitetnih usluga svim klijentima.

Promjene u svjetskoj ekonomiji, globalizacija i ustoličenje 'ekonomije znanja' kao budućeg motora razvoja, se na lokalnom nivou ne osjete. Ulaganja u informatičku tehnologiju, hardware i software, su niska iako je ponuda opreme zadovoljavajuća. Proizvođači software-a tržište pronalaze na državnom nivou, jer na lokalnom jednostavno nema dovoljno interesa. Svijest o važnosti uprabe informatičke tehnologije kao podloge u poslovnom odlučivanju je u malim i srednjim tvrtkama nedovoljno razvijena. Napredne tehnologije te infrastruktura za široko-pojasni internet (xDSL, bežični internet) van urbanih sredina još ne postoji.

Inin d.o.o. je informatička tvrtka sa 7 uposlenih. Posluju od 1993. godine i bave se razvojem poslovnih aplikacija. Njihovi proizvodi su kvalitetom na nivou sličnih svjetskih proizvoda, no samo 10% prometa ostvaruju na lokalnom tržištu. Osnovni problem im predstavljaju needucirani kupci, mali poduzetnici koji nemaju dovoljno poslovnih znanja a samim tim ni potreba za poslovnim aplikacijama, koje bi im mogle poboljšati poslovanje. Informatički sektor je u županiji marginaliziran, često se poistovjećuje sa trgovinom informatičkom opremom, i ništa se ne čini da se sektor razvije. Upotreba informatičke tehnologije u javnom sektoru (sudstvo npr.) je niska i podloga je za neefikasno poslovanje. Stojarski fakultet u Slavonskom Brodu nije dovoljno integriran u poslovni sektor i ne koristi se kao izvor znanja i novih tehnologija.

Tvrtka Potomac d.o.o., proizvođač luksuznih tekstilnih proizvoda pod robnom markom Croatia ima proizvodni pogon u mjestu Davor kraj Nove Gradiške. Jedan su od najvećih poslodavaca na mikro lokaciji. Pri izgradnji nove poslovne hale, susreli su se sa visokim pratećim troškovima građenja poslovnog objekta te prekomplikiranom procedurom ishoda svih potrebnih dozvola. Kako je Davor na obali Save, planiraju proširiti poslovanje na turistički sektor, nudeći prirodu kao proizvod. Rijeka Sava se uopće ne koristi u turističke svrhe, iako potencijal postoji (od izgradnje mikro-hidroelektrana do tradicionalnih vodenih mlinova).

Iako županija raspolaže sa značajnim prirodnim potencijalima, poljoprivredni sektor je samo djelomično razvijen. Veliki sustavi iz bivše države, koji su nekad imali monopol su nestali sa tržišta. Dio tvrtki je privatiziran dok ostali propadaju u dugogodišnjim stečajevima zbog zamršenih imovinsko-pravnih odnosa. Mali zemljoposjednici, koji su u prošlih 50-tak godina bili sustavno demotivirani za ozbiljniju proizvodnju danas pokušavaju naći svoje mjesto na liberaliziranom no volatilnom tržištu poljoprivrednih proizvoda. Na lokalnom nivou nema strateških grana proizvodnje i stoga su poljoprivrednici, iako za to očito nesprenni, prepušteni sami sebi i hirovima tržišta, što nerijetko završava ili viškovima koji se prodaju ispod cijene ili manjkovima pojedinih proizvoda. Liberalni uvoz gotovih proizvoda je već zauzeo veliki dio tržišta što otežava situacije za lokalne prerađivače – sektor koji je u velikoj krizi. Nove kulture i nove tehnologije prodiru vrlo sporo; pored tradicionalnih jedino je proizvodnja mlijeka zabilježila rast zadnjih godina. Poljoprivrednici su razjedinjeni, zbog nedostatka edukacije i nekih povijesnih zabluda zadružni pokret je nerazvijen jer poljoprivrednici ne razumiju u potpunosti prednosti udruživanja. Veliki trgovački lanci ne čekaju da se poljoprivrednici udruže nego su već započeli sa organiziranjem vlastitih proizvodnih

kapaciteta, što predstavlja dodatnu prijetnju izlasku malih proizvođača na tržište, koji vrlo skoro neće imati kome prodati svoje proizvode i biti će osuđeni da se bave primarnom proizvodnjom koja je dohodovno neatraktivna.

Politika raspolaganja poljoprivrednim zemljištem je aktualna na terenu i o provedbi iste ovisi daljnji razvoj poljoprivrede. Poljoprivrednici nastoje doći do većih parcela, bilo kroz dugoročni najam ili kupovinu. Cijene zemljišta se uvelike razlikuju od lokacije do lokacije ali su neporedivo niže od cijena u EU. Nered u zemljišnim knjigama usporava proces otkupa, no u interesu je svih da se zemljište efikasno raspodijeli.

Organska proizvodnja je budućnost, no još uvijek nejasne, komplicirane i skupe procedure certifikacije i nadzora priječe rast tog segmenta. Na terenu su oko organske proizvodnje prisutne i dvije zablude; prva da ako se zemlja ne tretira zaštitnim sredstvima duži niz godina postaje pogodna za organsku proizvodnju i drugo, da je tržište EU gladno za organskim proizvodima i da prihvaća sve što se proizvede.

Poljoprivredna zadruga Prvča jedna je od rijetkih koja je prisutna na području cijele županije. Posao je pokrenut 1990. godine kao trgovina materijalom za proizvodnju. Danas imaju 67 zaposlenih i oko 1500 kooperanata, kojima prodaju repromaterijal i od kojih otkupljuju pojedine vrste proizvoda koje plasiraju prerađivačima. Iako nose naziv zadruga, to zapravo nisu jer njihovi kooperanti nisu i zadrugari. Njima PZ Prvča jednostavno olakšava nabavu repromaterijala (niže cijene, kreditiranje) i zato im naplaćuje određenu naknadu. Većina kooperanata su mali proizvođači koji sami ne bi mogli ostvariti poticaje za proizvodnju. Za daljnji razvoj poljoprivrede nužno je razvijati infrastrukturu (navodnjavanje, prilazne ceste) te okrupnjavati gospodarstva kako bi proizvodnja bila konkurentna.

Vinarstvo Zdjelarević je obiteljski posao pokrenut u 90-ima. Danas su jedan od najvećih proizvođača kvalitetnih vina na području županije. Prateći svjetsku praksu i trendove u sektoru u kojem posluju, odlučili su se za širenje poslovanja u tzv. ruralni turizam. Izgradili su hotel i restoran i funkcionalno ga povezali sa primarnom djelatnošću, tvoreći cjelinu u ponudi. Za budući razvoj nužno je zasaditi dodatne vinograde te konstatno ulagati u tehnologiju. Ruralni turizam je niša na lokalnom tržištu koja bi se mogla dodatno iskoristiti no za to je potrebno ulagati u razvoj svijesti o lokalnim vrijednostima koje se mogu ponuditi turistima a prije svega promjenu introvertiranog mentaliteta domaćih ljudi.

Svjetlost Chromos d.o.o. Lužani se bavi proizvodnjom boja i lakova za građevinsku industriju. Danas imaju 70 zaposlenih, prisutni su na domaćem i regionalnom tržištu, imaju planove o širenju prodaje na istočno-europsko tržište. U suradnji sa CEI BAS međunarodnim programom su stekli certifikat ISO 9001/9014 koji jamči visoku kvalitetu proizvoda i preduvjet je za nastup na stranim tržištima. Razvoj lokalnog gospodarstva je nužno bazirati na većim tvrtkama, stimulirajući ih da surađuju sa malim i srednjim poduzetnicima, stvarajući tako jedinstvene proizvodne cjeline. Jedino veće tvrtke imaju dovoljno sredstava da financiraju razvoj novih proizvoda i usluga, što kod malih tvrtki u pravilu nije slučaj i zbog toga se one ne mogu smatrati motorima razvoja. Razvoj tehnologije i novi proizvodi nose sa sobom i rizike u zaštiti okoliša, što je sljedeća velika investicija tvrtke. Ulaganje u sustav zbrinjavanja otpada je

nužno budući da se time ne samo štiti okoliš nego i zadovoljavaju strogi propisi EU koji će se, jednom kad Hrvatska bude član, morati poštivati.

80% ispitanih tvrtki su aktivni članovi nekih od poslovnih udruženja (HGK, HOK). Poduzetnici sami pokušavaju rješavati probleme koji im se u poslovanju pojavljuju, iako često nemaju kvalifikacija. Ako ne mogu sami onda se pokušavaju snaći unutar uskog kruga ljudi od 'povjerenja', tj. obitelji i prijatelja. Nakon toga rješenja pokušavaju naći u poslovnim udruženjima a tek na kraju se obraćaju profesionalnim savjetnicima (konzultantima). 40% onih koji traže usluge od poslovnih udruženja su zadovoljni. Glavni uzroci nezadovoljstva su ograničeni spektar usluga (npr. organiziranje sajмова umjesto specijaliziranih usluga) te spora reakcija na hitne upite.

Lokalno konzultantsko tržište postoji (privatni i javni pružatelji usluga) ali posluju uglavnom na principu subvencioniranih usluga. Komercijalno tržište usluga za male i srednje poduzetnike ne postoji dok velike tvrtke polako uviđaju prednosti angažiranja savjetnika za specijalistička područja.

Ključni detalji

- ✓ Poduzetnici smatraju da država mora smanjiti birokraciju i pojednostavniti procedure za pokretanje posla
- ✓ Lokalna vlast mora stimulirati bankarski sektor kako bi se otvorio malim poduzetnicima i početnicima
- ✓ Ulazak Hrvatske u EU će pozitivno utjecati na gospodarstvo
- ✓ Poduzetnici su 'gladni' informacija o programima pomoći EU
- ✓ Poduzetnici ne ulažu u razvoj novih proizvoda, vlastite tržišne marke i promociju
- ✓ Privlačenje novih investicija u županiju nije organizirano

Razvojne perspektive

Bivši sustav je pitanja planiranja i strateških odluka čuvao kao ekskluzivno pravo visokih političkih dužnosnika zbog čega privatni sektor nije aktivno sudjelovao u planiranju. Danas se među malim i srednjim poduzetnicima većina ne razmišlja o razvojnim strategijama županije već je zauzeta svakodnevnim upravljanjem svojim tvrtkama. Velike tvrtke su iskazale puno širi spektar gledanja na razvoj u lokalnim okvirima. Kao sektori koji imaju najviše potencijala se ističu:

- Obrada metala
- Obrada drveta
- Poljoprivreda (organska)

Privatni sektor smatra da su motori razvoja veće tvrtke, sa uhodanom proizvodnjom i osvojenim tržištem a da male i srednje tvrtke mogu biti uspješni partneri na provođenju većih projekata. Lokalno gospodarstvo mora inzistirati na deplotizaciji i daljnjoj deregulaciji tržišta. Ne bi se trebalo inzistirati na osnivanju velikog broja obrta i tvrtki budući da je stopa preživljavanja novo pokrenutih tvrtki na tržištu sve niža već bi se početnicima trebalo pomoći edukacijom i razvijanjem svijesti o kompleksnosti poslovanja u lokalnim uvjetima. Veće

tvrtke trebaju pomoć u uvođenju certifikata kvalitete, novih tehnologija i specijalističkih znanja kako bi povećale konkurentnost.

Turizam, posebno u tranzitu, je grana koja ima potencijala, i trebao bi se graditi na prometnom položaju županije koja je svojom cijelom dužinom prati najvažnije prometnice koje povezuju središnju i istočnu Hrvatsku a isto tako je na granici prema BiH. Puni efekt bi se postigao ako se kombinira sa lokalnim poljoprivrednim proizvodima kojima su turisti u tranzitu kvalitetan kanal za distribuciju.

ROP bi trebao pomoći u izgradnji infrastrukture, posebno u ruralnim područjima županije. Trebao bi pomoći povezati školstvo sa gospodarstvom te pomoći lokalnoj vlasti da se transformira u efikasan servis građana.

DODATAK 7: POPIS PROJEKTNIH IDEJA

Tijekom ožujka 2005.g. Brodsko-posavska Županija objavila je javni poziv za prikupljanje projektnih ideja u županiji. Projektne ideje su bile analizirane i podijeljene u pet grupa, prema trenutnoj podijeli Upravnih odjela u Županiji:

1. Gospodarstvo, obrtništvo i poduzetništvo
2. Poljoprivreda
3. Infrastruktura i građevinarstvo (regionalni projekti su izdvojeni)
4. Društvene djelatnosti i obrazovanje
5. Zdravstvo i socijalna skrb

Na osnovi informacija prikupljenih kroz aplikacijske formulare pripremljen je generalni pregled projektnih ideja. Kako bi se dobila detaljnija informacija, podaci su smješteni u tablice koje sadrže: osnovne informacije (broj projektnih ideja, naziv podnositelja, kratak opis, predviđene aktivnosti, područje, broj korisnika), financijske informacije (ukupni troškovi projekta, do sad investiran iznos, zatraženo od ROP-a) i razina pripremljenosti (nacrt, studija izvedivosti, cost-benefit analiza, lokacijska dozvola, građevinska dozvola, ugovorena prva faza izvođenja). Crvena i zelena boja korištene su kako bi se naglasila razina pripremljenosti projekta. Na svaku tablicu nastavlja se karta Brodsko-posavske županije ispunjena točkama koje predstavljaju teritorijalni raspored projektnih ideja.

Gospodarstvo, obrtništvo i poduzetništvo

Nr	Institucija	Projekt	Aktivnost	Područje	Korisnici	Ukupno (Kuna)	Investirano (Kuna)	Sredstva ROP (Kuna)	Nacrt	Feasibility	Cost-Benefit	Lokacijska dozvola	Građevinska dozvola	Prva faza
1	Ambijent RST d.o.o.	Upotreba solarne energije	Proizvodnja	Sl.Brod		-	-	-	NE	NE	NE	NE	NE	
2	ARGO d.o.o.	Dom za stare i nemoćne	Građenje	Sl.Brod		-	-	-	NE	NE	NE	NE	NE	
3	BIROTEHNA d.o.o.	PC tvornica	ITC Box moving	SB županija		1.840.000,00	600.000,00	1.240.000,00	DA	DA	DA	DA	DA	DA
4	BROD PAMUK d.o.o.	Trening radnika u tekstilnoj industriji	Textile	SB županija	288	2.640.000,00	1.422.000,00	1.218.000,00	NE	DA	DA	NE	NE	
5	Brodin Inkubator	Proširenje inkubatora	MSP	SB županija	500	4.500.000,00	2.100.000,00	2.400.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	DA
6	Brodski Stupnik Općina	Poslovna zona - izgradnja infrastrukture	MSP	Brodski Stupnik		16.298.800,00	3.298.800,00	13.000.000,00	DA	DA		DA	NE	NE
7	Cernik Općina	Poslovna zona - izgradnja infrastrukture	MSP	Cernik		-	-	-	NE	NE	NE	DA	DA	NE
8	Đuro Đaković Slobodna Zona	Rekonstrukcija infrastrukture	MSP	Sl.Brod	3.500	34.468.850,00	12.791.000,00	21.677.850,00	DA	DA	NE			
9	Društvo ekonomista	Poslovna slobodna zona	Građenje	SB županija	40.000	200.000.000,00	140.000.000,00	60.000.000,00	DA	NE	NE	NE	NE	NE
10	Ekometar - Baya	Proizvodnja ekološkog namještaja	Obrada drveta	SB županija		1.100.000,00	-	1.100.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	
11	Gornji Bogičevci Općina	Poslovna zona - izgradnja infrastrukture	MSP	Gornji Bogičevci	100	1.200.000,00	200.000,00	1.000.000,00	DA	NE	NE	DA	DA	NE
12	Tapetarija Haurdić obrt	Zaštita lokalnih proizvođača	Namještaj	SB županija		-	-	-						
13	Iligsoft d.o.o.	Interaktivni informativni kiosk za turiste	ITC	Sl.Brod		352.500,00	96.000,00	256.500,00	DA	NE	NE	DA	DA	DA
14	Iligsoft d.o.o.	Interaktivni vodič za turiste u Brodskoj tvrđavi	ITC	Sl.Brod		255.000,00	142.500,00	112.500,00	DA	NE	NE	DA	DA	DA
15	Industrijski park Nova Gradiška	Razvoj infrastrukture	MSP	Nova Gradška	1.000	30.000.000,00	15.080.000,00	14.920.000,00	DA	DA	DA	DA	DA	DA
16	Ivan Crljen obrt	Tradicionalno - etno - dvorište (turizam)	Turizam	SB županija	10	1.860.000,00	1.639.950,00	220.050,00	DA	NE	NE	DA	DA	NE
17	LEDA zapadna Slavonija	Pokreni svoj posao-trening za poduzetnike početnike	MSP	SB županija	120	3.750.000,00	3.450.000,00	300.000,00	DA	NE				
18	LEDA zapadna Slavonija	Poduzetništvo za mlade - vježbenička tvrtka	MSP	SB županija	200	250.000,00	80.000,00	170.000,00	DA	NE				
19	Mladen Jurković	Proizvodnja tradicionalnih glazbala	Obrada drveta	Sl.Brod	5	262.500,00	212.475,00	50.025,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
20	Oriovac Općina	Poslovna zona - izgradnja infrastrukture	MSP	Oriovac		3.000.000,00	500.000,00	2.500.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
21	Plin projekt d.o.o.	Proširenje plinske mreže	Utility supply	SB županija	60.549	69.283.000,00	34.641.500,00	34.641.500,00	DA	DA	DA	DA	NE	DA
22	Potomac d.o.o.	Ruralni turizam - mlinovi na Savi	Turizam	Davor	10	750.000,00	450.000,00	300.000,00	DA	DA	DA	NE	NE	
23	Prosoft d.o.o.	Informatički sustav za bolnice	ITC	SB županija		2.500.000,00	300.000,00	2.200.000,00	DA	NE	NE	NE	NE	NE
24	Rešetari Općina	Poslovna zona - tehnička dokumentacija	MSP	Rešetari	7.000	500.000,00	100.000,00	400.000,00	DA	NE				NE

25	Sikirevci Općina	Poslovna zona - izgradnja infrastrukture	MSP	Sikirevci	3.500	2.000.000,00	-	2.000.000,00	DA	NE	NE	NE	NE	NE
26	Slavonski Brod Grad	Jačanje poduzetničkog inkubatora (vidi #5)	MSP	Sl.Brod	800	2.700.000,00	1.200.000,00	1.500.000,00						
27	Slavonski Brod Grad	Otvaranje poslovnice HAMAG-a u Sl. Brodu	MSP	Sl.Brod		-	-	-						
28	Slavonski Brod Grad	Poduzetnički centar	MSP	SB županija		1.100.000,00	-	1.100.000,00						
29	Slavonski Brod Grad	Ind. Zona Bjeliš - arheološki radovi	MSP	Sl.Brod	6000	66.500.000,00	36.500.000,00	30.000.000,00	DA	DA	DA	NE	NE	NE
30	Slavonski Brod Grad	Poslovna zone (blizu slobodne zone ĐĐ)	MSP	Sl.Brod	1500	7.100.000,00	3.100.000,00	4.000.000,00	DA	DA	DA	NE	NE	NE
31	Tonkić sobe obrt	Ruralni turizam - proširenje usluga	Turizam	Sl.Brod	800	750.000,00	600.000,00	150.000,00	DA	NE		DA	DA	
32	Vrbje Općina	Poslovna zona - izgradnja infrastrukture	MSP	Vrbje		-	-	-	NE	NE	NE	DA	DA	NE
33	Slavonski Šamac Općina	Poslovna zona - izgradnja infrastrukture	MSP	Sl.Šamac	2600	3.335.550,00	1.530.000,00	1.805.550,00	DA	DA	DA	NE	NE	NE

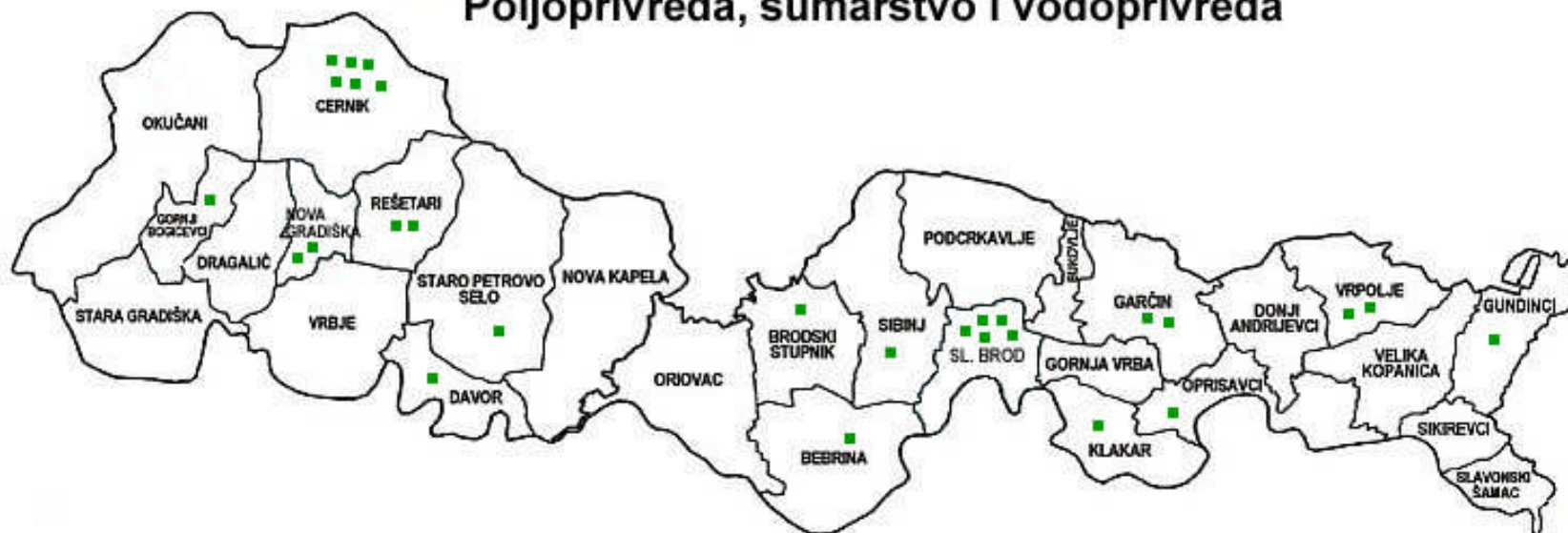
Brodsko-posavska županija - ROP Projektne ideje Gospodarstvo, obtništvo i poduzetništvo

Poljoprivreda

Br.	Institucija	Projekt	Područje	Korisnici	Ukupno (Kuna)	Investirano (Kuna)	Sredstva ROP (Kuna)	Nacr	Izvodljivost	Cost-Benefit	Lokacijska dozvola	Građevinska dozvola	Prva faza
1	Biomar Udruga	Probna ekološka proizvodnja (treenj za poljoprivrednike)	SB županija		750.000,00	150.000,00	600.000,00	DA	NE		NE	NE	NE
2	Brezine PZ	Postavljanje 100ha zadružnog voćnjaka (šljive)	Gornji Bogičevci	300	11.000.000,00	7.500.000,00	3.500.000,00	DA	NE	NE	DA	NE	DA
3	Brodsko Ekološko Društvo	Ekološka proizvodnja izvorne pasmine	Oprisavci	100	550.000,00	400.000,00	150.000,00	DA	NE		DA	NE	
4	Dragovoljac PZ	Razvoj malih polj.proizvoda ča oko stvaranja robne marke	Rešetari	600	1.000.050,00	497.550,00	502.500,00	DA	DA	DA	NE	NE	NE
5	Ekomp 21	Ekološka proizvodnja začinskog bilja	SB županija	50	50.000,00	-	50.000,00	DA	DA	NE	NE	NE	NE
6	Euro-kompost	Proizvodnja komposta (za glijivarsku industriju)	Vrpolje, St.Perk.	60	90.000.000,00	60.000.000,00	30.000.000,00	DA	DA	DA	DA	NE	DA
7	Futura Udruga	Razvoj ekološke proizvodnje na županiji	Rešetari	200	1.000.050,00	250.050,00	750.000,00				NE	NE	NE
8	Grading d.o.o.	Izgradnja destilacionog sustava	Cernik		2.000.000,00	1.400.000,00	600.000,00	DA	DA	DA	DA	NE	
9	Grading d.o.o.	Izgradnja ULO hladnjače za voće i povrće	Cernik	100	7.500.000,00	4.500.000,00	3.000.000,00	DA	DA	DA	DA	NE	
10	Grading d.o.o.	Proizvodnja jabuka na 5ha	Cernik	15	1.000.000,00	500.000,00	500.000,00	DA	DA	DA	NE	NE	
11	Grading d.o.o.	Proizvodnja višanja na 10ha	Cernik	15	1.000.000,00	500.000,00	500.000,00	DA	DA	DA	NE	NE	
12	Grading d.o.o.	Proizvodnja Williams kruške na 5ha	Cernik	20	1.100.000,00	650.000,00	450.000,00	DA	DA	DA	NE	NE	
13	Grading d.o.o.	Podizanje vinograda u općini Cernik	Cernik	10	600.000,00	375.000,00	225.000,00	DA	DA	DA	NE	NE	
14	Udruga vinara i vinogradara	Razvoj vinarstva i vinogradarstva u BPŽ	SB županija	100	4.000.050,00	800.025,00	3.200.025,00	DA	NE		NE	NE	NE
15	Kadić Ivan OPG	Nabavka kombajna i pokretne sušare	Gundinci	60	1.200.000,00	75.000,00	1.125.000,00	DA	DA				NE
16	Križanić proizvodnja glijiva	Izgradnja distributivnog centra, proširenje proizvodnje	Nova Gradiška	100	8.000.000,00	2.000.000,00	6.000.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
17	Misar OPG	Organizacija poljoprivredne proizvodnje sa OPG	Garčin	1500	3.750.000,00	-	3.750.000,00	DA	DA	DA	DA	DA	DA
18	Nova PZ	Proizvodnja bio-diesela (uljana repica)	Nova Gradiška	5000	75.000.000,00	37.500.000,00	37.500.000,00	DA	DA	DA	DA	NE	NE
19	Obitelji Zadruga	Razvoj govedarstva i zadružne proizvodnje mlijeka	Bebrina, DA, Gu, O p	60	21.500.000,00	14.450.000,00	7.050.000,00	DA	DA	DA	DA	DA	DA
20	Pajkovi-sušara i silos	Proizvodnja stočne hrane	Klakar		2.000.000,00	400.000,00	1.600.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
21	Svinjogojska Udruga BP	Organizirana proizvodnja svinja	SB županija		1.500.000,00	300.000,00	1.200.000,00	DA	NE		NE	NE	NE
22	Potomac d.o.o.	Tradicionalna proizvodnja svile (dudov svilac)	Davor	200	200.000,00	50.000,00	150.000,00	DA	NE	NE	NE	NE	
23	Promat d.o.o.	Organizacija poljoprivredne proizvodnje sa OPG	Garčin	1500	3.750.000,00	-	3.750.000,00	DA	DA	DA	DA	DA	DA
24	Sibinj PZ	Razvoj, otkup i prerada autohtonih ekoloških proizvoda	Sibinj	800	1.300.000,00	250.000,00	1.050.000,00	NE	DA	NE	DA	DA	NE
25	Slavonija povrće Udruga	Unapređenje povrtlarske proizvodnje	Vrpolje, S.P.Selo	200	750.000,00	150.000,00	600.000,00	DA	DA	NE			NE
26	Slavonski svinjogojac Zadruga	Razvoj svinjogojstva na području BPŽ	SB županija		2.250.000,00	450.000,00	1.800.000,00	DA	DA	NE	NE	NE	NE
27	Staro Petrovo Selo Općina	Osnivanje poljoprivredne zadruge	Staro Petrovo Selo	200	-	-	-	NE	NE	NE	NE	NE	NE
28	Vinarija Zdjelarević	Ulaqanje u nove nasade i proširenje proizvodnje	B.Stupnik		16.500.000,00	16.500.000,00	-	NE	NE	NE	NE	NE	NE

Brodsko-posavska županija - ROP Projektne ideje Poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda

Infrastruktura

Br.	Institucija	Projekt	Aktivnost	Područje	Korisnici	Ukupno(Kuna)	Investirano (Kuna)	Sredstva ROP (Kuna)	Nacr	Izvodljivost	Cost-Benefit	Lokacijska dozvola	Građevinska dozvola	Prva faza
1	Košarkaški klub Slavonski Brod	Sportska dvorana	Građenje	Sl.Brod	4500	5.120.000,00	2.620.000,00	2.500.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
2	Brod plin d.o.o.	Izgradnja plinske mreže	Građenje	Sl.Brod	20000	44.460.000,00	22.230.000,00	22.230.000,00	DA	DA	DA	DA	NE	NE
3	Brodsko-posavska županija	Autobusne čekaonice	Ceste	SB županija	177558	1.460.000,00	364.775,00	1.095.225,00	DA	NE	NE	DA	NE	DA
4	Brodsko-posavska županija	Željezničko-cestovni prijelazi	Ceste	SB županija	177558	8.500.000,00	2.000.000,00	6.500.000,00	DA	NE	NE	NE	NE	NE
5	Brodsko-posavska županija	Pumpna stanica i ustav za regionalni vodovod	Vodopostrojenje	Sl.Samac et al.	2000	-	-	-	NE	NE	NE	NE	NE	NE
6	Brodski Stupnik Općina	Obnova 13km lokalnih cesta	Ceste	Brodski Stupnik	3800	2.283.622,00	1.524.026,00	759.596,00	DA	DA	NE	DA	DA	DA
7	Brodski Stupnik Općina	Obnova i uređenje društvenih domova	Građenje	Brodski Stupnik	3800	1.200.000,00	800.000,00	400.000,00	DA	DA	NE	DA	DA	NE
8	Brodski Stupnik Općina	Vodoodvodnja-priprema dokumentacije	Vodoodvodnja	Brodski Stupnik	3800	31.875.000,00	21.185.900,00	10.689.100,00	DA	DA	NE	DA	NE	NE
9	Brodski Stupnik Općina	Vodovodna mreža	Vodopostrojenje	Brodski Stupnik	3800	9.100.000,00	8.000.000,00	1.100.000,00	DA	DA	NE	DA	DA	DA
10	Brodski Stupnik Općina	Zaštita okućnica od bujica	Vodoodvodnja	Brodski Stupnik	1700	1.850.000,00	900.000,00	950.000,00	DA	DA	NE	NE	NE	NE
11	Bukovlje Općina	Obnova 3km lokalnih cesta	Ceste	Bukovlje	3200	4.500.000,00	1.500.000,00	3.000.000,00	DA	DA	DA	DA	DA	DA
12	Bukovlje Općina	Ljeskovac ekološki turistički centar	Građenje	Bukovlje	1500	750.000,00	400.000,00	350.000,00	NE	DA	NE	DA	DA	NE
13	Bukovlje Općina	Vodoodvodnja	Vodoodvodnja	Bukovlje	3000	10.500.000,00	3.000.000,00	7.500.000,00	DA	NE	DA	DA	DA	DA
14	Bukovlje Općina	Vodopostrojenje	Vodopostrojenje	Bukovlje	1100	1.500.000,00	250.000,00	1.250.000,00	DA	DA	DA	NE	NE	DA
15	Cernik Općina	Vodoodvodnja	Vodoodvodnja	Cernik	5200	12.000.000,00	5.000.000,00	7.000.000,00	DA	NE	NE	DA	DA	DA
16	Cernik Općina	Obnova izletišta Strmac	Turizam	Cernik	-	-	-	-	NE	NE	NE	NE	NE	NE
17	Cernik Općina	Vodopostrojenje (Bačindol,Banićevac,Opatovac)	Vodopostrojenje	Cernik	1300	270.000,00	110.000,00	160.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
18	Davor Općina	C-51 crpna stanica i visokotlačni cjevovod	Vodoodvodnja	Davor	2600	3.000.000,00	999.975,00	2.000.025,00	DA	DA	DA	DA	DA	NE
19	Davor Općina	Vodoodvodnja	Vodoodvodnja	Davor	2600	11.000.025,00	6.999.975,00	4.000.050,00	DA	DA	DA	DA	DA	DA
20	Davor Općina	Obnova lokalnih cesta	Ceste	Davor	3250	1.800.000,00	799.950,00	1.000.050,00	DA	NE	NE	DA	DA	NE
21	Donji Andrijevići Općina	Mrtvačnica	Građenje	Donji Andrijevići	4500	900.000,00	300.000,00	600.000,00	DA	NE	NE	DA	DA	DA
22	Garčin Općina	Obnova 8km lokalnih cesta	Ceste	Garčin	6000	4.000.000,00	800.000,00	3.200.000,00	DA	DA	NE	DA	DA	NE
23	Garčin Općina	Društveni dom u Bickom Selu	Građenje	Garčin	750	2.000.000,00	1.100.000,00	900.000,00	DA	DA	NE	DA	DA	NE
24	Garčin Općina	Društveni dom u Vrhovini	Građenje	Garčin	350	600.000,00	120.000,00	480.000,00	DA	DA	NE	DA	DA	NE
25	Garčin Općina	Mrtvačnica (Trnjani)	Građenje	Garčin	1800	1.500.000,00	300.000,00	1.200.000,00	DA	DA	NE	DA	NE	NE
26	Garčin Općina	Vodoodvodnja	Vodoodvodnja	Garčin	4500	16.000.000,00	8.700.000,00	7.300.000,00	DA	DA	NE	DA	DA	NE

27	Garčin Općina	Vodoopskrba	Vodoopskrba	Garčin	4500	16.000.000,00	8.700.000,00	7.300.000,00	DA	DA		DA	DA	NE
28	Gornja Vrba Općina	Javna rasvjeta u naseljima i poslovnim zonama	Elektr.energija	Gornja Vrba	6000	5.300.000,00	3.300.000,00	2.000.000,00	DA	DA	NE	DA	DA	DA
29	Gornja Vrba Općina	Obnova lokalnih cesta (dokumentacija i građenje)	Ceste	Gornja Vrba	6000	10.100.000,00	8.000.000,00	2.100.000,00	DA	DA	DA	DA	DA	DA
30	Gornja Vrba Općina	Poslovna zona - vodoodvodnja	Vodoodvodnja	Gornja Vrba	2000	8.500.000,00	3.500.000,00	5.000.000,00	DA	NE	NE	NE	NE	NE
31	Gornja Vrba Općina	Vodoodvodnja	Vodoodvodnja	Gornja Vrba	4000	20.000.000,00	15.000.000,00	5.000.000,00	DA	DA	NE	NE	NE	NE
32	Gornja Vrba Općina	Poslovna zona - vodoopskrba	Vodoopskrba	Gornja Vrba	2000	3.500.000,00	2.000.000,00	1.500.000,00	NE	DA	NE	NE	NE	NE
33	Gornja Vrba Općina	Vodopskrba	Vodoopskrba	Gornja Vrba	4000	10.470.000,00	4.655.000,00	5.815.000,00	DA	DA		DA	DA	NE
34	Gornji Bogičevci Općina	Sanacija divljih deponija	Odlagalište	Gornji Bogičevci	2350	500.000,00	50.000,00	450.000,00	NE	NE	NE			NE
35	Gornji Bogičevci Općina	Završetak sustava vodoopskrbe	Vodoopskrba	Gornji Bogičevci	900	6.750.107,00	1.422.515,00	5.327.592,00	DA	NE	NE	DA	DA	DA
36	Gornji Bogičevci Općina	Vodovodna mreža - Smrtić	Vodoopskrba	Gornji Bogičevci	1000	7.600.000,00	200.000,00	7.400.000,00	DA	NE	NE	DA	NE	NE
37	Gornji Bogičevci Općina	Vodovodna mreža - Dubovac	Vodoopskrba	Gornji Bogičevci	450	2.000.000,00	-	2.000.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
38	Gundinci Općina	Lokalne ceste (makadam)	Ceste	Gundinci	12000	6.000.000,00	-	6.000.000,00	NE			NE	NE	NE
39	Gundinci Općina	Mrtvačnica (Gundinci)	Građenje	Gundinci		399.875,00	149.875,00	250.000,00	DA	DA	DA	DA	DA	DA
40	Gundinci Općina	Izgradnja plinske mreže	Plin	Gundinci	1500	2.500.000,00	1.910.000,00	590.000,00	DA	DA	DA	DA	DA	NE
41	Gundinci Općina	Vodoodvodnja	Vodoodvodnja	Gundinci	2300	17.800.000,00	8.900.000,00	8.900.000,00	DA	DA		NE	NE	NE
42	Gundinci Općina	Vodoopskrba	Vodoopskrba	Gundinci	2300	6.630.000,00	3.315.000,00	3.315.000,00	DA	DA		NE	NE	NE
43	Klakar Općina	Vodoodvodnja-priprema dokumentacije	Vodoodvodnja	Klakar	2500	800.000,00	600.000,00	200.000,00	DA	DA		DA	NE	NE
44	Klakar Općina	Vodoopskrba	Vodoopskrba	Klakar	1400	3.000.000,00	2.000.000,00	1.000.000,00	DA	DA	NE	DA	NE	NE
45	Komunalac d.o.o.	Uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom	Građenje	Sl.Brod	100000	-	-	-						
46	Komunalac d.o.o.	Sanacija odlagališta komunalnog otpada Vijuč-Jug	Građenje	Sl.Brod	100000	48.370.000,00	21.766.500,00	26.603.500,00	DA	DA	DA	DA	DA	DA
47	Komunalac d.o.o.	Natkrivanje zelene tržnice	Građenje	Sl.Brod	100000	-	-	-	NE	NE	NE	NE	NE	NE
48	Komunalac d.o.o.	Postavljanje kompleksa kioska i nadstrešnica	Građenje	Sl.Brod	100000	1.500.000,00	70.000,00	1.430.000,00	DA	NE	NE	DA	NE	NE
49	Komunalac d.o.o.	Detekcija, valorizacija i za štita grobnih spomenika	Građenje	Sl.Brod	100000	-	-	-						
50	Luka Brod (Port)	Istočna vezna cesta	Ceste	Sl.Brod		50.000.000,00	-	50.000.000,00	DA	DA	DA	NE	NE	NE
51	Luka Brod (Port)	Putničko pristanište - studija izvodljivosti	Građenje	Sl.Brod		300.000,00	-	300.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
52	Luka Brod (Port)	Riječni dok	Građenje	Sl.Brod		20.000.000,00	10.000.000,00	10.000.000,00	DA	NE	NE	NE	NE	NE
53	Luka Brod (Port)	Željeznička pruga u lučkom području	Građenje	Sl.Brod		25.000.000,00	10.000.000,00	15.000.000,00	DA	NE	NE	NE	NE	NE

54	Nova Gradiška Grad	Deponije smeća - sanacije i izgradnja	Građenje	Nova Gradiška	80000	40.000.000,00	13.650.000,00	26.350.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	DA
55	Nova Gradiška Grad	Južna gradska obilazna cesta	Ceste	Nova Gradiška	10000	-	-	-						
56	Nova Gradiška Grad	Vodoodvodnja Ljupina	Vodoodvodnja	Nova Gradiška	1600	8.000.000,00	400.000,00	7.600.000,00	DA	NE	NE	DA	DA	NE
57	Nova Gradiška Grad	Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda	Vodopokrba	Nova Gradiška	20000	19.000.000,00	10.000.000,00	9.000.000,00	DA	NE	NE	NE	NE	DA
58	Nova Kapela Općina	Lokalne ceste	Ceste	Nova Kapela	5000	2.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	NE	DA	DA	NE	NE	NE
59	Nova Kapela Općina	Obnova javnih zgrada u općini	Građenje	Nova Kapela	5000	2.500.000,00	1.250.000,00	1.250.000,00	DA	DA	DA	DA	DA	DA
60	Nova Kapela Općina	Vodoodvodnja	Vodoodvodnja	Nova Kapela	3000	8.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
61	Nova Kapela Općina	Vodopokrba	Vodopokrba	Nova Kapela	5000	10.657.200,00	5.328.600,00	5.328.600,00	DA	DA	DA	DA	DA	NE
62	Okučani Općina	Asfaltiranje 1,2km ulice Kralja Tomislava u Okučanima	Ceste	Okučani	500	500.000,00	250.000,00	250.000,00	DA	NE	NE	NE	NE	NE
63	Okučani Općina	Asfaltiranje 0,9km ulice F. Ibrašimovića u Okučanima	Ceste	Okučani		400.000,00	200.000,00	200.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
64	Okučani Općina	Vodoodvodnja	Vodoodvodnja	Okučani	2000	12.000.000,00	7.000.000,00	5.000.000,00	DA	NE	NE	NE	NE	NE
65	Okučani Općina	Nogostupi u naseljima Bodegraj i Lađevac (4,4km)	Ceste	Okučani	850	400.000,00	200.000,00	200.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
66	Okučani Općina	Parkiralište (1200 kv.m.) - izgradnja	Ceste	Okučani	4000	450.000,00	150.000,00	300.000,00	DA	NE	NE	NE	NE	NE
67	Okučani Općina	Obnova centralnog trga u Okučanima (dr. F. Tuđmana)	Građenje	Okučani	3000	250.000,00	100.000,00	150.000,00	DA	NE	NE	DA	NE	NE
68	Okučani Općina	Vodopokrba gospodarske zone	Građenje	Okučani	400	1.500.000,00	500.000,00	1.000.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
69	Okučani Općina	Vodopokrba - naselje Cage	Vodopokrba	Okučani	500	2.000.000,00	700.000,00	1.300.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
70	Okučani Općina	Vodopokrba mreža - Okučani (Ulica Kralja Tomislava)	Vodopokrba	Okučani	350	400.000,00	200.000,00	200.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
71	Oprisavci Općina	Izgradnja plinske mreže	Plin	Oprisavci	3000	10.000.000,00	2.000.000,00	8.000.000,00	DA	DA		DA	DA	NE
72	Oprisavci Općina	Vodoodvodnja	Vodoodvodnja	Oprisavci	3000	45.000.000,00	15.000.000,00	30.000.000,00	DA	DA		DA	DA	NE
73	Oprisavci Općina	Vodopokrba	Vodopokrba	Oprisavci	3000	50.000.000,00	38.750.000,00	11.250.000,00	DA	NE		DA	DA	NE
74	Oriovac Općina	Asfaltiranje ulice Vladimira Nazora	Ceste	Oriovac		1.370.000,00	500.000,00	870.000,00	DA	NE	NE	DA	DA	DA
75	Oriovac Općina	Asfaltiranje ceste Malio - Slavonski Kobaš	Ceste	Oriovac	6500	2.500.000,00	500.000,00	2.000.000,00	NE		NE	NE	NE	NE
76	Oriovac Općina	Vodoodvodnja	Vodoodvodnja	Oriovac	6500	30.000.000,00	20.000.000,00	10.000.000,00	DA		NE	DA	DA	NE
77	Podcrkavlje Općina	Regionalna deponija komunalnog otpada	Odlagalište	Podcrkavlje	300000		-							
78	PPK d.o.o.	Navodnjavanje 400ha obradive zemlje za soju i kukuruz	Vodopokrba	Nova Gradiška	90	-	-	140.000.000,00	DA	DA	NE	NE	NE	NE

79	Rešetari Općina	Autobusna stajališta(10)	Građenje	Rešetari	5200	187.500,00	37.500,00	150.000,00	NE	NE		NE	NE	NE
80	Rešetari Općina	Popravak cesta (3,8km)	Ceste	Rešetari	1000	2.400.000,00	800.000,00	1.600.000,00	DA	DA		DA	DA	DA
81	Rešetari Općina	Asfaltiranje lokalnih cesta (4km) - Rešetari i Adžamovci	Ceste	Rešetari	3300	1.600.000,00	500.000,00	1.100.000,00	NE	NE				NE
82	Rešetari Općina	Izgradnja nogostupa - Adžamovci	Građenje	Rešetari	2200	500.000,00	150.000,00	350.000,00	NE	NE				NE
83	Rešetari Općina	Vodoodvodnja za 6 naselja	Vodoodvodnja	Rešetari	2500	600.000,00	150.000,00	450.000,00	NE	NE		NE	NE	NE
84	Rešetari Općina	Vodoodvodnja - Rešetari	Vodoodvodnja	Rešetari	2700	17.000.000,00	4.000.000,00	13.000.000,00	DA	DA		DA	DA	DA
85	Rešetari Općina	Vodoposkrba - magistralni sustav	Vodoposkrba	Rešetari	25000	7.000.000,00	4.140.000,00	2.860.000,00	DA	DA		DA	DA	DA
86	Rešetari Općina	Vodoposkrba - mreža po naseljima	Vodoposkrba	Rešetari	3800	10.000.000,00	3.000.000,00	7.000.000,00	NE	NE		NE	NE	NE
87	Rešetari Općina	Vodoposkrba - priprema dokumentacije	Vodoposkrba	Rešetari	3800	500.000,00	150.000,00	350.000,00	NE	NE		NE	NE	NE
88	Rešetari Općina	Vodospremnik - priprema dokumentacije	Vodoposkrba	Rešetari	25000	320.000,00	100.000,00	220.000,00	DA	DA		DA	NE	NE
89	Sibinj Općina	Završetak sustava vodoposkrbe	Vodoposkrba	Sibinj	7548	7.500.000,00	1.000.000,00	6.500.000,00	DA	DA		DA	DA	
90	Sikirevci Općina	Vodoodvodnja - Sikirevci i Jaruge	Vodoodvodnja	Sikirevci	3500	20.000.000,00	-	20.000.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
91	Sikirevci Općina	Vodoposkrba	Vodoposkrba	Sikirevci	3500	10.000.000,00	-	10.000.000,00	DA	DA		NE	NE	NE
92	Slavonski Brod Grad	Željeznička pruga u lučkom području	Građenje	Sl.Brod	70000	48.000.000,00	28.000.000,00	20.000.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	DA
93	Slavonski Brod Grad	Obnova infrastrukture u slobodnoj zoni ĐĐ	Vodoposkrba, Građenje	Sl.Brod		40.000.000,00	20.000.000,00	20.000.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
94	Slavonski Brod Grad	Mjerna stanica za kvalitetu zraka	Građenje	Sl.Brod		2.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
95	Slavonski Brod Grad	Prikupljanje otpada	Građenje	Sl.Brod	70000	2.000.000,00	500.000,00	1.500.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
96	Slavonski Brod Grad	Rješavanje prometne zagušenosti - istočna vezna cesta	Ceste	Sl.Brod		100.000.000,00	50.000.000,00	50.000.000,00	DA	NE	NE	NE	NE	NE
97	Slavonski Šamac Općina	Vodoposkrba	Vodoposkrba	Sl.Šamac	2600	6.704.025,00	4.704.000,00	2.000.025,00	DA	DA	DA	DA	DA	DA
98	Slavonski Šamac Općina	Vodoodvodnja	Vodoodvodnja	Sl.Šamac	3000	25.127.025,00	15.126.975,00	10.000.050,00	DA	DA	DA	NE	NE	NE
99	Stara Gradiška Općina	Vodoposkrba	Vodoposkrba	Stara Gradiška	485	8.800.000,00	5.050.000,00	3.750.000,00	DA	NE		DA	DA	NE
100	Stara Gradiška Općina	Vodoodvodnja	Vodoodvodnja	Stara Gradiška	1380	12.083.026,00	2.110.000,00	9.973.026,00	DA	NE		DA	NE	NE
101	Staro Petrovo Selo Općina	Infrastruktura općine		Staro Petrovo Selo	6352		-		NE	NE	NE	NE	NE	NE
102	Sušionica d.o.o.	Navodnjavanje 50ha obradive zemlje za proizvodnju povrća	Vodoposkrba	Vrpolje	50	-	-	17.500.000,00	DA	DA	NE	NE	NE	NE
103	Toplina d.o.o.	Modernizacija sustava opskrbe toplinskom energijom	Grijanje	Slavonski Brod	14792	49.906.000,00	2.906.000,00	47.000.000,00	DA		DA	DA	DA	DA
104	Zavod za prostorno uređenje	Geografsko-informacijski sustav - GIS	Software	Slavonski Brod		3.200.000,00	1.000.000,00	2.200.000,00			NE			NE
105	Velika Kopanica Općina	Izgradnja makadamske Grabovište-Kladavac	Ceste	Velika Kopanica	12000	5.000.000,00	-	5.000.000,00				NE	NE	NE
106	Vodovod d.o.o.	Zaštita cesta od poplava(2,5km)	Vodoodvodnja	Slavonski Brod	3500	3.750.000,00	1.750.000,00	2.000.000,00	DA			NE	NE	NE

107	Vodovod d.o.o.	Glavni prečistač (vodoodvodnja)	Vodoodvodnja	Slavonski Brod	5000	9.000.000,00	4.000.000,00	5.000.000,00	DA			DA	DA	NE
108	Vodovod d.o.o.	Glavni cjevovod za naselje Budinka (2,2km)	Vodoopskrba	Slavonski Brod	8500	2.000.000,00	1.150.000,00	850.000,00	NE	NE		DA	NE	NE
109	Vodovod d.o.o.	Glavni cjevovod za ulicu Andrije Stampara (0,9km)	Vodoopskrba	Slavonski Brod	3500	1.800.000,00	900.000,00	900.000,00	DA	NE		DA	DA	NE
110	Vodovod d.o.o.	Glavni cjevovod za naselje Zrinski-Franskopan (5,5km)	Vodoopskrba	Slavonski Brod	20000	6.000.000,00	3.300.000,00	2.700.000,00	DA	NE		DA	DA	NE
111	Vodovod d.o.o.	Vodoodvodnja (Podvinje i Brodsko vinogorje)	Vodoodvodnja	Slavonski Brod	1500	3.900.000,00	1.900.000,00	2.000.000,00	DA			NE	NE	NE
112	Vodovod d.o.o.	Vodoopskrba (brdska područja)	Vodoopskrba	Slavonski Brod	6500	10.000.000,00	4.650.000,00	5.350.000,00	NE	NE		NE	NE	NE
113	Vodovod d.o.o.	Vodoodvodnja (2,5km) - Slavonski Brod - G. Vrba	Vodoodvodnja	Slavonski Brod	18500	11.500.000,00	4.500.000,00	7.000.000,00	NE	NE		NE	NE	NE
114	Vodovod d.o.o.	Glavni cjevovod - Slavonski Brod - Ruščica (2,1km)	Vodoopskrba	Slavonski Brod	11000	3.000.000,00	1.400.000,00	1.600.000,00	NE	NE		NE	NE	NE
115	Vodovod d.o.o.	Glavni cjevovod - Slavonski Brod - Gornja Vrba (3,1km)	Vodoopskrba	Slavonski Brod	18500	4.500.000,00	1.700.000,00	2.800.000,00	NE	NE		NE	NE	NE
116	Vodovod d.o.o.	Vodoodvodnja (1,5km) Podvinje	Vodoodvodnja	Slavonski Brod	1500	2.700.000,00	1.200.000,00	1.500.000,00	DA			NE	NE	NE
117	Vodovod d.o.o.	Glavni kolektor za vodoodvodnju (Veliko Polje)	Vodoodvodnja	Slavonski Brod	4500	17.000.000,00	12.000.000,00	5.000.000,00	DA			DA	DA	NE
118	Vodovod d.o.o.	Vodoopskrbni spremnik (Brodsko brdo)	Vodoopskrba	Slavonski Brod	80000	6.000.000,00	1.900.000,00	4.100.000,00	NE	NE		NE	NE	NE
119	Vodovod d.o.o.	Vodoopskrbni spremnik (Oriovac)	Vodoopskrba	Oriovac	17000	2.300.000,00	1.200.000,00	1.100.000,00	NE	NE		NE	NE	NE
120	Vrbje Općina	Vodoopskrba, obnova lokalnih cesta	Vodoopskrba, Ceste	Vrbje	2906		-		DA	NE	NE	DA	NE	NE
121	Vrpolje Općina	Vodoodvodnja - priprema dokumentacije	Vodoodvodnja	Vrpolje	2000	3.000.000,00	600.000,00	2.400.000,00	DA	NE	NE	DA	NE	NE
122	Zemlja - Ekološka udruga	Izgradnja parka-šetnice-trim staze	Građenje	Sl.Brod	100000	1.120.000,00	-	16.000.000,00	DA	NE	NE	NE	NE	NE

Brodsko-posavska županija - ROP Projektne ideje Infrastruktura

Infrastruktura – regionalni projekti

Br.	Institucija	Projekt	Aktivnost	Područje	Korisnici	Ukupno (Kuna)	Investirano (Kuna)	Sredstva ROP (Kuna)	Nacrt	Izvodljivost	Cost-Benefit	Lokacijska	Građevinska	Prva faza
1	Brodsko-posavska županija	Magistralni vodoopskrbni sustav	Vodoopskrba	SB županija	52000	360.000.000,00	130.000.000,00	230.000.000,00	DA	DA	DA	NE		
2	Brodsko-posavska županija	Regionalni vodovod (zapadna Slavonija-izvor Davor)	Vodoopskrba	Nova Gradiška	20000	125.000.000,00	65.000.000,00	60.000.000,00	DA	DA	DA			
3	Brodsko-posavska županija	Regionalni vodovod (istočna Slavonija)	Vodoopskrba	Gundinci et al.	25000	190.000.000,00	40.000.000,00	150.000.000,00	DA	DA	DA	NE	NE	NE

Društvene djelatnosti

Br.	Institucija	Projekt	Područje	Korisnici	Ukupno(Kuna)	Investirano (Kuna)	Sredstva ROP (Kuna)	Nacrt	Izvodivost	Cost-Benefit	Lokacijska dozola	Građevinska dozvola	Prva faza
1	Agencija za razvoj civilnog društva	Osnivanje agencije za razvojne inicijative civilnog društva	Sl.Brod		650.000,00	100.000,00	550.000,00						
2	Muzej broskog posavlja	Obnova i adaptacija zgrade gradskog magistrata	Sl.Brod	177588	8.000.000,00	3.900.000,00	4.100.000,00	DA	NE		DA	DA	DA
3	Brodski Stupnik Općina	Razvoj ruralnog turizma (trening poljoprivrednih gospodarstava)	Brodski Stupnik	1100	2.500.000,00	500.000,00	2.000.000,00	NE	NE				
4	Brodski Stupnik Općina	Adaptacija općinske knjižnice (dječja igraonica)	Brodski Stupnik	3800	1.056.680,00	545.000,00	511.680,00	DA	DA				NE
5	Brodski Stupnik Općina	Zaštita kulturnih spomenika	Brodski Stupnik	5000	1.880.000,00	380.000,00	1.500.000,00	NE	NE		NE	NE	NE
6	Europski dom Slavonski Brod	Obnova prostora Europskog doma (unutar Brodske tvrđave)	Sl.Brod	35000	1.500.000,00	1.400.000,00	100.000,00	DA	NE	DA		NE	DA
7	Gornja Vrba Općina	Izgradnja osnovne škole	Gornja Vrba	400	5.500.000,00	3.000.000,00	2.500.000,00	NE	NE		NE	NE	NE
8	Gornji Božićevci Općina	Opremanje prostora za udruge	Gornji Božićevci	500	430.000,00	50.000,00	380.000,00	DA	NE	NE	DA	DA	NE
9	Nova Gradiška Grad	Obnova gradskog muzeja	Nova Gradiška	52416	4.400.000,00	1.200.000,00	3.200.000,00						
10	Gimnazija Nova Gradiška	Obnova školske zgrade	Nova Gradiška	600		-	-						
11	Gimnazija Nova Gradiška	Sportska dvorana	Nova Gradiška	600	7.500.000,00	-	-						
12	Okučani Općina	Sportska dvorana	Okučani	3000	6.000.000,00	2.000.000,00	4.000.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
13	Okučani Općina	Čage igralište	Okučani	600	200.000,00	100.000,00	100.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
14	Okučani Općina	Bodegraj-Ladevac igralište	Okučani	800	200.000,00	100.000,00	100.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
15	Rešetari Općina	Sportska dvorana	Rešetari	3600	6.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	DA	DA		DA	DA	NE
16	Rešetari Općina	Adaptacija općinskog dječjeg vrtića	Rešetari	5200	850.000,00	600.000,00	250.000,00	DA	NE		DA	DA	NE
17	Slavonski Brod Grad	Igralište za djecu - Jelas	Sl.Brod			-							
18	Slavonski Brod Grad	Igralište za djecu - Kolonija	Sl.Brod			-							
19	Slavonski Brod Grad	Dječji vrtić - Kolonija	Sl.Brod			-							
20	EDUCO eko.turistička zadruga	Edukacijom do zaštićenog okoliša i zdrave hrane	SB županija		750.000,00	150.000,00	600.000,00	DA	DA				NE
21	GONG udruga	Razvoj civilnog društva - građanski sat	SB županija		530.000,00	120.000,00	410.000,00						
22	Slavonski Brod Grad	Centar za projesnos tehnologija	SB županija		8.500.000,00	4.500.000,00	4.000.000,00						
23	Ind.obrtnička srednja škola Nova Gradiška	Regionalni kompetentni centar	Nova Gradiška	1000	5.000.000,00	-	5.000.000,00	DA	DA	NE	DA	DA	NE
24	Informativno pravni centar	Pravna pomoć za ugrozene grupe, zaštita ljudskih prava	SB županija	1500	1.351.680,00	-	1.351.680,00						
25	Konjogojska udruga Gundinci	Newsletter (glasilo) za poljoprivrednike	SB županija	30000	2.000.000,00	380.000,00	1.620.000,00	NE	DA	DA			
26	Slavonski Brod Grad	Disabled persons specialized workshop	SB županija		-	-	-						

27	Osnovna škola A. Mihanovic	Obnova i proširenje školske zgrade (Mali Pariz)	Sl.Brod		-	-	-	NE	NE	NE	NE	NE	NE
28	Osnovna škola Đuro Pilar	Sportska dvorana	Sl.Brod		-	-	-						
29	Osnovna škola Hugo Badalić	Sportska dvorana	Sl.Brod		-	-	-						
30	Osnovna škola M.Lovrak NG	Proširenje školske zgrade	Nova Gradiška	9500	3.000.000,00	-	3.000.000,00	DA	DA	NE	DA	NE	NE
31	Srednja škola M.A.Reljković	Centar za strukovno obrazovanje u poljoprivredi	Sl.Brod	100000	13.000.000,00	8.000.000,00	5.000.000,00	DA	DA	NE	DA	DA	DA
32	Strojarski fakultet	Centar za nove tehnologije	SB županija		16.271.126,00	9.553.276,00	6.717.850,00						
33	Telecentar Slavonski Brod	Telecentar 3L - program cjeloživotnog učenja	SB županija	500	750.000,00	150.000,00	600.000,00	DA					DA
34	Turistička zajednica BP županija	Razvoj seoskog turizma	SB županija	1200	135.000,00	35.000,00	100.000,00	NE	NE				
35	Turistička zajednica Nova Gradiška	Izrada starih vojničkih odora	Nova Gradiška		150.000,00	75.000,00	75.000,00	DA					DA
36	Turistička zajednica Nova Gradiška	Turističko-biciklističke staze	Nova Gradiška		100.000,00	50.000,00	50.000,00	DA	DA	DA			DA
37	Turistička zajednica Nova Gradiška	Venera sa Slavče - razvoj zaštitnog znaka	Nova Gradiška		215.000,00	140.000,00	75.000,00	DA					DA
38	Turistička zajednica Slavonski Brod Grad	Slavonski Brod - Grad bajki Ivane Brić Mažuranić	Sl.Brod	800	250.000,00	200.000,00	50.000,00						
39	Turistička zajednica Slavonski Brod Grad	Život u graničnoj tvrđavi Brod	Sl.Brod	200	1.100.000,00	900.000,00	200.000,00		NE				DA
40	Hipokrat udruga	Imate pravo znati	SB županija		116.600,00	-	116.600,00						
41	Mislav Znanje	Informatičko obrazovanje osoba sa invaliditetom	SB županija	100	300.000,00	80.000,00	220.000,00						
42	Zajednica KUD-ova	Centar kulturno-umjetničkog amaterizma	SB županija	2000	2.000.000,00	400.000,00	1.600.000,00	NE	NE		NE	NE	NE
43	Slavonski Brod Grad	Edukacija o važnosti zaštite okoliša	Sl.Brod		1.000.000,00	500.000,00	500.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
44	Slavonski Šamac Općina	Srednjoškolski centar	Sl.Šamac	30000	12.000.000,00	-	12.000.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE

Brodsko-posavska županija - ROP Projektne ideje Društvene djelatnosti

Zdravstvo i socijalna skrb

Br.	Institucija	Projekt	Područje	Korisnici	Ukupno (Kuna)	Investirano (Kuna)	Sredstva ROP (Kuna)	Nacrt	Izvodivost	Cost-Benefit	Lokacijska dozvola	Građevinska dozvola	Prva faza
1	Udruga distrofičara	Psihosocijalna pomoć zaboravljenima (tretmani, podizanje svijesti u javnosti)	SB županija	200	160.000,00	80.000,00	80.000,00						
2	Dom zdravlja Sl.Brod	Ulaganje u suvremenu hitnu pomoć (prostori, oprema, vozila, ljudi)	SB županija	174.000	11.000.000,00	2.000.000,00	9.000.000,00	DA	NE	NE	NE	NE	NE
3	Dom zdravlja Sl.Brod	Hospicij za palijativnu skrb	SB županija		14.000.000,00	6.000.000,00	8.000.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
4	Dom za starije i nemoće osobe Sl.Brod	Telefonska SOS signalizacija	SB županija	300	700.000,00	-	700.000,00	DA	DA	NE	NE	NE	NE
5	Dom za starije i nemoće osobe Sl.Brod	Hospicijsko-palijativna skrb	SB županija	15	500.000,00	-	500.000,00	NE	DA	NE	NE	NE	NE
6	Dom za starije i nemoće osobe Sl.Brod	Cjelodnevni boravak korisnika (prilagođavanje za buduće stanare)	SB županija	50	700.000,00	300.000,00	400.000,00	NE	DA	NE	NE	NE	NE
7	Udruga djelatnika Hitne Pomoći	CPR Trening za zdravstvene djelatnike i volontere	SB županija		1.500.000,00	-	1.500.000,00						
8	Udruga za promicanje inkluzije	Centar za rehabilitaciju i radne aktivnosti	SB županija	80	7.600.000,00	100.000,00	7.500.000,00	NE	DA	NE	NE	NE	NE
9	Lokalna radna skupina ROP	Regionalni centar za resocijalizaciju bivših ovisnika	SB županija	200	1.400.000,00	400.000,00	1.000.000,00						
10	Nova Gradiška Opća bolnica	Proširenje bolničke zgrade (kirurgija)	Nova Gradiška	80.000	16.000.000,00	1.000.000,00	15.000.000,00	NE	DA	NE	NE	NE	NE
11	Zavod za javno zdravstvo	Rano tretiranje BEN-Balkanske endemske nefropatije	SB županija	10.865	454.654,00	104.654,00	350.000,00	DA	DA	DA			
12	Rešetari općina	Općinski Dom zdravlja	Rešetari	5.500	1.300.000,00	350.000,00	950.000,00	DA	DA		NE	NE	NE
13	SB županija	Uklanjanje arhitektonskih barijera	SB županija	17.000	8.000.000,00	500.000,00	7.500.000,00	DA	NE	NE	DA	DA	NE
14	SB županija	Stvaranje mreže klubova liječenih alkoholičara	SB županija	1.200	3.000.000,00	-	3.000.000,00						
15	SB županija	Prilagodba sportskih objekata invalidima	SB županija	17.000	7.500.000,00	-	7.500.000,00						
16	SB županija	Izgradnja obiteljskog centra	SB županija	4000	8.500.000,00	1.000.000,00	7.500.000,00	NE	NE	NE	NE	NE	NE
17	Slavonski Brod Opća bolnica	Trauma centar	SB županija	3000	10.000.000,00	1.000.000,00	9.000.000,00	NE	NE		NE	NE	NE
18	Slavonski Brod Opća bolnica	Izgradnja integralnog informacijskog sustava (ERP)	SB županija	300.000	9.000.000,00	1.875.000,00	7.125.000,00	DA	DA	DA			NE
19	Slavonski Brod Opća bolnica	Interventna kardiologija - nabavka specijalne opreme	SB županija	800	6.200.000,00	-	6.200.000,00						
20	Centar za socijalnu skrb	Obiteljski centar (za disfunkcionalne obitelji)	SB županija	1000	3.950.000,00	1.350.000,00	2.600.000,00						

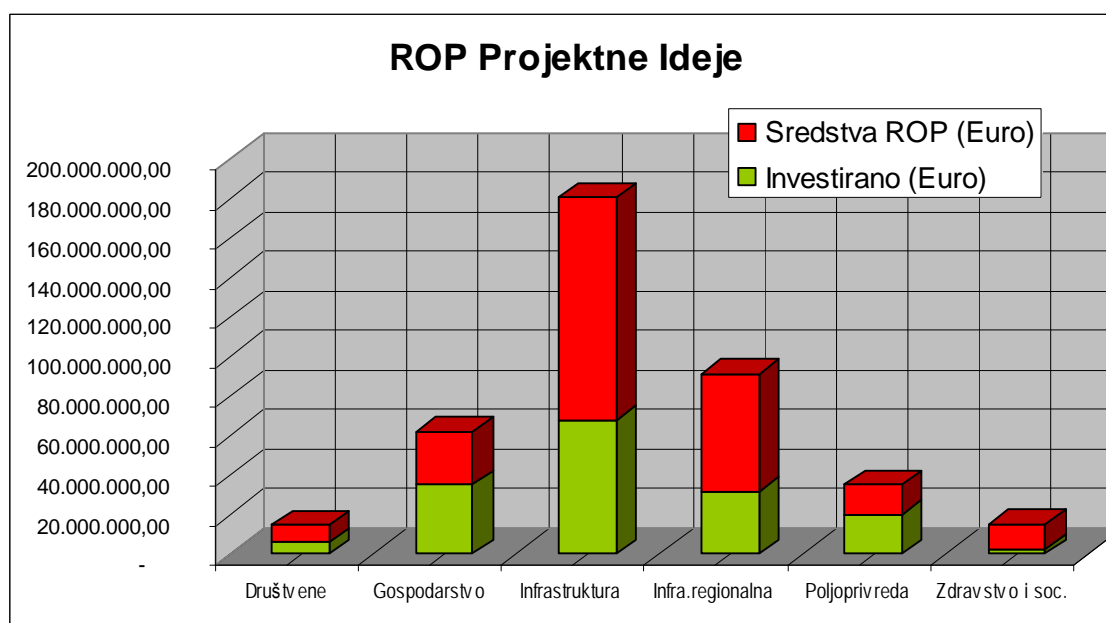
Brodsko-posavska županija - ROP Projektne ideje Zdravstvo i socijalna skrb

Ukupno 250 projekata je primljeno nakon poziva Brodsko-posavske županije. Osnovnom analizom su utvrđeni ukupni iznosi projektnih ideja, iznosi koji su već investirani te iznosi traženi iz sredstava ROP-a.

Sektor	Projekti (Euro)	Investirano (Euro)	Sredstva ROP (Euro)
Društvene	15.565.687,30	5.690.307,57	8.861.866,22
Gospodarstvo	61.931.918,92	35.139.760,14	26.792.158,78
Infrastruktura	157.312.622,30	68.080.617,03	112.526.599,86
Infra.regionalna	91.216.216,22	31.756.756,76	59.459.459,46
Poljoprivreda	35.033.804,05	20.222.652,03	14.811.152,03
Zdravstvo i soc. zaštita	15.062.791,08	2.170.223,51	12.892.567,57
TOTAL	376.123.039,86	163.060.317,03	235.343.803,92

DODATAK 8: DJEČJA VIZIJA

Brodsko-posavska Županija zamolila je djecu polaznike Osnovnih škola da nacrtaju sliku baziranu na viziji županije. Pobjedničku sliku nacrtao je Eduard Dokuzović, Osnovna škola "Ivan Goran Kovačić", Staro Petrovo Selo; ta slika se nalazi na naslovnoj stranici ROP dokumenta.

**Čestitamo Ti
na izradi pobjedničke slike
vizije razvoja Brodsko-posavske županije!**

IMC ROP konzultanti:

Branka Novosel

Nicholas Miles

Koordinator radne skupine za izradu ROP-a:

Marko Pavić

Koordinatorica partnerskog odbora Brodsko-posavske županije:

Anica Radman

Slavonski Brod, 24. svibnja 2005.

Dr Nicholas Miles i Eduard Dokuzović, autor pobjedničkog crteža.

DODATAK 9: PISMO PREPORUKE PARTNERSKOG ODBORA I ODLUKA O USVAJANJU ROP-A ŽUPANIJSKE SKUPŠTINE

Na temelju članka 2. Pravilnika Regionalnog partnerskog odbora Brodsko-posavske županije, Regionalni partnerski odbor je na sastanku održanom 5. travnja 2005. godine donio

PREPORUKU

za usvajanje nacrt Regionalnog operativnog programa Brodsko-posavske županije

I.

Članovi Regionalnog partnerskog odbora jednoglasno su usvojili i prihvatili nacrt Regionalnog operativnog programa Brodsko-posavske županije.

II.

Regionalni partnerski odbor predlaže Županijskom poglavarstvu Brodsko-posavske županije usvajanje nacrt Regionalnog operativnog programa Brodsko-posavske županije.

KOORDINATORICA
Regionalnog partnerskog odbora

Anica Radman

Slavonski Brod, 05. travanj 2005.

Na temelju članka 21. Statuta Brodsko-posavske županije («Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije broj 11/01-pročišćeni tekst i 4/03.) Županijska skupština je na 3. sjednici održanoj 19. srpnja 2005. godine donijela

ODLUKU
O usvajanju Regionalnog operativnog programa
Brodsko-posavske županije (ROP)

I.

Usvaja se Regionalni operativni program Brodsko-posavske županije 2005-2012. godine.

II.

Regionalni operativni program kao okvirni strateški dokument srednjoročnog razvoja Županije u postupku provedbe bit će predmet redovite revizije, ali i usklađivanja, osobito sa Strategijom regionalnog razvitka Republike Hrvatske, kao sastavnog dijela Nacionalnog razvojnog plana, zakonodavnom regulativom, te novim prijedlozima i sugestijama proizašlih iz analize praćenja provedbe Programa.

III.

Županijska skupština posebno skreće pozornost da u ROP-u - Dodatak 7. Popis projektnih ideja, nisu ravnomjerno zastupljeni svi dijelovi županije, pa predlaže Županijskom poglavarstvu da putem nadležnog Upravnog odjela još jednom pozove gradove/općine koje se nisu odazvale javnom pozivu za prikupljanje projektnih ideja iz ožujka 2005. godine, da naknadno dostave svoje projektne ideje, koje će Regionalni partnerski odbor uvrstiti u spomenuti Popis.

IV.

Budući u Regionalnom operativnom programu nije dovoljno naglašena povezanost poljoprivrede i turizma, osobito ruralnog, koji može biti pokretač razvoja i zapošljavanja, razvoja seoskih obiteljskih gospodarstava, a s tim u svezi i zadržavanja mladih i školovanih ljudi u svojim selima, Županijska skupština sugerira dopunjavanje ROP-a takvim projektima tijekom njegove provedbe.

V.

Broj članova Regionalnog operativnog programa nije zadana veličina i isti zbog zastupljenosti predstavnika s područja cijele županije treba proširiti predstavnicima grada Slav. Broda, zatim zapadnog dijela županije i područja posebne državne skrbi.

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE

Klasa: 302-01/05-01/1
Urbroj: 2178/1-01-05-1
Slavonski Brod, 19. srpnja 2005.

